Cc: [redacted] < [redacted] @gmail.com>; [redacted] @WestBetuwe.nl>; [redacted] < [redacted] WestBetuwe.nl>; [redacted]
< [redacted] @WestBetuwe.nl>
Subject: informatie over veldsterktes van de geplande militaire radarinstallatie te Herwijnen

Beste mevrouw [redacted],

Zoals vanmorgen telefonisch met u besproken, zend ik u bijgaand de aan onze gemeente (via mij) verzonden mededeling over toe te zenden informatie m.b.t. te verwachten veldsterktes van de geplande militaire radarinstallatie op het adres Broekgraaf 1 te Herwijnen.

Deze informatie is beschikbaar gesteld door de heer Ch. [redacted] (gepensioneerd medewerker Agentschap Telecom). IK heb telefonisch contact gelegd met de heer [redacted] Tijdens dit gesprek gaf hij mij toestemming zijn (NAW-)gegevens en de toegezegde informatie met u te delen en met deskundigen van TNO en andere betrokken instanties.

Concreet is bijgevoegd:

1. een e-mail van de heer [redacted] van 3 augustus 2020 waarin hij aanbiedt zijn informatie met onze gemeente te delen;
2. een e-mail van de heer [redacted] waarin hij zijn achtergrond aan ons meedeelt.

De inhoudelijk aan onze gemeente per post toegezonden informatie heb ik niet bijgevoegd omdat deze volgens de heer Sjerp vertrouwelijk is. Hij wil deze dus niet digitaal beschikbaar stellen. Daarom heb ik de heer [redacted] uw naam en postbusnummer gegeven als volgt:

- mw. [redacted] (senior beleidsmedewerker van de Hoofddirectie Beleid van het Ministerie van Defensie)
  Postbus 20701
  2500 ES Den Haag

De heer [redacted] heeft mij aangegeven dat hij de per post aan onze gemeente gezonden inhoudelijke informatie (veldsterkteberekeningen) ook aan u per post verzendt. U kunt deze gegevens dus binnenkort in uw postbus verwachten.

Van harte hoop ik dat de geboden informatie bijdraagt aan een juiste discussie over deze (in ieder geval voor mij ingewikkelde) technische stralingsproblematiek. Een en ander met het oog op het informeren van alle betrokkenen/belanghebbenden op een voor hen begrijpelijk niveau. Dit is van cruciaal belang in het kader van de binnenkort mede door u geplande officiële RCR-procedure en de inpassingsplanprocedure.

Wilt u mij naar aanleiding van het bovenstaande op de hoogte houden van de verdere gang van zaken m.b.t. de contacten die gelegd worden en de interpretatie en verspreiding van de onderhavige informatie?

Zoals u kunt zien heb ik een afschrift van deze mail heb ik ter informatie gezonden naar de heer [redacted] via zijn e-mailadres: [redacted] @gmail.com

Zij contactgegevens zijn:

- [redacted]
  Mobiele nummer: [redacted]

Bij voorbaat dank.

Mochten er bij u en/of de heer [redacted] nog vragen rijzen over/n.a.v. het bovenstaande, schroom dan niet met mij contact op te nemen.

Met vriendelijke groet,

[redacted]
Adviseur Ruimtelijke Ontwikkeling en Wonen
[redacted] | [redacted] | [redacted] WestBetuwe.nl
Aanwezig op: maandag, dinsdag (alleen oneven weken), woensdag en donderdag

GEMEENTE WEST BETUWE
Kuipershof 2 | 4191 KH Geldermalsen
Postbus 112 | 4190 CC Geldermalsen

0345 - 72 88 00 | gemeente@westbetuwe.nl | www.westbetuwe.nl

From: " (< tno.nl>
Sent: Wednesday, August 12, 2020, 3:14 PM
To: " mindef.nl" < mindef.nl>; " rijksoverheid.nl" rijksoverheid.nl>; " @mindef.nl" mindef.nl>; " mindef.nl" mindef.nl>; " mindef.nl" < mindef.nl>
Cc: " < tno.nl>
Subject: RE: informatie over veldsterktes van de geplande militaire radarinstallatie te Herwijnen

Dag
Ja, de metingen worden voor beide modi uitgevoerd.
Ik hoop ook dat de resultaten de 10de beschikbaar zijn.
Vriendelijke groet,

From: mindef.nl < mindef.nl>
Sent: Wednesday, August 12, 2020 12:39 PM
To: (< tno.nl>; rijksoverheid.nl; @mindef.nl; mindef.nl; mindef.nl
Cc: < tno.nl>
Subject: RE: informatie over veldsterktes van de geplande militaire radarinstallatie te Herwijnen
Hi
Mogelijk begrijp ik de tekst niet volledig, maar begrijp ik het goed dat de metingen worden uitgevoerd in zowel starende als roterende modus? Dat zou wel mijn voorkeur hebben.
Ben ook blij met de afstanden tot de radar waar wordt gemeten.
De verwachting is dat de uitkomsten begin september bekend is heb ik begrepen. Zou fijn zijn als deze bekend is voor de TB Herwijnen.
Groet,

From: (< tno.nl>
Sent: woensdag 12 augustus 2020 12:01
To: BS/AL/HDB < mindef.nl>; rijksoverheid.nl; AL/HDB/PROJ DGB mindef.nl>; AL/HDB mindef.nl>; DMO/PROJN/DIP PROJN < mindef.nl>
Cc: < tno.nl>
Subject: RE: informatie over veldsterktes van de geplande militaire radarinstallatie te Herwijnen
Dames, Heren,
Aangehangen is een memorandum mijnerzijds over de aanstaande RadHaz metingen te Wier. Dit stuk is verstrekt aan TUV Rheinland en aan Thales Nederland B.V.
Vriendelijk groetend,

TNO Den Haag

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. TNO accepts no liability for the content of this e-mail, for the manner in which you use it and for damage of any kind resulting from the risks inherent to the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband

From: " (< tno.nl>
Sent: Wednesday, August 12, 2020, 12:00 PM
To: " mindef.nl" < mindef.nl>; " rijksoverheid.nl" rijksoverheid.nl>; @mindef.nl" mindef.nl>; " mindef.nl" mindef.nl>; " mindef.nl" < mindef.nl>
Cc: " < tno.nl>
Subject: RE: informatie over veldsterktes van de geplande militaire radarinstallatie te Herwijnen
Attachments: RadHazWier_v2.pdf

Dames, Heren,
Aangehangen is een memorandum mijnerzijds over de aanstaande RadHaz metingen te Wier. Dit stuk is verstrekt aan TUV Rheinland en aan Thales Nederland B.V.
Vriendelijk groetend,

TNO Den Haag

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. TNO accepts no liability for the content of this e-mail, for the manner in which you use it and for damage of any kind resulting from the risks inherent to the electronic transmission of messages.

From: " rijksoverheid.nl>
Sent: Friday, August 14, 2020, 3:09 PM
To: " mindef.nl'" mindef.nl>; " mindef.nl'"
< mindef.nl>
Subject: RE: Check op consistentie referentiedocumenten voorontwerp

Beste en
Mijn reacties staan in jou mail.
Maandag maar even afkaarten als we allemaal in Den Haag zijn?
Groet,

Van: mindef.nl mindef.nl>
Verzonden: donderdag 13 augustus 2020 15:18
Aan: mindef.nl; rijksoverheid.nl>
CC: mindef.nl
Onderwerp: Fwd: Check op consistentie referentiedocumenten voorontwerp

en een paar opmerkingen nav de referentielijst die is opgenomen in het voorontwerp

Algemeen:

- Maak een literatuurlijst met daarin alle essentiële brieven aan EK en TK over Herwijnen (je vindt ze makkelijk in bijgaand document en op de defensie site voor Herwijnen). Voeg die literatuurlijst toe aan het voorontwerp. Als RVB dit geen goed idee vind hoor ik graag waarom. Zet er ook steeds per document de link bij naar de plaats waar deze op internet kan worden gedownload (links staan al in bijgaand document). **laat de literatuurlijst svp door SAB opmaken, check of ik nog brieven heb gemist in bijgaand document (het gaat mij niet om een eenvoudig uitstembriefje maar om inhoudelijke brieven)**

Dit raad het RVB inderdaad af. Wat je hiermee doet is het politiek bestuurlijke traject en het juridisch ruimtelijke traject verder vermengen. Dat levert alleen maar risico's en gedoe op. In de RCR-procedure hebben we alleen maar te maken met het feit dat er een besluit ligt van de stas om een RCR uit te voeren om de radar mogelijk te maken. Het hele circus wat de kamer ervan vindt, is voor het (voor)ontwerp niet relevant.
Andersom geldt dit natuurlijk wel, voor de kamer is het wel belangrijk om geïnformeerd te blijven wat er gebeurd bij de verdere uitwerking van het (voor)ontwerp en de daarbij behorende onderzoeken.
Het RVB raad dit dus af. Er ligt een voorontwerp met een zeer hoog RvS proof gehalte. Het grootste risico wat we lopen is een actie of aanpassing in het politiek bestuurlijke traject. Ruimtelijk juridisch zijn er maar zeer beperkte risico's.

Ontbrekende documenten op Defensie Website

- Niet alle referentie documentendie in het voorontwerp worden genoemd staan op de Defensie website. Het gaat om:

Lijst #1 TNO performance assessment MPR 2010
Lijst #3 TNO memo radardekking MPR 2013
Lijst #4 Concept rapport projectgroep radardekking - Ik ga mee in het voorstel dit document (dat dus kennelijk niet gevonden kan worden) niet te benoemen en aan te halen als referentie, is sowieso slechts een concept
Lijst #9 Omg Dienst Riv Land - bodeminfo uit 2016
Lijst #10 asbestinventaristatie uit 2012
Lijst #11 prognose geluidsbelasting (TNO) uit 2018
Lijst #13 digitale watertoets uit 2019
Lijst #15 TNO document over stralingsgevaar van 8 apr 2019
Lijst #17 TUV meetrapport

[redacted] en [redacted] kunnen jullie zorgen dat de referentiedocumenten uit het Voorontwerp ook op de website komen?
Dit komt goed, dat hadden [redacted] en ik al afgesproken.

Ontbrekende documenten in Voorontwerp
Zoals gezegd, het lijkt mij handig een literatuurlijst van de Kamerbrieven op te nemen.
Daarnaast mis ik:
- een van de twee Thales Engineering rapporten (er wordt er 1 genoemd zonder dat duidelijk is of het om de 2017 of 2019 versie gaat) overnemen
- TNO evaluatie van de gezondheidsrisicoanalyse locaties Herwijnen en Wier van 8-11-17 (hier is een koppeling met het eerste Thales Rapport wat voegt dit toe aan de inhoud van het voorontwerp?
- TNO memorandum over stralingsbelasting radarinstallatie Herwijnen van 17-6-19 wat voegt dit toe aan het voorontwerp?
- Overzicht van het zoekgebied en de lijst met aangedragen alternatieve locaties, maakt onderdeel uit van locatieonderzoek dus waarom apart opnemen?
- Het landschapsadvies van mei 2019 overnemen
- De RVO beslissing over ontheffing verbodsbepaling uit april 2017 Alleen opnemen als dit over meer gaat als alleen sloop. Dat overleg ik even met SAB
- Het natuuronderzoek uit nov 2016 dit overleg ik met SAB of dit meerwaarde oplevert. Mede gelet om de meer recente quickscan 2019

Al deze documenten lijken mij relevant. In bijgevoegd bestand staan de links naar betreffende documenten. [redacted] **kun jij kijken waar en hoe je deze het beste mee kunt nemen in het voorontwerp. Zeker de Thales en TNO rapporten/memos moeten er in.** Ik hoor graag als je toch documenten achterwege wilt laten. Ook bij de voetnoten lijkt me een link per document handig.
Succes
[redacted]

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

From: " , DOSCO/ST DOSCO/KERNST/COMM" . mindef.nl>
Sent: Thursday, August 20, 2020, 8:41 AM
To: " AL/HDB" mindef.nl>; " AL/DCO" < mindef.nl>
Subject: RE: Kennisgeving Voorontwerp militair radarstation Herwijnen_DEF
Attachments: Kennisgeving Voorontwerp militair radarstation Herwijnen_DEF.docx

Uiteraard. Zie bijgevoegd.
(ook DCo) heeft het proces glad getrokken dus weet er inhoudelijk veel meer van dan ik. Ik heb haar meegenomen in deze mail.

AL/HDB mindef.nl>
Verzonden: donderdag 20 augustus 2020 08:33
Aan: DOSCO/ST DOSCO/KERNST/COMM < . mindef.nl>
Onderwerp: RE: Kennisgeving Voorontwerp militair radarstation Herwijnen_DEF
kun je mij ook even de bijlage van het eerste bericht uit mailtrail sturen?

From: SHA, DOSCO/ST DOSCO/KERNST/COMM < . mindef.nl>
Sent: donderdag 20 augustus 2020 08:31
To: < mindef.nl>; AL/HDB mindef.nl>
Cc: BS/AL/BSG/Mobpool < mindef.nl>
Subject: RE: Kennisgeving Voorontwerp militair radarstation Herwijnen_DEF
Dank voor je snelle reactie.
Ik heb het doorgezet naar de collega's die er inhoudelijk mee bezig zijn. Je krijgt zo snel als mogelijk reactie.
Groeten,

Van: < mindef.nl>
Verzonden: donderdag 20 augustus 2020 07:53
Aan: SHA, DOSCO/ST DOSCO/KERNST/COMM < . mindef.nl>; AL/HDB mindef.nl>
CC: BS/AL/BSG/Mobpool < mindef.nl>
Onderwerp: Re: Kennisgeving Voorontwerp militair radarstation Herwijnen_DEF
Dag
Even voor mij toch, waarom is het zo intern gegaan, want ik kan nu weinig en heb toch echt een paar dingen inhoudelijk.
Ik neem aan dat het gewoon voorgeschreven is hoe zo een kennisgeving moet worden opgesteld, dus ik zal niet naar opbouw ed kijken.
Waarom staat er wanneer de bouw start en hoe reeel is dat? En moet dat? Dit staat onder vervolg.
Ik denk dat het niet handig is nl, aangezien het arrogant kan overkomen, dit is zeker ook als alles meezit. Dus schrappen wat mij betreft.
Dan onder vervolg ook noemen we de zin " Daarop kunt u .. t/m ...zienswijze." Dat impliceert dat dit in het voorontwerp ook een formele zienswijze is in juridische zin, ben geen journalist, maar zo kun je het lezen. Het zou al helpen denk ik als het woord wederom weggehaald wordt.
Dan nav vraag: we zouden het ook bij RVO ter inzage leggen, doen we niet. Waarom niet?
En @ is nu in het voorontwerp in de laatste paragraaf als ik het goed heb nu de tekst inzake voorontwerp, zoals ook in bericht op website, goed verwerkt?
En doen we ook nog iets op onze website nav deze kennisgeving?

Gr. Barbara

Van: " SHA, DOSCO/ST DOSCO/KERNST/COMM" <SHA. mindef.nl>
Datum: woensdag 19 augustus 2020 om 18:41:49
Aan: "Visser, B, Drs." < mindef.nl>
Onderwerp: Fwd: Kennisgeving Voorontwerp militair radarstation Herwijnen_DEF
Ha Barbara,
Zoals zojuist al even kort gemeld, hierbij de tekst rondom kennisgeving voorontwerp Herwijnen. De inhoud is afgestemd met DJZ en DGB. De deadline is erg kort, vrijdag rond de lunch moet de def versie de deur uit. Verzoek is dan ook 1 revisie ronde indien nodig ;-)
Dank alvast voor je snelle reactie.
Fijne avond!
Groeten,

Van: " AL/DCO" < mindef.nl>
Datum: woensdag 19 augustus 2020 om 16:23:04
Aan: " SHA, DOSCO/ST DOSCO/KERNST/COMM" < . mindef.nl>
Cc: " BS/AL/HDB" < mindef.nl>, " BS/AL/DJZ/Cl BST" < mindef.nl>, " AL/HDB/PROJ DGB" mindef.nl>
Onderwerp: Kennisgeving Voorontwerp militair radarstation Herwijnen_DEF
Hoi
Zoals beloofd bijgevoegd de tekst voor de kennisgeving Voorontwerp Rijksinpassingsplan. Deze tekst wordt gepubliceerd in de Staatscourant (28 aug), in lokale bladen (26/27 aug) en in gemeenterubriek van lokale weekblad. Daarnaast maken we op basis hiervan ook een persbericht om lokale media hierop te attenderen.
We hebben zsm een reactie nodig. De DEF versie voor de Staatscourant moet vrijdagmiddag worden verstuurd - 1 week voorafgaand. Kun jij de stas meegeven dat wij dus snel (lees morgen) een reactie nodig hebben en dat er in principe ruimte is voor maar 1 revisiemogelijkheid? Natuurlijk hadden wij dit eerder willen voorleggen. Zoals eerder uitgelegd is dat anders gegaan. Leermoment voor de volgende publicaties die we eruit moeten doen ☺.
Onze dank is groot!
Groetjes,

Adviseur social media
.....
Directie Communicatie
Strategie & Innovatie
Ministerie van Defensie
Plein Kalvermarkt Complex | Kalvermarkt 32 | 2511 CK | Den Haag | H 4.07
Postbus 20701 | 2500 ES | Den Haag | MPC 58B
.....
M +
T
mindef.nl
www.defensie.nl
.....

Kennisgeving Voorontwerp Rijksinpassingsplan Militair Radarstation te Herwijnen, gemeente West Betuwe

Onderwerp
De staatssecretaris van Defensie maakt, mede namens de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, bekend dat op de locatie Broekgraaf 1 te Herwijnen, gemeente West Betuwe, een militair radarstation is beoogd dat het militair radarstation op de locatie Nieuw Milligen moet vervangen.

De staatssecretaris van Defensie heeft hiertoe besloten dat voor deze nieuwe locatie een Rijksinpassingsplan als bedoeld in artikel 3.28 van de Wet ruimtelijke ordening in voorbereiding wordt genomen en een Voorontwerp Rijksinpassingsplan ter inzage wordt gelegd.

Publicatie Voorontwerp
Van maandag 31 augustus 2020 tot en met maandag 12 oktober 2020 wordt het Voorontwerp Rijksinpassingsplan Militair Radarstation te Herwijnen ter inzage gelegd en kunt u in deze periode een reactie indienen. In deze kennisgeving leest u hoe.

Voorontwerp bekijken
Alle stukken staan vanaf maandag 31 augustus 2020 tot en met maandag 12 oktober 2020 op www.defensie.nl/radarstations. In deze periode kunt u de stukken ook op papier inzien tijdens openingstijden op het gemeentehuis van West-Betuwe, Kuipershof 2 in Geldermalsen. Mocht u de documenten niet digitaal en ook niet op het gemeentehuis kunnen lezen, neem dan via bovengenoemde website contact met ons op, dan wordt in overleg gezocht naar een maatwerkoplossing.

Uw reactie is welkom
Reageren kan op verschillende manieren, bij voorkeur digitaal. U leest hier meer over op onze website. U kunt ook bellen met een notulist. Via telefoonnummer 034 855 31 98 kunt u tijdens kantooruren een afspraak maken.

Informatiebijeenkomsten
Op woensdagavond 16 en op donderdagavond 17 september 2020 houden wij twee informatiebijeenkomsten in het dorpshuis de Poort in Herwijnen. Vanwege de landelijke maatregelen tegen de verspreiding van het coronavirus (COVID-19) is aanmelding voor deze bijeenkomsten verplicht. Dat kan vanaf 31 augustus via onze website. Ook leest u daar de laatste informatie over eventuele extra maatregelen.

Vervolg
Alle reacties worden betrokken bij het Ontwerp Rijksinpassingsplan. We geven in een aparte reactienota aan hoe met reacties op het Voorontwerp rekening is gehouden. De reactienota zal samen met het Ontwerp Rijksinpassingsplan (en ontwerpbesluiten) op dezelfde locatie ter inzage liggen als het Voorontwerp Rijksinpassingsplan. Ook zal de reactienota en het Ontwerp Rijksinpassingsplan via de website beschikbaar zijn. Daarop kunt u wederom – en op dezelfde manier - reageren middels een zienswijze. Vervolgens zal de definitieve besluitvorming plaatsvinden middels de publicatie van het definitieve Rijksinpassingsplan, de besluiten en het Nota van Antwoord op de ingediende zienswijzen. Hiertegen kan beroep worden ingesteld. Dit kan alleen als u tegen het Ontwerp Rijksinpassingsplan *een zienswijze* heeft ingediend. Naar verwachting zal de bouw van de radar in 2021 starten.

Vragen?
Meer informatie over de Rijkscoördinatieregeling en inspraakmogelijkheden op het Rijksinpassingsplan en de besluiten staat op www.defensie.nl/radarstations.

From: " [redacted] < [redacted] tno.nl>
Sent: Friday, September 4, 2020, 4:13 PM
To: " [redacted] mindef.nl" [redacted] mindef.nl>
Cc: " [redacted] mindef.nl" < [redacted] mindef.nl>
Subject: 2016-Military service, deployments, and exposures in relation to amyotrophic.pdf
Attachments: 2016-Military service, deployments, and exposures in relation to amyotrophic.pdf

Beste [redacted]
Omdat ik vanmiddag eerder weg wil en ik geen reactie op het Signal-bericht heb gekregen, stuur ik je het naar mijn verwachting verzochte paper op.
Mbt de verspreiding heb ik wel een juridisch puntje. Dit artikel is onder licentie opgevraagd en kan Copyright bevatten. Daarom is ongelimiteerde verspreiding niet toegestaan. Echter, de licentiekosten voor dit artikel zijn ten laste gekomen van het Herwijnen-project. Dus het is technische informatie waar ook Defensie recht op heeft. Dus svp alleen verspreiden onder Defensiemedewerkers die betrokken zijn (dus need-to-know hebben) bij SMART-L te Herwijnen.
Goed weekend alvast.
Grt
[redacted]

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. TNO accepts no liability for the content of this e-mail, for the manner in which you use it and for damage of any kind resulting from the risks inherent to the electronic transmission of messages.

From: " [redacted] < [redacted] tno.nl>
Sent: Wednesday, September 9, 2020, 1:49 PM
To: " [redacted] mindef.nl" < [redacted] mindef.nl>; " [redacted] ([redacted] < [redacted] tno.nl>
Cc: " [redacted] < [redacted] tno.nl>; " [redacted] mindef.nl" [redacted] mindef.nl>; " [redacted] @tno.nl>
Subject: RE: Kamerbrief Herwijnen

Ik zie nu dat gisteren en eergisteren er zienswijzen zijn bijgeplaatst. Onder [redacted] zit een vragenlijst die aan de TK leden is gesuggereerd om aan Defensie en TNO te stellen:
Vragenlijst mbt beoogd defensie radar dossier te Herwijnen
Vragen die u van 10 -11 uur aan Defensie ([redacted] of indien onbeantwoord daarna aan TNO kunt stellen.

Vraag 1
Wordt er in de nieuwe SMART L radar ook gewerkt met radioactieve stoffen? In de oude radars in Herwijnen was dat namelijk het geval. (Tritium en Prometium-147).
Deze vraag is belangrijk! Het werken met radioactieve stoffen vereist namelijk 1500 meter afstand volgen de VNG indeling in klasse 6.

Vraag 2
Zijn de berekeningen van de radardekking in het locatieonderzoek in Nieuw Milligen gedaan op basis van de specificaties van de (huidige) MRP radar? Ja of Nee. Indien NEE, waarop zijn ze dan gebaseerd?

Vraag 3 (= vraag 79 uit eerder gestelde kamervragen)
Heeft de SMART L, als deze in Nieuw Milligen wordt geplaatst, meer of minder last van de geplande windmolens in Flevoland op 21km (en verder) , dan wanneer hij geplaatst zou worden in herwijnen, waar een windmolenpark op 4,5 km afstand (en verder) al in werking is?
Bij Minder last: waarom zet u de radar dan niet in Nieuw Milligen, dat is echt voor de radar de beste locatie.
Bij Meer last: hoe kan dat dat een radar meer last heeft van windmolens die verder weg staan? Dat is toch ongeloofwaardig?

Vraag 4
Kan de radar wel voldoen aan de wijziging van de ICNIRP-norm die in maart 2020 is vastgesteld? En hoe gaat de nieuwe ICNIRP norm om met de gemiddelde stralingsniveaus en de piekniveaus?

Vraag 5
Waarom heeft TNO in haar rapport het LUNA onderzoek naar relatie ALS – Hoogfrequente Straling (uit 2019)afgewezen, terwijl het vorige week op 2 September door de Gezondheidsraad is meegemomen in haar erindconclusie dat dit rapport negatieve gezondheidseffecten als gevolg van HF straling rapporteert.

Vraag 6
Bij het opstellen van deze vragenlijst op 7 September hebben de kamerleden het GGD "onderzoek" naar ALS in Herwijnen nog NIET ontvangen. En dit terwijl het onderzoek al ruim een week afgerond is en bekend is bij de stas. Wat is hier de reden van? Is dit transparant?

Vraag 7
Wat houdt het voorzorgsprincipe van een veiligheidsfactor van 50 (zie TNO rapport) nog in als je met de pieken de norm uit dit principe met een factor 32 (wortel 1000) mag overschrijden?

Vraag 8
Bent u bekend met het onderzoek naar de schadelijke effecten van de radar in Potenza Picena in Italie? https://www.stopumts.nl/doc.php/Artikelen/12577/redir en volledig in de bijlage. Waarom is dit onderzoek niet meegenomen in de TNO rapportage? En ook de andere 24 onderzoeken zijn nooit bekeken. (zie de andere bijlagen in de email)

Vraag 9
In het AD van maandag 7 Sept jl, geeft luitenant kolonel [redacted] aan dat de SMART L radar de helft kleiner is dan de oude MPR radar in Wier en Nieuw Milligen. Geldt dat dan ook voor het vermogen?

Vraag 10
Waarom durft defensie enerzijds wel af te wijken van de minimale richtafstand van 1500 meter (volgens VNG indeling milieuklasse 6), maar durft defensie anderzijds NIET uit te sluiten dat de radar negatieve gezondheidseffecten heeft? (TNO Rapport bladzijde 2)
Vraag 11
Kunt u een TNO Perseus onderzoek overhandigen dat gedaan is naar de 11 Windmolens van 208meter hoog, in windpark Deil, op 4,5km afstand van de Radar? Wij zijn benieuwd waarom deze windmolens hier WEL kunnen staan in niet in de flevopolder op 21 km afstand.
Vraag 12
Waarom heeft defensie geen bezwaar tegen windmolens van 208m hoogte op 4,5 km afstand maar wel een bezwaar ingediend tegen een bliksemafleider van 40meter op 2km afstand, die 5 meter lager moest worden?
Vraag 13
Het windmolenpark in de Flevopolder is afhankelijk van subsidies. De deadline van subsidieverstrekking is zeer binnenkort. Kan EZK in dit unieke geval de deadline voor deze subsidies niet laten meeschuiven met de duur van het definitieve besluit rondom de defensieradar in Herwijnen?
Vraag 14
Kan Defensie ALSNOG een plattegrond maken met stralingsniveaus op 50m, 100m en zo concentrisch oplopend naar 1500 meter? En waarom is dit verzoek niet eerder ingewilligd?
Vraag 15
Uit berekeningen blijkt dat als de SMART L radar op een toren van 90meter hoog wordt geplaatst, deze geen last heeft van de hoogste heuvel aan de oostelijke veluwezijde, laat staan van de Utrechtse Heuvelrug. Waarom is dat nooit verder onderzocht? Op het Defensieterrein in Nieuw Milligen is geen RCR nodig omdat het bestemmingsplan nooit is gewijzigd. En radars op 90 meter hoogte is mogelijk, kijk maar in het Scheldegebied. (115 meter hoog). Sterker nog, op hetzelfde terrein in Nieuw Milligen zijn ook fors hoger gelegen locaties beschikbaar.
Vraag 16
Waarom wordt de locatie Gilze-Rijen afgewezen op basis van een onderzoeksrapport uit 2012? Waren de specificaties van de SMART L toen al bekend?
Vraag 17
Aangezien er ook een Belgische hoogleraar zal participeren vandaag...Waarom heeft defensie niet gekozen voor de Belgische aanpak rondom radardekking?
In Belgie heeft Defensie slim gekozen voor een netwerk van 13 LARCE radars met een laag vermogen, die zonder problemen dichtbij bewoning kunnen worden geplaatst. Deze radars zijn net zo geavanceerd maar voldoen aan de veel strengere stralingsnomen in Belgie. Dit is hoe een land zijn burgers moet beschermen tegen gezondheids-schade EN het luchtruim kan bewaken tegelijk. Nederland en Belgie zijn dichtbevolkte gebieden, dat vraagt om slimme oplossingen in plaats van het doordrukken.
Vraag 18
De conclusie uit het TNO rapport is dat op 1500 meter afstand de SMART L Radar altijd onder de blootstellingslimiet zit. (50V/m). Dit past bij milieuklasse 6.
Binnen de 1500 meter wordt op piekniveau de limiet overschreden tot 108V/m (op 450 meter afstand). Waarom wil defensie deze radar dan TOCH binnen 1500 meter afstand van bewoning plaatsen?
Vraag 19
Het worst case scenario is uitgegaan van een bewoonde boerderij op 450meter afstand. Defensie en TNO hebben aangegeven dat deze afstand 370meter moet zijn. Waarom is het Worst Case Scenario nog steeds niet aangepast? Wat wordt de maximale stralingswaarde op 370meter afstand? (op 450meter is het 108V/m, vermoedelijk wordt het bij 370m boven de 150V/m).

Vraag 20
TNO geeft in haar rapport aan dat ze overal de strengste blootstellingslimiet aanhouden van 28.V/m. Maar wij zien ook dat de SMART L radar toch ook gemiddeld (niet alleen op Piekniveau) over deze limiet heengaat met 28.93V/m. Waarom wordt deze limiet niet gerespecteerd?
Vraag 21
De KNMI Radar geeft een maximale veldsterkte van 0.06V/m. Dit is NIET te rijmen met het RIVM rapport uit 2004 waarin wordt gesproken over gemiddelde waarden van 80V/m op 1km afstand op 2 meter hoogte. Is de KNMI radar wel serieus meegenomen in alle berekeningen?
Vraag 22
Op welke manier heeft TNO de 5G straling bepaald op 3V/m?. Dit is volgens de wetenschap een ongekend lage aanname, en hiermee wordt de stralingsbelasting van Herwijnen ernstig onderschat.
Vraag 23
Hoe kan het, zie de antwoorden van de stas op de vragen 24, 26, 53 en 60, dat het Minimale vermogen (Emin) GROTER is dan het Maximale Vermogen (Emax)?.
Dit is echt klinkklare onzin. Als er dergelijke fouten in een rapport staan dan zegt dat ook iets over de kwaliteit ervan.
Vraag 24
Het piekvermogen van de SMART L is "geheim". Ook is er nooit antwoord gegeven op de vraag HOE VAAK de SMART L op piekvermogen uit zal zenden. Eveneens is dit nooit aangegeven bij de KNMI Radar, laat staan wat er gebeurt als deze beide radars tegelijkertijd op piekvermogen uitzenden. (het is logisch dat radars, gezien de weersomstandigheden, op hetzelfde moment op piekniveau uitzenden).
Kortom: Hoe vaak zend de SMART L radar op Piekvermogen uit? En de KNMI Radar? En hoe vaak zal dit samenvallen? En Hoe kunnen wij berekeningen onafhankelijk laten controleren als er gegevens worden achtergehouden over vermogen, piekvermogen, duty-cycle en antenna-gain?
Vraag 25
Kunt u nogmaals uitleggen waarom de Utrechtse Heuvelrug een probleem is? Op 60km van Nieuw Milligen bevindt deze zich ONDER de kromming van de aarde. Is dit een NON argument?
Vraag 26
Bent u het ermee eens dat defensie zelf bijdraagt aan de uitputtingsslag van dit dossier door niet transparant te communiceren over het vermogen van de radar? Dit heeft bij de bevolking geleid tot veel wantrouwen.
Vraag 27
In WIER staat de andere SMART L. Naar aanleiding van dossier Herwijnen is ook in WIER grote onrust ontstaan. De bevolking daar wist eigenlijk van niks blijkt nu. Hoe transparant is Defensie daar geweest? Wat heeft defensie daar gedaan om de bevolking de plaatsing van de nieuwe SMART L uit te leggen?
Vraag 28
En als het nou fout gaat in Herwijnen, de SMART L zou er komen te staan en mensen worden ziek....wie is er dan verantwoordelijk? Waar kunnen burgers terecht?
Vraag 29 (oorspronkelijk vraag 75 aan de stas)
Bij TNO en Defensie zijn geen wetenschappelijk onderzoeken met negatieve gezondheidseffecten bekend na het optreden van electroporatie, het poreus worden van celwanden, bij zeer hoge intensiteiten van pulsestraling. Het feit dat dit effect wel genoemd wordt in het rapport doet vermoeden dat hier sprake is van indekking. Kunt u toelichten waarom dit effect WEL wordt genoemd in het rapport, maar er tegelijkertijd geen onderzoeken bekend zijn? Zijn die onderzoeken er nou wel of niet?
Vraag 30
Is het waar dat de SMART L is uitgerust met een LASERsysteem om laag naderende objecten uit de lucht te "schieten". Dat is toch gewoon gevaarlijk? Wat heeft deze radar nog meer voor geheime wapensystemen? Mag dat allemaal wel zo dicht bij bewoning? Hier gelden toch ook regels voor?

Vraag 31

In het kranteartikel in het AD geeft de luitenant-kolonel aan dat de oude radar elk moment kapot kan gaan, en dat er geen reserveonderdelen meer zijn. Hoe valt dit te rijmen met eerdere berichten dat alle reserveonderdelen van WIER en van afgebroken radarstations in Belgie en Frankrijk allemaal naar Nieuw Milligen gebracht zijn?

Senior research scientist
Electronic Defence

T +31 (
M
E tno.nl

Location

TNO Innovation for life

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. TNO accepts no liability for the content of this e-mail, for the manner in which you use it and for damage of any kind resulting from the risks inherent to the electronic transmission of messages.

From: @mindef.nl <@mindef.nl>
Sent: woensdag 9 september 2020 11:48
To: < tno.nl>; (< tno.nl>
Cc: < tno.nl>
Subject: FW: Kamerbrief Herwijnen

Beste en

Bij deze stuur ik TNO ter kennisneming de Kamerbrief SMART-L te Herwijnen (incl. bijlagen) toe welke later vandaag naar de Tweede Kamer zal worden verstuurd inzake het militair radarstation te Herwijnen.
Graag ontvang ik een ontvangstbevestiging van de (ongetekende) Kamerbrief.

Met vriendelijke groet,

Senior Beleidsmedewerker

Hoofddirectie Beleid
Ministerie van Defensie
Kalvermarkt 33 | 2511 CB | Den Haag | Kamer A-21
Postbus 20701 | 2500 ES | Den Haag | The Netherlands

M +
E mindef.nl

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

From: " [redacted] < [redacted] tno.nl>
Sent: Wednesday, September 9, 2020, 6:29 PM
To: " [redacted] mindef.nl" < [redacted] mindef.nl>; " [redacted] ([redacted] < [redacted] tno.nl>; "AR. [redacted] mindef.nl" <AR. [redacted] mindef.nl>; " [redacted] @mindef.nl" < [redacted] @mindef.nl>; " [redacted] mindef.nl" < [redacted] mindef.nl>; " [redacted] mindef.nl" < [redacted] mindef.nl>; " [redacted] mindef.nl" < [redacted] mindef.nl>; [redacted] @mindef.nl" [redacted] @mindef.nl>; " [redacted] rijksoverheid.nl" [redacted] rijksoverheid.nl>
Cc: " [redacted] mindef.nl" [redacted] mindef.nl>
Subject: RE: Laatste fiches en antwoorden

[redacted] ik weer, Antwoord op vraag 23

- Dit is onjuist. Er is enkel in 1 geval sprake van een afrondingsverschil, namelijk voor de PSR starend waarbij minimale veldsterkte 10,0 is en maximale 9,99. Dit is een afrondingsfout. In alle andere gevallen is de minimale waarde voor veldsterkte lager dan de maximale waarde.

Strikt formeel is dit geen (afrondings)fout, want het heeft te maken met de hoeveelheid cijfers significant die je geeft. Als je 9,99 wilt afronden naar een getal achter de komma, dan wordt dat 10,0 en daar is niets fout aan.
Had de vraagsteller er een rekenmachine bijgepakt, dan had hij kunnen constateren dat 10,0/47,63 het getal 21,00 geeft (afgerond 2 cijfers achter de komma. Op het rekenmachine staat 20.9951711). Terwijl 9,99/47,63 het getal 20,97 geeft. In de uitvoer staat op beide plaatsen 20,97 hetgeen betekent dat Excel dat veld met 10,0 op 1 cijfer achter de komma heeft weergegeven maar dat de berekening met 9,99 is uitgevoerd.
De introductie van de vraagsteller vind ik stuitend gezien dit bovenstaande over "cijfers significant" simpelweg HAVO/VWO natuurkunde is (ik heb jarenlang onbezoldigd bovenbouw wis- natuurkunde bijles HAVO/VWO gegeven).
M.vr.gr.

[redacted]
Senior research scientist
Electronic Defence
T +31 [redacted]
M [redacted]
E [redacted] tno.nl
Location
TNO Innovation for life

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. TNO accepts no liability for the content of this e-mail, for the manner in which you use it and for damage of any kind resulting from the risks inherent to the electronic transmission of messages.

From: [redacted] @mindef.nl < [redacted] indef.nl>
Sent: woensdag 9 september 2020 18:01
To: [redacted] ([redacted] < [redacted] tno.nl>; AR. [redacted] mindef.nl; [redacted] @mindef.nl; [redacted] mindef.nl; [redacted] mindef.nl; [redacted] mindef.nl; [redacted] @mindef.nl; [redacted] < [redacted] tno.nl>; [redacted] rijksoverheid.nl
Cc: [redacted] mindef.nl
Subject: FW: Laatste fiches en antwoorden

Allen,
Bijgevoegd zijn de fiche's incl Q&As en de Q&As nav recente ontwikkelingen. Dank voor jullie input vandaag! Ik zal de Q&As nog aanvullen met onderwerpen vanuit de EenVandaag uitzending vanavond (18:15).
Deze en de Kamerbrief + bijlagen zullen we morgen bij de hand houden om [redacted] en [redacted] morgen zo goed als mogelijk te ondersteunen in de technische briefing.
Tot morgen allemaal! De aanwezigen op het Plein zijn aangemeld bij de wacht. Ik ben vanaf 08:30 beschikbaar op locatie. De TB start om 10:00.
Fijne avond!

Groet,

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

From: " [redacted] < [redacted] tno.nl>
Sent: Wednesday, September 9, 2020, 6:12 PM
To: " [redacted] mindef.nl" < [redacted] mindef.nl>; " [redacted] ([redacted] < [redacted] tno.nl>; [redacted] mindef.nl" <AR. [redacted] mindef.nl>; " [redacted] @mindef.nl" < [redacted] @mindef.nl>; " [redacted] mindef.nl" < [redacted] mindef.nl>; " [redacted] mindef.nl" < [redacted] mindef.nl>; " [redacted] mindef.nl" < [redacted] mindef.nl>; " [redacted] @mindef.nl" < [redacted] @mindef.nl>; " [redacted] rijksoverheid.nl" [redacted] rijksoverheid.nl>
Cc: " [redacted] mindef.nl" [redacted] mindef.nl>
Subject: RE: Laatste fiches en antwoorden

[redacted]

Ik stond op het punt weg te gaan maar opende toch de fiche ICNIRP-2020 consequenties. 1Vandaag kan ik niet bekijken. Dat wordt eventueel Uitzending gemist.
Maar het fiche dat ik opende, viel mijn oog op het volgende

Hoe staat de ICNIRP-richtlijn in verhouding tot het 5G principe wat wordt geadviseerd door de Gezondheidsraad (d.d. 2 september)

Het antwoord "Het advies van de Gezondheidsraad is expliciet gericht op het type straling waar 5G gebruik van maakt, namelijk 26 GHz." **Is onjuist.**
De GR heeft over het hele frequentiebereik gekeken. Echter, voor 26 GHz hebben ze zo weinig publicaties gevonden dat ze adviseren om die specifieke frequentie voor 5G nog niet uit te geven totdat er meer onderzoek gedaan is.
Ze adviseren om ICNIRP2020 te hanteren en het ALARA principe toe te passen.
De vraag **Is Defensie bereid te wachten tot de analyse van het WHO die naar verwachting in 2022 wordt afgerond?**
Is niet beantwoord.
Sorry voor mijn bemoeizucht.
Grt

[redacted]
Senior research scientist
Electronic Defence
T +31 ([redacted]
M [redacted]
E [redacted] tno.nl
Location
TNO Innovation for life

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. TNO accepts no liability for the content of this e-mail, for the manner in which you use it and for damage of any kind resulting from the risks inherent to the electronic transmission of messages.

From: [redacted] @mindef.nl [redacted] @mindef.nl>
Sent: woensdag 9 september 2020 18:01
To: [redacted] ([redacted] < [redacted] tno.nl>; [redacted] . [redacted] mindef.nl; [redacted] @mindef.nl; [redacted] mindef.nl; [redacted] mindef.nl; [redacted] mindef.nl; [redacted] @mindef.nl; [redacted] < [redacted] tno.nl>; [redacted] rijksoverheid.nl
Cc: [redacted] mindef.nl
Subject: FW: Laatste fiches en antwoorden

Allen,
Bijgevoegd zijn de fiche's incl Q&As en de Q&As nav recente ontwikkelingen. Dank voor jullie input vandaag! Ik zal de Q&As nog aanvullen met onderwerpen vanuit de EenVandaag uitzending vanavond (18:15).

Deze en de Kamerbrief + bijlagen zullen we morgen bij de hand houden om en morgen zo goed als mogelijk te ondersteunen in de technische briefing.
Tot morgen allemaal! De aanwezigen op het Plein zijn aangemeld bij de wacht. Ik ben vanaf 08:30 beschikbaar op locatie. De TB start om 10:00.
Fijne avond!
Groet,

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

From: " [redacted] < [redacted] tno.nl>
Sent: Wednesday, September 9, 2020, 3:19 PM
To: " [redacted] mindef.nl" < [redacted] mindef.nl>; " [redacted] ([redacted] < [redacted] tno.nl>
Cc: " [redacted] @mindef.nl" < [redacted] @mindef.nl>; " [redacted] . [redacted] mindef.nl" < [redacted] . [redacted] mindef.nl>; " [redacted] mindef.nl" [redacted] mindef.nl>
Subject: RE: Lange termijn effecten

Beste collega's
Ik wil nog een ander aspect ingooien.
Een biologisch effect is niet noodzakelijkerwijs een gezondheidseffect. Immers, een biologisch mechanisme zoekt homeostase op. Het feit dat het leeuwendeel van de ingezonden vragen weer laat zien dat er geen kennis is genomen van de vorige antwoorden, levert bij mij een niet te verwaarlozen biologisch effect op. Maar ik hoef niet meteen de BHV te alarmeren om een AED te laten komen, dus ik ervaar geen negatief gezondheidseffect. Tevens heeft, en zal ook niemand, beweren dat EM-velden geen effecten veroorzaken. Echter, het is belangrijk mbt blootstelling onder het niveau te blijven waarbij effecten (dus nog geen gezondheidseffecten) gevonden worden.
Nogmaals wijs ik op bijlage B van mijn rapport uit januari 2020. IKEA-winkels en Nobelprijswinnaars. Daar merk ik van dat de oppositie daar niets lelijks over roept terwijl dat met de door hun aangedragen tegenbewijs weldegelijk relevant is. Want dat laatste radaronderzoek uit Italie. De auteurs zeggen "Background and aim of the work: This study investigates the possible association between the prevalence of some chronic and lethal diseases in the population and the exposure to the EMF radiation of the military radar ARGOS 10"
Dus ze hebben het over een mogelijk verband. Ze durven, en terecht, niet over een causaal verband te praten.
De resultaten presenteren ze als
"The exposure to the radar radiofrequency emissions can increase the risk of cancer and heart diseases"
Dus "kan" het risico verhogen. Tja. Kan is niet "verhoogt het risico".
Nogmaals, in de wetenschap maakt een zwaluw geen zomer en moet er, naar een statistisch significant verband, ook een plausibel biologisch mechanisme aanwezig zijn. Of, en dat is echt "of", een onomstotelijk wetenschappelijk aangetoonde "dosis-response" relatie.
Grt

[redacted]
Senior research scientist
Electronic Defence
T +31 ([redacted]
M [redacted]
E [redacted] tno.nl
Location
TNO Innovation for life

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. TNO accepts no liability for the content of this e-mail, for the manner in which you use it and for damage of any kind resulting from the risks inherent to the electronic transmission of messages.

From: [redacted] @mindef.nl [redacted] @mindef.nl>
Sent: woensdag 9 september 2020 14:57
To: [redacted] ([redacted] < [redacted] tno.nl>; [redacted] < [redacted] tno.nl>
Cc: [redacted] @mindef.nl; [redacted] . [redacted] mindef.nl; [redacted] mindef.nl
Subject: FW: Lange termijn effecten
Hallo allen!
@ [redacted] en [redacted] super, dank. Volgens mij kunnen we wel een antwoord geven op de gevreesde lange termijn effecten.
@ [redacted] en [redacted] ook voor jullie goed om mee te nemen hoe wij deze vragen zullen pareren in de TB

From: [redacted] g., DOSCO/DGO/CEAG/EC/SH < [redacted] @mindef.nl>
Sent: woensdag 9 september 2020 14:54
To: [redacted] Ing., CZSK/MI/MT/SWS/ENGIN < [redacted] mindef.nl>; [redacted] BS/AL/HDB < [redacted] mindef.nl>
Subject: RE: Lange termijn effecten

Dank, [redacted] Zal ze memoreren en propageren...

From: [redacted] Ing., CZSK/MI/MT/SWS/ENGIN < [redacted] mindef.nl>
Sent: woensdag 9 september 2020 14:52
To: [redacted] ., DOSCO/DGO/CEAG/EC/SH < [redacted] @mindef.nl>; [redacted] BS/AL/HDB < [redacted] mindef.nl>
Subject: RE: Lange termijn effecten

Hallo [redacted] en [redacted]

Je antwoord is compleet ☺ Misschien de conclusie van ICNIRP en IEEE nog als aanvulling?

ICNIRP2020

The only substantiated adverse health effects caused by exposure to radiofrequency EMFs are nerve stimulation, changes in the permeability of cell membranes, and effects due to temperature elevation. There is no evidence of adverse health effects at exposure levels below the restriction levels in the ICNIRP (1998) guidelines and no evidence of an interaction mechanism that would predict that adverse health effects could occur due to radiofrequency EMF exposure below those restriction levels.

En IEEE:

Examination of the literature on exposure to electromagnetic energy revealed no reproducible low-level (nonthermal) adverse health effects. Moreover, the scientific consensus is that there are no accepted theoretical mechanisms that would explain the existence of low-level adverse health effects. Since the publication of ANSI C95.1-1982 [5], advances have been made in the scientific knowledge of the biological effects of exposure to electromagnetic energy. This additional and cumulative knowledge helps strengthen the basis for and confidence in the assertion that the reference levels in IEEE Std C95.1TM-2019 are protective against established adverse health effects.

The literature review also evaluated the possibility of adverse health effects associated with chronic low-level exposure. For exposures to electric, magnetic, and electromagnetic fields at frequencies between 0 Hz and 300 GHz, the following two conclusions were reached:

a) The weight-of-evidence provides no credible indication of adverse effects caused by chronic exposures below levels specified in IEEE Std C95.1TM-2019.

b) No biophysical mechanisms have been scientifically validated that would link chronic exposures below levels specified in IEEE Std C95.1TM-2019 to adverse health effects.

Groeten

[redacted]

Van: [redacted] ., DOSCO/DGO/CEAG/EC/SH [redacted] @mindef.nl>
Verzonden: woensdag 9 september 2020 14:12

Aan: [redacted] BS/AL/HDB < [redacted] mindef.nl>; [redacted] Ing., CZSK/MI/MT/SWS/ENGIN < [redacted] mindef.nl>
Onderwerp: RE: Lange termijn effecten
Hoi [redacted]
Over lange termijneffecten over NIS (niet-ioniserende straling) is het standpunt van de ICNIRP (2020) dat deze tot nu toe niet wetenschappelijk zijn aangetoond. De WHO, SCENIHR (EC initiative) en Zweedse SSM hebben meerdere internationale rapporten geschreven over de korte en lange termijneffecten van EM-velden. De conclusies van deze studies, waar vele epidemiologische studies reeds in zijn beoordeeld, is de basis van de conclusie van de ICNIRP, aangevuld met extra onderzoeken die na de publicatiedata nog zijn verschenen.
Belangrijk is op te merken dat er een groot verschil is tussen een biologisch effect en een negatief gezondheidseffect. De restricties van de ICNIRP zijn uiteraard gebaseerd op negatieve gezondheidseffecten. Voorbeeld: opwarming tijdens zonnebaden is een biologisch effect, meestal als prettig ervaren en omkeerbaar, maar teveel warmte van buitenaf kan zorgen voor algehele oververhitting en shock. Dat laatste moet voorkomen worden, immers biologische effecten mogen er zijn vanuit onze natuurlijke omgeving en hebben ook positieve effecten op ons lichaam.
Omdat er geen langetermijneffecten aangetoond zijn, is er dus ook niet, zoals bij IS, een stapeling van stralingsdosis mogelijk. De kans op het krijgen van een aandoening is er gewoonweg niet en wordt dan ook niet vergroot door langdurige (chronische) blootstelling aan stralingsintensiteiten die voldoen aan de gestelde normen.
In Appendix B van de ICNIRP 2020 wordt dit uitgelegd. Onder lange termijneffecten worden geschaard:

- Hogere cognitieve functie relevant voor gezondheid (hersenen) (geen effecten)
- Symptomen en welbevinden (geen effecten, behalve pijnsensatie bij 94 GHz en 12500 W/m^2, wat een factor 3000 hoger is dan de hoogste ICNIRP-limiet)
- Fysiologische processen nadelig voor gezondheid (geen effecten)
- Effecten op gehoor, zicht en evenwichtsorgaan (geen effecten, behalve enig oppervlakkig oogeffect bij konijnenogen bij 1400 W/m^2, factor 350 hoger dan hoogste ICNIRP-limiet)
- Hormoonhuishouding (geen effecten, laagste effectniveau bij ratten en apen was 4 W/kg, geen bewijs dat dit ook voor mensen geldt, daarbij is 4 W/kg de hoogste ICNIRP-limiet)
- Neurodegeneratieve ziektes (ALS, Alzheimer: geen negatieve effecten gevonden)
- Cardiovasculair, centraal zenuwstelsel of thermoregulatie (geen effecten bij mensen, bij dieren alleen effecten ver boven 4 W/kg)
- Immuunsysteem, bloedziekten (hematologie) (geen negatieve effecten gevonden)
- Vruchtbaarheid, reproductie, ontwikkeling kinderen (geen negatieve effecten)
- Alle soorten kanker (geen effecten gevonden)

Ik zal de preview bekijken en wat extra informatie tot me nemen over lange termijneffecten.
Met vriendelijke groet,
[redacted]
Senior adviseur straling

Cluster Stralingshygiëne
Coordinatiecentrum Expertise Arbeidsomstandigheden en Gezondheid (CEAG)
Defensie Gezondheidszorg Organisatie
Commando DienstenCentra
Ministerie van Defensie
Korte Molenweg 3 I Doorn I Landhuis Aardenburg | kmr 213
Postbus 185 I 3940 AD I Doorn
T [redacted]
F [redacted]
[redacted] @mindef.nl
[redacted] @nswan.nld

From: [redacted] BS/AL/HDB < [redacted] mindef.nl>
Sent: woensdag 9 september 2020 13:20
To: [redacted] DOSCO/DGO/CEAG/EC/SH < [redacted] @mindef.nl>; [redacted]

CZSK/MI/MT/SWS/ENGIN < [redacted] mindef.nl>
Subject: Lange termijn effecten
Hi beiden,
We gaan niet meer te veel sleutelen aan de presentatie denk ik. Maar vooruitlopend op de bredere fiches van morgen, wil ik alvast even vragen of we kunnen nadenken over een antwoord over de 'lange termijn effecten' op de gezondheid van de radar. Deze vraag komt in het EenVandaag preview filmpje naar voeren (vanochtend gepubliceerd) en ik verwacht dat daar dus morgen ook wat vragen over komen.
Kunnen we daar iets zinnigs over zeggen? Borgt de ICNIRP-richtlijn bijv. ook de lange termijn effecten of is dat niet van toepassing omdat verwarming geen lange termijn effecten heeft? Ik heb zo een vermoeden, maar ben benieuwd naar jullie oordeel.
Met vriendelijke groet,
[redacted]
Senior Beleidsmedewerker
.....
Hoofddirectie Beleid
Ministerie van Defensie
Kalvermarkt 33 | 2511 CB | Den Haag | Kamer A-21
Postbus 20701 | 2500 ES | Den Haag | The Netherlands
.....
M +[redacted]
E [redacted] mindef.nl

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

From: ' [redacted] < [redacted] tno.nl>
Sent: Wednesday, September 9, 2020, 10:54 AM
To: " [redacted] mindef.nl" < [redacted] mindef.nl>; ' [redacted] ([redacted] < [redacted] tno.nl>
Cc: " [redacted] mindef.nl" [redacted] mindef.nl>
Subject: RE: Methode [redacted] kader onderzoeken TNO

Ha [redacted]
Nog een kleine aanvulling. Ook de Gezondheidsraad heeft in hun recente advies over 5G het artikel van Beard et.al. niet meegenomen:

5.7 Neurodegeneratie

Neurodegeneratie is de geleidelijke afname van de functies van zenuwcellen en een toename van hun afsterven. Dit kan leiden tot ziekten zoals ALS en Alzheimer. De commissie heeft 13 onderzoeken naar de relatie tussen blootstelling aan radiofrequente elektromagnetische velden en neurodegeneratie in hersenweefsel meegewogen in dit advies, zie tabel 55. In de onderzoeken zijn uiteenlopende eindpunten gebruikt: het afsterven van zenuwcellen – dat plaatsvindt als een normaal biologisch proces (apoptose) –, de activiteit van zenuwcellen, de bloeddoorstroming in de hersenen, veranderingen in het aantal steuncellen en de dichtheid van blaasjes die neurotransmitters overbrengen.

Tabel 55. Aantallen publicaties over de relatie met neurodegeneratie van hersenweefsel, per frequentiegebied

700-2200 MHz	2,2-5,0 GHz	20-40 GHz	Uitgesloten
13 experimenteel proefdieren	Geen publicaties	Geen publicaties	13 experimenteel proefdieren

700-2200 MHz

In 4 van de 13 proefdieronderzoeken is geen effect te zien op neurodegenerative van hersenweefsel. In 8 onderzoeken is een verhoogd niveau van neurodegenerative van hersenweefsel te zien en 1 onderzoek laat zowel gunstige als ongunstige effecten zien.

Tabel 56. Publicaties over de relatie met neurodegenerative van hersenweefsel in het frequentiegebied 700-2200 MHz

Referentie	Type studie	Bron blootstelling	Effect
Mitsuda et al. (2009)[xxx]	Proefdier	900 MHz GSM	Geen effect
Poulletier de Gannes et al. (2009)[xxx]	Proefdier	915 MHz GSM	Geen effect
De Pomerai et al. (2016)[xxx]	Proefdier	1800 MHz	Geen effect
Zhong et al. (2017)[xxx]	Proefdier	1800 MHz	Geen effect
Eberhardt et al. (2008)[xxx]	Proefdier	915 MHz GSM	Ongunstig effect / hoger risico
Mohr & Arendash (2011)[xxx]	Proefdier	918 MHz GSM	Ongunstig effect / hoger risico
Arendash et al. (2012)[xxx]	Proefdier	918 MHz GSM	Ongunstig effect / hoger risico
Barthélémy et al. (2016)[xxx]	Proefdier	900 MHz	Ongunstig effect / hoger risico
Kim et al. (2017)[xxx]	Proefdier	835 MHz	Ongunstig effect / hoger risico
Kim et al. (2017)[xxx]	Proefdier	83 MHz	Ongunstig effect / hoger risico
Grajek-Bang et al. (2017)[xxx]	Proefdier	900 en 2100 MHz	Ongunstig effect / hoger risico
Kim et al. (2018)[xxx]	Proefdier	835 MHz	Ongunstig effect / hoger risico
Kelleg et al. (2019)[xxx]	Proefdier	900 MHz	Gunstig en ongunstig effect

Uitgesloten

Tabel 57. Uitgesloten publicaties over de relatie met neurodegenerative van hersenweefsel

Proefdierexperimenten	Reden voor uitsluiting
Gatzke et al. (2003)[xxx]	Onvolledige dosimetrie, variaties in SAR variaties vanwege grootte dieren, positie en leeftijd niet bepaald, plaatsvaste vermogensdichtheid gegeven, maar geen informatie over blootstelling hersenen
Seaman & Phelps (2005)[xxx]	Onjuiste informatie over dosimetrie, geen andere informatie over blootstelling
Nittby et al. (2009)[xxx]	Geen bewijzen over neurodegenerative, onvolledige dosimetrie, berekening SAR onduidelijk
Arendash et al. (2010)[xxx]	Berekening SAR onduidelijk, geen andere informatie over blootstelling
Dragicevic et al. (2011)[xxx]	SAR onjuist berekend uit extern elektrisch veld
Dasdag et al. (2012)[xxx]	SAR onjuist berekend uit extern elektrisch veld
Cellaiazzu et al. (2012)[xxx]	Geen blootstellingsniveau, geen frequentie
Aldad et al. (2012)[xxx]	Mobiele telefoon op loor, geen dosimetrie, geen blootstellingsniveau
Banaceur et al. (2013)[xxx]	Geen informatie over afleiding SAR waarden
Kapari et al. (2017)[xxx]	Onvolledige dosimetrie
Obajuluwa et al. (2017)[xxx]	Geen dosimetrie, geen blootstellingsniveau
Fragopoulou et al. (2018)[xxx]	Blootstelling door mobiele telefoon, geen blootstellingsniveau
Bayewa et al. (2019)[xxx]	Geen klein controlegroep, onjuiste dosimetrie

Conclusie

De commissie concludeert dat in sommige onderzoeken een verhoogd niveau van neurodegenerative is gevonden, maar dat de gebruikte eindpunten nogal uiteenlopend zijn. Voor het frequentiegebied van 700-2200 MHz is de conclusie dat effecten mogelijk zijn. Voor de frequentiegebieden 2,2-5,0 GHz en 20-40 GHz is geen uitspraak mogelijk.

Ook merk ik op dat tabellen 56 en 57 beide uit 13 publicaties bestaan, waarbij tabel 57 de publicaties zijn die vanwege onvolkomenheden zijn uitgesloten.
Dat is het wetenschappelijk zelfreinigend vermogen dat ik bedoel wat een multidisciplinaire commissie kan uitvoeren. Kennelijk vonden de vakreviewers de publicaties in tabel 57 wel van goede kwaliteit.
Grt

[redacted]
Senior research scientist
Electronic Defence
T +31 [redacted]
M [redacted]
E [redacted] tno.nl
Location
TNO Innovation for life

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. TNO accepts no liability for the content of this e-mail, for the manner in which you use it and for damage of any kind resulting from the risks inherent to the electronic transmission of messages.

From: [redacted] ([redacted]
Sent: woensdag 9 september 2020 10:27
To: '[redacted] mindef.nl' <[redacted] mindef.nl>; [redacted] ([redacted] <[redacted] tno.nl>
Cc: [redacted] mindef.nl
Subject: RE: Methode theoretisch kader onderzoeken TNO

Beste [redacted]
Binnen TNO hebben we de zoekmachine's Scopus en IEEEExplore tot onze beschikking. Ik heb mij in de "houdbaarheidstoets" voor ICNIRP vooral gericht op reviewartikelen. Om te kijken of er aanwijzingen zijn die tot een grondige herziening van de vigerende richtlijn zou kunnen leiden. Die heb ik niet gevonden.

Ook had ICNIRP al de publieke consultatie uitstaan (2018 naar ik mij meen te herinneren) en daarin was ook geen signaal te zien dat er dramatische veranderingen stonden te verwachting. Dus geen reden tot anticiperend gedrag. Het Beard et al 2016 heb ik niet meegenomen omdat er geen aanleiding toe was. Het betreft een initieel onderzoek, met vele onzekerheden, en de auteurs geven zelf helemaal niet aan dat de verbanden die ze gevonden hebben wel kloppen. Ze geven zelf ook aan dat de verbanden die gevonden zijn mogelijk worden veroorzaakt door andere factoren (confounding). Ook zijn de blootstellingen niet helder, het betreft werkers en geen bewoners en zo zijn er nog meer afwijkende factoren. Verder vind je in een grote bak data altijd wel statistisch significante verbanden. Maar dat hoeft geen causaliteit te betekenen (zie IKEA-winkels en Nobelprijs winnaars). En zo vind je nog tientallen meer onderzoeken.
Maar let op en we moeten on niet laten afleiden. Het toetsingskader is ICNIRP. In ICNRIP, IEEE, WHO, Gezondheidsraad zit de multidisciplinaire samenstelling om de juiste wetenschappelijke weging van de zin en onzin van wetenschappelijke publicaties te doen.
In dit kader van deze vraag moet mij nu wel het volgende van het hart.
In de Herijking Defensieonderzoek is de contrafinanciering voor mijn leerstoel aan de Technische Universiteit Eindhoven over "Elektromagnetische Velden en Gezondheid" weggesneden. Naast 25% van mijn TNO-collega's die hun baan verloren, kreeg ik de opdracht om de weggevallen financiering maar "uit de markt te halen" of het onderwerp anders te laten rusten (ik was blij dat onze onderzoeksgroep nog bestond; het was kantje boord of wij als onderzoeksgroep waren weggesaneerd). In 2010 stond geen marktpartij te wachten op te investeren in wetenschappelijke EM-velden en gezondheid. De branche-organisatie van de telecombedrijven vond dit een overheidsonderwerp. Ook het Kenninsplatform EMV heeft, en zit, financieel krap vanwege gebrek aan sponsoren. In 2015 heb ik mijn laatste promovendus op dit vakgebied afgeleverd en daarna heb ik geen financiering gehad om actief met dit onderwerp bezig te zijn geweest. Tot op het moment van de vraag over Herwijnen. Mijn standpunt heb ik destijds gemeld aan [redacted] en [redacted] en dat was geen probleem. Dus als de TK er een probleem van maakt dat er in Nederland te weinig wetenschappelijk onderzoek gedaan wordt, dan kunnen ze wat mij betreft ook de hand in eigen boezem steken. De aanzet is er zeker geweest, vier wetenschappers hebben een persoonlijke subsidie van ZonMW gehad. Alleen prof Kromhout is doorgegaan (ook omdat hij vanuit IRAS al andere financieringsbronnen had). Dat geldt niet voor mijn wetenschappelijke partners bij Erasmus MC (prof. van Rhoon en prof Kanaar) en mijn plek bij de TU/e. Wij drieën zijn andere leuke dingen gaan doen. Profs Kanaar en van Rhoon zitten weer volledig op de oncologie.
Tot slot. In mijn rapport heb ik aangegeven dat er in het wetenschappelijk debat verschillende inzichten zijn. Verschillende resultaten die op andere wijzen worden geïnterpreteerd door wetenschappers. Dat is een proces dat aan wetenschappers moet worden overgelaten.
Hoop dat ik hiermee je vraag wat heb kunnen toelichten.
M.vr.gr.

[redacted]
Senior research scientist
Electronic Defence
T +31 ([redacted]
M [redacted]
E [redacted] tno.nl
Location
TNO Innovation for life

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. TNO accepts no liability for the content of this e-mail, for the manner in which you use it and for damage of any kind resulting from the risks inherent to the electronic transmission of messages.

From: [redacted] @mindef.nl [redacted] indef.nl>
Sent: woensdag 9 september 2020 09:51
To: [redacted] < [redacted] tno.nl>; [redacted] ([redacted] < [redacted] tno.nl>

Cc: [redacted] mindef.nl
Subject: Methode theoretisch kader onderzoeken TNO
Hi [redacted]
Eerder spraken wij over het Beard et al 2016 onderzoek en waarom die niet door jullie is opgenomen in het TNO rapport. Dank daarvoor. Ik heb nu een wat bredere vraag: op welke wijze zoekt/verzamelt TNO de relevante onderzoeken in de bestaande wetenschappelijke literatuur voor haar scope bepaling en theoretisch kader en hoe maakt TNO vervolgens een selectie van de relevantie artikelen om te behandelen in een rapport?
Uit je eerdere mail maakte ik op dat jullie in ieder geval met experts op een specifiek thema (zoals ALS) spreken om op zoek te gaan naar relevante artikelen, maar welke andere methoden (bijv. zoekmachines, netwerken, etc.), bronnen (databases, (collegiaal) netwerk, etc.) en selectie criteria (onderwerp, jaar publicatie, standing van afzender/schrijver, peer-reviews, etc.) gebruiken jullie?
We hebben vernomen dat daar morgen in de TB en ronde tafel mogelijk vragen over komen (over 'een italiaans onderzoek', meer heb ik helaas niet) en zouden graag voor onszelf deze achtergrond informatie hebben zodat ook Defensie het verhaal goed kan vertellen.
Hoor graag.
Met vriendelijke groet,
[redacted]
Senior Beleidsmedewerker
.....
Hoofddirectie Beleid
Ministerie van Defensie
Kalvermarkt 33 | 2511 CB | Den Haag | Kamer A-21
Postbus 20701 | 2500 ES | Den Haag | The Netherlands
.....
M [redacted]
E [redacted] mindef.nl

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

From: " (< tno.nl>
Sent: Wednesday, September 9, 2020, 2:02 PM
To: " < tno.nl>; " mindef.nl"
< mindef.nl>
Cc: " < tno.nl>; " mindef.nl"
mindef.nl>; " " < @tno.nl>
Subject: RE: Kamerbrief Herwijnen

Haai
Het leeuwendeel der vragen is eenvoudig te beantwoorden. Wat verwacht je van mij? Dat ik antwoorden verschaf? Vraag 30 is bijzonder komisch, hoe komen ze aan die onzin? ben je in de gelegenheid om naar vraag 11 te kijken?

From: < tno.nl>
Sent: Wednesday, September 9, 2020 1:49 PM
To: mindef.nl; (< tno.nl>
Cc: < tno.nl>; mindef.nl;
@tno.nl>
Subject: RE: Kamerbrief Herwijnen
Ik zie nu dat gisteren en eergisteren er zienswijzen zijn bijgeplaatst. Onder zit een vragenlijst die aan de TK leden is gesuggereerd om aan Defensie en TNO te stellen:
Vragenlijst mbt beoogd defensie radar dossier te Herwijnen
Vragen die u van 10 -11 uur aan Defensie (of indien onbeantwoord daarna aan TNO kunt stellen.
Vraag 1
Wordt er in de nieuwe SMART L radar ook gewerkt met radioactieve stoffen? In de oude radars in Herwijnen was dat namelijk het geval. (Tritium en Prometium-147).
Deze vraag is belangrijk! Het werken met radioactieve stoffen vereist namelijk 1500 meter afstand volgen de VNG indeling in klasse 6.
Vraag 2
Zijn de berekeningen van de radardekking in het locatieonderzoek in Nieuw Milligen gedaan op basis van de specificaties van de (huidige) MRP radar? Ja of Nee. Indien NEE, waarop zijn ze dan gebaseerd?
Vraag 3 (= vraag 79 uit eerder gestelde kamervragen)
Heeft de SMART L, als deze in Nieuw Milligen wordt geplaatst, meer of minder last van de geplande windmolens in Flevoland op 21km (en verder) , dan wanneer hij geplaatst zou worden in herwijnen, waar een windmolenpark op 4,5 km afstand (en verder) al in werking is?
Bij Minder last: waarom zet u de radar dan niet in Nieuw Milligen, dat is echt voor de radar de beste locatie.
Bij Meer last: hoe kan dat dat een radar meer last heeft van windmolens die verder weg staan? Dat is toch ongeloofwaardig?
Vraag 4
Kan de radar wel voldoen aan de wijziging van de ICNIRP-norm die in maart 2020 is vastgesteld? En hoe gaat de nieuwe ICNIRP norm om met de gemiddelde stralingsniveaus en de piekniveaus?
Vraag 5
Waarom heeft TNO in haar rapport het LUNA onderzoek naar relatie ALS – Hoogfrequente Straling (uit 2019)afgewezen, terwijl het vorige week op 2 September door de Gezondheidsraad is meegemomen in haar erindconclusie dat dit rapport negatieve gezondheidseffecten als gevolg van HF straling rapporteert.

Vraag 6
Bij het opstellen van deze vragenlijst op 7 September hebben de kamerleden het GGD "onderzoek" naar ALS in Herwijnen nog NIET ontvangen. En dit terwijl het onderzoek al ruim een week afgerond is en bekend is bij de stas. Wat is hier de reden van? Is dit transparant?
Vraag 7
Wat houdt het voorzorgsprincipe van een veiligheidsfactor van 50 (zie TNO rapport) nog in als je met de pieken de norm uit dit principe met een factor 32 (wortel 1000) mag overschrijden?
Vraag 8
Bent u bekend met het onderzoek naar de schadelijke effecten van de radar in Potenza Picena in Italie? https://www.stopumts.nl/doc.php/Artikelen/12577/redir en volledig in de bijlage. Waarom is dit onderzoek niet meegenomen in de TNO rapportage? En ook de andere 24 onderzoeken zijn nooit bekeken. (zie de andere bijlagen in de email)
Vraag 9
In het AD van maandag 7 Sept jl, geeft luitenant kolonel [redacted] aan dat de SMART L radar de helft kleiner is dan de oude MPR radar in Wier en Nieuw Milligen. Geldt dat dan ook voor het vermogen?
Vraag 10
Waarom durft defensie enerzijds wel af te wijken van de minimale richtafstand van 1500 meter (volgens VNG indeling milieuklasse 6), maar durft defensie anderzijds NIET uit te sluiten dat de radar negatieve gezondheidseffecten heeft? (TNO Rapport bladzijde 2)
Vraag 11
Kunt u een TNO Perseus onderzoek overhandigen dat gedaan is naar de 11 Windmolens van 208meter hoog, in windpark Deil, op 4,5km afstand van de Radar? Wij zijn benieuwd waarom deze windmolens hier WEL kunnen staan in niet in de flevopolder op 21 km afstand.
Vraag 12
Waarom heeft defensie geen bezwaar tegen windmolens van 208m hoogte op 4,5 km afstand maar wel een bezwaar ingediend tegen een bliksemafleider van 40meter op 2km afstand, die 5 meter lager moest worden?
Vraag 13
Het windmolenpark in de Flevopolder is afhankelijk van subsidies. De deadline van subsidieverstrekking is zeer binnenkort. Kan EZK in dit unieke geval de deadline voor deze subsidies niet laten meeschuiven met de duur van het definitieve besluit rondom de defensieradar in Herwijnen?
Vraag 14
Kan Defensie ALSNOG een plattegrond maken met stralingsniveaus op 50m, 100m en zo concentrisch oplopend naar 1500 meter? En waarom is dit verzoek niet eerder ingewilligd?
Vraag 15
Uit berekeningen blijkt dat als de SMART L radar op een toren van 90meter hoog wordt geplaatst, deze geen last heeft van de hoogste heuvel aan de oostelijke veluwezijde, laat staan van de Utrechtse Heuvelrug. Waarom is dat nooit verder onderzocht? Op het Defensieterrein in Nieuw Milligen is geen RCR nodig omdat het bestemmingsplan nooit is gewijzigd. En radars op 90 meter hoogte is mogelijk, kijk maar in het Scheldegebied. (115 meter hoog). Sterker nog, op hetzelfde terrein in Nieuw Milligen zijn ook fors hoger gelegen locaties beschikbaar.
Vraag 16
Waarom wordt de locatie Gilze-Rijen afgewezen op basis van een onderzoeksrapport uit 2012? Waren de specificaties van de SMART L toen al bekend?
Vraag 17
Aangezien er ook een Belgische hoogleraar zal participeren vandaag...Waarom heeft defensie niet gekozen voor de Belgische aanpak rondom radardekking?
In Belgie heeft Defensie slim gekozen voor een netwerk van 13 LARCE radars met een laag vermogen, die zonder problemen dichtbij bewoning kunnen worden geplaatst. Deze radars zijn net zo geavanceerd

maar voldoen aan de veel strengere stralingsnomen in Belgie. Dit is hoe een land zijn burgers moet beschermen tegen gezondheids-schade EN het luchtruim kan bewaken tegelijk. Nederland en Belgie zijn dichtbevolkte gebieden, dat vraagt om slimme oplossingen in plaats van het doordrukken.

Vraag 18

De conclusie uit het TNO rapport is dat op 1500 meter afstand de SMART L Radar altijd onder de blootstellingslimiet zit. (50V/m). Dit past bij milieuklasse 6.
Binnen de 1500 meter wordt op piekniveau de limiet overschreden tot 108V/m (op 450 meter afstand). Waarom wil defensie deze radar dan TOCH binnen 1500 meter afstand van bewoning plaatsen?

Vraag 19

Het worst case scenario is uitgegaan van een bewoonde boerderij op 450meter afstand. Defensie en TNO hebben aangegeven dat deze afstand 370meter moet zijn. Waarom is het Worst Case Scenario nog steeds niet aangepast? Wat wordt de maximale stralingswaarde op 370meter afstand? (op 450meter is het 108V/m, vermoedelijk wordt het bij 370m boven de 150V/m).

Vraag 20

TNO geeft in haar rapport aan dat ze overal de strengste blootstellingslimiet aanhouden van 28.V/m. Maar wij zien ook dat de SMART L radar toch ook gemiddeld (niet alleen op Piekniveau) over deze limiet heengaat met 28.93V/m. Waarom wordt deze limiet niet gerespecteerd?

Vraag 21

De KNMI Radar geeft een maximale veldsterkte van 0.06V/m. Dit is NIET te rijmen met het RIVM rapport uit 2004 waarin wordt gesproken over gemiddelde waarden van 80V/m op 1km afstand op 2 meter hoogte. Is de KNMI radar wel serieus meegenomen in alle berekeningen?

Vraag 22

Op welke manier heeft TNO de 5G straling bepaald op 3V/m?. Dit is volgens de wetenschap een ongekend lage aanname, en hiermee wordt de stralingsbelasting van Herwijnen ernstig onderschat.

Vraag 23

Hoe kan het, zie de antwoorden van de stas op de vragen 24, 26, 53 en 60, dat het Minimale vermogen (Emin) GROTER is dan het Maximale Vermogen (Emax)?.
Dit is echt klinkklare onzin. Als er dergelijke fouten in een rapport staan dan zegt dat ook iets over de kwaliteit ervan.

Vraag 24

Het piekvermogen van de SMART L is "geheim". Ook is er nooit antwoord gegeven op de vraag HOE VAAK de SMART L op piekvermogen uit zal zenden. Eveneens is dit nooit aangegeven bij de KNMI Radar, laat staan wat er gebeurt als deze beide radars tegelijkertijd op piekvermogen uitzenden. (het is logisch dat radars, gezien de weersomstandigheden, op hetzelfde moment op piekniveau uitzenden).
Kortom: Hoe vaak zend de SMART L radar op Piekvermogen uit? En de KNMI Radar? En hoe vaak zal dit samenvallen? En Hoe kunnen wij berekeningen onafhankelijk laten controleren als er gegevens worden achtergehouden over vermogen, piekvermogen, duty-cycle en antenna-gain?

Vraag 25

Kunt u nogmaals uitleggen waarom de Utrechtse Heuvelrug een probleem is? Op 60km van Nieuw Milligen bevindt deze zich ONDER de kromming van de aarde. Is dit een NON argument?

Vraag 26

Bent u het ermee eens dat defensie zelf bijdraagt aan de uitputtingsslag van dit dossier door niet transparant te communiceren over het vermogen van de radar? Dit heeft bij de bevolking geleid tot veel wantrouwen.

Vraag 27

In WIER staat de andere SMART L. Naar aanleiding van dossier Herwijnen is ook in WIER grote onrust ontstaan. De bevolking daar wist eigenlijk van niks blijkt nu. Hoe transparant is Defensie daar geweest? Wat heeft defensie daar gedaan om de bevolking de plaatsing van de nieuwe SMART L uit te leggen?

Vraag 28
En als het nou fout gaat in Herwijnen, de SMART L zou er komen te staan en mensen worden ziek....wie is er dan verantwoordelijk? Waar kunnen burgers terecht?
Vraag 29 (oorspronkelijk vraag 75 aan de stas)
Bij TNO en Defensie zijn geen wetenschappelijk onderzoeken met negatieve gezondheidseffecten bekend na het optreden van electroporatie, het poreus worden van celwanden, bij zeer hoge intensiteiten van pulsestraling. Het feit dat dit effect wel genoemd wordt in het rapport doet vermoeden dat hier sprake is van indekking. Kunt u toelichten waarom dit effect WEL wordt genoemd in het rapport, maar er tegelijkertijd geen onderzoeken bekend zijn? Zijn die onderzoeken er nou wel of niet?
Vraag 30
Is het waar dat de SMART L is uitgerust met een LASERsysteem om laag naderende objecten uit de lucht te "schieten". Dat is toch gewoon gevaarlijk? Wat heeft deze radar nog meer voor geheime wapensystemen? Mag dat allemaal wel zo dicht bij bewoning? Hier gelden toch ook regels voor?
Vraag 31
In het kranteartikel in het AD geeft de luitenant-kolonel aan dat de oude radar elk moment kapot kan gaan, en dat er geen reserveonderdelen meer zijn. Hoe valt dit te rijmen met eerdere berichten dat alle reserveonderdelen van WIER en van afgebroken radarstations in Belgie en Frankrijk allemaal naar Nieuw Milligen gebracht zijn?

[redacted]
Senior research scientist
Electronic Defence
T +31 ([redacted]
M [redacted]
E [redacted] tno.nl
Location
TNO Innovation for life

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. TNO accepts no liability for the content of this e-mail, for the manner in which you use it and for damage of any kind resulting from the risks inherent to the electronic transmission of messages.

From: [redacted] @mindef.nl [redacted] @mindef.nl>
Sent: woensdag 9 september 2020 11:48
To: [redacted] < [redacted] tno.nl>; [redacted] ([redacted] < [redacted] tno.nl>
Cc: [redacted] < [redacted] tno.nl>
Subject: FW: Kamerbrief Herwijnen
Beste [redacted] en [redacted]
Bij deze stuur ik TNO ter kennisneming de Kamerbrief SMART-L te Herwijnen (incl. bijlagen) toe welke later vandaag naar de Tweede Kamer zal worden verstuurd inzake het militair radarstation te Herwijnen.
Graag ontvang ik een ontvangstbevestiging van de (ongetekende) Kamerbrief.
Met vriendelijke groet,

[redacted]
Senior Beleidsmedewerker
.....
Hoofddirectie Beleid
Ministerie van Defensie
Kalvermarkt 33 | 2511 CB | Den Haag | Kamer A-21
Postbus 20701 | 2500 ES | Den Haag | The Netherlands
.....
M + [redacted]
E [redacted] mindef.nl

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht

From: " DMO/PROJN/STGP" mindef.nl>
Sent: Tuesday, September 15, 2020, 8:35 AM
To: " rijksoverheid.nl>; " AL/HDB"
mindef.nl>; " BS/AL/HDB" < mindef.nl>
Subject: RE: Indeling voor aanstaande woensdag/donderdag en Comite Radar nee

Hi
Gisteren heb ik met besproken dat een 'last minute' contact met mij minder verstandig lijkt. Als dat nog wijzigt, houd ik je op de hoogte.
Betekent dit dat ik de woensdagavond niet aanwezig hoef te zijn?
Met vriendelijke groet,

Plaatsvervangend directeur Projecten
Defensie Materieel Organisatie
mindef.nl

Van: rijksoverheid.nl>
Verzonden: dinsdag 15 september 2020 08:30
Aan: DMO/PROJN/STGP mindef.nl>;
AL/HDB mindef.nl>; BS/AL/HDB < mindef.nl>
Onderwerp: Indeling voor aanstaande woensdag/donderdag m.b.t en Comite Radar nee
Beste
We spraken elkaar vrijdag nog even over de inzet komende woensdag en donderdag.
Nog niet alles is duidelijk de termijn voor aanmelden sluit vanmiddag 16.00 (huidige stand 34 tafeltjes verdeeld over 2 avonden) maar het is wel duidelijk dat donderdag om 19.00 komt
En dat de heren en samen (met nog een derde persoon) donderdag om 21.00 zijn gepland.
Het lijkt mij wenselijk, gelet op de voorgeschiedenis, dat jij namens RVB/DMO leading in deze gesprekken.
Ik weet dat er nog het nodige speelt rondom als met hen nog een eerdere afstemming wenselijk is neem ik aan dat dat vanuit DGB/DMO wordt opgepakt.
Ik word graag geïnformeerd of dit zo is, en als dat plaats vindt wat er besproken is.
Alvast dank.
Groet,

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.
This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

From: " rijksoverheid.nl>
Sent: Thursday, September 17, 2020, 3:42 PM
To: " mindef.nl" mindef.nl>; "' mindef.nl'"
mindef.nl>; " mindef.nl" < mindef.nl>; "
< rijksoverheid.nl>; " < rijksoverheid.nl>
Cc: " rijksoverheid.nl>
Subject: FW:
Attachments: 200916Planning inloopavond.xlsx

Allen,
Op blad 2 de indeling voor vanavond.
Tot straks,
Groet,

Van: @kbmc.nl>
Verzonden: donderdag 17 september 2020 15:42
Aan: rijksoverheid.nl>
Onderwerp:

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.
This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

From: " DMO/PROJN/STGP" mindef.nl>
Sent: Friday, October 2, 2020, 11:36 AM
To: " BS/AL/DGB/DMV/AFD VASTG" < mindef.nl>
Cc: " AL/DGB/DMV" mindef.nl>; DMO/PROJN/PROJN DIP" < mindef.nl>
Subject: RE: Brieven + _____

Jazeker
Met vriendelijke groet,

Plaatsvervangend directeur Projecten
Defensie Materieel Organisatie
mindef.nl

Van: BS/AL/DGB/DMV/AFD VASTG < mindef.nl>
Verzonden: vrijdag 2 oktober 2020 11:26
Aan: DMO/PROJN/STGP mindef.nl>
CC: AL/DGB/DMV mindef.nl>; DMO/PROJN/PROJN DIP < mindef.nl>
Onderwerp: FW: Brieven +
Hi
STAS is akkoord met verzending van deze brief aan . Graag willen we deze gelijktijdig (vandaag) verzenden met de brief aan
Kan jij ervoor zorgen dat deze brief in juist (DMO)format wordt verzonden?
Groet,

From: BS/AL/DGB/DMV/AFD VASTG
Sent: donderdag 1 oktober 2020 15:23
To: AL/DGB/DMV mindef.nl>
Cc: BS/AL/BSG/Mobpool < mindef.nl>; BS/AL/DGB/DSK/VRZMLAPN < mindef.nl>
Subject: Brieven Rijkse +
Hi
Bij deze de afgestemde brieven aan en etc. met DJZ. Zowel DJZ en ik constateren bij de consistentie check dat de brieven nu op 1 lijn liggen en elkaar niet bijten.
@ als akkoord kan deze naar STAS
Met vriendelijke groet,

Senior Beleidsmedewerker
.....
Hoofddirectie Beleid
Ministerie van Defensie
Kalvermarkt 33 | 2511 CB | Den Haag | Kamer A-21
Postbus 20701 | 2500 ES | Den Haag | The Netherlands
.....
M +
E mindef.nl

From: " [redacted] < [redacted] tno.nl>
Sent: Monday, October 5, 2020, 4:00 PM
To: " [redacted] mindef.nl" < [redacted] mindef.nl>; " [redacted] ([redacted] < [redacted] tno.nl>; " [redacted] rijksoverheid.nl" [redacted] rijksoverheid.nl>; " [redacted] rijksoverheid.nl" < [redacted] rijksoverheid.nl>; " [redacted] mindef.nl" < [redacted] mindef.nl>; " [redacted] mindef.nl" < [redacted] mindef.nl>; " [redacted] mindef.nl" < [redacted] mindef.nl>; " [redacted] mindef.nl" < [redacted] mindef.nl>; " [redacted] @mindef.nl" < [redacted] @mindef.nl>; " [redacted] mindef.nl" < [redacted] mindef.nl>; " [redacted] mindef.nl" [redacted] mindef.nl>
Cc: " [redacted] mindef.nl" [redacted] mindef.nl>
Subject: RE: Feitelijke vragen Herwijnen

Beste [redacted]
Vraag 40: Emin = Emax. Waarom in de notatie 10,0 (wat 9,99 getalsmatig is) en 9,99 staat is uitgelegd. Omdat de berekende percentages gelijk zijn, is de berekening correct uitgevoerd, dus ik denk dat de vraag daarmee wel beantwoord is.
Natuurlijk mag een min niet groter zijn dan een max. Sorry , ik moet nu naar een andere vergadering maar ik hoop jouw vraag beantwoord te hebben.
Grt.

[redacted]
Senior research scientist
Electronic Defence
T +31 ([redacted]
M [redacted]
E [redacted] tno.nl
Location
TNO Innovation for life

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. TNO accepts no liability for the content of this e-mail, for the manner in which you use it and for damage of any kind resulting from the risks inherent to the electronic transmission of messages.

From: [redacted] @mindef.nl < [redacted] @mindef.nl>
Sent: maandag 5 oktober 2020 15:34
To: [redacted] < [redacted] tno.nl>; [redacted] ([redacted] < [redacted] tno.nl>; [redacted] rijksoverheid.nl; [redacted] rijksoverheid.nl; [redacted] mindef.nl; [redacted] mindef.nl; [redacted] mindef.nl; [redacted] mindef.nl; [redacted] @mindef.nl; [redacted] mindef.nl; [redacted] mindef.nl
Cc: [redacted] mindef.nl
Subject: RE: Feitelijke vragen Herwijnen

Dag allen,
Bijgevoegd de nieuwste versie met de ontvangen input verwerkt. De versie 'schoon' is de nieuwe versie, de ander is referentiedocument.
Er resteren een aantal vragen die aan een aantal verschillende partijen gericht zijn. Zie ook de opmerkingen in het document zelf. Aangezien het aantal beperkt is, geef ik direct in deze mail even aan welke vragen het betreft:

- CLSK:
  - Vraag 87: welke Belgische langeafstandsradars gaat dit over? En klopt het dat de kleinere radars niet de BMD functionaliteit hebben? Dat staat in mijn herinnering namelijk.
- TNO:
  - Vraag 40: bij nalezen lijkt het antwoord nog niet helemaal aan te sluiten bij de vraag. Kan daar nog even naar gekeken worden?
  - Vraag 60: graag even meelezen voor de zekerheid
- RVB + DJZ:
  - Vraag 75: wat is de gebruikelijke procedure voor (schade)claims? Kunnen we deze vraag wat uitgebreider beantwoorden?

- [redacted]
    - EZK wil iets opnemen dat afhankelijk is van STAS goedkeuring VVGB afgifte. Graag even medenken wat we hiermee doen. Ik zou deze (gemarkeerde) zinnen eruit laten.
    - Paar opmerkingen naar aanleiding van jouw opmerkingen geplaatst. Deze heb ik ongeaddresseerd in de opmerkingen gezet. Reactie op jouw overige feedback stuur ik even separaat.
    - Ref naar mails van [redacted] ik zou niet splitsen in beantwoording, gewoon alles samen nu, we zijn heel ver al met dank aan iedereen.

Graag zsm reactie op bovenstaande vragen.
Groet,
[redacted]

From: [redacted] BS/AL/DGB/DMV/AFD VASTG
Sent: vrijdag 2 oktober 2020 17:31
To: ' [redacted] < [redacted] tno.nl>; ' [redacted] ([redacted] < [redacted] tno.nl>; ' [redacted] rijksoverheid.nl' [redacted] rijksoverheid.nl>; ' [redacted] < [redacted] rijksoverheid.nl>; < [redacted] mindef.nl>; [redacted] , Mr., BS/AL/DGB/DV/D VEILIGH [redacted] @mindef.nl>; [redacted] EMSD, BS/AL/DS/Dir. Plan./AfdLuOptr < [redacted] mindef.nl>; [redacted] BS/AL/DJZ/CI BST < [redacted] mindef.nl>; ' [redacted] (< [redacted] nl>; ' [redacted] < [redacted] nl>; [redacted] ., DMO/PROJN/PROJN DIP < [redacted] mindef.nl>; [redacted] ., DOSCO/DGO/CEAG/EC/SH [redacted] @mindef.nl>; [redacted] AL/DCO < [redacted] mindef.nl>; [redacted] AL/HDFC/Dir Begrot/AfdVagTzBc [redacted] mindef.nl>; [redacted] AL/DGB/DMV [redacted] mindef.nl>
Cc: [redacted] DMO/PROJN/STGP [redacted] mindef.nl>; [redacted] BS/AL/DCO [redacted] mindef.nl>; [redacted] BS/AL/DJZ < [redacted] mindef.nl>
Subject: RE: Feitelijke vragen Herwijnen

Beste allen,
Enorm bedankt voor alle input tot dusver binnen dit korte tijdsbestek. Ik heb zojuist de laatste hand gelegd aan de eerste ronde conceptantwoorden.
In de beantwoording heb ik ook flink geshuffled in de vragen en antwoorden. In sommige gevallen heeft dat geleid tot een flinke berg vragen samengevat, met daaronder een uitgebreider antwoord. In mijn ogen is het in een aantal gevallen beter om de vragen 'holistisch' te bekijken zodat er een overzichtelijk antwoord gegeven wordt en de verbanden tussen de vragen en antwoorden duidelijker worden. Dit voorkomt daarnaast een handreiking om over details te gaan discussiëren en daarin te verzanden. Daarnaast zitten nu nog niet alle (interne) verwijzingen naar Kamerbrieven er met kamerstuk-nummer in, maar dat komt later.
Ik mis helaas nog de input van EZK. Graag ontvang ik die spoedig in samenspraak met CLSK en RVB, waar daar samenhang is.
Bijgevoegd vinden jullie de conceptantwoorden op inhoud. Graag zou ik nu ook DJZ, HFDC en DCO willen vragen mee te lezen in deze conceptantwoorden.
Graag vanaf deze de input op de antwoorden in het bijgevoegde document met track changes bijvoegen, zodat ik track kan houden op de versies en input.
Daarnaast is er al een enkeling zo brutaal ;) geweest om mee te kijken in antwoorden die niet aan hem/haar waren toegewezen, doe dat ook vooral wanneer jij denkt dat je waardevolle input kunt leveren. Dat waardeer ik alleen maar.
Mochten er vragen zijn, dan hoor ik dat natuurlijk graag.
Fijn weekend alvast!
Groet,
[redacted]

From: [redacted] BS/AL/DGB/DMV/AFD VASTG
Sent: woensdag 30 september 2020 15:58
To: [redacted] < [redacted] tno.nl>; ' [redacted] ([redacted] < [redacted] tno.nl>; [redacted] rijksoverheid.nl; [redacted] < [redacted] rijksoverheid.nl>; [redacted] < [redacted] mindef.nl>; [redacted] Mr., BS/AL/DGB/DV/D VEILIGH [redacted] @mindef.nl>; [redacted] EMSD, BS/AL/DS/Dir. Plan./AfdLuOptr < [redacted] mindef.nl>; [redacted] BS/AL/DJZ/Cl BST < [redacted] mindef.nl>; ' [redacted] ([redacted] < [redacted] nl>; [redacted] < [redacted] nl>; [redacted] DMO/PROJN/PROJN DIP < [redacted] mindef.nl>; [redacted] ., DOSCO/DGO/CEAG/EC/SH [redacted] @mindef.nl>
Cc: [redacted] DMO/PROJN/STGP [redacted] mindef.nl>; [redacted] AL/DCO < [redacted] mindef.nl>; [redacted] BS/AL/DCO [redacted] mindef.nl>; [redacted] AL/HDFC/Dir Begrot/AfdVagTzBc <MF. [redacted] mindef.nl>; [redacted] AL/DGB/DMV [redacted] mindef.nl>; ' [redacted] < [redacted] @ggdgelderlandzuid.nl>; [redacted] BS/AL/DJZ < [redacted] mindef.nl>
Subject: Feitelijke vragen Herwijnen
Importance: High

Beste allen,

Vanmiddag heb ik met vertraging van de griffie van de vaste commissie van Defensie de **114 feitelijke vragen** over het dossier Herwijnen ontvangen. Dat betekent dat wij tot **8 oktober 12:00** de tijd hebben om te vragen inhoudelijk te beantwoorden en de interne afstemming te voorzien. Daar heb ik jullie hard bij nodig. Wat mij wel positief stemt is dat op de meeste vragen wij in de afgelopen periode al antwoorden op hebben geformuleerd of over een oplossingsrichting hebben nagedacht.

De meeste vragen zijn herhalingen van oude vragen, of is er een eenvoudig antwoord op te geven. Ik heb in het bijgevoegde document aangegeven:

- Wat een mogelijke richting van een (concept)antwoord kan/zou moeten zijn (zie dikgedrukte tekst)
- Wie in ieder geval betrokken zijn (zie kolom naast vraag)
- Wie in de lead is, wanneer er afstemming benodigd is (zie kolom naast vraag)
- Of de vraag evt. samen te voegen is met een eerdere vraag door [SAMENVOEGEN] te vermelden. Ik heb daarin omwille van de tijd nog niet de puzzel gelegd welke vragen exact bij elkaar horen. Dit zal ik in de komende dagen wel gaan doen. Ik stuur het echter nu alvast toe zodat jullie inhoudelijk aan de slag kunnen.

Van **TNO, DMO, CLSK, RVB, DGB MVD, CEAG, DJZ, DGB DV en EZK zijn antwoorden benodigd**. Grofweg is dit ook de volgorde van hoeveelheid, waarbij TNO de meeste vragen krijgt over hun onderzoeken.

Ik heb daarin gepoogd de vragen wat te verdelen, zodat niet 1 partij alle vragen krijgt. Op die wijze heb ik geprobeerd vooral de last van TNO wat te verlichten. Het kan zijn dat daarom het niet direct voor de hand ligt dat jij een vraag hebt gekregen. Daarbij zal ik zodra alle antwoorden er zijn mee en schrijven in de antwoorden.

Wat ik wil vragen aan jullie:

- Het bijgevoegde document globaal door te lezen, *voordat je begint met de beantwoording van jouw vragen*, om te bekijken of de aan jou toegewezen vragen:
  - 1) jij inderdaad de lead kan nemen in de beantwoording, enkel als je echt geen idee hebt, dan graag aangeven
  - 2) te bepalen of je deze vragen **uiterlijk vrijdagmiddag 2 oktober om 14:00** in concept kan beantwoorden danwel advies kan geven tot nader onderzoek
  - Indien een van beide of beide niet mogelijk is, dan hoor ik dat graag zo snel mogelijk zodat er naar een oplossing kan worden gezocht
- In de beantwoording ***het simpel te houden en in lijn met wat we in eerdere rapporten, brieven, onderzoeken, etc.*** hebben geschreven. Denk aan de antwoorden die we in 20-04-2020 hebben geschreven, deze zijn vaak niet langer dan een paar regels lang. Houd dat als uitgangspunt vast: liever kort maar krachtig, dan uitgebreid. Zowel omwille van de tijd als de wens het kernachtig te houden, graag kort

maar krachtig beantwoorden. Maak daarbij ook gebruik van verwijzingen, bijv: "Reeds heb ik u over [onderwerp X] geinformeerd met het onderzoek van TNO/de technsiche briefing, waarin ik toelichtte dat X niet gelijk is aan Y'.

- Verzoek de antwoorden te schrijven **alsof je de Staatsecretaris bent**, dit scheelt mij enorm veel herschrijfwerk als dat niet zo is en is dan sneller gedaan.
- **Wanneer er [SAMENVOEGEN] staat**, voor jezelf te bepalen aan welke eerdere vraag deze vraag toegevoegd kan worden om tegelijkertijd te beantwoorden en dan de openstaande (bij)vragen nog nader te beantwoorden zodat we zo veel mogelijk vragen in 1 keer kunnen beantwoorden. Hierin zal ik ook meedenken.
- Het verzoek om 'rustig/klantvriendelijk' de vragen te beantwoorden. Ik weet dat sommige vragen ons soms uit de neus komen of frustratie opwekken, maar ik wil jullie vragen om de antwoorden feitelijk en vriendelijk te houden.
- De antwoorden **in het bijgevoegde** document naar mij toe te sturen om te voorkomen dat we moeten gaan plakken met formats en er mogelijk antwoorden worden vergeten.
    - Als iemand een gouden tip heeft waarin we binnen de beschermde MULAN omgeving allemaal live aan dit document kunnen werken, dan krijg je een fles wijn ☺

Ik vraag jullie voor vrijdag 14:00 al een concept antwoord aan te leveren, zodat ik deze kan reviewen + evt nabranders uit te vragen en dan na het weekend de conceptantwoorden verder in de lijn kan brengen voor interne Defensie afstemming om zo 8 oktober iets aan te kunnen leveren.
Laten we dit varkentje gaan wassen!
Mochten er vragen zijn, dan hoor ik dat graag. En nogmaals, **mocht je nu al weten, dit ga ik niet redden, dan hoor ik dat graag zsm**.
Met vriendelijke groet,

Senior Beleidsmedewerker
.....
Hoofddirectie Beleid
Ministerie van Defensie
Kalvermarkt 33 | 2511 CB | Den Haag | Kamer A-21
Postbus 20701 | 2500 ES | Den Haag | The Netherlands
.....
M +
E mindef.nl

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

From: " [redacted] < [redacted] rijksoverheid.nl>
Sent: Monday, October 5, 2020, 10:46 PM
To: " [redacted] mindef.nl" [redacted] mindef.nl>; " [redacted] mindef.nl" < [redacted] mindef.nl>
Cc: " [redacted] mindef.nl" < [redacted] mindef.nl>; " [redacted] rijksoverheid.nl>
Subject: RE: nieuwe windparken scoren negatief op de alternatieven voor Herwijnen

Hoi [redacted]
Elk probleem is ook een kans. En dus moet je dit zeker inzetten als pressiemiddel. En dat is dus een vorm van communiceren. Helemaal eens.
Ik zou niet willen bepleiten het probleem niet te beschouwen. In tegendeel. Als je het negeert, krijg je het hard terug. Vandaar de onderstaande waarschuwing dat we nu een paar windprojecten tegenkomen die negatief scoren op de drie alternatieven. Ik zou willen voorkomen dat we over een poosje onder druk gaan komen van de windsector en EZK omdat we om discutabele redenen deze projecten zouden tegenhouden. (ik denk overigens dat de Kamer er aandacht aan blijft geven omdat wij daarvoor ook steeds weer ruimte geven... onaardig gezegd, denk ik dat we het probleem zelf hebben gecreëerd)
Als je niet zou willen kiezen voor mijn suggestie om Herwijnen nadrukkelijker als enige optie te positioneren, dan moet je het probleem dat nu aan het ontstaan is, juist uitvergroten. Misschien moet je dan hierover contact zoeken met EZK om dit op een slimme manier in de Haagse politiek te brengen. Dan kan het begrip voor de enige realistische keuze (doorgaan met Herwijnen) wellicht groeien.
Maar hoe dan ook: jullie moeten een keuze maken. Wij zullen die lijn in de uitvoering volgen. Vanzelfsprekend. Wij hebben wel behoefte aan een statement hierover in onze contacten met initiatiefnemers van windparken en gemeenten.
Groet,
[redacted]

Van: [redacted] mindef.nl [redacted] mindef.nl>
Verzonden: maandag 5 oktober 2020 21:39
Aan: [redacted] < [redacted] rijksoverheid.nl>; [redacted] mindef.nl
CC: [redacted] mindef.nl; [redacted] mindef.nl; [redacted] rijksoverheid.nl>
Onderwerp: RE: nieuwe windparken scoren negatief op de alternatieven voor Herwijnen
[redacted]

We kunnen het probleem ook als pressiemiddel gebruiken
Wij hebben geen zekerheid omdat Kamer na te hebben ingestemd met RCR toch aandacht blijft geven aan plaatsing radar Hw. Door door te rekenen op de alternatieve locaties en daarvoor als DEF te betalen proberen we ruimte te geven... Lukt niet omdat tov de alternatieve locaties onvoldoende wordt gescoord. Dat heeft het niet afgeven van VVGB's als consequentie. We proberen ruimte te geven maar lukt niet... Dus een extra Hw argument. Dat bereiken we door over dit probleem te communiceren niet door het niet meer te beschouwen en te zeggen dat we vertrouwen hebben in Hw...
[redacted] graag dit issue meenemen in een fiche voor het WGO
[redacted]

From: [redacted] < [redacted] rijksoverheid.nl>
Sent: maandag 5 oktober 2020 11:29
To: [redacted] BS/AL/DGB/DMV/AFD VASTG < [redacted] mindef.nl>; [redacted] AL/DGB/DMV [redacted] mindef.nl>
Cc: [redacted] Ing., CLSK/PLV C-LSK/DO/C4ISR/SIE ATM < [redacted] mindef.nl>; [redacted] rijksoverheid.nl>
Subject: nieuwe windparken scoren negatief op de alternatieven voor Herwijnen
Beste [redacted] en [redacted]
We lopen nu aan tegen het dilemma dat er drie nieuwe windparken zijn die qua radarverstoring positief scoren voor Herwijnen, maar de norm niet halen voor de drie alternatieve locaties. Dat zet het beleid om het verstrekken van vvgb's mogelijk te blijven maken onder druk.
Dit is dus een ander soort probleem dan waar ik jullie vandaag eerder over berichtte (Venlo).
Drie, voor ons nieuwe projecten (Den Bosch, 17 turbines; Waalbos, 31 turbines en Culemborg, een mij onbekend aantal turbines) vertonen hetzelfde beeld: voor Herwijnen voldoen ze aan de norm (evenals voor de verkeersleidingsradars). Ze zouden

dus gewoon een vvgb moeten kunnen krijgen, ware het niet dat ze voor de drie alternatieve locaties voor Herwijnen niet een voldoende scoren. Dat betekent dat er vooralsnog géén vvgb kan worden verstrekt.
Dat is een vervelende situatie omdat we steeds nadrukkelijker aankoersen (ook in de communicatie) op Herwijnen als de enige serieuze positie voor de tweede SMART-L radar. Als we nu al drie (en waarschijnlijk komend jaar nog wel een paar andere) windprojecten moeten laten stilleggen vanwege alternatieve locaties die we zelf niet al te serieus nemen, dan wordt het een spagaat waarin we terechtkomen.
De 'work around' om windparken te blijven mogelijk maken door ze ook op de drie alternatieven te laten doorrekenen, werkt alleen wanneer ze ook positief scoren op die alternatieven. Bij deze projecten ontstaat nu juist een belemmering door deze aanpak.
Natuurlijk kunnen we (en voorlopig moeten we) de eis blijven stellen dat ook de drie alternatieven positief moeten scoren in het TNO-onderzoek omdat er anders geen vvgb komt. Het is echter niet onwaarschijnlijk dat de windpark-initiatiefnemers daarover hun beklag gaan doen bij de verschillende provincies en bij EZK omdat daarmee ook de nationale energiedoelstellingen verder onder druk komen te staan. Alsdan zal er ook naar Defensie centraal worden gekeken; zolang er geen definitieve keuze wordt gedaan (houden we vast aan Herwijnen of willen we alternatieven in de lucht houden?), blijven we in een onzekere situatie zitten. Dat zal politiek niet in ons voordeel werken.
Eerder werd er al door EZK 'gedreigd' met escalatie wanneer er geen duidelijkheid zou komen over vvgb's voor de twee Flevolandse parken. Dit is een ander schaalniveau, maar wel enigszins vergelijkbaar: drukken we 'Herwijnen' door en willen we dat ook uitstralen in andere discussies zoals deze rond de vvgb's van andere windparken, of houden we formeel alle ballen in de lucht en hopen we maar dat de rechter ons welgezind zal zijn aan het eind van de procedure voor het RIP Herwijnen?
Het gaat hier in essentie dus om een bestuurlijk/politieke afweging.
Ik zou daarbij adviseren om alle kaarten te zetten op Herwijnen en die procedure door te zetten ook al wordt er nog zo hard politiek bedreven in de Haagse arena. Daarbij hoort ook dat je in de regio's uitstraalt dat je vertrouwen hebt in de procedure die je zelf voert. In dat licht zou je heel goed de eis dat windparken ook positief moeten scoren op de alternatieve locaties, los kunnen laten. Daarmee creëer je steun bij EZK en bij de windenergielobby's. Doe je dat niet, dan wordt je straks van twee kanten onder vuur genomen. Het is de vraag hoe veel vijandelijk vuur je kunt verdragen.
Ik hoor graag of we vast blijven houden aan de huidige lijn, of dat er iets gaat bewegen.
Groet,

Dit bericht kan informat e bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.
This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

From: " , DOSCO/DGO/CEAG/EC/SH" < @mindef.nl>
Sent: Wednesday, October 7, 2020, 2:12 PM
To: /AL/DGB/DMV/AFD VASTG" < @mindef.nl>; "
MA, BS/AL/DGB/DMV" @mindef.nl>
Subject: RE: ALARA/ALATA

De voorgestelde optimalisaties vergen allen een investering die vertraging op zal leveren waarbij in alle gevallen de reductie van stralingsblootstelling niet significant is. Ik denk dat het kwantificeren (tijd/geld) van de voorgestelde optimalisaties inzicht geeft, zonder vooraf ALARA aan de kant te schuiven voor nog lagere blootstellingen onder de limieten. Daarna wordt het een politieke keuze m.i.

Gr.

-----Original Message-----
From: BS/AL/DGB/DMV/AFD VASTG < @mindef.nl>
Sent: woensdag 7 oktober 2020 13:40
To: CDRE, MA, BS/AL/DGB/DMV < @mindef.nl>
Cc: ., DOSCO/DGO/CEAG/EC/SH @mindef.nl>
Subject: FW: ALARA/ALATA

Hi

Voor je een paragraaf gaat schrijven, we krijgen net deze memo van TNO over alara binnen. Ga nu lezen.

From: < @tno.nl>
Sent: woensdag 7 oktober 2020 13:33
To: BS/AL/DGB/DMV/AFD VASTG @mindef.nl>;
Drs., DMO/PROJN/PROJN DIP @mindef.nl>
Cc: @tno.nl>;)
< @tno.nl>
Subject: ALARA/ALATA

Ik heb een memo geschreven over ALARA/ALATA voor de primaire radar van SMART-L, zie het aanhangsel. Aarzel svp niet om commentaar te geven. Misschien is het goed om hier binnenkort een telcon aan te wijden?

Vriendelijke groet,

From: " [redacted] < [redacted] tno.nl>
Sent: Monday, October 12, 2020, 12:09 PM
To: " [redacted] mindef.nl" [redacted] mindef.nl>
Cc: " [redacted] < [redacted] tno.nl>; " [redacted] mindef.nl" < [redacted] mindef.nl>; " [redacted] mindef.nl" < [redacted] mindef.nl>; " [redacted] ([redacted] < [redacted] tno.nl>
Subject: RE: n.a.v. jouw AD artikel

Beste [redacted]
Is met het antwoord van [redacted] jouw vraag in voldoende mate beantwoord? Of wil(de) je liever een overzicht hebben voor bijvoorbeeld de dichtstbijzijnde woning op 370m?
Grt

[redacted]
Senior research scientist
Electronic Defence
T +31 ([redacted]
M [redacted]
E [redacted] tno.nl
Location
TNO innovation for life

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. TNO accepts no liability for the content of this e-mail, for the manner in which you use it and for damage of any kind resulting from the risks inherent to the electronic transmission of messages.

From: [redacted] ([redacted] < [redacted] @tno.nl>
Sent: maandag 12 oktober 2020 11:23
To: [redacted] mindef.nl; [redacted] mindef.nl; [redacted] mindef.nl
Cc: [redacted] < [redacted] tno.nl>; [redacted] < [redacted] tno.nl>
Subject: RE: n.a.v. jouw AD artikel

Dame, Heren,
Het piekvermogen van de MPR is ruwweg een factor 75 hoger dan van de primaire radar van SMART-L. Ik zeg 'ruwweg' omdat dit gerubriceerde informatie betreft. [redacted] art 10.1.b [redacted] e detectieafstanden van de twee systemen liggen dan ook niet al te veel uit elkaar.
Dus, [redacted] ik zou als volgt antwoorden: De piekveldsterkte van de MPR is zeer veel hoger dan van de SMART-L, de tijdgemiddelde veldsterkten zijn vergelijkbaar.
Met de vriendelijke groet,

[redacted]

From: [redacted] < [redacted] tno.nl>
Sent: Monday, October 12, 2020 10:12 AM
To: [redacted] ([redacted] < [redacted] tno.nl>
Cc: [redacted] mindef.nl; [redacted] mindef.nl; [redacted] mindef.nl
Subject: RE: n.a.v. jouw AD artikel

Ha [redacted]
Ik denk dat jij [redacted] wel snel van antwoord kan voorzien, svp.
Grt

[redacted]
Senior research scientist
Electronic Defence
T +31 [redacted]
M [redacted]
E [redacted] tno.nl
Location
TNO Innovation for life
From: [redacted] @ mindef.nl
[redacted] @ mindef.nl

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. TNO accepts no liability for the content of this e-mail, for the manner in which you use it and for damage of any kind resulting from the risks inherent to the electronic transmission of messages.

|>
Sent: maandag 12 oktober 2020 10:10
To: [redacted] < [redacted] tno.nl>
Cc: [redacted] mindef.nl; [redacted] mindef.nl
Subject: RE: n.a.v. jouw AD artikel
Ik wil het vermogen niet openbaren. Ik wil weten welke een hoger en welke dus een lager vermogen heeft

From: [redacted] < [redacted] tno.nl>
Sent: maandag 12 oktober 2020 10:06
To: [redacted] AL/DGB/DMV [redacted] mindef.nl>
Cc: [redacted] < [redacted] mindef.nl>; [redacted] BS/AL/DGB/DMV/AFD VASTG < [redacted] mindef.nl>
Subject: RE: n.a.v. jouw AD artikel
Ha [redacted]
Het vermogen van de SMART-L is, net als een paar andere technische parameters, heeft de merking Staatsgeheim. Ig niet geschikt voor openbare publicatie.
Dus ik denk dat we wel veldsterkten, net als voor de SMART-L, kunnen berekenen voor de MPR, ik zal daar met [redacted] van gedachten wisselen. Vrijgave van Staatsgeheime informatie zoals het RF-vermogen van de SMART-L ligt niet in mijn mandaat maar dat zal je waarschijnlijk mij ook niet vragen.
Grt

[redacted]
Senior research scientist
Electronic Defence
T +31 [redacted]
M [redacted]
E [redacted] tno.nl
Location
TNO Innovation for life
From: [redacted] @ mindef.nl
[redacted] @ mindef.nl

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. TNO accepts no liability for the content of this e-mail, for the manner in which you use it and for damage of any kind resulting from the risks inherent to the electronic transmission of messages.

|>
Sent: maandag 12 oktober 2020 09:02
To: [redacted] < [redacted] tno.nl>
Cc: [redacted] mindef.nl; [redacted] mindef.nl
Subject: RE: n.a.v. jouw AD artikel
Yep en vermogen

From: [redacted] < [redacted] tno.nl>
Sent: maandag 12 oktober 2020 08:58
To: [redacted] AL/DGB/DMV [redacted] mindef.nl>
Cc: [redacted] < [redacted] mindef.nl>; [redacted] BS/AL/DGB/DMV/AFD VASTG < [redacted] mindef.nl>
Subject: Re: n.a.v. jouw AD artikel

Ha [redacted]

Even voor de zekerheid checken Jouw vraag over de piek en tijd gemiddelde veldsterkte betreft een vergelijking tussen de MPR en SMART L?

Verstuurd vanaf mijn iPhone

> Op 11 okt. 2020 om 22:31 heeft "[redacted] mindef.nl" [redacted] mindef.nl> het volgende geschreven:
>
> [redacted] en / of [redacted]
> Kun jij aangeven hoe het vermogen van de MPR en de SMART L zich tot elkaar verhouden?
> Ik wil in antwoord op een Kamervraag tenminste kunnen zeggen of de Smart L meer of minder vermogen genereert
> [redacted] hoe zit het met piekveldsterkte en tijdgemiddelde veldsterkte. Kunnen we daar een vergelijking maken. Welke het hoogst en zijn de verschillen groot. Wat heb je van DEF nodig om dit te kunnen berekenen?
> [redacted]
> @ [redacted] dit is voor vraag 27
> [redacted]
> Directeur Integraal Beleid
> .....
> **Directoraat Generaal Beleid**
> **Ministerie van Defensie**
> Kalvermarkt 33 | 2511 CB | Den Haag | kamer A-23
> Postbus 20701 | 2500 ES | Den Haag | The Netherlands
> .....
> **M:** [redacted]
> [redacted] mindef.nl
> www.defensie.nl
> **Officier Toegevoegd**
> TLNT [redacted]
> [redacted]
> **Secretariaat:**
> [redacted] @mindef.nl
> T: + [redacted]
> (op woensdag flex)

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to

From: " [redacted] rijksoverheid.nl>
Sent: Monday, October 12, 2020, 12:08 PM
To: " [redacted] mindef.nl" [redacted] mindef.nl>; " [redacted] mindef.nl" [redacted] mindef.nl>; " [redacted] mindef.nl'" < [redacted] mindef.nl>; " [redacted] @mindef.nl" [redacted] mindef.nl>
Subject: FW: indieningsprobleem Radar Herwijnen

Collega's,
Zie bericht van [redacted] van RVO. Het is een bekend probleem.
Dit geeft ook wel aan dat Herwijnen een bijzonder dossier is, in hun praktijk levert het nooit problemen op.
Ze lossen het altijd individueel op als ze een melding krijgen.
Groet,
[redacted]

Van: [redacted]) < [redacted] @rvo.nl>
Verzonden: maandag 12 oktober 2020 11:56
Aan: [redacted] rijksoverheid.nl>
CC: [redacted]) < [redacted] @rvo.nl>
Onderwerp: [redacted] Radar Herwijnen
[redacted]

In reactie op je telefoontje van daarnet: het komt inderdaad vaker voor dat mensen het webformulier niet verstuurd krijgen, met name vanuit Safari.
Dit is een van de redenen dat wij bezig zijn met de implementatie van een nieuw systeem voor inspraakverwerking: de huidige software bleek daar niet op aan te passen.
Als het probleem zich voordoet, raden wij mensen in de regel om het formulier via een andere browser in te dienen, of bieden wij ze een alternatief voor indiening aan.
Gr
[redacted]
Teammanager

.....
Team Energieprojecten
Afdeling Concurrerende en Duurzame Energiesectoren
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
Croeselaan 15 | 3521 BJ | Utrecht
Postbus 8242 | 3503 RE | Utrecht
.....
T [redacted]
[redacted] @rvo.nl
http://www.rvo.nl

De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl) stimuleert Duurzaam, Agrarisch, Innovatief en Internationaal ondernemen.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.
De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

From: " [redacted] rijksoverheid.nl>
Sent: Monday, October 12, 2020, 12:55 PM
To: "[redacted] mindef.nl"" [redacted] mindef.nl>
Subject: RE: indieningsprobleem Radar Herwijnen

Telefonisch gaf hij aan dat ze dat vergeten zijn/er niet aan gedacht hebben.
Meer kan ik er niet van maken.
Groet,
[redacted]

Van: [redacted] mindef.nl [redacted] mindef.nl>
Verzonden: maandag 12 oktober 2020 12:10
Aan: [redacted] rijksoverheid.nl>; [redacted] mindef.nl; [redacted] mindef.nl; [redacted] @mindef.nl
Onderwerp: RE: indieningsprobleem Radar Herwijnen
[redacted] waarom heeft [redacted] ons daarop niet gewezen?
[redacted]

From: [redacted] rijksoverheid.nl>
Sent: maandag 12 oktober 2020 12:09
To: [redacted] AL/DGB/DMV [redacted] mindef.nl>; [redacted] DMO/PROJN/STGP [redacted] mindef.nl>; [redacted] BS/AL/DGB/DMV/AFD VASTG < [redacted] mindef.nl>; [redacted] AL/DGB/DMV/PROJAFD [redacted] mindef.nl>
Subject: FW: indieningsprobleem Radar Herwijnen
Collega's,
Zie bericht van [redacted] van RVO. Het is een bekend probleem.
Dit geeft ook wel aan dat Herwijnen een bijzonder dossier is, in hun praktijk levert het nooit problemen op.
Ze lossen het altijd individueel op als ze een melding krijgen.
Groet,
[redacted]

Van: [redacted]) < [redacted] @rvo.nl>
Verzonden: maandag 12 oktober 2020 11:56
Aan: [redacted] rijksoverheid.nl>
CC: [redacted]) < [redacted] @rvo.nl>
Onderwerp: indieningsprobleem Radar Herwijnen
[redacted]
In reactie op je telefoontje van daarnet: het komt inderdaad vaker voor dat mensen het webformulier niet verstuurd krijgen, met name vanuit Safari.
Dit is een van de redenen dat wij bezig zijn met de implementatie van een nieuw systeem voor inspraakverwerking: de huidige software bleek daar niet op aan te passen.
Als het probleem zich voordoet, raden wij mensen in de regel om het formulier via een andere browser in te dienen, of bieden wij ze een alternatief voor indiening aan.
Gr
[redacted]
Teammanager

.....
Team Energieprojecten
Afdeling Concurrerende en Duurzame Energiesectoren
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
Croeselaan 15 | 3521 BJ | Utrecht
Postbus 8242 | 3503 RE | Utrecht
.....

From: " [redacted] rijksoverheid.nl>
Sent: Monday, October 12, 2020, 12:07 PM
To: "' [redacted] mindef.nl"' < [redacted] mindef.nl>; ' [redacted] @mindef.nl" [redacted] mindef.nl>; ' [redacted] mindef.nl" [redacted] mindef.nl>
Subject: Voorstel verlening termijn inspraak voorontwerp inpassingsplan radar Herwijnen ivm Apple problematiek

Collega's,
Naar aanleiding van de melding van gistermiddag door de heer [redacted] dat het indienen van het webformulier niet gaat op een Apple, hierbij het volgende voorstel:
Uitgangspunt hierbij is dat we wel aan zijn verzoek tegemoet komen echter:

- De problematiek bij RVO is niet zomaar op te lossen (is bekend software probleem, ze waren vergeten ons daarover te informeren)
- We willen een zo kort mogelijke verlenging van de termijn.
- De deadline voor het plaatselijke sufferdje voor deze week is vandaag om 12.00 verstreken.

We sluiten alle kanalen eind van vandaag zoals gepland, behalve de telefoon.
Daarnaast plaatsen we een bericht op de website en we maken een huis aan huisbrief.
Hier omschrijven we het gesignaleerde probleem en bieden we de mogelijkheid om tot en met volgende week vrijdag 23 oktober telefonisch een reactie in te dienen.
Planning voor de brief
Maandag concept tekst aanleveren
Dinsdag akkoord op brief
Woensdag brief printen en in enveloppen.
Donderdag voor 12.00 aanleveren in Sliedrecht
Vrijdag bezorging.
Graag jullie reactie.
Groet,
[redacted]

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.
This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

From: ' rijksoverheid.nl>
Sent: Tuesday, October 13, 2020, 3:54 PM
To: " mindef.nl'" mindef.nl>
Cc: " mindef.nl" < mindef.nl>; " mindef.nl"
< mindef.nl>; " mindef.nl'" < mindef.nl>; '
rijksoverheid.nl>
Subject: Brief verlenging termijn vo rip Herwijnen
Attachments: Brief verlenging termijn vo rip Herwijnen.docx

Ik moet morgen voor 8.30 akkoord hebben. Dan halen we vrijdag.
Anders gaat de hele planning op de schop.
Groet,
Ronald

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.
This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Rijksvastgoedbedrijf
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

> Retouradres Postbus 16169 2500 BD Den Haag

Aan de inwoners van Herwijnen

Rijksvastgoedbedrijf
Directie Vastgoedbeheer
Klant- en
Vastgoedmanagement

Sint Jacobsstraat 16
3511 BS Utrecht
Postbus 16169
2500 BD Den Haag
www.rijksvastgoedbedrijf.nl

Contactpersoon
R.C. Kaat
Ons briefkenmerk

Ons zaakkenmerk

Uw kenmerk

KvK nummer
65890604

BTW nummer
NL8563.05.765.B.01

IBAN
NL75INGB0705002624

Kopie aan

Datum 13 oktober 2020
Betreft

Geachte heer/mevrouw,

Het Voorontwerp Rijksinpassingsplan Militair Radarstation te Herwijnen heeft van 31 augustus 2020 tot en met 12 oktober 2020 ter inzage gelegen. In diverse lokale media en in de Staatscourant van 28 augustus 2020 is kennisgeving gedaan van de terinzagelegging van het Voorontwerp. Graag informeer ik u over het volgende.

Probleem met indienen digitale reactie met Apple computer'
In het weekend van 10 oktober werden het Rijksvastgoedbedrijf en het ministerie van Defensie erop geattendeerd dat het indienen van een reactie via de website www.rvo.nl met een Apple-computer via webbrowser Safari niet altijd mogelijk was. Wij hebben daarna uitgezocht hoe dit komt. Dit heeft met de ICT-omgeving van de Rijksdienst van Ondernemend Nederland (RVO) te maken en is helaas niet op korte termijn op te lossen. Hiervan waren wij niet op de hoogte tot 12 oktober. Om iedereen de gelegenheid te geven een reactie in te dienen is het volgende besloten:

- **De termijn voor het indienen van een reactie wordt verlengd tot en met vrijdag 23 oktober 2020**

In de periode tot en met 23 oktober is het alleen mogelijk om telefonisch een reactie in te dienen. Dit kan via telefoonnummer 034 855 31 98 tijdens kantooruren van 9.00u – 17.00u. U kunt dus geen digitale reacties meer indienen.

Vervolg Rijkscoördinatieregeling (RCR)
Alle reacties worden betrokken bij de vervolgstap, het Ontwerp Rijksinpassingsplan. In een aparte reactienota ziet u hoe er met de reacties op het Voorontwerp rekening is gehouden in het Ontwerp Rijksinpassingsplan. Deze stukken zullen ook ter inzage worden gelegd waarop u op dezelfde manier uw zienswijze kunt indienen.

Rijksvastgoedbedrijf
Directie Vastgoedbeheer
KVM

Datum
13 oktober 2020

De definitieve besluitvorming vindt plaats met de publicatie van het definitieve Rijksinpassingsplan, de besluiten en de Nota van Antwoord op de ingediende zienswijzen. Hiertegen kan beroep worden ingesteld. Dit kan alleen als u tegen het Ontwerp Rijksinpassingsplan *een zienswijze* heeft ingediend.

Ik hoop u op deze manier voldoende te hebben geïnformeerd. Meer informatie over de Rijkscoördinatieregeling en de realisatie van de radar vindt u op www.defensie.nl/radarstations.

Hoogachtend,
de Staatssecretaris van Defensie,
namens deze,

ing. C.R. Hakstege
Hoofd Sectie Omgevingsmanagement
Afdeling Klant- en Vastgoedmanagement

From: " [redacted] < [redacted] tno.nl>
Sent: Wednesday, October 14, 2020, 5:09 PM
To: " [redacted] mindef.nl" < [redacted] mindef.nl>; " [redacted] mindef.nl" [redacted] mindef.nl>; [redacted] @mindef.nl" [redacted] @mindef.nl>
Subject: RE: Herwijnen vragen over ICNIRP

Beste [redacted] en [redacted]
Ik breng graag de volgende teksten op, die in het januari 2020 rapport TNO 2020 R10094 staan, als relevante teksten die mogelijk gebruikt kunnen worden als referentie:
Op pagina 15/48 en 16/48 staat
"In de vaststelling van de basisrestricties en de daarvan afgeleide waarden van blootstellingslimieten is een veiligheidsmarge verwerkt die wordt toegepast op die waarde van blootstellingintensiteit waarop biologische effecten zijn gevonden. In het kader van de discussie over ALARA verderop in dit rapport, is deze blootstellingintensiteit te zien als een drempelwaarde. In de richtlijn wordt deze drempelwaarde, de SAR-waarde voor radiofrequente velden, genomen als een waarde waarop mogelijk gezondheidseffecten kunnen optreden. Voor de vaststelling van de blootstellingslimiet voor het algemene publiek, is deze waarde met een veiligheidsmarge van een factor 50 verlaagd. Deze factor 50 is gekozen
om rekening te houden met verschillen in menselijke lichaamsbouw, met kwetsbare groepen zoals ouderen, kinderen en/of mensen met een zwakke gezondheid."
Op pagina 36/48 staat
"In deze berekening is uitgegaan van een continue blootstelling. Omdat de ICNIRP-richtlijn een 6 minuten tijdmiddeling toestaat, is instantaan een hogere piekveldsterkte toegestaan. De ICNIRP-richtlijn stelt echter ook een limietwaarde voor de piekveldsterkte, namelijk 32 maal de tijdgemiddelde elektrische veldsterkte. In de huidige ICNIRP-richtlijn [1] is die waarde voor de SMART-L 1506 V/m. Zolang deze piekveldsterkte en de gemiddelde veldsterkte over 6 minuten niet wordt overschreden, voldoet de radar aan de grenswaarden gegeven in de ICNIRP-richtlijn."
Dus de factoren 32 en 50 hebben betrekking op andere zaken.
In blauw heb ik mijn tekstvoorstellen gezet.
Grt

[redacted]
Senior research scientist
Electronic Defence
T +31 ([redacted]
M [redacted]
E [redacted] tno.nl
Location
TNO Innovation for life

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. TNO accepts no liability for the content of this e-mail, for the manner in which you use it and for damage of any kind resulting from the risks inherent to the electronic transmission of messages.

From: [redacted] @mindef.nl [redacted] @mindef.nl>
Sent: woensdag 14 oktober 2020 15:59
To: [redacted] mindef.nl; [redacted] < [redacted] tno.nl>; [redacted] @mindef.nl
Subject: RE: Herwijnen vragen over ICNIRP
Bijgevoegd mijn aanpassingen in het rood. Ik moet zeggen dat ik die eerste zinnen van de paragraaf heel moeilijk vind om te lezen. Daarnaast ben ik even benieuwd of het klopt dat er bij tijdgemiddeld een factor 50 is en bij piek een factor 32???
Misschien iets in de trant van : "Bij het vaststellen van de ICNIRP-limieten zet de ICNIRP drie stappen. Eerst bepaalt de ICNIRP bij welke veldsterkte een *potentieel* verwarmend effect van de huid voorkomt (stap 1). Vervolgens past zij een veiligheidsfactor van 50 toe: de eerder bepaalde veldsterkte wordt 50 maal verkleind om zo zeker te stellen

dat er geen risico is op een effect voor algemeen publiek (incl. kwetsbare groepen) (stap 2). Dit is de maximaal toelaatbare *tijdgemiddelde* veldsterkte. Om te bepalen wat de maximaal toelaatbare *piekveldsterkte* is, wordt deze waarde met een factor 32 vergroot (stap 3). Deze waarde mag echter maar voor beperkte tijd worden ervaren (ergo: piek). Dit geldt voor zowel de 1998 als de 2020 richtlijnen. "
Misschien schrijf ik nu lariekoek en is onderstaande beter. Hoor graag wat jullie denken.

From: AL/DGB/DMV mindef.nl>
Sent: woensdag 14 oktober 2020 15:34
To: < tno.nl>; BS/AL/DGB/DMV/AFD VASTG < mindef.nl>; DOSCO/DGO/CEAG/EC/SH @mindef.nl>
Cc: AL/DGB/DMV mindef.nl>
Subject: Herwijnen vragen over ICNIRP

Kijk even mee in mijn Jip en antwoord op vraag 103en 106. Graag jullie bemerkingen in antwoord aan allen

103 Wat houdt het voorzorgsprincipe van een veiligheidsfactor van 50 (zie TNO rapport) nog in als met de pieken de norm uit dit principe met een factor 32 (wortel 1000) mag worden overschreden?
106Wat houdt het voorzorgsprincipe van een veiligheidsfactor van 50 (zie TNO rapport) nog in als je met de pieken de norm uit dit principe met een factor 32 (wortel 1000) mag overschrijden? Heeft u kennis genomen van de kritiek van professor Vandenbosch ter zake? Waarop is deze factor 50 gebaseerd ? Waarom is dit niet 100, of 1000 ? En waarom wordt niet gekozen voor een bepaalde vorm van het ALARA principe, namelijk het ALATA principe: As Low As Technically Achievable?
De ICNIRP heeft de veiligheidsfactor 50 toegepast bij het bepalen van de maximaal toelaatbare tijdgemiddelde veldsterkte. Deze veiligheidsfactor heeft betrekking op temperatuureffecten. Omdat ICNIRP de piekveldsterkte per gepulst systeem toch wilde limiteren is de maximaal toelaatbare piekveldsterkte in de ICNIRP-norm uit 1998 bepaald op factor 32 van de maximaal toelaatbare tijdgemiddelde veldsterkte. De veiligheidsfactor 50 wordt derhalve toegepast op beide limietenwaarden. Bij de ICNIRP-2020 richtlijnen is ook de maximaal toelaatbare tijdgemiddelde veldsterkte. De berekening voor de piekveldsterkte is echter complexer en wordt gelimiteerd door de maximaal toegestane lokale temperatuurstijging . Afhankelijk van factoren als pulsopbouw en frequentie volgt uit de analyse een maximale piekveldsterkte, hetgeen in TNO rapportage TNO 2020 R11278 nader is toegelicht. Ingeval van de SMART-L leidt dit tot een lagere maximaal toelaatbare piekveldsterkte onder de ICNIRP2020-normen ten opzichte van de ICNIRP1998-normen.
ICNIRP heeft de vermogensdichtheid waarbij het lichaam 1 graad opwarmt als uitgangspunt voor de maximaal toelaatbare tijdgemiddelde veldsterkte genomen. Als extra voorzorg is op die grens het toegestane vermogen met een factor 50 gereduceerd, zie pagina's 15/48 en 16/48 van TNO rapport TNO 2020 R10094 over basisrestricties. Hiermee worden ook de zwakkeren/kwestbare groepen in de samenleving (zoals zwangeren en kinderen) beschermd tegen potentiele gezondheidseffecten van niet-ioniserende elektromagnetische velden. (verwijderen: die schadelijk voor de gezondheid zijn).
De SMART-L voldoet, ook in samenstelling met de andere systemen, in de

omgeving van Herwijnen ruimschoots aan de oude en nieuwe ICNIRP-richtlijnen. (APMZ: wil je ruimschoots zeggen? Dat is een perceptie. De ene vindt een factor 100 pas ruimschoots, de ander een factor 5. Ik zou "ruimschoots" weglaten. De waarden liggen onder beide ICNIRPlimietwaarden en die conclusie wordt niet beïnvloedt, en dus vatbaar voor discussie, van perceptie.)

APMZ: laat nog onverlet dat de vragen over "waarom 50, en niet 100 of 100" en "waarom geen ALARA/ALATA" worden geadresseerd. Ik meen mij te herinneren dat die in het vorige tekstvoorstel wel beantwoord werden.

Directeur Integraal Beleid

Directoraat Generaal Beleid
Ministerie van Defensie
Kalvermarkt 33 | 2511 CB | Den Haag | kamer A-23
Postbus 20701 | 2500 ES | Den Haag | The Netherlands

M:
mindef.nl
www.defensie.nl
Officier Toegevoegd
mindef.nl
M:
Secretariaat:
@mindef.nl
T:
(op woensdag flex)

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

From: " (< tno.nl>
Sent: Thursday, October 15, 2020, 7:35 PM
To: " mindef.nl" < mindef.nl>
Cc: " < tno.nl>; " mindef.nl"
mindef.nl>
Subject: Re: Taalkundige fout ontdekt in TNO rapport

Ik denk dat 'kunnen uitsluiten' vervangen moet worden door 'stellen', mee eens?

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Op 15 okt. 2020 om 16:36 " mindef.nl"
< mindef.nl> het volgende geschreven:

Hi en
Ik heb een taalkundige fout ontdekt in het TNO rapport van januari dit jaar.
Op pagina 2 staat: "*Immers met zekerheid kunnen uitsluiten dat een bepaald fenomeen of effect niet bestaat, is onmogelijk.*" Hierin zit echter een dubbele ontkenning, waardoor we eigenlijk zeggen dat het zeker is dat het verband **wel** bestaat.
Mensen willen garantie dat iets niet bestaat. Maar wij kunnen niet uitsluiten dat een verband bestaat OF garanderen dat het niet bestaat. Dus niet 'uitsluiten dat het niet bestaat'.
Naar mijn idee is dit een taalkundige fout. Ik heb even snel het augustus rapport gecheckt maar daarin staat deze zin of een variatie ervan niet. Maar mogelijk lees ik eroverheen.
Wat doen we hiermee? Laten we dit staan of brengen we hierop een erratum uit? Het betreft een taalkundige fout waar tot nu toe nog niemand eerder over gestruikeld is, maar nu we het weten moeten we er wel iets mee.
Met vriendelijke groet,

Senior Beleidsmedewerker
.....
Hoofddirectie Beleid
Ministerie van Defensie
Kalvermarkt 33 | 2511 CB | Den Haag | Kamer A-21
Postbus 20701 | 2500 ES | Den Haag | The Netherlands
.....
M +31
E mindef.nl

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform

From: " [redacted] < [redacted] tno.nl>
Sent: Friday, October 16, 2020, 12:24 PM
To: " [redacted] mindef.nl" < [redacted] mindef.nl>
Cc: " [redacted] ([redacted] < [redacted] tno.nl>; " [redacted] mindef.nl" [redacted] mindef.nl>
Subject: RE: Taalkundige fout ontdekt in TNO rapport
Attachments: NUMMER - PN060.42151 - 20201016_Erratum_TNO2020R10094.pdf

Beste [redacted]
Omdat ik ook asap de ontdekte dubbele ontkenning wil corrigeren, heb ik een correctiebrief gemaakt. Mag ik een beroep doen op jouw taalkundige capaciteiten. Volgens mij staat het in de gecorrigeerde versie juist.
Als jij taalkundig geen onduidelijkheden ziet, dan zal ik ervoor zorgen dat jij en Patrick een versie van de officiële brief krijgen.
BVD!
M.vr.gr.

[redacted]
Senior research scientist
Electronic Defence
T +31 ([redacted]
M [redacted]
E [redacted] tno.nl
Location
TNO Innovation for life

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. TNO accepts no liability for the content of this e-mail, for the manner in which you use it and for damage of any kind resulting from the risks inherent to the electronic transmission of messages.

From: [redacted] mindef.nl [redacted] @mindef.nl>
Sent: vrijdag 16 oktober 2020 10:07
To: [redacted] < [redacted] tno.nl>; [redacted] mindef.nl
Cc: [redacted] ([redacted] < [redacted] tno.nl>
Subject: RE: Taalkundige fout ontdekt in TNO rapport
In de Kamerbrief van 20-04 staat het volgende:
13.
Waarom kan er met de Nederlandse hoge(re) blootstellingslimieten van max 61 V/m geen enkele garantie worden afgegeven dat negatieve gezondheidseffecten kunnen worden uitgesloten?
20.
Waarom is het niet mogelijk met de Nederlandse hoge(re) blootstellingslimieten van max 61 V/m een garantie at te geven dat negatieve gezondheidseffecten kunnen worden uitgesloten?
69.
Zouden de piekmomenten op zeer hoge niveaus boven de 28-61 V/m kunnen leiden tot gezondheidsschade?
Het antwoord op de vraag waarom er geen garantie kan worden afgegeven dat negatieve effecten op de gezondheid uitgesloten zijn, is ook beschreven op pagina 2 van het TNO-rapport gezondheidseffecten dat als bijlage is toegevoegd aan mijn brief van 6 februari 2020 (Kamerstuk 31936 nr.718):
"Wetenschappelijke resultaten van onderzoeken lijken soms tegenstrijdig te zijn. Tegenstrijdige resultaten en wetenschappelijke onzekerheid kan bij het publiek de zorgen verhogen. De wens van het publiek dat wetenschappers moeten kunnen bewijzen dat een negatief gezondheidseffect uitgesloten kan worden is niet realistisch. Immers met zekerheid kunnen uitsluiten dat een bepaald fenomeen of effect niet bestaat, is onmogelijk."
Hieruit blijkt dat het niet mogelijk is een garantie te geven die uitsluit dat in de toekomst wel wetenschappelijk bewijs voor een negatief effect gevonden wordt. Dat deze garantie niet is te geven, is onafhankelijk van welke blootstellingslimieten dan ook.

Bij meerdere herlezingen klopt deze tekst van Defensie wel. De vragen kloppen volgens mij ook gewoon. Toch heeft niemand het gezien.
In andere brieven kan ik niets terug vinden. Wel stond het zo opgenomen in de Q&As nav de inloopbijeenkomsten die we (hopelijk snel) plaatsen op de website. Gelukkig was deze nog niet gepubliceerd en heb ik het er uit gehaald. De conclusies blijven gelukkig wel staan en ik denk in deze dat het aan de inhoud ook niet zoveel af doet. Het gaat meer om de beeldvorming 'er zit een fout in', ookal is die taalkundig en doet niets met de inhoud.
Ik ben het in die zin eens met [redacted] dat we in het kader van transparantie iets moeten doen. Bij de vorige toevoeging van het erratum op de website is dit ook (tot nu toe) geruisloos verlopen. Verder geen bredere aandacht voor vragen. (Wel stas informeren)
Stel dat we er niets mee doen en niemand valt het op (waar op zich – gezien bovenstaande – ook wel een kans in zit), dan is er niets aan de hand. Stel we doen er niets mee en over een paar weken/maanden – als critici richting verkiezingen en afronding RCR nog een keer elk woord om gaan draaien – het alsnog moeten verdedigen dan staan we 1-0 achter. In mijn ogen is het dan beter om zelf proactief te informeren met de kans dat het geruisloos verloopt en je tzt altijd kunt zeggen 'we hebben onze eigen fout al gecorrigeerd'. Ipv het risico lopen 'wat houd je nog meer achter'/'heb je nog meer fouten'?
Groet,
[redacted]

From: [redacted] < [redacted] tno.nl>
Sent: vrijdag 16 oktober 2020 09:42
To: [redacted] AL/DGB/DMV [redacted] mindef.nl>
Cc: [redacted] BS/AL/DGB/DMV/AFD VASTG < [redacted] mindef.nl>; [redacted] ([redacted]
< [redacted] tno.nl>
Subject: Re: Taalkundige fout ontdekt in TNO rapport
Ha [redacted] en [redacted]
Is dan mijn suggestie voor een kort verduidelijkend memo handig?
Daarin kan ik refereren naar een 'zeer oplettende lezer'.
Gelukkig blijven de conclusies ongewijzigd.
Grt
[redacted]
Verstuurd vanaf mijn iPhone

> Op 16 okt. 2020 om 09:37 heeft "[redacted] mindef.nl" [redacted] mindef.nl>
> het volgende geschreven:
>
> Complimenten [redacted] dat je deze onderkend hebt
> Ik ben taalkundig best goed... rekenkundig niet. Toch moest ik de zin drie keer rekenkundig ontleden om tot de conclusie te komen dat de vierdubbele ontkenning het muntje uiteindelijk de verkeerde kant op laat vallen. Als je de zin in de context van de hele paragraaf leest duwt hij je gelukkig wel de goede kant op (ondanks dat hij dus echt niet klopt). Erratum op TNO rapport lijkt me niet noodzakelijk. Afhankelijk van hoe we hem in de Kamerbrief hebben gebruikt moeten we kijken hoe we dat herstellen
> [redacted]
>
> **From:** [redacted] BS/AL/DGB/DMV/AFD VASTG < [redacted] mindef.nl>
> **Sent:** vrijdag 16 oktober 2020 09:27
> **To:** [redacted] < [redacted] tno.nl>; [redacted] AL/DGB/DMV [redacted] mindef.nl>; [redacted] ([redacted] < [redacted] tno.nl>
> **Subject:** RE: Taalkundige fout ontdekt in TNO rapport

Ik denk dat het voorstel van [redacted] ook het beste is. Ik ga alle kamerbrieven/website sinds het rapport even naspitten of we daar deze zin ook opgenomen is en of die daar dan ook niet kloppend is. Mijn vermoeden is namelijk dat we in deze vaak deze zin een op een hebben gekopieerd.

From: [redacted] < [redacted] tno.nl>
Sent: vrijdag 16 oktober 2020 09:21
To: [redacted] AL/DGB/DMV [redacted] mindef.nl>; [redacted]
([redacted] < [redacted] tno.nl>; [redacted] BS/AL/DGB/DMV/AFD VASTG
< [redacted] mindef.nl>
Subject: RE: Taalkundige fout ontdekt in TNO rapport

Ha [redacted]

In de samenvatting staat het volgende.

Omwonenden hebben tijdens verschillende inspraakmomenten zorgen geuit over de mogelijk negatieve gevolgen van de plaatsing van dit radarsysteem op de gezondheid. Deze zorgen zijn begrijpelijk, elektromagnetische velden zijn immers onzichtbaar. Dit rapport beoogt deze zorgen nader uit te werken en te adresseren, gegeven de huidige wetenschappelijke inzichten.

Wetenschappelijke resultaten van onderzoeken lijken soms tegenstrijdig te zijn. Tegenstrijdige resultaten en wetenschappelijke onzekerheid kan bij het publieke de zorgen verhogen. De wens van het publiek dat wetenschappers moeten kunnen bewijzen dat een negatief gezondheidseffect uitgesloten kan worden is niet realistisch. Immers met zekerheid kunnen uitsluiten dat een bepaald fenomeen of effect niet bestaat, is onmogelijk.

Het gaat daar over de slotzin.

Grt

[redacted]

(ik ben zo even weg, moet in Bronovo een swab laten nemen).

[redacted] T +31 ([redacted]
Senior research scientist M [redacted] Location
Electronic Defence E [redacted] tno.nl

<image001.gif>

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. TNO accepts no liability for the content of this e-mail, for the manner in which you use it and for damage of any kind resulting from the risks inherent to the electronic transmission of messages.

From: [redacted] mindef.nl [redacted] mindef.nl>
Sent: vrijdag 16 oktober 2020 09:17
To: [redacted] < [redacted] tno.nl>; [redacted] ([redacted]
< [redacted] tno.nl>; [redacted] mindef.nl
Subject: RE: Taalkundige fout ontdekt in TNO rapport

Ik ben nog niet overtuigd...

[redacted] wil je mij even de/het hele paragraaf/hoofdstuk sturen waarin deze zin staat.

[redacted]

From: [redacted] < [redacted] tno.nl>
Sent: vrijdag 16 oktober 2020 09:15
To: [redacted] ([redacted] < [redacted] tno.nl>; [redacted] BS/AL/DGB/DMV/AFD VASTG
< [redacted] mindef.nl>
Cc: [redacted] AL/DGB/DMV [redacted] mindef.nl>
Subject: RE: Taalkundige fout ontdekt in TNO rapport

Goedemorgen [redacted] en [redacted]

[redacted] zeer scherp. Hoeveel mensen dit rapport al we niet gelezen hebben.... Ik moest hem wel 20 keer lezen voordat ik door had wat er eigenlijk had moeten staan, en wat we altijd in

de uitingen en kamerbrieven hebben gecommuniceerd: *Immers met zekerheid kunnen uitsluiten dat een bepaald fenomeen of effect ~~niet~~ bestaat, is onmogelijk*
Doorhalen wat niet van toepassing is.
Ik vind de suggestie van [redacted] best goed, dan komt er te staan

Immers met zekerheid stellen dat een bepaald fenomeen of effect niet bestaat, is onmogelijk

Vanwege transparantie en open communicatie denk ik dat we hier wel wat mee moeten. Ik zal aan tekstverwerking vragen hoe errata bij rapporten gemaakt moeten worden.
Wat we ook kunnen doen is dat ik een memorandum schrijf en die plaatsen we op de website. Hadden we dat laatst ook niet gedaan om die overduidelijke tikfout te corrigeren?
Ik kom hierop terug.
Grt

[redacted]
Senior research scientist
Electronic Defence
T +31 [redacted]
M [redacted]
E [redacted] tno.nl
Location
<image001.gif>
This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. TNO accepts no liability for the content of this e-mail, for the manner in which you use it and for damage of any kind resulting from the risks inherent to the electronic transmission of messages.

From: [redacted] ([redacted] < [redacted] tno.nl>
Sent: donderdag 15 oktober 2020 19:35
To: [redacted] mindef.nl
Cc: [redacted] < [redacted] tno.nl>; [redacted] mindef.nl
Subject: Re: Taalkundige fout ontdekt in TNO rapport
Ik denk dat 'kunnen uitsluiten' vervangen moet worden door 'stellen', mee eens? [redacted]

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Op 15 okt. 2020 om 16:36 [redacted] "[redacted] mindef.nl"
< [redacted] mindef.nl> het volgende geschreven:

Hi [redacted] en [redacted]
Ik heb een taalkundige fout ontdekt in het TNO rapport van januari dit jaar.
Op pagina 2 staat: "*Immers met zekerheid kunnen uitsluiten dat een bepaald fenomeen of effect niet bestaat, is onmogelijk.*" Hierin zit echter een dubbele ontkenning, waardoor we eigenlijk zeggen dat het zeker is dat het verband **wel** bestaat.
Mensen willen garantie dat iets niet bestaat. Maar wij kunnen niet uitsluiten dat een verband bestaat OF garanderen dat het niet bestaat. Dus niet 'uitsluiten dat het niet bestaat'.
Naar mijn idee is dit een taalkundige fout. Ik heb even snel het augustus rapport gecheckt maar daarin staat deze zin of een variatie ervan niet. Maar mogelijk lees ik eroverheen.
Wat doen we hiermee? Laten we dit staan of brengen we hierop een erratum uit? Het betreft een taalkundige fout waar tot nu toe nog niemand eerder over gestruikeld is, maar nu we het weten moeten we er wel iets mee.
Met vriendelijke groet,
[redacted]
Senior Beleidsmedewerker
.....

From: (Bestuur LVNL)" < @lvnl.nl>
Sent: Monday, October 19, 2020, 11:09 AM
To: " mindef.nl" mindef.nl>
Cc: <j @mindef.nl>; < mindef.nl>;
(Bestuur LVNL)" < @lvnl.nl>
Subject: RE: vraag over LVNL radars
Attachments: A372_MFP_1317_001.pdf

Geachte heer
Zie bijgaand schrijven namens .
Met vriendelijke groet,

LVNL

Samen luchtvaart mogelijk maken

| + | Bestuurssecretaresse (CFO)
ma t/m do van 07:30 tot 16:00 uur op kantoor aanwezig

Stationsplein ZuidWest 1001
1117 CV SCHIPHOL
Postbus 75200
1117 ZT Schiphol

Van: mindef.nl mindef.nl>
Verzonden: donderdag 15 oktober 2020 16:41
Aan: (Bestuur LVNL) < @lvnl.nl>
CC:) < @mindef.nl>; < mindef.nl>;
mindef.nl
Onderwerp: vraag over LVNL radars
Beste
In het dossier Herwijnen SMART L radar blijven lastige vragen ons bezig houden. Gelukkig zijn er ook minder lastige bij. Zoals de vraag zaten er radioactieve stoffen in de LVNL radars. Kun je die vraag voor mij door jullie mensen laten beantwoorden. De brief komt ook formeel per post maar omdat de Kamervragen volgende week beantwoordmoeten worden stuur ik hem vast.
Groet

Directeur Integraal Beleid
.....
Directoraat Generaal Beleid
Ministerie van Defensie
Kalvermarkt 33 | 2511 CB | Den Haag | kamer A-23
Postbus 20701 | 2500 ES | Den Haag | The Netherlands
.....
M: +
mindef.nl
www.defensie.nl
Officier Toegevoegd
mindef.nl
M: +
Secretariaat:
@mindef.nl
T:
(op woensdag flex)

Ministerie van Defensie
[redacted]
Postbus 20701
2500 ES DEN HAAG

Postbus 75200
1117 ZT Schiphol
Nederland

T +31(0) 20 40 62 000
F +31(0) 20 64 84 999

Schiphol
19 oktober 2020

Onderwerp
Verzoek om niet-geclassificeerde antwoordbrief over radarlocaties Herwijnen

Uw brief van
15 oktober 2020

Uw kenmerk
BS2020020608

Ons kenmerk
BSEC/2020/436

Status
Definitief

Geachte [redacted]

In reactie op uw brief van 15 oktober 2020 bericht ik u dat in de voormalige LVNL radars te Herwijnen radioactieve stoffen aanwezig waren.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

[redacted]

CEO / Bestuursvoorzitter

Bezoekadres
Stationsplein Zuid-West 1001
1117 CV Schiphol-Oost

From: " [redacted] < [redacted] tno.nl>
Sent: Tuesday, October 20, 2020, 6:55 PM
To: " [redacted] mindef.nl" < [redacted] mindef.nl>; [redacted] @mindef.nl" [redacted] @mindef.nl>; " [redacted] mindef.nl" [redacted] mindef.nl>
Cc: " [redacted] ([redacted] < [redacted] tno.nl>
Subject: RE: Herwijnen vragen over ICNIRP

Goedenavond iedereen,
Ik concentreer mij even op het voorstel van [redacted] en zal in goud mijn wijzigingen aanbrengen. Ik besef dat het een technisch verhaal is maar zoals het tekstvoorstel was, was het niet juist en de stas wil ook niet de Kamer onjuist informeren; lijkt mij.
Grt
[redacted]

[redacted]
Senior research scientist
Electronic Defence
T +31 ([redacted]
M [redacted]
E [redacted] tno.nl
Location

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. TNO accepts no liability for the content of this e-mail, for the manner in which you use it and for damage of any kind resulting from the risks inherent to the electronic transmission of messages.

From: [redacted] @mi [redacted] @m indef.nl>
Sent: dinsdag 20 oktober 2020 17:21
To: [redacted] @mindef.nl; [redacted] mindef.nl; [redacted] < [redacted] tno.nl>
Subject: RE: Herwijnen vragen over ICNIRP
Goedemiddag allen,
Onderstaande tekst (met aanpassingen in groen) is door de Stas afgekeurd. Ze vindt de tekst onduidelijk. Om deze reden wil ik jullie vragen om te kijken of we het kunnen vervangen door mijn suggestie:
Bij het vaststellen van de ICNIRP-referentiewaarden, die Defensie als limietwaarden hanteert, zet de ICNIRP drie stappen. Eerst bepaalt de ICNIRP bij welke veldsterkte een *potentieel* schadelijk effect van het lichaam optreedt (stap 1). Vervolgens past zij vanwege verschillende onzekerheden een veiligheidsfactor van 50 toe: de in stap 1 bepaalde waarde wordt 50 maal verkleind om zo de gezondheid van het algemeen publiek (incl. kwetsbare groepen) voldoende te beschermen (stap 2). Dit wordt de basisrestrictie genoemd (geabsorbeerd elektromagnetisch vermogen per kilogram lichaamsgewicht). Op basis daarvan heeft ICNIRP de maximaal toelaatbare *tijdgemiddelde* veldsterkte bepaald. Om te bepalen wat de maximaal toelaatbare *piekveldsterkte* is, wordt in ICNIRP 1998 deze waarde met een factor 32 vergroot (stap 3). Deze waarde mag echter maar voor beperkte tijd worden ervaren (ergo: piek), zolang ook de limietwaarde voor de (samengestelde) tijdgemiddelde veldsterkte niet wordt overschreden. Dit geldt voor zowel de 1998 als de 2020 richtlijnen. De berekening van de toegestane piekveldsterkten is in de ICNIRP-richtlijn van 2020 echter heel anders. TNO heeft dit in TNO 2020 R11278 in bijlage B dit nader uitgewerkt.
Mogelijk die eerste zin beter formuleren?
Groet,
[redacted]

From: [redacted] DOSCO/DGO/CEAG/EC/SH [redacted] @mindef.nl>
Sent: woensdag 14 oktober 2020 17:16
To: [redacted] BS/AL/DGB/DMV/AFD VASTG < [redacted] mindef.nl>; [redacted] AL/DGB/DMV [redacted] mindef.nl>; " [redacted] tno.nl" < [redacted] tno.nl>
Subject: RE: Herwijnen vragen over ICNIRP
Onderstaand in groen mijn suggesties.
Gr. [redacted]

From: "[redacted] mindef.nl" <[redacted] mindef.nl>
Sent: Friday, November 6, 2020, 2:19 PM
To: "[redacted])" [redacted] @minezk.nl>
Subject: RE: [ddl 4 november] besluit inzake blootstellingslimieten elektromagnetische velden

Hi [redacted]
Gedurende mijn verlof zal [redacted] @mindef.nl eerste aanspreekpunt zijn voor dit dossier. Ik heb haar ingelicht over de lopende zaken. Zij zal mogelijk niet altijd inhoudelijk kunnen ondersteunen, maar weet wel welke personen te betrekken. Met betrekking tot feedback op de kabinetsreactie en besluit EMV zal het met name nog vanuit de juridische kant komen. Ondanks dat voor jou [redacted] eerste aanspreekpunt is , is mijn collega [redacted] mindef.nl bij DEF DJZ de voornaamste die nog inhoudelijk feedback moet leveren. Ik heb haar gevraagd direct met jou contact op te nemen, om het te versnellen, en heb de gestelde deadline doorgegeven.
Het is een nogal rottig moment om met verlof te gaan, gezien de Kamerbrief + lopende zaken bij jullie + het aanstaande WGO voor de STASDEF waarin SMART-L Herwijnen een belangrijk punt is, maar het is even niet anders. Ik heb er wel vertrouwen in dat [redacted] en anders mijn directeur [redacted] dit goed kunnen dragen. Bij hen kan je altijd terecht.
Jammer dat het even chaotisch is verlopen, maar ben blij dat we naar de toekomst toe beter kunnen afstemmen. Ik denk dat onze beide dossiers nog wel een tijd zullen spelen, dus laten we vooral vooruit kijken. ☺
Laten we na mijn verlof even digitaal bijpraten, ik denk dat dat wel handig is.
Tot over een paar weken!
Groet,
[redacted]

From: [redacted] @minezk.nl>
Sent: vrijdag 6 november 2020 14:01
To: [redacted] BS/AL/DGB/DMV/AFD VASTG <[redacted] mindef.nl>
Subject: RE: [ddl 4 november] besluit inzake blootstellingslimieten elektromagnetische velden
Hoi [redacted]
Wie kunnen we ivm jouw verlof volgende week het beste betrekken om de punten mbt het EMV-besluit te bespreken? Ik wil namelijk een afspraak inplannen.
En inderdaad vreemd dat het 'andere deel' van EZK dat onder de minister valt ons niet eerder hierop heeft gewezen. Dat hebben we ook aan hen teruggegeven. Het heeft ook te maken met het feit dat I&W tot anderhalf jaar geleden verantwoordelijk was voor ICNIRP en zij het hele EMV-dossier over de schutting hebben gegooid. Op bewindspersonen niveau is afgesproken dat I&W in ieder geval tot aan het nieuwe kabinet formeel verantwoordelijk blijft voor ICNIRP. Omdat I&W feitelijk niks meer doet vwb ICNIRP, lopen wij voor het 5G-dossier (dat onder de staatssecretaris valt) elke keer achter de feiten aan.
Enfin, we weten elkaar in het vervolg beter te vinden!
Groet,
Lubna

Van: [redacted] mindef.nl <[redacted] mindef.nl>
Verzonden: vrijdag 6 november 2020 08:10
Aan: [redacted]) [redacted] @minezk.nl>
CC: [redacted] mindef.nl; [redacted] , [redacted]) [redacted] @minezk.nl>
Onderwerp: Re: [ddl 4 november] besluit inzake blootstellingslimieten elektromagnetische velden
Hi [redacted]
Graag, ik zie het gesprek met AT graag tegemoet.
Ik ga er vandaag achteraan dat de collega's reacties insturen. Als ik ze vandaag niet ontvang, geef ik hen aan het direct naar jou te sturen omdat ik na vandaag 2 weken met verlof ga en jij het voor ik terug ben moet hebben.
Dank, ik geef het aan de secretaresse door om een belafspraak in te plannen.
Wat betreft de Kamerbrief. Hierover hadden we al eerder besproken dat we de antwoorden mbt ALARA en GR inhoudelijk zouden afstemmen. Op dat moment ging het inderdaad enkel nog over het GR advies,

en niet ICNIRP. We hebben toen inhoudelijk afgestemd, al zijn er intern bij ons nog vele (redactionele) reviews gedaan waardoor teksten wijzigden. Inhoudelijk is de afgestemde lijn altijd gehanteerd.
Ik begreep van een andere EZK collega Ihkv wind op land gisteren inderdaad dat hij het stuk wilde doorzetten naar andere directies ivm stukken over ICNIRP. Dit verbaasde mij ook enigszins omdat dit dossier al een langlopend dossier is en tot op heden nog nooit door EZK was aangegeven dat ook mbt ICNIRP zij graag mee wilt lezen. Zeker omdat dit vele malen ter sprake is gekomen in gesprek met andere EZK collega's gedurende de lange looptijd van dit dossier, ook mbt de ICNIRP.
Hoe dan ook ben ik dan nu blij dat we elkaar alsnog (op tijd) gevonden hebben en dat jullie hebben kunnen meelezen. Dank voor de feedback die ik gisteren al heb ontvangen. Gelukkig was het inderdaad met name redactioneel.
Ik heb ook begrepen dat jullie de MEZK positief adviseren op het ondertekenen van de Kamerbrief waar de aangedragen teksten worden overgenomen. Op dit moment heb ik geen bezwaren om deze over te nemen, aangezien ze hoofdzakelijk redactioneel van aard zijn.
We houden contact.
Groet,

Van:)" <L @minezk.nl>
Datum: donderdag 5 november 2020 om 18:53:43
Aan: " BS/AL/DGB/DMV/AFD VASTG" < mindef.nl>
Cc: " AL/DGB/DMV" mindef.nl>, "
(< @minezk.nl>
Onderwerp: RE: [ddl 4 november] besluit inzake blootstellingslimieten elektromagnetische velden
Hoi
Excuus! Ik was vandaag ontzettend druk met allerlei spoedjes en stukken voor de rechtszaak dus was er nog niet aan toegekomen om op je mail te reageren. Ik kom morgen inhoudelijk terug op je mail hieronder. We denken dat eea berust op een misverstand dat we makkelijk in het besluit kunnen verduidelijken. Ik wil dit nog even goed bespreken met de juristen en AT. Overigens heb ik van AT begrepen dat zij in hun metingen wel altijd alle stralingsbronnen meenemen (waaronder radarstation) en dat ze ook specifiek de EMV van radarstations kunnen meten. Het lijkt me goed om volgende week onderstaande punten in een overleg te bespreken met AT er ook bij. Ik plan dus nog wat in. Op welke termijn verwacht je een reactie van je collega's op het EMV-besluit? Dan kunnen we hun punten misschien ook meteen meenemen in het overleg.
Vwb de afspraak: ik heb dit besproken met Heleen Uijt de Haag, plv. directeur Digitale Economie, het dossier valt onder haar. Ze vindt het prima om met jouw directeur kennis te maken en eea te bespreken.
Ik wilde je nog mailen over het volgende. We waren vandaag overvallen door de beantwoording van de TK-vragen over Herwijnen die we via onze energiecollega's binnenkregen en waar we snel op moesten meekijken. We waren in de veronderstelling dat er maar één vraag ging over het Gezondheidsraadadvies. De beantwoording van de vragen ging echter vooral over de ICNIRP-limieten. Dit ligt voor ons nogal gevoelig gezien de lopende rechtszaak Staat/Stop5GNL waar dit een grote rol in speelt. Zoals je weet hebben we in het voorjaar het kort geding gewonnen, maar is de wederpartij in beroep gegaan en hebben ze o.a. hun eis gewijzigd vanwege het GR-advies. We zijn dan ook uiterst voorzichtig in hoe we communiceren over ICNIRP, ALARA en het voorzorgsbeginsel. In onze ervaring, en op advies van de landsadvocaat aan ons, kun je beter een duidelijke lijn hebben over ICNIRP (zie ook de kabinetsreactie). Namelijk dat ICNIRP alle beschikbare wetenschappelijke onderzoeken heeft meegenomen, dat er geen sprake is van gezondheidseffecten onder de limieten en dat er toezicht wordt gehouden. We vonden dat dit soms verstopt zat in de beantwoording van de vragen. Zou je ons in het vervolg kunnen meenemen met stukken over ICNIRP? Alvast bedankt!
Fijne avond!
Groet,

Van: mindef.nl < mindef.nl>
Verzonden: donderdag 5 november 2020 16:52
Aan:) @minezk.nl>

CC: [redacted] mindef.nl
Onderwerp: RE: [ddl 4 november] besluit inzake blootstellingslimieten elektromagnetische velden
Hi [redacted]
Helaas heb ik nog geen reactie ontvangen op onderstaande mail. Ik zou graag horen of jouw directeur bereid is tot een kort gesprek met Cdre. [redacted]
Mbt een paar andere zaken. Momenteel wordt er door ons gewerkt aan een feedback op de kabinetsreactie. Die zul je spoedig ontvangen. Helaas heb ik van DEFDJZ nog geen reactie op het concept Besluit EMV, ik hoop die (of mijn collega ivm mijn aanstaande verlof) snel te kunnen delen als dat nog nut ondanks het verstrijken van de deadline.
Groet,
[redacted]

From: [redacted] BS/AL/DGB/DMV/AFD VASTG
Sent: woensdag 4 november 2020 10:49
To: '[redacted])' [redacted]@minezk.nl>
Cc: [redacted]) [redacted]@minezk.nl>; [redacted]) [redacted]@minezk.nl>
Subject: RE: [ddl 4 november] besluit inzake blootstellingslimieten elektromagnetische velden
Hi [redacted]
Vooruitlopend op een definitief stuk + definitieve opmerkingen stuur ik jou alvast de input vanuit een deel van de organisatie. De juridische kant moet vanuit ons nog input leveren, daar heb ik met spoed om gevraagd gezien jullie deadline.
In het algemeen de punten waarover ik advies heb gevraagd van DEF DJZ.
Het besluit zal – op basis van mijn eerste lezing - gelden voor een ieder die gebruik maakt van zendfrequenties, dus ook Defensie. Om deze reden is naar mijn idee in het algemeen de rol en taak van Defensie in de wetgeving + toelichting onvoldoende belicht, tot deze conclusie kom ik gezien onderstaande punten:

- Volgens mij wordt in 4.2 van de Nota van Toelichting Defensie gelijkgesteld aan een frequentiegebruiker en geldt deze wet straks ook voor ons (alle ministeries). Een belangrijke zaak dus dat onze Minister van Defensie (o.a.) ook benoemd wordt, lijkt me.
- In Art. 31.3 kan de Minister van EZK dus aanwijzen dat de Minister van Defensie niet meer mag zenden indien een overschrijding is vastgesteld. Kan dit? En is dit wenselijk gezien de grondwettelijke hoofdtaken van Defensie? Want anders zou het zomaar kunnen dat een radar kan worden uitgezet.
- De volgordelijkheid van verantwoordelijkheid over het verlagen van de belasting in het geval van cumulatieve blootstelling vind ik onduidelijk. Daarnaast ben ik op basis van deze teksten bang dat er situaties gaan voordoen waarbij Defensie zou moeten inleveren, terwijl zij niet de laatste toevoeging aan het spectrum zijn. Dit kan bijv voorkomen in gevallen dat Defensie de grootste bijdrage levert aan blootstelling (bijv. dichtbij radars en schepen, denk aan Den Helder) maar dat pas na plaatsing van een 5G/6G/7G mast de limiet wordt overschreden, en dat dan toch naar Defensie wordt gekeken om de blootstelling terug te draaien.
- Daarnaast is er een lid opgenomen dat informatie omtrent de systemen en blootstelling met derden (binnen 7 werkdagen) moet worden gedeeld om stralingsonderzoek te kunnen doen ten behoeve van de plaatsing van een nieuw stralingsobject. Ik heb begrepen dat informatie om dergelijke onderzoeken te doen voor Defensie geclassificeerde informatie kan bevatten (piekvermogen radar bijv). Dit wordt echter niet gespecificeerd in het stuk. Het lijkt me vreemd dat een Tele2, Vodafone of Huawei bijvoorbeeld deze informatie krijgt om te kunnen onderzoeken of ze wel aan de limieten voldoen.
- Komt Agentschap Telecom ook toezicht houden en handhaven bij Defensie? Ik heb begrepen dat TNO dat zij daar (voor radars) niet op ingericht zijn.

Ondanks dat we het hier uiteraard ook op medewerkersniveau over kunnen hebben, wil onze directeur alsnog graag eens spreken hierover en daarnaast kennismaken met jullie. Ik hoor graag hoe we dat mogelijk kunnen maken.
Groet,
[redacted]

From: [redacted] @minezk.nl>
Sent: woensdag 4 november 2020 10:40
To: [redacted] BS/AL/DGB/DMV/AFD VASTG < [redacted] mindef.nl>
Cc: [redacted]) [redacted] @minezk.nl>; [redacted]) [redacted] @minezk.nl>
Subject: RE: [ddl 4 november] besluit inzake blootstellingslimieten elektromagnetische velden

Hoi [redacted]
Dank voor je mail!
We zijn benieuwd naar de openstaande vragen en waar het schuurt aan de grondwettelijke taken en verantwoordelijkheden van Defensie. Mogelijk dat eea een misverstand is wat we op medewerkersniveau zouden kunnen verduidelijken, en evt. ook kunnen aanpassen in het besluit. Ik kan mijn plv. directeur (Heleen Uijt de Haag) niet voorbereiden op een overleg als we zelf niet weten wat de inhoudelijke punten zijn. Als je de opmerkingen/bezwaren zou kunnen doorgeven dan kan ik een overleg organiseren. Een tweede overleg (als dat nog nodig blijkt) kan dan op MT-niveau gehouden worden.
Is dat werkbaar?
Groet,
[redacted]

Van: [redacted] mindef.nl < [redacted] mindef.nl>
Verzonden: woensdag 4 november 2020 10:22
Aan: [redacted]) [redacted] @minezk.nl>
Onderwerp: RE: [ddl 4 november] besluit inzake blootstellingslimieten elektromagnetische velden

Hi [redacted]
Intern hebben we inmiddels een eerste review ronde gehouden waarbij een aantal openstaande vragen opgekomen zijn. Daarvoor wordt nog bij ons intern gesproken om een aantal zaken verder uit te zoeken. Vooruitlopend op de definitieve input is er al wel een punt waarvan mijn directeur heeft aangegeven dat hij graag met jouw lijn zou willen spreken. Sommige zaken in het besluit hebben namelijk mogelijk (verregaande) impact op Defensie en zijn mogelijk in strijd met de grondwettelijke hoofdtaken en verantwoordelijkheden van Defensie.
Om deze reden heeft mijn directeur DGB DMVD [redacted] gevraagd naar een gesprek met jouw directeur. Zou jij mij zijn naam incl contactgegevens kunnen delen?
Ik hoor graag.
Groet,
[redacted]

From: [redacted]) [redacted] @minezk.nl>
Sent: dinsdag 27 oktober 2020 14:32
To: [redacted]) - DGMI' [redacted] @minienw.nl>; [redacted] ([redacted] . [redacted] minvws.nl>; [redacted] BS/AL/DGB/DMV/AFD VASTG < [redacted] mindef.nl>; [redacted] < [redacted] @minbzk.nl>; [redacted] < [redacted] @minbzk.nl>; [redacted] ([redacted] - DGMI' < [redacted] @minienw.nl>
Cc: [redacted]) [redacted] @minezk.nl>; [redacted]) [redacted] @minezk.nl>; [redacted]) < [redacted] @minezk.nl>
Subject: [ddl 4 november] besluit inzake blootstellingslimieten elektromagnetische velden

Beste allen,
Zoals de meeste van jullie weten zijn we al een tijdje bezig met het besluit mbt het vastleggen van de blootstellingslimieten (ICNIRP) voor elektromagnetische velden in wetgeving. De limieten waren tot nu toe alleen opgenomen in het Antenneconvenant. Het besluit is van toepassing op onder meer het frequentiegebruik ten behoeve van mobiele communicatietoepassingen (mobiele telefonie en mobiel internet) en het meeste frequentiegebruik ten behoeve van radio-omroep (FM, AM, DAB+) alsmede radarstations. Door middel van het besluit kan Agentschap Telecom beter toezicht houden op de toepassing van de limieten en dit ook handhaven. Ook wordt met dit besluit voorkomen dat er een lappendeken ontstaat van verschillende decentrale regels die afwijken van de limieten.
We zijn voornemens om over twee weken de consultatie te starten. De reden hiervoor is het hoger beroep inzake Staat/Stop5GNL. Ter achtergrond: op 24 november moet de Staat haar memorie van antwoord indienen bij het Gerechtshof. De landsadvocaat wil het liefst al verwijzen naar stukken mbt de handhaving van de limieten. Ze kunnen dat het beste doen door te verwijzen naar de stukken voor de consultatie. Het Gezondheidsraadadvies over 5G speelt een grote rol in het hoger beroep. In

het advies wordt o.a. aanbevolen de 26 GHz-band niet in gebruik te nemen voor mobiele communicatie, meer onderzoek te doen en de blootstelling van de limieten te monitoren. De landsadvocaat heeft dus meer 'bewijs' nodig dat de Staat er alles aan doet om de limieten te handhaven. Het EMV-besluit helpt daarbij. In het kort geding was eerder al betoogd dat de Staat in een afrondende fase zat. Het zou mooi zijn om nu te laten zien dat dit ook het geval is.
We zijn momenteel ook druk met het schrijven van de kabinetsreactie op het GR-advies. Dit zullen jullie binnenkort ook langs krijgen. Ook dit moet voor 24 november in de TK liggen vanwege het hoger beroep. Het komt niet vaak voor dat beleid wordt gemaakt en tegelijkertijd een rechtszaak loopt over hetzelfde beleid. We hopen op jullie medewerking.
We willen jullie graag in de gelegenheid stellen om naar het besluit te kijken en commentaar te leveren. Mochten jullie behoefte hebben aan overleg, dan is dat uiteraard ook mogelijk. Lukt het om **uiterlijk 4 november** naar het bijgevoegde besluit te kijken en evt. commentaar door te geven?
[redacted] - DGMI, @[redacted]n, ik nodig jullie in ieder geval uit voor een overleg om te praten over het wel of niet wijzigen van het Besluit Omgevingsrecht (zie paragraaf 5.1). Op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, en categorie 20.1, onderdeel a, onder 3°, en 20.3, van het Besluit omgevingsrecht, geldt een omgevingsvergunningplicht voor inrichtingen met een opgenomen elektrisch vermogen van 4 kW of meer voor het omzetten van elektrische energie in stralingsenergie, zoals bepaalde, relatief krachtige radioapparaten. Gemeenten kunnen in het kader van deze vergunningplicht in beginsel ook eigen limieten stellen ter bescherming van elektromagnetische velden. Op basis van het bijgevoegde besluit zal dat niet meer mogelijk zijn. Onze vraag is dan ook of het Bor gewijzigd moet worden om verwarring te voorkomen. Graag gaan we hierover in gesprek met jullie. Kan ik jullie daarvoor uitnodigen, of moeten daar andere collega's voor aanhaken? Ik hoor het graag.
Hartelijke groet,
[redacted]

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.
De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.
The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.
The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.
Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.
De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch

[redacted]

Van: Visser, B, Drs.
Verzonden: vrijdag 22 november 2019 14:10
Aan: [redacted] (LD), Drs. EMSD, BS/AL/BSG/Mobpool
Onderwerp: Fwd: Brief commissies BDO/IWO inzake Herwijnen
Bijlagen: 165192.17u BDO IWO Nadere aanvullende vragen inzake RCRHerwijnen131119.pdf; ATT00001.htm; ATT00001.htm; ATT00002.htm

Met vriendelijke groet,

Barbara Visser

Begin doorgestuurd bericht:

> **Van:** "[redacted] AL/BSG" <[redacted]@mindef.nl>
> **Datum:** 14 november 2019 om 12:50:24 CET
> **Aan:** "Visser, B, Drs." <[redacted]mindef.nl>
> **Kopie:** "[redacted] (LD), Drs. EMSD, BS/AL/BSG/Mobpool" <[redacted]mindef.nl>
> **Onderwerp: Doorst.: Brief commissies BDO/IWO inzake Herwijnen**
>
> Het formele verzoek van de cies BDO/IWO
> [redacted] is bezig met de brief
>
> Verstuurd vanaf mijn iPad
>
> Begin doorgestuurd bericht:
>
> > **Van:** "[redacted] BS/AL/HDB/Stafbureau" <[redacted]mindef.nl>
> > **Datum:** 14 november 2019 om 08:12:39 CET
> > **Aan:** "[redacted] AL/HDB" <[redacted]@mindef.nl>
> > **Kopie:** "[redacted] AL" <[redacted]mindef.nl>, "[redacted] AL/BSG" <[redacted]mindef.nl>
> > **Onderwerp: FW: Brief commissies BDO/IWO inzake Herwijnen**
> >
> > Commodore,
> >
> > Zie onderstaande mail met opgetekende toezeggingen en het verslag.
> > 1. Zou u me willen laten weten of die toezeggingen kloppen?
> > 2. Kunt u me laten weten hoeveel tijd benodigd is voor de beantwoording?
> >
> > Met vriendelijke groet
> >
> > [redacted]
> >
> > **Directoraat-Generaal Beleid**
> > **Ministerie van Defensie**
> > Plein 4 | Den Haag | Kamer A-18
> > Postbus 20701 | 2500 ES | Den Haag | MPC 58B
> >
> > **M** +31 [redacted]
> > [redacted]@mindef.nl

Disclaimer: De informatie verzonden met dit e-mailbericht is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde(n) en kan persoonlijke of vertrouwelijke informatie bevatten. Gebruik van deze informatie door anderen dan de geadresseerde(n) en gebruik door hen die niet gerechtigd zijn van deze informatie kennis te nemen, is verboden. Indien u niet de geadresseerde bent of niet gerechtigd bent tot kennisneming, is openbaarmaking, vermenigvuldiging, verspreiding en / of verstrekking van deze informatie aan derden niet toegestaan en wordt u verzocht dit bericht terug te sturen, het origineel te vernietigen op al uw systemen en contact op te nemen met de afzender.

Disclaimer: The information sent in this email is intended solely for the addressee(s) and may contain personal or confidential information. Use of this information by anyone other than the addressee(s) and use by those who are not authorised to take note of this information is prohibited. If you are not the addressee or are not authorised to take note of this information, the disclosure, reproduction and/or distribution of this information to third parties is not permitted and you are requested to return this message, destroy the original on all of your systems and to contact the sender.

Van: [redacted]@eerstekamer.nl>
Verzonden: woensdag 13 november 2019 17:36
Aan: [redacted]. BS/AL/HDB/Stafbureau <[redacted]mindef.nl>
Onderwerp: Brief commissies BDO/IWO inzake Herwijnen

Beste [redacted],

De commissies BDO en IWO hebben gisteren besloten dat ze toch nog enkele korte vragen aan de staatssecretaris willen stellen mbt Herwijnen. Er is erg lang over gesproken in de commissievergadering, maar uiteindelijk is er geen consensus bereikt over het nemen van een besluit. Daarom is bijgaande brief opgesteld, die in getekende versie per post jullie kant op is gekomen. Op welke termijn denken jullie de antwoorden te kunnen terugsturen? Zullen we morgen nog even bellen hierover?

Ten aanzien van het Mondeling Overleg van 5 november hebben wij het concept-woordelijk verslag inmiddels binnen. Daaruit hebben wij onderstaande toezeggingen kunnen filteren. Ik stuur die even ter info naar je op.

1. Toesturen van onderzoek uit 2012 waaruit blijkt dat de militaire radar niet in Nieuw-Milligen kon blijven

De heer **Koole** (PvdA): *Kan de Eerste Kamer beschikken over het onderzoek van 2012, op grond waarvan u heeft geconcludeerd dat Herwijnen de geschikte locatie is?*

Staatssecretaris **Visser**: *'Het onderzoek uit 2012 was een onderzoek naar Nieuw-Milligen, of de locatie daar nog kon blijven. (...) Dat onderzoek uit 2012 ga ik beschikbaar stellen, waarin is gekeken of we op Nieuw-Milligen konden blijven.' (...) Dat wordt ook online geplaatst, maar er moet nog wel worden bekeken wat openbaar en wat niet openbaar kan.'*

2. Toesturen van alle onderzoeken in het kader van de onderbouwing, waaronder in ieder geval het onderzoek naar cumulatieve stralingseffecten en het onderzoek naar alternatieve locaties

De heer **Van Apeldoorn** (SP): *'Het stond niet zwart-op-wit, dus er was onrust onder de bevolking die eigenlijk niet heeft gezien op grond waarvan de regering tot deze*

keuze is gekomen. U zegt dat alsnog te gaan delen in het kader van de rijkscoördinatieregeling. Maar wat u niet met de bevolking heeft gedeeld, heeft u ook niet gedeeld met deze Kamer. Of zie ik dat verkeerd? Wordt dat alsnog gedeeld?'

Staatssecretaris **Visser**: *'Ik heb ook richting de Tweede Kamer aangegeven dat als onderzoeken openbaar zijn, ze openbaar zijn. Dan zal ik ze uiteraard met de gemeente delen en met de inwoners, maar ook met beide Kamers, als de Tweede Kamer daartoe het verzoek heeft gedaan, maar ook als uw Eerste Kamer daartoe het verzoek doet; dat staat buiten kijf.*
Ik heb ook aangegeven dat het onderzoek zodra het beschikbaar is wat mij betreft online wordt geplaatst, zodat mensen daar zelf ook kennis van kunnen nemen, ook omdat het relevant is voor eventuele zienswijzen. Want zoals u weet, leidt de rijkcoördinotieregeling eerst tot een voorontwerp, waarop de provincie, de gemeenten en de wettelijke odviseurs kunnen reageren. Dat wordt verzomeld in een nota van antwaord en vervolgens wordt dit samen met een rijksinpassingsplan aangeboden. Dan kunnen ook alle inwoners daarop reageren.
Ik denk dat het dan ook relevant is dat je alle onderzaeken die je hebt gedaan in het kader van de onderbouwing -- breder dan alleen alternatief onderzoek of cumulatieonderzoek, maar ook flora en founa, alles wat te maken heeft met milieu, gezondheid en dergelijke -- beschikbaar stelt, zodat mensen daar zelf ook kennis van kunnen nemen, maar het ook kunnen betrekken bij hun zienswijze. Het zou een beetje raar zijn om dat niet inzichtelijk te maken als die onderzoeken gewoon beschikbaar zijn. Wat mij betreft komen ze voor inwoners In leder geval online te staan, zodat ze voor eenieder op elk moment gewaon beschikbaar zijn. Zodra die informatie beschikbaar is, zal die aan ook uw beide Kamers worden toegestuurd. Ik heb richting de Tweede Kamer in ieder geval het gezondheidsonderzoek naar cumulatie-effecten toegezegd en ook het alternatieve onderzoek als dat er Is. Dus dat geldt ook voor u als daar behoefte aan is. Die behoefte is er, zie ik aan het geknik.'

3. Het houden van een informatiebijeenkomst waarin de belangenafweging met betrekking tot de locatie en andere relevante zaken rondom de vergunningverlening kan worden ingezien

De heer **Rietkerk** (CDA): *'Even over de twee voorontwerpen, het rijksruimtelijk plan en de omgevingsvergunning. Wil de staatssecretoris toezeggen dat in dat koder een informatiebijeenkomst wordt gehouden en dat iedereen dan de belangenafweging kan zien met betrekking tot de locaties en alles rondom de vergunningverlening?'*

Staatssecretaris **Visser**: *'Ja, inclusief de toelichting op beide onderzoeken. Aon de voorkant is er de website met de mogelijkheid tot het indienen van alternatieven en vragen. Dat is bewust gedaan. Wat daarbij hoart, is dat je vervolgens ook terugkoppelt, niet alleen online, maar ook door het organiseren von fysieke bijeenkamsten. Die toezegging kan ik bij dezen doen, zodra de onderzoeken er zijn. Zoals de Kamer weet, ligt het voorontwerp formeel nog bij de provincie, de gemeenten en de wettelijk odviseurs. Het lijkt mij wel goed om aan de voorkant direct informatiebijeenkomsten te orgoniseren voor de inwoners.'*

Laten we morgen nog even telefonisch contact hebben.

Hartelijke groet,

Stafmedewerker Internationaal
Kamercommissie Buitenlandse Zaken, Defensie en Ontwikkelingssamenwerking

Eerste Kamer der Staten-Generaal

Staatssecretaris van Defensie
Mevrouw drs. B. Visser
Postbus 20701
2500 ES Den Haag

Binnenhof 22
postbus 20017
2500 EA Den Haag

070 312 92 00
070 312 93 90

postbus@eerstekamer.nl
www.eerstekamer.nl

datum *13 november 2019*
betreft *Nadere aanvullende vragen inzake het besluit tot toepassing van de Rijkscoördinatieregeling*
ons kenmerk *165192.17u*

Geachte mevrouw Visser,

Naar aanleiding van het Mondeling Overleg van 5 november 2019 inzake het besluit tot toepassing van de Rijkscoördinatieregeling ten behoeve van het project 'Militair Radarstation Herwijnen' hebben de leden van de vaste commissies voor Buitenlandse Zaken, Defensie en Ontwikkelingssamenwerking (BDO) en voor Infrastructuur, Waterstaat en Omgeving (IWO) nog enkele aanvullende vragen.

Kunt u een overzicht geven van de verschillende stappen en de overwegingen die hebben geleid tot de keuze voor Herwijnen als meest dan wel enige geschikte locatie voor het militair radarstation?

Wanneer verwacht u dat het onderzoek naar alternatieve locaties is afgerond, gelet op de termijn van 6 tot 8 weken die u noemt in uw brief van 16 september 2019?

De leden van de vaste commissies voor Buitenlandse Zaken, Defensie en Ontwikkelingssamenwerking (BDO) en voor Infrastructuur, Waterstaat en Omgeving (IWO) zien met belangstelling uit naar uw reactie, alvorens een besluit te kunnen nemen inzake het al dan niet instemmen met het besluit tot toepassing van de Rijkscoördinatieregeling.

Hoogachtend,

Prof. dr. E.B. van Apeldoorn
Voorzitter van de vaste commissie
voor Buitenlandse Zaken, Defensie
en Ontwikkelingssamenwerking

Drs. H.J. Meijer
Voorzitter van de vaste commissie
voor Infrastructuur, Waterstaat
en Omgeving

[redacted]

Van: Visser, B, Drs.
Verzonden: dinsdag 17 november 2020 10:20
Aan: [redacted] MA, BS/AL/DGB/DV
Onderwerp: Re: 2020 11 16 Kamerbrief Antwoorden op FV Onderzoeken RCR Herwijnen d.d. 30 september 2020 v4 -TC

Wat is de planning nu [redacted] qua stukken?

Van: "[redacted] MA, BS/AL/DGB/DV" [redacted]mindef.nl>
Datum: dinsdag 17 november 2020 om 01:19:32
Aan: "[redacted] <[redacted] @mindef.nl>
Cc: "[redacted] AL/DGB" <[redacted] mindef.nl>
Onderwerp: FW: 2020 11 16 Kamerbrief Antwoorden op FV Onderzoeken RCR Herwijnen d.d. 30 september 2020 v4 -TC

[redacted]

Gebaseerd op het TNO [redacted] over radarverstoringsonderzoek dat vanavond door EZK werd aangeboden hebben [redacted] en ik in de antwoorden op de FV aanpassingen aangebracht. Ik heb net de eindversie af en heb die bij een aantal mensen waaronder [redacted] en [redacted] ter review voorgelegd. Deadline 09:00 meegegeven. Ik adviseer te wachten tot ik tussen 09 en 10 met een update kom (gebaseerd op hun comments). Indien je toch al vooruit wilt lezen kun je gevoegd PDF gebruiken.
EZK gaf vanavond al aan dat de brief nog steeds mede namens EZK kan worden gestuurd.

[redacted]

From: [redacted] MA, BS/AL/DGB/DV <[redacted] @mindef.nl>
Sent: dinsdag 17 november 2020 01:09
To: '[redacted] nl' <[redacted] nl>; [redacted] <[redacted] mindef.nl>; [redacted] AL/DGB/DMV/PROJAFD [redacted] mindef.nl>; [redacted] AL/BSG <[redacted] mindef.nl>; [redacted] BS/AL/BSG/Mobpool <[redacted] mindef.nl>; [redacted] rijksoverheid.nl
Cc: [redacted] MA, BS/AL/DGB/DV [redacted] @mindef.nl>; [redacted] CDR, BS/AL/DGB/DMV <[redacted] mindef.nl>; [redacted] AL/DGB <[redacted] mindef.nl>
Subject: 2020 11 16 Kamerbrief Antwoorden op FV Onderzoeken RCR Herwijnen d.d. 30 september 2020 v4 -TC

[redacted]

Ref eerdere mail van 16-11 over TNO rapport windpark Blauw

Bijgevoegde bijgestelde antwoordbrief Feitelijke vragen Herwijnen is tot stand gekomen na input van [redacted] en mijzelf.
Graag hoor ik voor 09:00 of er nog zorgen zijn die aanpassingen aan de tekst vergen. Omdat het rapport van TNO over Wp Blauw de typeaanduidingen van turbines bevat waarbij geldt dat de initiatiefnemer het contract nog niet gesloten heeft, stel ik voor dat rapport nog niet mee te sturen. Als we toch besluiten het mee te sturen moeten die aanduidingen gelakt worden ...!

De lijn waarop de wijzigingen zijn gebaseerd is: EZK heeft DEF op de hoogte gebracht dat de initiatiefnemer van Wp Blauw een herberekening van de radarverstoring heeft laten doen, daarbij gebruikmakend van de windturbines die hij gaat toepassen ipv het generieke worst case model. De uitkomst daarvan is dat Blauw geen onacceptabele radarverstoring meer oplevert. Daarmee kan initiatiefnemer VVGB aanvragen. Voor Wp Groen weten we wel dat er is herberekend maar dat heeft

nog niet geleid tot en verstoring die past binnen de norm. Voor Wp Groen geldt nog steeds dat een verplaatsing van de radar naar Herwijnen zsm nodig is. Overigens kan de initiatiefnemer van Groen er ook voor kiezen kleinere turbines of minder turbines toe te passen om nu al een VVGB te kunnen aanvragen.

@[redacted], kun jij aangeven of daartoe plannen bestaan / bereidheid bestaat?

@[redacted], jij hebt mij het rapport WP blauw gisteren via email aangeboden en uit de mailtrail begrijp ik dat er vorige week al een release toestemming richting Defensie is gegeven. Kun jij nagaan of en wanneer hij formeel is aangeleverd?

@[redacted], Het rapport van de herberekening van WP groen lijkt niet voor DEF te zijn bedoeld maar voor intern gebruik voor de initiatiefnemer. Just to be sure krijgen wij dat rapport ook al en kunnen we het gebruiken of is dat nog steeds van de initiatiefnemer?

@[redacted] en [redacted] jullie commentaar is uiteraard ook welkom.

[redacted]:

Visser, B, Drs.

Van: [redacted]
Verzonden: dinsdag 17 november 2020 09:49
Aan: [redacted] MA, BS/AL/DGB/DV
CC: [redacted] AL/DGB
Onderwerp: Re: 2020 11 16 Kamerbrief Antwoorden op FV Onderzoeken RCR Herwijnen d.d. 30 september 2020 v4 -TC

Ok, ik had gisteravond nog een laatste versie, met opmerkingen dat jij nog kijkt naar dit gedeelte, naar [redacted] gestuurd. Neem aan dat alles nu straks in 1 keer dan bij elkaar wordt gevoegd.

Van: "[redacted] MA, BS/AL/DGB/DV" [redacted] mindef.nl>
Datum: dinsdag 17 november 2020 om 09:33:59
Aan: "Visser, B, Drs." <[redacted] @mindef.nl>
Cc: "[redacted] AL/DGB" <[redacted] mindef.nl>
Onderwerp: RE: 2020 11 16 Kamerbrief Antwoorden op FV Onderzoeken RCR Herwijnen d.d. 30 september 2020 v4 -TC

De Definitieve VVGB is alleen geldig voor de windturbine die is doorgerekend. In het voortraject laat een initiatiefnemer soms de berekening maken aan de hand van een worst case turbine zodat hij weet tegen welke problemen hij aanloopt.

From: Visser, B, Drs. <[redacted] mindef.nl>
Sent: dinsdag 17 november 2020 09:02
To: [redacted] MA, BS/AL/DGB/DV <[redacted] @mindef.nl>
Cc: [redacted] AL/DGB <[redacted] mindef.nl>
Subject: Re: 2020 11 16 Kamerbrief Antwoorden op FV Onderzoeken RCR Herwijnen d.d. 30 september 2020 v4 -TC

Checkvraag alvast, als je een VVGB nu afgeeft en initiatiefnemer gaat toch voor de worstcasescenario windmolen, wat zijn dan onze rechten? Maw welke mogelijkheden hebben we na een VVGB die is afgegeven als er andere meer verstorende molens worden geplaatst?

Van: "[redacted] MA, BS/AL/DGB/DV" <[redacted] @mindef.nl>
Datum: dinsdag 17 november 2020 om 01:19:32
Aan: "Visser, B, Drs." <[redacted] @mindef.nl>
Cc: "[redacted] DGB" <[redacted] mindef.nl>
Onderwerp: FW: 2020 11 16 Kamerbrief Antwoorden op FV Onderzoeken RCR Herwijnen d.d. 30 september 2020 v4 -TC

Barbara

Gebaseerd op het TNO rapport over radarverstoringsonderzoek dat vanavond door EZK werd aangeboden hebben [redacted] en ik in de antwoorden op de FV aanpassingen aangebracht. Ik heb net de eindversie af en heb die bij een aantal mensen waaronder [redacted] en [redacted] ter review voorgelegd. Deadline 09:00 meegegeven. Ik adviseer te wachten tot ik tussen 09 en 10 met een update kom (gebaseerd op hun comments). Indien je toch al vooruit wilt lezen kun je gevoegd PDF gebruiken.
EZK gaf vanavond al aan dat de brief nog steeds mede namens EZK kan worden gestuurd.

[redacted]

[redacted]

Van: Visser, B, Drs.
Verzonden: dinsdag 17 november 2020 09:02
Aan: [redacted] MA, BS/AL/DGB/DV
CC: [redacted] AL/DGB
Onderwerp: Re: 2020 11 16 Kamerbrief Antwoorden op FV Onderzoeken RCR Herwijnen d.d. 30 september 2020 v4 -TC

Checkvraag alvast, als je een VVGB nu afgeeft en initiatiefnemer gaat toch voor de worstcasescenario windmolen, wat zijn dan onze rechten? Maw welke mogelijkheden hebben we na een VVGB die is afgegeven als er andere meer verstorende molens worden geplaatst?

[redacted]

[redacted] reeds beoordeeld

[redacted]

[redacted]

Van: Visser, B, Drs.
Verzonden: dinsdag 17 november 2020 09:00
Aan: [redacted] MA, BS/AL/DGB/DV
CC: [redacted] AL/DGB
Onderwerp: Re: 2020 11 16 Kamerbrief Antwoorden op FV Onderzoeken RCR Herwijnen d.d. 30 september 2020 v4 -TC

Ok, ik ga kijken na 10 uur.

Van: "[redacted] MA, BS/AL/DGB/DV" <[redacted]@mindef.nl>
Datum: dinsdag 17 november 2020 om 01:19:32
Aan: "[redacted] <[redacted]mindef.nl>
Cc: "[redacted] AL/DGB" <[redacted]mindef.nl>
Onderwerp: FW: 2020 11 16 Kamerbrief Antwoorden op FV Onderzoeken RCR Herwijnen d.d. 30 september 2020 v4 -TC

Barbara

Gebaseerd op het TNO rapport over radarverstoringsonderzoek dat vanavond door EZK werd aangeboden hebben [redacted] en ik in de antwoorden op de FV aanpassingen aangebracht. Ik heb net de eindversie af en heb die bij een aantal mensen waaronder [redacted] en [redacted] ter review voorgelegd. Deadline 09:00 meegegeven. Ik adviseer te wachten tot ik tussen 09 en 10 met een update kom (gebaseerd op hun comments). Indien je toch al vooruit wilt lezen kun je gevoegd PDF gebruiken.
EZK gaf vanavond al aan dat de brief nog steeds mede namens EZK kan worden gestuurd.

[redacted]

reeds beoordeeld

[redacted]

[redacted]

Van: Visser, B, Drs.
Verzonden: maandag 16 november 2020 21:28
Aan: [redacted] MA, BS/AL/DGB/DV
CC: [redacted] AL/BSG; [redacted] BS/AL/BSG/Mobpool; [redacted] BS/AL/DGB/DMV; [redacted] BS/AL/DGB/DMV/AFD VASTG; Slingenberg-[redacted] AL/DGB/DMV/PROJAFD
Onderwerp: Re: 20201113 Resultaten herberekening Defensieradar

Gevoeligheid: Vertrouwelijk

Sorry maar ik snap je niet.

Van: "[redacted] MA, BS/AL/DGB/DV" [redacted] mindef.nl>
Datum: maandag 16 november 2020 om 21:20:22
Aan: "[redacted] < [redacted] @mindef.nl>
Cc: "[redacted] AL/BSG" [redacted] @mindef.nl>, "[redacted] BS/AL/BSG/Mobpool" < [redacted] @mindef.nl>, "[redacted] BS/AL/DGB/DMV" [redacted] @mindef.nl>, "[redacted] BS/AL/DGB/DMV/AFD VASTG" < [redacted] mindef.nl>, "[redacted] AL/DGB/DMV/PROJAFD" < [redacted] mindef.nl>, "[redacted] MA, BS/AL/DGB/DV" [redacted] mindef.nl>
Onderwerp: RE: 20201113 Resultaten herberekening Defensieradar

Barbara,

In aanvulling op onderstaand bericht
We moeten de antwoordbrief FV vragen op de volgende punten aanpassen

1- Algemene inleiding waarin we uitleggen dat er een nieuw TNO rapport is waarin windpark blauw is doorgerekend met een nieuwe windmolen (die thans door de initiatiefnemer wordt voorzien bij de realisatie van het windpark) en dat die molen niet leidt tot een ontoelaatbare overschrijding van de verstoring van de radardekking
2- Toevoegen van het TNO rapport Windpark blauw
3- Aanpassen van de antwoorden op vragen 6/11/25 op pag 11
4- Aanpassen van de antwoorden op vragen 12/13/18/112 op pag 15
5- Aanpassen van het antwoord op vraag 92 op pag 34
6- Aanpassen van het antwoord op vraag 114 op pag 49
7- Mede namens MINEZK verwijderen

Ik overleg met [redacted] ze een volgende versie kan voorleggen
[redacted]

[redacted]

[redacted]

Van: Visser, B, Drs.
Verzonden: maandag 16 november 2020 21:28
Aan: Ingen, DC, van, GENMAJ, MA, BS/AL/DGB/DV
CC: [redacted] AL/BSG; [redacted] BS/AL/BSG/Mobpool; [redacted] BS/AL/DGB/DMV; [redacted] BS/AL/DGB/DMV/AFD VASTG; Slingenberg-[redacted] AL/DGB/DMV/PROJAFD
Onderwerp: Re: 20201113 Resultaten herberekening Defensieradar

Gevoeligheid: Vertrouwelijk

En waarom geen mede namens

Van: "[redacted] MA, BS/AL/DGB/DV" [redacted] mindef.nl>
Datum: maandag 16 november 2020 om 21:20:22
Aan: "[redacted] < [redacted] @mindef.nl>
Cc: "[redacted] AL/BSG" [redacted] @mindef.nl>, "[redacted] BS/AL/BSG/Mobpool" < [redacted] @mindef.nl>, "[redacted] BS/AL/DGB/DMV" < [redacted] @mindef.nl>, "[redacted] BS/AL/DGB/DMV/AFD VASTG" [redacted] @mindef.nl>, "[redacted] AL/DGB/DMV/PROJAFD" [redacted] mindef.nl>, "[redacted] MA, BS/AL/DGB/DV" [redacted] @mindef.nl>
Onderwerp: RE: 20201113 Resultaten herberekening Defensieradar

Barbara,

In aanvulling op onderstaand bericht
We moeten de antwoordbrief FV vragen op de volgende punten aanpassen

1- Algemene inleiding waarin we uitleggen dat er een nieuw TNO rapport is waarin windpark blauw is doorgerekend met een nieuwe windmolen (die thans door de initiatiefnemer wordt voorzien bij de realisatie van het windpark) en dat die molen niet leidt tot een ontoelaatbare overschrijding van de verstoring van de radardekking
2- Toevoegen van het TNO rapport Windpark blauw
3- Aanpassen van de antwoorden op vragen 6/11/25 op pag 11
4- Aanpassen van de antwoorden op vragen 12/13/18/112 op pag 15
5- Aanpassen van het antwoord op vraag 92 op pag 34
6- Aanpassen van het antwoord op vraag 114 op pag 49
7- Mede namens MINEZK verwijderen

Ik overleg met [redacted] ze een volgende versie kan voorleggen
[redacted]

[redacted]

[redacted]

Van: Visser, B, Drs.
Verzonden: maandag 16 november 2020 21:30
Aan: [redacted] MA, BS/AL/DGB/DV
CC: [redacted] AL/BSG; [redacted] BS/AL/BSG/Mobpool; [redacted] BS/AL/DGB/DMV; [redacted] BS/AL/DGB/DMV/AFD VASTG; [redacted] AL/DGB/DMV/PROJAFD
Onderwerp: Re: 20201113 Resultaten herberekening Defensieradar

Gevoeligheid: Vertrouwelijk

Morgen moet het de deur uit.

Van: "[redacted] MA, BS/AL/DGB/DV" [redacted] mindef.nl>
Datum: maandag 16 november 2020 om 21:20:22
Aan: "[redacted] @mindef.nl>
Cc: "[redacted] AL/BSG" <[redacted] e@mindef.nl>, "[redacted] BS/AL/BSG/Mobpool" <[redacted] mindef.nl>, "[redacted] BS/AL/DGB/DMV" <[redacted] @mindef.nl>, "[redacted] BS/AL/DGB/DMV/AFD VASTG" <[redacted] mindef.nl>, "[redacted] AL/DGB/DMV/PROJAFD" [redacted] mindef.nl>, "[redacted] MA, BS/AL/DGB/DV" <[redacted] mindef.nl>
Onderwerp: RE: 20201113 Resultaten herberekening Defensieradar

Barbara,

In aanvulling op onderstaand bericht
We moeten de antwoordbrief FV vragen op de volgende punten aanpassen

1- Algemene inleiding waarin we uitleggen dat er een nieuw TNO rapport is waarin windpark blauw is doorgerekend met een nieuwe windmolen (die thans door de initiatiefnemer wordt voorzien bij de realisatie van het windpark) en dat die molen niet leidt tot een ontoelaatbare overschrijding van de verstoring van de radardekking
2- Toevoegen van het TNO rapport Windpark blauw
3- Aanpassen van de antwoorden op vragen 6/11/25 op pag 11
4- Aanpassen van de antwoorden op vragen 12/13/18/112 op pag 15
5- Aanpassen van het antwoord op vraag 92 op pag 34
6- Aanpassen van het antwoord op vraag 114 op pag 49
7- Mede namens MINEZK verwijderen

Ik overleg met [redacted] wanneer ze een volgende versie kan voorleggen
[redacted]

[redacted]

[redacted]

Van: Visser, B, Drs.
Verzonden: donderdag 24 oktober 2019 14:12
Aan: [redacted] (LD), Drs. EMSD, BS/AL/BSG/Mobpool
Onderwerp: Re:

Met vriendelijke groet,

Barbara Visser

Op 24 okt. 2019 om 14:01 [redacted] (LD), Drs. EMSD, BS/AL/BSG/Mobpool [redacted]@mindef.nl> het volgende geschreven:

Als eerste alinea?
Daarna volgt borging van zorgvuldigheid (waaronder onderzoeken) en participatie.

Urgentie
Defensie is

Vanuit zijn/haar grondwettelijke taken

onder meer verantwoordelijk voor het bewaken van (een deel van) het NAVO en het nationale luchtruim.

En het ondersteunen van ... diensten tbv de derde hoofdtaak (mooier opschrijven)

Hiertoe is Defensie aangewezen op twee medium power radars. Eén op de locatie Wier en één op de locatie Nieuw Milligen. Vervanging op zo kort mogelijke termijn is noodzakelijk, omdat deze radars het einde van hun levensduur hebben bereikt. Dit leidt tot toenemende risico's qua inzetbaarheid. Zonder deze radarcapaciteit is Defensie onvoldoende in staat om invulling te geven aan haar grondwettelijke taken bij het borgen van de nationale veiligheid.

Het is daarom noodzakelijk dat het vervangen van de radars niet vertraagd wordt.

Bewust niet opgenomen dat we niet in staan voor werking, weet even niet meer wat ik hierover in debat heb gezegd.

Proces tot nu toe
Vervanging van de radar te Wier is reeds gaande. De locatie Nieuw Milligen was echter niet meer geschikt voor een nieuwe radar.

Zie ook kamerbrief

Daarom is gezocht naar een geschikte locatie. Deze werd in 2015 gevonden in Herwijnen.

Het was de bedoeling om

Met medewerking van de gemeente

> de nieuwe locatie binnen het bestemmingsplan van Herwijnen te realiseren, maar hier is verzet tegen ontstaan.

Zou woord verzet niet gebruiken, zou zeggen dat de gemeenteraad tegen gestemd heeft en de gemeente heeft laten weten niet mee te werken nav aan een nieuw bestemmingsplan

> In het debat van 4 september

Met tweede kamer

> heb ik aangegeven wat daar beter had gekund, maar omdat een nieuw bestemmingsplan niet mogelijk is, resteert alleen de Rijkscoördinatieregeling (RCR).
>
> Het is de eerste keer dat Defensie zich genoodzaakt voelt gebruik te maken van deze procedure.

Dit klopt toch

> Ik realiseer me de zwaarte van de maatregel, maar acht het belang van snelheid

Groot vanwege de noodzaak van veiligheid.

> Vanzelfsprekend zal het proces zorgvuldig en zo goed mogelijk rekening houdend met de belangen van betrokkenen doorlopen.

Laatste deel zou ik hier niet zo zeggen, zorgvuldig binnen de kaders van de wet met betrokkenheid voor zover mogelijk en gewenst uiteraard van gemeente en haar inwoners of zoiets

[redacted] B, Drs.

Van: Visser, B, Drs. <[redacted]mindef.nl>
Verzonden: zondag 11 oktober 2020 12:22
Aan: [redacted]AL/DGB/DMV
CC: [redacted]AL/BSG; [redacted] BS/AL/BSG/Mobpool; [redacted] BS/AL/BSG
Onderwerp: Herwijnen
Bijlagen: Photo-0.jpg; Photo-1.jpg; Photo-2.jpg; Photo-3.jpg; Photo-4.jpg

Dag [redacted]

Gelet op de deadline en mijn opmerkingen alvast de foto's in verschillende delen. Lijkt me handig om morgen even wat dingen door te nemen kort, zoals ALARA. @ [redacted] en [redacted] hebben jullie nog opmerkingen ook, dan handig om het zoveel mogelijk vandaag of morgenochtend door te geven. @ [redacted] maak jij afspraak?

Fijne zondag nog!

Gr Barbara

[redacted]

art 11

[redacted]

Van: Visser, B, Drs. <[redacted]mindef.nl>
Verzonden: maandag 19 oktober 2020 11:06
Aan: [redacted]AL/DGB/DMV
CC: [redacted] BS/AL/BSG/Mobpool; [redacted]AL/BSG; [redacted] BS/AL/BSG
Onderwerp: Herwijnen deel 1
Bijlagen: Photo-0.jpg; Photo-1.jpg; Photo-2.jpg; Photo-3.jpg; Photo-4.jpg

Dag [redacted]

Ik ga je weer veel foto's sturen met opmerkingen, lijkt me goed om woensdag even de dingen dan mondeling door te nemen. Als er iets is weet je me te vinden. Denk dat we zelf moeten nadenken of we contact opnemen met vandenbosch en ALS Centrum dan wel die man van universiteit Utrecht.

[redacted]

Van: [redacted]
Verzonden: dinsdag 6 oktober 2020 13:03
Aan: [redacted]AL/DGB/DMV
CC: [redacted]AL/BSG; [redacted] BS/AL/BSG/Mobpool; [redacted] BS/AL/DCO
Onderwerp: FW: Nieuwsbrief Regionale Media - Ministerie van Defensie 6 oktober 2020

Dag [redacted]

Nav bericht over de windmolens, is dit het onderzoek dat je in een ander kader noemende en klopt het wat er staat?

Van: %Persvoorlichting, BS/AL/DCO <[redacted]@mindef.nl>
Verzonden: dinsdag 6 oktober 2020 08:01
Onderwerp: Nieuwsbrief Regionale Media - Ministerie van Defensie 6 oktober 2020

Het Defensie-nieuwsoverzicht uit de regionale dagbladen

- Hinder (1 article)
  - Eerste Kamer kijkt nog één keer naar nieuwe radar | De Gelderlander | 06 Oct 2020 03:25
- Vastgoed (1 article)
  - Ruzie over bodemvervuiling; Utrecht óf Defensie moet schoonmaak grond vliegbasis Soesterberg betalen | De Gooi- en Eemlander | 06 Oct 2020 04:30
- Luchtmacht (2 articles)
  - B-25 N Mitchell | BN/Destem | 06 Oct 2020 03:29
  - 'Wethouder is lui en verdraait de feiten over windmolens' | Brabants Dagblad | 06 Oct 2020 03:25
- Marine (1 article)
  - Proeven aan techniek in een loods vol Lego | Noordhollands Dagblad | 06 Oct 2020 04:33
- KMar (1 article)
  - Dertig maanden na ontvoering 'verkeerde man' | Eindhovens Dagblad | 06 Oct 2020 03:27
- Defensiemedewerkers (2 articles)
  - Hij is een zij | Dagblad van het Noorden | 06 Oct 2020 05:31
  - Landelijke taken voor CDA'er | Noordhollands Dagblad | 06 Oct 2020 04:33
- Militaire Historie (3 articles)
  - Jeffry blijft knokken, om leed ver weg | IJmuider Courant | 06 Oct 2020 04:30
  - Mobilisatie-Oorlogskruis postuum voor Bosschenaar Martien Govers | Brabants Dagblad | 06 Oct 2020 03:25
  - Kleine gids met fietstochten en korte wandelroute | De Gelderlander | 06 Oct 2020 03:25

Disclaimer: Deze Nexis Newsdesk™-nieuwsbrief is uitsluitend bestemd voor gebruik door uw organisatie; externe distributie is niet toegestaan. Op het gebruik van de content in deze nieuwsbrief zijn de aanvullende beperkingen van toepassing die zijn opgenomen in de Algemene voorwaarden

Hinder:

Eerste Kamer kijkt nog één keer naar nieuwe radar
De Gelderlander - 06 okt 2020 03:25 (published 06 okt 2020 03:25) - **199 woorden**
Rubriek: p.3
Lengte: 199 woorden

De Eerste Kamer gaat zich mogelijk toch nog eens buigen over de nieuwe militaire radar in Herwijnen. In het dorp is verzet tegen de radar en dat roept vragen op in de Tweede Kamer. De Eerste Kamer wacht af wat in de Tweede Kamer gebeurt, en vergadert er dan nog één keer over.

Eerste én Tweede Kamer zijn akkoord gegaan met de plaatsing, maar wel onder de [redacted] dat 'grondig onderzoek' wordt gedaan naar alternatieve locaties en naar het vóórkomen van de dodelijke ziekte ALS in Herwijnen. Ondanks akkoord zijn kamerleden kritisch.

Intussen blijft ook de gemeente West Betuwe zich verzetten. Deze week gaat er opnieuw een brief naar Den Haag, waarin raad en college aangeven dat ze uit angst voor nog onbekende gezondheidseffecten niet nóg een radar in Herwijnen willen.

Dat standpunt is bij Defensie al lang duidelijk, de brief (een zogeheten 'inspraakreactie') is vooral bedoeld ter ondersteuning van eventuele latere bezwaren bij de Raad van State.

Defensie wil de radar snel in Herwijnen neerzetten en kan dat ook onder protest doen, met het argument dat het landsbelang (de nationale veiligheid) zwaarder weegt dan de lokale weerstand in het dorp.

Bekijk de oorspronkelijke pagina: pagina 3

Copyright 2020 DPG Media B.V. All Rights Reserved

Vastgoed:

Ruzie over bodemvervuiling; Utrecht óf Defensie moet schoonmaak grond vliegbasis Soesterberg betalen
De Gooi- en Eemlander - Adri Klinkenberg - 06 okt 2020 04:30 (published: 06 okt 2020 04:30) - **373 woorden**
Rubriek: p.10
Lengte: 373 woorden

Utrecht óf Defensie moet schoonmaak grond vliegbasis Soesterberg betalen

Soesterberg

Ondanks alle goede bedoelingen van de provincie Utrecht en Defensie om er 'samen uit te komen' ligt hun ruzie over de PFOS-vervuiling van de voormalige vliegbasis Soesterberg op tafel bij de Raad van State. Staatssecretaris Barbara Visser van Defensie is niet van plan om de rekening te betalen en knokt tot aan de Hoge Raad.

Defensie verzet zich bij de Raad van State tegen de saneringsbeschikking die de provincie Utrecht naar het ministerie heeft gestuurd. Binnen vier jaar moet het terrein zijn schoongemaakt zodat het kan worden opgeleverd voor de bouw van 440 woningen, zo eist de provincie. De PFOS-vervuiling (perfluoroctaansulfonzuur) is afkomstig uit blusmiddelen waarmee de brandweer van Defensie tussen 1983 en 2006 op het terrein heeft geoefend.

Het Utrechtse provinciebestuur kocht dit deel van de voormalige vliegbasis in mei 2009 met de bedoeling er woningen te gaan bouwen. Over PFOS-verontreinigingen was toen nog niets bekend. In de koopovereenkomst werd voor alle zekerheid wel een artikel opgenomen over bodemvervuilingen die aan het licht zouden komen. Dat artikel komt erop neer dat Defensie binnen tien jaar na de koop opdraait voor de kosten van ernstige bodemsanering die met spoed moet worden opgeruimd. Dat is hier het geval, zegt de provincie. Maar Defensie zet de hakken in het zand.

Tien jaar na de verkoop, op 7 mei 2019, waren er nog geen normen voor PFOS-vervuiling. Dus hoe kan de provincie op 6 mei 2019 een saneringsbeschikking maken waarin melding wordt gemaakt van een ernstige bodemverontreiniging die met spoed gesaneerd moet worden, vraagt Defensie zich af. En hoe kan de provincie een dag later, op 7 mei 2019, plotseling een beleid bekend maken voor de aanpak van PFOS?

Landsadvocaat Katrien Winterink vindt dat de provincie als toezichthouder op vervuilde locaties en tevens koper van de vliegbasis misbruik heeft gemaakt van zijn bevoegdheid. De saneringsbeschikking en het saneringsbeleid komen namelijk precies binnen tien jaar na het sluiten van de koopovereenkomst, zei Winterink.

De Raad van State doet uitspraak binnen enkele weken, tenzij partijen hun conflict alsnog bijleggen

PDF-bestand van dit document

Copyright 2020 Mediahuis Nederland BV All Rights Reserved

Luchtmacht:

B-25 N Mitchell
BN/Destem - 06 okt 2020 03:29 (published: 06 okt 2020 03:29) - 51 woorden
Rubriek: p.10
Lengte: 51 woorden

examens

Een historische bommenwerper, B-25 N Mitchell uit 1944 maakte eind september oefenvluchten boven vliegbasis Woensdrecht. Een week lang werd er geoefend en getraind voor het speciale examen. Het is de bedoeling dat later hiervan een documentarie wordt gemaakt.

Bekijk de oorspronkelijke pagina: pagina 10

Copyright 2020 DPG Media B.V. All Rights Reserved

'Wethouder is lui en verdraait de feiten over windmolens'
Brabants Dagblad - JOS VAN DE VEN - 06 okt 2020 03:25 (published: 06 okt 2020 03:25) - 574 woorden
Rubriek: p.2
Lengte: 574 woorden

Op de dag dat er in Den Bosch een besluit valt over een grootschalig windmolenpark in de Rosmalense en Nulandse polder, beschuldigt de vereniging GROEN inZICHT wethouder Mike van der Geld er van 'continu de feiten te verdraaien en lui te zijn'.

Volgens woordvoerder Pascal Spelier is het ministerie van Defensie tegen de windmolens omdat het gebied voor een deel wordt gebruikt voor laagvliegoefeningen. ,,De gemeente wekt de indruk dat Defensie het wel goed vindt dat er windturbines komen. Uit documenten die GROEN inZICHT heeft, blijkt dat Defensie windturbines in het laagvlieggebied onacceptabel vindt en zich hiertegen zal verzetten. Weer probeert de gemeente hier feiten te verdraaien."

GROEN inZICHT (GiZ, ruim zeshonderd leden) is niet tegen windmolens in de polder, maar vecht wel de geplande hoeveelheid van 25 turbines op het Bossche grondgebied aan. In een nieuw bezwaar haalt de vereniging een rapport van de provincie Gelderland ('Zoekgebieden windturbines in het laagvlieggebied Maas en Waal') aan, waarbij een onafhankelijk bureau de (on)mogelijkheden van windmolens in de polder en het laagvlieggebied voor Defensie op een rij zet. Spelier: ,,Een onderzoek zonder formeel overleg met het ministerie, maar de gemeente doet dus net of Defensie geen problemen heeft met de windmolens."

GiZ heeft een e-mail (gezien door het Brabants Dagblad) van de omgevingsmanager van Defensie waarin deze laat weten dat de 'Commandant Strijdkrachten windturbines in het laagvlieggebied Maas Waal onacceptabel vindt en zich hiertegen zal verzetten'. ,,De mail is gericht aan een medewerker van de provincie."

Hoewel in het Gelderse rapport niet het plan 'Duurzame Polder' is beoordeeld - het plan moet de komst van een grootschalig windmolenpark mogelijk maken - wordt wel aangegeven waar windmolens het laagvliegen niet in de weg zitten. Daaruit blijkt dat in een groot deel van de polder turbines kunnen komen en dat een deel tegen de Maas aan minder kansrijk is voor turbines.

Vertrouwen kwijt

,,Het verbaast ons dat de gemeente iedere keer wegkomt met het verstrekken van onjuiste informatie of het op z'n minst verdraaien van feiten. We zijn het vertrouwen in de gemeente kwijt", aldus Spelier. ,,We zien een wethouder die relevante inzichten wegwuift en toch zijn eigen plan trekt."

GiZ wees er eerder al op dat Van der Geld goochelt met cijfers om duurzame energie op te wekken en dat er zelfs helemaal geen sprake meer is van het grootschalig gebruik van zonnepanelen op daken. ,,Door niet nu al naar zon op grote daken te kijken en andere zoekgebieden uit te sluiten, bijvoorbeeld bij daken van bedrijven, bedrijventerreinen en langs snelwegen, kan je hem een gebrek aan ambitie verwijten. De wethouder is lui." GiZ stapt naar de rechter te stappen als de plannen voor een grootschalig windmolenpark worden doorgezet.

Vervolgonderzoeken

In een reactie zegt Van der Geld 'kennisgenomen te hebben van de e-mail van Defensie'. ,,In de polder spelen heel veel belangen, ook die van woningbouw en flora en fauna. Er zijn de komende tijd nog veel vervolgonderzoeken nodig om te weten waar de turbines het beste kunnen komen te staan."

De wethouder wil in gesprek met het Rijk. ,,Want als het Rijk opwekking van duurzame energie eist, is het ook belangrijk dat het Rijk met één mond spreekt. En niet dat Defensie bezwaren heeft als het om de polder gaat en Infrastructuur bezwaren heeft als

het gaat om zonnepanelen langs snelwegen."

De gemeenteraad van Den Bosch neemt vanavond een besluit over de Duurzame Polder die de komst van een windmolenpark mogelijk maakt.

De gemeente wekt de indruk dat Defensie het goed vindt dat er windturbines komen

Bekijk de oorspronkelijke pagina: pagina 2

Copyright 2020 DPG Media B.V. All Rights Reserved

Marine:

Proeven aan techniek *in een loods vol Lego*
Noordhollands Dagblad - Saskia Soeters 06 okt 2020 04:33 (published: 06 okt 2020 04:33) - **403 woorden**
Rubriek: p.2
Lengte: 403 woorden

Voor veel kinderen een droom: een loods vol Lego waar ze mee kunnen experimenteren en bouwen. Het wordt werkelijkheid op Willemsoord.

Den Helder

LegoWerf opent op 30 oktober. Spelend leren op 550 vierkante meter. Raymond Groen kwam op het idee door een tv-aflevering van Lego Masters die hij met zijn vrouw en kinderen aan het kijken was.

,,Ik kreeg toen een ingeving dat een permanente ruimte met allerlei soorten Lego wel eens heel goed zou kunnen werken om kinderen hun technisch talent te laten ontdekken", licht de eigenaar van technisch trainingsbedrijf ZeestadStaal uit Den Helder toe.

Ook al leidt Groen zelf nieuw technisch talent op, hij merkt dat de aanwas steeds minder wordt. ,,Ik ben iemand die daadwerkelijk dingen gaat doen als ik iets anders wil zien en daar is dit het resultaat van."

Vijf middelbare scholen en elf basisscholen uit Noord-Holland Noord zijn enthousiast over het initiatief dat in eerste instantie drie jaar moet gaan lopen. De bedoeling is om per dagdeel leerlingen van vier schoolklassen los te laten in loods 39. Zo'n vierhonderd kinderen per dag kunnen dan aan de hand van de populaire speelgoed kennismaken met allerlei vormen van techniek.

Zeven werelden

Er zijn zeven werelden te ontdekken. Diverse bedrijven hebben binnen de loods een ruimte geadopteerd. Zo bouwde de Koninklijke Marine met legostenen vast een kopie van hun nieuwste schip, bevoorradingsschip de Zr.Ms. Den Helder. Het 2,5 meter lange model kunnen leerlingen op hun beurt weer nabouwen.

In de ruimte van DHSS, dienstverlener aan de offshore energie-industrie, ontdekken de jonge bouwers de wereld van windenergie en nautische techniek. Maar ook ontwerpers kunnen aan de slag bij de afdeling van de designbureaus. Het Waddenfonds subsidieert het project met vijftig mille. ,,Het is een bevestiging dat we met iets heel mooi en groots bezig zijn", zegt Groen. Leerlingen kunnen onder meer meedoen met een Waddenlegochallenge, waarbij elementen uit de Waddenregio op schaal worden nagebouwd.

Het initiatief richt zich bij de start op groepen 7 en 8 van de basisschool en klassen 2 en 4 van het voortgezet onderwijs. Deelnemers kunnen een afspraak inplannen als de website www.loods39/legowerf.nl binnenkort in gebruik is.

Ook scholen uit andere regio's dan de Noordkop kunnen deelnemen. Daarvoor nemen zij contact op met Raymond Groen. Tel. 06 215 902 10 of info@zeestad-staalproducten.nl

PDF-bestand van dit document

Copyright 2020 Mediahuis Nederland BV All Rights Reserved

KMar:

Dertig maanden na ontvoering 'verkeerde man'
Eindhovens Dagblad MAX STEENBERGHE M.STEENBERGHE@ED.NL -
390 woorden
Rubriek: p.2
Lengte: 390 woorden

Of een man nu werkelijk twaalf uur lang 'per ongeluk' is gemarteld omdat zijn ontvoerders de verkeerde persoon de auto introkken, blijft voorlopig een raadsel. Wel krijgen de twee kidnappers, die mogelijk in opdracht van een Helmondse drugskoning werkten, elk dertig maanden cel.

Het Openbaar Ministerie zegt zelf dat de zaak stinkt. Het OM krijgt niet helder wat er april vorig jaar precies is gebeurd. Voor een gedeelte wel: verschillende mensen zagen hoe bij een Eindhovense coffeeshop op klaarlichte dag een man opeens uit een busje werd getrokken en in een Audi geduwd, die er vervolgens als een haas vandoor ging.

Hennep

De politie kreeg van getuigen het kenteken en later op de dag sloeg de marechaussee van Schiphol groot alarm. In een parkeergarage pikten camera's de auto op, met een Pool (32) en een Eindhovenaar (36) er in. Alles werd afgezet en de Explosievenopruimingsdienst kwam er ook bij. Dat laatste is standaard op Schiphol, maar bleek overbodig. De twee gingen in de boeien.

Maar was er wel iemand ontvoerd? Waar was die derde man? Die meldde zich die nacht bont en blauw bij de Antwerpse politie. Hij zou door die twee zijn gekneveld en geslagen en werd bij een loods bij Roosendaal gedumpt. Daar is hij urenlang gemarteld. Hij kon geen antwoord geven op vragen over Helmondse hennep. Opeens kwam iemand binnen, keek hem aan en zei: 'Dat is de verkeerde'. En daarop mocht hij vrij.

De Belgische politie droeg de man over aan de Eindhovense collega's. Daar zei het slachtoffer totaal niet te begrijpen waar het om ging. Hij had wat onduidelijke verhalen, zou door de Eindhovenaar of een gemeenschappelijke kennis naar de coffeeshop zijn gelokt. Het ging om hennep uit 'een hok aan de Kruisstraat'. Maar plots zat hij in de Audi, kreeg tape over zijn ogen, een pistool tegen zijn slaap en flinke klappen. In de loods ging het van kwaad tot veel erger.

De Eindhovenaar en de Pool zeiden niets van het martelen te weten. Sterker: de Pool wist ook niks van het plan de man mee te nemen. Zijn maat had hem om hulp gevraagd en wilde zijn auto lenen.

Officier van justitie Stijn Revis legde dat martelen ook niet ten laste, wel ontvoering, wapenbezit en mishandelingen in de auto. Hij noemde het 'professioneel crimineel klusjeswerk' en eiste drie jaar cel voor elk.

De rechtbank pelt daar een half jaartje vanaf en houdt de straf op dertig maanden. De mannen moeten terdege hebben geweten dat het slachtoffer in die loods geen kop koffie te wachten stond. En de Audi met de twee ontvoerders kwam niet meer terug.

Opeens kwam iemand binnen en zei: 'Dat is de verkeerde'

Bekijk de oorspronkelijke pagina: pagina 2

Copyright 2020 DPG Media B.V. All Rights Reserved

Defensiemedewerkers :

Hij is een zij
Dagblad van het Noorden - 06 okt 2020 05:31 (published: 06 okt 2020 05:31 - 61 woorden
Rubriek: p.44
Lengte: 61 woorden

We maken kennis met Finn (40). Hij werkt al jaren bij defensie, waar hij ooit begon toen hij nog als vrouw door het leven ging. Hij zit in het laatste gedeelte van zijn opleiding bij de Koninklijke Marechaussee én bereidt zich voor op de phalloplastiek. Tijdens deze operatie krijgt hij een penis, het is namelijk zijn droom om staand te kunnen plassen.

NPO 3, 21.15 uur

Copyright 2020 Noordelijke Dagblad Combinatie / Dagblad van het Noorden All Rights Reserved

Landelijke taken voor CDA'er
Noordhollands Dagblad - Arie Booy - 06 okt 2020 04:33 (published: 06 okt 2020 04:33) - 279 woorden
Rubriek: p.7
Lengte: 279 woorden

Den Helder

CDA-fractievoorzitter Harmen Krul heeft als marineofficier een nieuwe baan gekregen. Hij is nu hoofdredacteur van het ProDef-magazine, een blad voor 'professionals bij Defensie'.

Tevens is Krul secretaris geworden van de landelijke KVMO, de bond voor marineofficieren.

Krul was aankomend marineofficier toen hij enkele jaren geleden fractievoorzitter van het CDA in de Helderse gemeenteraad werd. Met Defensie is toen afgesproken dat de militair voorlopig een walfunctie zou bekleden, zodat hij in Den Helder kon wonen en politiek bedrijven.Tot voor kort was Krul als vlootman verbonden aan mariniers van de Surface Assault & Training Group op Texel.

Begin deze maand maakte hij via Twitter bekend dat hij de nieuwe hoofdredacteur is van ProDef magazine. Dit blad biedt veel nieuws over de salarissen en arbeidsvoorwaarden van militairen.

Bevorderd

Opmerkelijk was dat minister Ank Bijleveld van defensie eind vorige week bekendmaakte dat Krul is bevorderd tot luitenant ter zee 2 oc (oudste categorie).

De bewindsvrouw plaatste een op haar werkkamer gemaakte foto van een breed lachende Krul die zijn handen in de zij plant. De CDA-minister schreef erbij: 'CDA-fractievoorzitter Den Helder en marineofficier Harmen Krul vandaag bevorderd tot LTZ 2OC. Van harte Harmen. #teamCDA'

Epauletten

En of de jonge officier het nog niet druk genoeg heeft is hij ook nog aangesteld als nieuwe secretaris van de Koninklijke Nederlandse Vereniging van Marineofficieren. Op de website van de KVMO is te zien hoe de epauletten behorende bij zijn nieuwe rang op de schouderstraps worden gedaan door de scheidende en de aankomende voorzitter van de vereniging.

PDF-bestand van dit document

Copyright 2020 Mediahuis Nederland BV All Rights Reserved

Militaire Historie :

Jeffry blijft knokken, om leed ver weg
IJmuider Courant 06 okt 2020 04:30 (published 06 okt 2020 04 30) - **1611 woorden**
Rubriek: p.8
Lengte: 1611 woorden

Nee, Jeffry Pondaag is zeker geen allemansvriend. Integendeel. Als voorman van de stichting Komite Utang Kehormatan Belanda staat de 67-jarige Heemskerker vrijwel onafgebroken op de barricades. Schouder aan schouder met nabestaanden van verzetsstrijders en ongewapende burgers die tijdens de Indonesische Onafhankelijkheidsoorlog - eind jaren veertig van de vorige eeuw - door toedoen van Nederlandse militairen omkwamen.

De eerste verontwaardiging is inmiddels weggeëbd. Maar Jeffry Pondaag is nog steeds laaiend over de uitkomst van de lange juridische strijd die de zoon van de onthoofde Indonesische verzetsman Andi Abubakar Lambogo heeft gevoerd. Zeker: de Nederlandse staat moet boeten voor de executie van de kapitein, op 13 maart 1947. Maar de schadevergoeding die de rechtbank in Den Haag afgelopen week heeft toegewezen aan Abubakars familielid - 874 euro en 80 cent - is in Pondaags ogen nog steeds 'bespottelijk' laag.

Tragedie

De Heemskerker kan er niet al te lang bij stilstaan. Ook een andere tragedie die zich tijdens de Indonesische Onafhankelijkheidsoorlog afspeelde, houdt hem anno 2020 bezig. Met advocaat Liesbeth Zegveld ontfermt Pondaag zich over nabestaanden van twee dorpsbewoners die ongeveer een maand voor de gewelddadige dood van Andi Abubakar Lambogo tijdens 'zuiveringsoperaties' op het eiland Sulawesi werden geëxecuteerd.

,,Nederlandse militairen vielen op 7 en 11 februari 1947 de dorpen Lisu en Amparita binnen. Zij dwongen inwoners die willekeurig als crimineel of terrorist werden bestempeld tot man-tegen mangevechten. De verliezers van die gevechten werden telkens geëxecuteerd, doodgeschoten. Indische handlangers hielpen de militairen, omdat hen was beloofd dat ze zouden blijven leven. Maar ook zij werden uiteindelijk omgebracht", verduidelijkt Pondaag.

Over wat zich in Lisu en Amparita heeft afgespeeld, komen al kort daarna verhalen naar buiten. Maar pas nu - meer dan zeventig jaar later - loopt er namens nabestaanden een civiele zaak tegen de Nederlandse staat. Pondaag hoopt dat een belangrijke getuige binnenkort kan worden gehoord door de rechters die de kwestie onder de loep nemen. ,,Maar die man woont op Zuid-Sulawesi, in de bergen. Hierheen komen, is onmogelijk. Dus moeten de rechters via een skypeverbinding met hem praten. Een andere getuige in deze zaak is inmiddels wel gehoord. De internetverbinding was niet optimaal. We zullen moeten zien hoe het verder loopt."

Pondaag werpt een korte blik op zijn mobiele telefoon. Vanuit Indonesië reageert een bekende op de uitspraak in de zaak-Abubakar Lambogo. Of de zoon van de geëxecuteerde verzetsstrijder tegen het vonnis in beroep zal gaan? Pondaag weet het nog niet. ,Maar ik vind de manier waarop de rechterlijke macht naar deze zaak heeft gekeken onbegrijpelijk. Ze hadden bijvoorbeeld moeten laten meewegen dat koning Willem-Alexander eerder dit jaar excuus heeft gemaakt voor 'extreem geweld' in Indonesië. Dat is niet gebeurd. Omdat Den Haag in feite een koloniale rechtbank is. Dus als ik Abubakars zoon was, zou ik vechten tot het einde , klinkt het gedecideerd.

Als voorzitter van het stichting Comité Nederlandse Ereschulden - Komite Utang Kehormatan Belanda - behartigt Pondaag sinds 2005 de belangen van bloedverwanten van Indonesiërs die tussen 1946 en 1949 gewelddadig aan hun einde kwamen. Maar al veel eerder is zijn hart in vuur en vlam geraakt door dramatische gebeurtenissen in voormalig Nederlands-Indië.

De Heemskerker is deels opgegroeid in Purwakarta, een stad op ruim honderd kilometer afstand van zijn geboorteplaats Jakarta. ,,Ik heb een zorgeloze jeugd gehad. Thuis was het geen vetpot. Maar van wat mijn ouders verdienden, viel goed te leven. M'n vader was aannemer. Hij had een eigen bedrijf, dat op vliegvelden apparatuur onderhield. Mijn moeder werkte bij Java Modemagazijn, de voorloper van De Bijenkorf. Toen we nog in Indonesië woonden, werd bij ons thuis regelmatig gesproken over de koloniale tijd en de gevolgen daarvan. Zoals de dood van een broer van een oom van mij, die deel uitmaakte van de Siliwangi divisie, een eliteonderdeel van het Indonesische leger. Hij is een paar jaar voor mijn geboorte omgekomen. Het verhaal over z'n dood maakte indruk op mij. Al was ik nog jong. Pas later kwam ik te weten dat ook hij door Nederlandse militairen is geëxecuteerd."

Als de liefde tussen zijn ouders bekoelt en de Pondaags in de jaren zestig scheiden, belandt Jeffry met zijn moeder in Nederland. ,,Ik was zestien. Met Indische familieleden die hier al woonden, kon ik het niet goed vinden. Zij zagen ons als Indonesische extremisten en terroristen en maakten ons uit voor rampokkers: rovers. Soekarno noemden ze een collaborateur. Ik kan me nog herinneren dat een verre oom van mij tijdens een verjaardagsfeest demonstratief in KNIL-uniform kwam binnenlopen. Indische familieleden vonden het prachtig. Maar in mijn ogen was dat echt 'not done', een grove belediging."

Eenling

Pondaag steekt zijn mening over het koloniale tijdperk nooit onder stoelen of banken. ,,Familieleden spuugden mij uit wegens m'n opvattingen. Ook bij leeftijdgenoten hier in Heemskerk stuitte ik op onbegrip. Ik botste elke keer op een muur en voelde me destijds een eenling. Mijn moeder en ik arriveerden hier sowieso in een woelige periode. In juni 1969 werd de Excessennota gepresenteerd, een onderzoek naar misdaden die Nederlandse militairen tijdens de Onafhankelijkheidsoorlog pleegden."

Directe aanleiding voor het onderzoek in opdracht van de toenmalige Nederlandse regering: een reportage in televisieactualiteitenrubriek 'Achter het Nieuws', waarin ex-Nederlands-Indiëganger Joop Hueting uit de doeken doet hoe hij en andere militairen zich gedurende de zogenoemde politionele acties hadden misdragen. Pondaag: ,,Joop Hueting opende de beerput. Wat hij zei, namen andere veteranen hem absoluut niet in dank af. Omdat Joop werd bedreigd, moest-ie op een gegeven moment naar België vluchten. Ik bewonderde hem, omdat hij de waarheid sprak. Anderen durfden dat niet. Daarom ben ik een paar jaar na m'n aankomst hier naar België gereisd, om hem te ontmoeten."

De Heemskerkse Indonesiër combineert zijn 'zoektocht' naar gerechtigheid met zijn privéleven - hij en zijn vrouw brengen twee dochters groot. Pondaag verdient in de IJmond in de loop van de tijd op uiteenlopende manieren de kost: als automonteur, als flessensorteerder in een supermarkt, als medewerker van een kartonnagefabriek, bij de Hoogovens en bij cementfabrikant ENCI. ,,Een vriend van me noemt mij de cementarbeider. Ik vind het een eervolle bijnaam. Ik ben niet hoog opgeleid. Ik heb geen academische achtergrond. Maar ik beschouw mezelf wel als een van degenen die ervoor hebben gezorgd dat de bal verder aan het rollen is gebracht en dat er nu, namens Indonesische slachtoffers van oorlogsmisdaden, rechtszaken worden gevoerd."

Demonstratief haalt Pondaag in zijn Heemskerkse woning drie plastic zakjes tevoorschijn. Met daarin peperkorrels, kruidnagel en nootmuskaat. ,,De misdragingen van Nederland zijn natuurlijk niet begonnen na de Tweede Wereldoorlog, maar al veel eerder. Vanaf het begin van de 17e eeuw roofde Nederland specerijen en was er sprake van slavernij. Waar haalt dit land het recht vandaan om een land dat hier 18.000 kilometer vandaan ligt te beschouwen als bezit? Koning Willem-Alexander heeft voor de periode 1945-1949 dus excuses aangeboden. Maar alleen voor 'extreem geweld'. Ik vind dat onbegrijpelijk. Alsof gewoon geweld oké is. Er moeten verontschuldigingen komen aan het Indonesische volk, voor de overheersing die ruim driehonderd jaar heeft geduurd. En Nederland moet erkennen dat de onafhankelijke staat Indonesië al bestaat sinds 17 augustus 1945. Maar dat doet het niet. Want dan moet er schade worden vergoed. Veel Nederlandse politici namen en nemen geen verantwoordelijkheid. Ex-ministers Bert Koenders en Frans Timmermans deden dat wel. Zij begrepen mij. Als twee van de weinigen."

Dodenherdenking

Het boegbeeld van het Comité Nederlandse Ereschulden neemt dus geen blad voor de mond. ,,Van mijn vader hoefde het allemaal niet zo nodig. 'Laat maar zitten, het is voorbij', reageerde hij. M'n moeder stond principieel achter me. Maar omdat ze wist hoe familieleden naar ons keken, zei ze soms: 'Jeffry, nu moet je weer even dimmen'. Mijn dochters tonen nauwelijks interesse voor wat ik doe. Maar ze feliciteren me wel af en toe, als nabestaanden een rechtszaak hebben gewonnen. Ik ben hier in Nederland hard geworden. Ik reed in de jaren tachtig een keer op 4 mei naar Friesland. Bij de Afsluitdijk zette ik vlak voor acht uur 's avonds m'n auto langs de kant van de weg. Uit respect. Maar later vroeg ik mij af waarom ik dat eigenlijk had gedaan. Nederland staat op 4 mei stil bij slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog en andere gewapende conflicten. Maar het heeft zich in Indonesië zélf schuldig gemaakt aan oorlogsmisdaden. Daarom neem ik geen deel meer aan Dodenherdenking."

Om zijn verhaal te doen, wordt Pondaag soms uitgenodigd op scholen. ,,Maar Nederland kijkt over het algemeen nog steeds weg van wat er in Indonesië is gebeurd. Aan wat Anne Frank is overkomen, wordt tijdens geschiedenislessen aandacht besteed. Maar over Joop Huetings relaas wordt bijvoorbeeld met geen woord gesproken. Nederland heeft meer dan vier miljoen euro aan belastinggeld gestoken in een onderzoek naar de gebeurtenissen tussen 1945 en 1949. Maar de door ons gewonnen rechtszaken, waarmee voor oorlogsmisdaden al bewijs werd geleverd, hebben ze bewust links laten liggen. Ik zeg hoe de vork in de steel zit. Niemand hoeft mij aardig te vinden."

Carlo Nijveen

Paspoort

Naam: Jeffry Pondaag

Leeftijd: 67

Woonplaats: Heemskerk

PDF-bestand van dit document

Copyright 2020 Mediahuis Nederland BV All Rights Reserved

Mobilisatie-Oorlogskruis postuum voor Bosschenaar Martien Govers
Brabants Dagblad - DOMIEN VAN DER MEIJDEN - 06 okt 2020 03:25 (published: 06 okt 2020 03:25) - **425 woorden**
Rubriek: p.6
Lengte: 425 woorden

Bosschenaar Martien Govers liet in 1943 het leven in Birma. Pas nu krijgt hij postuum de onderscheiding Mobilisatie-Oorlogskruis.

„Het moet al een wereldreis zijn geweest om van Den Bosch naar Amsterdam te verhuizen. Maar nog veel indringender om daar te tekenen voor het leger en vervolgens met de boot helemaal naar Indonesië (Nederlands Indië) te reizen om daar te strijden voor vrijheid en vrede voor Nederland. En dan zo jong al zoveel geweld hebben meegemaakt", zo memoreert de Bossche burgemeester Jack Mikkers vrijdagochtend in de Ouwe Stomp. Dat is het huis voor veteranen in Den Bosch.

Mikkers reikte hier de onderscheiding uit voor Bosschenaar Martien Govers, die in 1943 in Nederlandse dienst het leven liet in een Jappenkamp. Die onderscheiding kreeg neef Ad Valenteijn uitgereikt. En die was er zeer verguld mee. Zeker omdat het een zeldzame onderscheiding is. In Den Bosch zijn de laatste 25 jaar slechts zes van deze onderscheidingen uitgereikt.

„Ik wil dat de onderscheiding tentoongesteld wordt bij de Historische Verzameling Artillerie in 't Harde. Met zijn levensverhaal erbij. Als nagedachtenis aan het bijzondere leven van mijn oom", zegt Ad Valenteijn, die de onderscheiding aanvroeg.

Weeskind

Het leven van oom Martien Govers zou zo in een filmscript kunnen. Familieleden van Ad Valenteijn groeven diep in de historie om zijn levensloop voor zover bekend in beeld te brengen. „Martien is geboren in 1917. Een kind uit een gezin van zes. Zijn moeder overlijdt in het kraambed van een jonger kind. Zijn vader een tijdje daarna. Hij wordt wees en komt in het Rooms-Katholieke Weeshuis in de Keizerstraat in Den Bosch terecht."

In de jaren 30 verhuist Govers naar zijn zus en zwager in Amsterdam, waar hij inwoont. Daar tekent hij voor zes jaar militaire dienst bij het KNIL. Dan heeft hij tenminste een baan en inkomen. Want de werkloosheid is groot in die jaren. Op 12 januari 1939 komt hij aan in Batavia met de boot. Maar Japan valt de Nederlandse kolonie binnen en op 8 maart 1942 capituleert Nederland.

Valenteijn: „Oom Martien wordt krijgsgevangene. Later sturen de Japanners hem naar Singapore. Als hij op een schip wordt gezet, loopt dat bijna desastreus af. De Amerikanen bombarderen zijn schip. Hij overleeft het, maar wordt als drenkeling door de Jappen weer uit het water gehaald."

Uiteindelijk komt Govers in Birma terecht, waar hij onder zeer erbarmelijke omstandigheden moet werken aan de Birma-spoorweg. In het kamp Anganum-2 wordt hij zo ziek van de dysenterie, dat hij er aan overlijdt. Hij ligt begraven op de oorlogsbegraafplaats van Thanbyuzayat.

Onderscheiding tentoonstellen met zijn levensverhaal

Bekijk de oorspronkelijke pagina: pagina 6

Copyright 2020 DPG Media B.V. All Rights Reserved

Kleine gids met fietstochten en korte wandelroute
De Gelderlander - 16 ok [illegible] - **146 woorden**
Rubriek: p.5
Lengte: 146 woorden

Freerk Wiersum en Jan Siemonsma hebben namens de Historische Vereniging Oud Wageningen een fiets- en wandelroute uitgezet langs Indische sporen in Wageningen. „Daar zitten plekken bij waar mensen misschien wel elke dag langs- fietsen, zonder weet te hebben van de link met Nederlands-Indië", zegt Enrico van den Bogaard. Als voorbeeld noemt hij de Rosendaelse huizen aan de Heerenstraat, die in 1738 werden gefinancierd door Lubbert Torck. De huizen werden verhuurd aan officieren uit het Oost-Indische leger en andere rijken. „Het was de eerste statige straat in Wageningen." De fietstocht begint bij Museum De Casteelse Poort en is 30 kilometer maar kan ingekort worden tot 20 kilometer Ook is er een wandeling (5 km) De is beschreven in een gidsje verkrijgbaar bij museum De Casteelse Poort en de boekhandels Kniphorst en Bruna.

Bekijk de oorspronkelijke pagina: pagina 5

Copyright 2020 DPG Media B.V. All Rights Reserved

Als u zich voor deze nieuwsbrief wilt afmelden, klikt u hier.

LexisNexis About LexisNexis® Privacy Policy Terms & Conditions Copyright © 2020 LexisNexis. All rights reserved RELXGroup

[redacted]

Van: Visser, B, Drs.
Verzonden: maandag 5 oktober 2020 08:25
Aan: [redacted] AL/DGB/DMV; [redacted] BS/AL/DGB/DMV/AFD VASTG; [redacted] AL/BSG
CC: [redacted] BS/AL/DCO; [redacted] BS/AL/BSG/Mobpool
Onderwerp: Fwd: Nieuwsbrief Regionale Media - Ministerie van Defensie 5 oktober 2020

Zie hieronder, kan iemand uitzoeken wat de eerste kamer heeft gezegd of gevraagd?

Van: "%Persvoorlichting, BS/AL/DCO" [redacted]@mindef.nl>
Datum: maandag 5 oktober 2020 om 08:02:47
Onderwerp: Nieuwsbrief Regionale Media - Ministerie van Defensie 5 oktober 2020

Het Defensie-nieuwsoverzicht uit de regionale dagbladen

- Hinder (3 articles)
  - Eerste Kamer buigt zich nog eens over radar in Herwijnen | AD/Rivierenland | 05 Oct 2020 03:31
  - 'Ga met die lawaaibak boven Noordzee vliegen' | BN/Destem | 03 Oct 2020 03:39
  - Stralingsprofessor helpt Herwijnen | AD/Rivierenland | 03 Oct 2020 02:55
- KMar (5 articles)
  - Voor 14,5 miljard euro in Haarlemse kluizen | Haarlems Dagblad | 05 Oct 2020 04:47
  - Massale inzet van politie na vechtpartij in Beverwijk | Noordhollands Dagblad | 05 Oct 2020 04:47
  - Verboden shotgun bij inval ontdekt | Brabants Dagblad | 05 Oct 2020 03:33
  - DNB verhuist goudvoorraad naar Haarlem | Haarlems Dagblad | 03 Oct 2020 05:56
  - 'Bewijs dat ook hier mensensmokkel is' | Noordhollands Dagblad | 03 Oct 2020 05:54
- Marine (2 articles)
  - Geen sleet op de adrenaline | Noordhollands Dagblad | 03 Oct 2020 05:54
  - Burg. Visserbrug Wethouder Keur was zeer ingenomen met... | Noordhollands Dagblad | 03 Oct 2020 05:54
- Luchtmacht (2 articles)
  - 'Ongelukspiloot stuntte niet voor neerstorten' | Dagblad De Limburger | 03 Oct 2020 01:30
  - De Northrop F5 is een Amerikaanse jachtbommenwerp... | Dagblad De Limburger | 03 Oct 2020 01:30
- EOD (1 article)
  - Politie vraagt hulp: 'Wie weet waarom dit huis het doelwit is?' | De Twentsche Courant Tubantia | 03 Oct 2020 03:35
- Cybersecurity (1 article)
  - Rovers op internet gehaaider | BN/Destem | 05 Oct 2020 03:38
- Marinierskazerne (2 articles)
  - Hulst sluit zich aan bij pleidooi tolvrije tunnel | Provinciale Zeeuwse Courant | 05 Oct 2020 03:38
  - Hulst sluit zich aan bij pleidooi tolvrije tunnel | Provinciale Zeeuwse Courant | 03 Oct 2020 03:39
- Militaire Historie (2 articles)
  - De Birma-spoorweg werd Martien Govers fataal | Brabants Dagblad | 03 Oct 2020 06:07

[redacted]

Van: Visser, B, Drs.
Verzonden: vrijdag 2 oktober 2020 07:50
Aan: [redacted] AL/DGB/DMV; [redacted] BS/AL/DGB/DMV/AFD VASTG
CC: [redacted] AL/BSG; [redacted] BS/AL/DCO; [redacted] BS/AL/BSG/Mobpool
Onderwerp: Fwd: Nieuwsupdate Newsroom DCo – vrijdag 2 oktober 2020
Bijlagen: 201002 Nieuwsupdate DCo - vrijdag 2 oktober 2020.docx.pdf; Nieuwsbrief DCo - vrijdag 2 oktober 2020.pdf

Dag allemaal,

Zie artikel hieronder over Herwijnen, graag ook even nakijken wat de achtergrond/kennis is van deze Italiaanse meneer.

Gr. Barbara

Van: "%Newsroom DCo, BS/Al/DCO" <Newsroom.DCo@mindef.nl>
Datum: vrijdag 2 oktober 2020 om 07:27:31
Onderwerp: Nieuwsupdate Newsroom DCo – vrijdag 2 oktober 2020

Nieuwsupdate Newsroom DCo – vrijdag 2 oktober 2020

Krijgsmacht & Operaties

- Het marineschip Zr. Ms. Groningen heeft afgelopen zaterdag en maandag voor de vierde en vijfde keer grote hoeveelheden drugs onderschept. Zaterdag onderschepte het schip bijna 284 kilo drugs, maandag ging het om 1720 kilo cocaïne en 29 kilo crystal meth. (Telegraaf; AD; NOS; marineschepen.nl)
- De NOS heeft Erwin Ruijsink, hoofd operaties van de Onderzeedienst, geïnterviewd in het kader van de digitale open dag van de Onderzeedienst. "Je hebt niets aan solisten."
- In het programma 'Dit is de dag' van NPO Radio 1 leverde satirisch verslaggever Diederik Smit een bijdrage over het zoeken naar personeel voor onderzeeboten. De clue van het stuk is dat werken op een onderzeeboot dé manier is om je af te sluiten van de wereld en daarom niet irritante discussies over onder andere zwarte piet, corona en Famke Louise mee krijgt.
- In het kader van het boek 'Vrouwen in de frontlinie' zaten gisteren korporaal Lieke van Dijk en luitenant-Kolonel Gwenda Nielen op de bank bij de 5 uur show (vanaf 27:30). Ze praatte daar over hoe het is om als een vrouw te werken bij Defensie. Korporaal Lieke van Dijk was één van de drie vrouwen die meededen aan de pilot van de Onderzeedienst om vrouwen toe te laten aan de dienst. Ze vertelt in het programma over haar ervaringen om te slapen op een zaal omringt door mannen. 'Vanaf het begin af aan hebben we er met z'n allen open over gesproken. Waar ik mee zat, waar zij mee zaten. En daar zijn we gewoon uitgekomen. (...) We kijken zo gewoon niet naar elkaar.' Kijk het programma terug op Kijk.
- Alberto Stegeman heeft tegen 'Villamedia', een website voor journalistiek, gezegd geen spijt te hebben van het het plaatsen van een koffer in een militaire kazerne in 2018 voor zijn programma Undercover in Nederland. Volgens Stegeman heeft de rapportage positieve gevolgen gehad voor de beveiliging bij Defensie. (NU.nl)
- De voorzorgslanding van een Apache in een weiland bij Elburg was het gevolg van een technische storing. Het vliegtuig trok veel bekijks van omwonenden. (Omroep Gelderland; NOS Journaal vanaf 11:50)

- De 57-jarige Freek Tolsma uit Rijen is petitie 'Laat de B25 Mitchell bommenwerper lekker vliegen' gestart, dat meldt het Reformatorisch Dagblad. Volgens het Dagblad krijgt de petitie massaal steun.
- De marechaussee heeft tijdens controles in Noord-Brabant woensdagavond drie mannen aangehouden voor mensensmokkel en twee mannen voor witwassen. (ANP)
- Ook gisteravond heeft de marechaussee iemand aangehouden voor mensensmokkel. Het ging om een 65-jarige Amsterdammer die in zijn zeiljacht zes Albanezen vervoerde. De zeiljacht viel op bij een patrouilleschip van de Kustwacht omdat het met de verkeerde verlichting en op een ongebruikelijke plek voer in de buurt van Den Helder. (NOS; Telegraaf p.15)
- Op Nieuws.nl staat een interview met Mohan Verstegen, arts bij Defensie, over diversiteit en inclusie. "De top van defensie wil heel graag een inclusief bedrijf en een diverse samenstelling hebben, maar hoe doe je dat? We zijn een groot log overheidsbedrijf en er zit ook wel een stukje weerstand bij een deel van de medewerkers. We zijn immers van oudsher een conservatief bedrijf.

Parlement & Beleid

Ontslagen KLM'ers welkom bij Defensie
2/10 Telegraaf p.11

- De Telegraaf meldt deze ochtend dat het ministerie van Defensie verkennende gesprekken is begonnen is met KLM en Royal IHC over het eventueel overnemen van personeel. Beide bedrijven zijn door de coronacrisis zwaar getroffen en zullen langere tijd minder werk hebben voor het personeel.
- Het personeel waarover gesproken wordt zijn met technici. De KLM-technici zouden terecht kunnen bij de luchtmacht, de nautische technici bij het marinebedrijf in Den Helder.
- De krant schrijft dat wat betreft het ministerie de personeelsuitwisseling zowel van tijdelijke duur als permanent zou kunnen zijn.

Herwijnen
1/10 BN de Stem; AD

- De gemeenteraad van West Betuwe vindt dat de gemeente de strijd tegen de militaire radar in Herwijnen nog niet moet opgeven en wilt dat er nog een keer een brief wordt geschreven naar het ministerie van Defensie.
- Ondertussen gaat hoogleraar Fiorenzo Marinelli zijn medewerking verlenen aan bewonerscomité Radar Nee. Marinelli deed jarenlang onderzoek naar de gevolgen van radarstraling op de inwoners van het Italiaanse plaatsje Potenza Picena, waar tussen 1970 en 1998 de defensieradar type 'Argos 10' stond.

COVID19

- Het RIVM meldde gisteren 3252 nieuwe coronabesmettingen.
- Volgens Britse militaire chef Nick Carter verspreid Rusland opzettelijk desinformatie over coronavaccinaties om zo landen te destabiliseren. (The Guardian)
- Volgens onderzoekers van de Cornell University in New York is het echter de Amerikaanse president Trump die verantwoordelijk is voor het verspreiden van de meeste onzin over het coronavirus. Uit hun onderzoek blijkt dat Trump verantwoordelijk is voor bijna 38 procent van alle verkeerde informatie over het longvirus en de coronapandemie in de Engelstalige wereld. (ANP)
- Amerikaanse president Trump en zijn vrouw Melania zijn beiden positief getest op corona, dat meldt de president op Twitter. Hij liet zich testen nadat bekend werd dat Hope Hicks, topadviseur van de president, besmet is met het virus. (NOS)

Buitenlands nieuws

- Op de eerste dag van een EU-top gisteren zorgde de vraag hoe met Turkije om te gaan voor een intense discussie en verdeeldheid. Regeringsleiders van de Europese Unie hebben Cyprus en Griekenland onder grote druk gezet om in te stemmen met sancties tegen Wit-Rusland. De onderhandelingen zijn diep tot in de avond doorgegaan. De Trouw noemt de besluiteloosheid van de EU 'gênant'. (Telegraaf p.16; Volkskrant p.14; Trouw p.12)

- Rob Vreeken stelt zich in de Volkskrant (p.12 & 13) af wie er juridisch gelijk heeft in de hoogoplopende kwestie tussen Griekenland en Turkije over het gebruik van de oostelijke Middellandse Zee.
- De rol van Turkije bij een offensief van Azerbeidzjan tegen de Armeense enclave Nagorno-Karabach heeft geleid tot nieuwe frictie met de EU, dat meldt FD Europa-verslaggever Han Dirk Hekking. (FD p.6)
- Het ANP meldt dat België met Ludivine Dedonder voor het eerst een vrouwelijke minister van Defensie krijgt. Koning Filip beëdigde de nieuwe regering op het paleis met Alexander De Croo als nieuwe Belgische premier. 'Corona-premier' Sophie Wilmès wordt minister van Buitenlandse Zaken.
- Libanon en Israël gaan in gesprek over hun grensgeschillen. De voorzitter van het Libanese parlement maakte bekend dat de twee landen een akkoord hebben bereikt over het verloop van het overleg. Israël heeft het nieuws bevestigd. (ANP *Let op, paywall RF*)
- Jos Wagemakers, islamoloog en als universitair hoofddocent verbonden aan de afdeling Filosofie en Religiewetenschappen, schrijft in het Nederlands Dagblad (p.12) dat de onlangs ondertekende zogenaamde Abraham-akkoorden tussen Israël, de Verenigde Arabische Emiraten en Bahrein ondemocratisch zijn. 'Hoeveel zijn ze waard als burgers uit de regio ze niet steunen?'
- Het Duitse ministerie van Defensie heeft in een persbericht bekendgemaakt de aanbestedingsprocedure voor de aankoop van een nieuwe zware transporthelikopter voorlopig te staken. (Up in the Sky)
- Oost-Europa Hubert Smeets, werkzaam bij het kenniscentrum Raam op het onderwerp Rusland, schrijft in de NRC (p.12) dat Poetin van de krijgsmacht een ideologisch wapen maakt nu de politieke commissaris terugkeert in de Russische krijgsmacht.
- Afgelopen woensdag zijn zeven Afghaanse soldaten en vier burgers omgekomen bij een aanslag van een zelfmoordterrorist. De zelfmoordterrorist ramde met een met explosieven volgeladen truck een post van een checkpoint in de zuidelijke provincie Helmand. Volgens *Taliban* woordvoerder Mohammad Naeem liggen de vredesoverleggen al twee dagen stil. (Reuters)

Berichten op Defensie.nl

- Nieuw Stingerpeloton beschermt tegen dreiging van boven (Link)
- 'Drugsjager' Groningen slaat weer toe in Caribisch gebied (Link)

[redacted]

Van: [redacted]
Verzonden: maandag 28 september 2020 08:42
Aan: [redacted] AL/HDB
CC: [redacted] BS/AL/HDB; [redacted] AL/BSG; [redacted] BS/AL/BSG/Mobpool
Onderwerp: RE: Herwijnen verslag inloopavond en verslag aan radarcomite

Dag [redacted]

Krijg ik nog aangepaste stukken?

[redacted] AL/HDB < [redacted] @mindef.nl>
Verzonden: zaterdag 26 september 2020 14:12
Aan: [redacted] < [redacted] mindef.nl>
CC: [redacted] BS/AL/HDB < [redacted] mindef.nl>; [redacted] AL/BSG < [redacted] mindef.nl>; [redacted] BS/AL/BSG/Mobpool < [redacted] mindef.nl>
Onderwerp: Herwijnen verslag inloopavond en verslag aan radarcomite

Barbara,

Je vroeg waarom een verslag aan [redacted] en [redacted] van het radar comité nee wordt geschreven. Het wordt geen verslag van wat exact is besproken maar wel een lijst waarop de verzoeken staan die het comité heeft gedaan. Daarvoor is een aantal redenen.

- De sfeer tijdens het gesprek was goed er ontstaat een wat positievere verhouding met het comité. DMO en RVB willen die flow behouden en zien het 'verslag' waarom zij vroegen als een middel daarvoor

- Het was een bijeenkomst tussen DEF en RVB enerzijds en het radar comité anderzijds die gehouden is tijdens de inloopavond. Zij waren niet slechts bezoekers aan de inloopavond, maar hadden een separate afspraak die dus vanwege het gemak op de locatie en het tijdstip van de inloopavond is gehouden. Daarbij past het om verzoeken die het comite heeft gedaan vast te leggen en op papier te delen

- Het comite heeft bij de december bijeenkomst een aantal vragen gesteld. Die hebben we beantwoord door er invulling aan te geven (bijv plaatsing info op website). Zij hadden de verwachting dat ze daar een expliciete terugkoppeling van zouden krijgen. Daaraan geven we nu alsnog invulling. Daarbij beantwoorden we ook de nog onbeantwoord gebleven vraag over isoleren van een woning.

[redacted]

[redacted]
Directeur Integraal Beleid

.....
Directoraat Generaal Beleid
Ministerie van Defensie
Kalvermarkt 33 | 2511 CB | Den Haag | kamer A-23
Postbus 20701 | 2500 ES | Den Haag | The Netherlands
.....
M: [redacted]

[redacted]

Van: Visser, B, Drs.
Verzonden: maandag 28 september 2020 10:30
Aan: [redacted] AL/HDB; [redacted] BS/AL/HDB
CC: [redacted] AL/BSG; [redacted] BS/AL/BSG/Mobpool
Onderwerp: Re: Herwijnen verslag inloopavond en verslag aan radarcomite

Geen idee, heb 2 nota's met 22-9 erop, zonder tekstuele wijzigingen nav bespreking donderdag.

Van: "[redacted] AL/HDB" [redacted] mindef.nl>
Datum: maandag 28 september 2020 om 10:21:14
Aan: "[redacted] <[redacted] @mindef.nl>, "[redacted] BS/AL/HDB" <[redacted] mindef.nl>
Cc: "[redacted] AL/BSG" <[redacted] @mindef.nl>, "[redacted] BS/AL/BSG/Mobpool" <[redacted] @mindef.nl>
Onderwerp: RE: Herwijnen verslag inloopavond en verslag aan radarcomite

Barbara

De versie die vrijdag door [redacted] via [redacted] is aangeleverd is de laatste versie,

@[redacted] kun je voor de zekerheid die versie nog een keer naar secretariaat STAS sturen met verzoek die te printen voor STAS

[redacted]

From: Visser, B, Drs. <[redacted] mindef.nl>
Sent: maandag 28 september 2020 08:42
To: [redacted] AL/HDB [redacted] @mindef.nl>
Cc: [redacted] BS/AL/HDB <[redacted] mindef.nl>; [redacted] AL/BSG <[redacted] mindef.nl>; [redacted] BS/AL/BSG/Mobpool <[redacted] mindef.nl>
Subject: RE: Herwijnen verslag inloopavond en verslag aan radarcomite

Dag [redacted]

Krijg ik nog aangepaste stukken?

reeds beoordeeld

[redacted]

[redacted] B, Drs.

Van: Visser, B, Drs.
Verzonden: zondag 20 september 2020 22:09
Aan: [redacted] AL/HDB
CC: [redacted] AL/BSG; [redacted] BS/AL/BSG/Mobpool; [redacted] BS/AL/HDB
Onderwerp: Re: Herwijnen kleine typfout in ICNIRP 2020 rapport

Dag [redacted]
Is het erratum al binnen en geplaatst?

Van: "[redacted] AL/HDB" [redacted] mindef.nl>
Datum: dinsdag 15 september 2020 om 23:01:31
Aan: "[redacted] <[redacted] @mindef.nl>
Cc: "[redacted] AL/BSG" <[redacted] mindef.nl>, "[redacted] BS/AL/BSG/Mobpool" <[redacted] @mindef.nl>, "[redacted] BS/AL/HDB" <[redacted] @mindef.nl>
Onderwerp: RE: Herwijnen kleine typfout in ICNIRP 2020 rapport

Barbara,

Het is feitelijk iets kleins, maar het zal ongetwijfeld -'out of context' en in ons nadeel 'geframed'- door het 'radar nee comité' aan de VCD leden worden gemeld. Dat kan leiden tot vragen. Dan moeten we ons achteraf verantwoorden en aangeven dat het een kleine typo betreft die geen impact op de resultaten heeft. Ik zou de angel er vooraf uithalen... We hebben al afgesproken dat het erratum zodra het binnen is op de website wordt geplaatst.

[redacted]

From: Visser, B, Drs. <[redacted] mindef.nl>
Sent: dinsdag 15 september 2020 22:29
To: [redacted] AL/HDB <[redacted] @mindef.nl>
Cc: [redacted] AL/BSG <[redacted] mindef.nl>; [redacted] BS/AL/BSG/Mobpool <[redacted] mindef.nl>; [redacted] BS/AL/HDB <[redacted] mindef.nl>
Subject: Re: Herwijnen [redacted] typfout in ICNIRP 2020 [redacted]

Waarom optie 2? En niet gewoon aanpassen op website? En indien nodig later een brief? Ik zie niet in waarom je hiervoor een erratum aan de kamer moet sturen. Wel gewoon kenbaar maken op de website met toelichting.
@[redacted] en [redacted] hoe zien jullie dit?

Van: "[redacted] AL/HDB" [redacted] @mindef.nl>
Datum: dinsdag 15 september 2020 om 12:56:45
Aan: "Visser, B, Drs." <[redacted] @mindef.nl>
Cc: "[redacted] AL/BSG" <[redacted] mindef.nl>, "[redacted] BS/AL/BSG/Mobpool" <[redacted] @mindef.nl>, "[redacted] AL/HDB" [redacted] @mindef.nl>, "[redacted] BS/AL/HDB" [redacted] @mindef.nl>
Onderwerp: Herwijnen kleine typfout in ICNIRP 2020 rapport

Barbara,

TNO heeft een kleine typefout ontdekt in hun rapport. De staafdiagrammen kloppen, maar bij een van de ICNIRP 2020 diagrammen staat dat de samengestelde blootstelling tussen 10% (meest gunstige geval) en 27,6% (het meest ongunstige geval ligt). Uit de tabel en rekensommen is duidelijk af te lezen dat er had moeten staan tussen 20% en 27,6%. TNO schrijft een erratum. Die kunnen we vandaag al op de website plaatsen. In de kamerbrief zit geen fout maar hetTNO rapport dat bij de brief zit heeft de fout dus wel.
Twee opties...

1. We doen niets richting Kamer
2. We sturen het TNO erratum ook met een kort begeleidend briefje aan de Kamer

Mijn advies optie 2. Optioneel, als je het wat te mager vindt om slechts een erratum te sturen, kunnen we de brief na de inloopavonden sturen. Dan kunnen we in een korte para ook een terugkoppeling eerste inloopavonden en aangeven wanneer we de reactienota sturen. We kunnen natuurlijk ook wachten tot de reactienota klaar is, die aan de Kamer sturen en daar de fout melden. Dat duurt echter nog 4 tot 6 weken en dan kan de Kamer rop aanslaan. Ongetwijfeld worden Kamerleden door het comité op de hoogte gebracht van de typefout...

[redacted]
Directeur Integraal Beleid
.....
Directoraat Generaal Beleid
Ministerie van Defensie
Kalvermarkt 33 | 2511 CB | Den Haag | kamer A-23
Postbus 20701 | 2500 ES | Den Haag | The Netherlands
.....
M: +[redacted]
[redacted]@mindef.nl
www.defensie.nl

Officier Toegevoegd
[redacted]
[redacted]@mindef.nl
M: [redacted]

Secretariaat:
[redacted]
[redacted]mindef.nl
T: [redacted]
(op woensdag flex)

[redacted]

Van: Visser, B, Drs.
Verzonden: woensdag 16 september 2020 22:07
Aan: [redacted] AL/HDB
CC: [redacted] AL/BSG; [redacted] BS/AL/BSG/Mobpool; [redacted] BS/AL/HDB
Onderwerp: Re: Herwijnen kleine typfout in ICNIRP 2020 rapport

Dag [redacted]

Hopelijk de inloopavond overleefd☺? Maar juist omdat het zo klein is klein houden, direct op website plaatsen en eventueel opnemen in feitelijke vragen van VCD. Als je dit nu gaat doen schep je een precedent voor alle andere onderwerpen, want gaan we dan bij ieder stuk een erratum sturen? Dus direct website en kenbaar maken en indien nodig op feitelijke vragen beantwoording meenemen.

Van: "[redacted] AL/HDB" <[redacted] @mindef.nl>
Datum: dinsdag 15 september 2020 om 23:01:31
Aan: "[redacted] <[redacted] @mindef.nl>
Cc: "[redacted] AL/BSG" <[redacted] mindef.nl>, "[redacted] BS/AL/BSG/Mobpool" <[redacted] @mindef.nl>, "[redacted] BS/AL/HDB" <[redacted] @mindef.nl>
Onderwerp: RE: Herwijnen kleine typfout in ICNIRP 2020 rapport

Barbara,

Het is feitelijk iets kleins, maar het zal ongetwijfeld -'out of context' en in ons nadeel 'geframed'- door het 'radar nee comité' aan de VCD leden worden gemeld. Dat kan leiden tot vragen. Dan moeten we ons achteraf verantwoorden en aangeven dat het een kleine typo betreft die geen impact op de resultaten heeft. Ik zou de angel er vooraf uithalen... We hebben al afgesproken dat het erratum zodra het binnen is op de website wordt geplaatst.

From: Visser, B, Drs. <[redacted] mindef.nl>
Sent: dinsdag 15 september 2020 22:29
To: [redacted] AL/HDB [redacted] @mindef.nl>
Cc: [redacted] BS/AL/BSG <[redacted] mindef.nl>; [redacted] BS/AL/BSG/Mobpool <[redacted] mindef.nl>; [redacted] BS/AL/HDB <[redacted] mindef.nl>
Subject: Re: Herwijnen [redacted] typfout in ICNIRP 2020 [redacted]

Waarom optie 2? En niet gewoon aanpassen op website? En indien nodig later een brief? Ik zie niet in waarom je hiervoor een erratum aan de kamer moet sturen. Wel gewoon kenbaar maken op de website met toelichting.
@[redacted] en [redacted] hoe zien jullie dit?

Van: "[redacted] AL/HDB" [redacted] @mindef.nl>
Datum: dinsdag 15 september 2020 om 12:56:45
Aan: "[redacted] <[redacted] @mindef.nl>
Cc: "[redacted] AL/BSG" <[redacted] mindef.nl>, "[redacted] BS/AL/BSG/Mobpool" <[redacted] mindef.nl>, "[redacted] AL/HDB"

[redacted]

Van: Visser, B, Drs.
Verzonden: zondag 13 september 2020 17:59
Aan: [redacted]AL/HDB; [redacted]AL/BSG
CC: [redacted] BS/AL/BSG/Mobpool
Onderwerp: Re: Kamerbrief Herwijnen

Ha [redacted]

Neem aan dat we de antwoorden meenemen naar de informatie sessies en zie ze ook graag tegemoet wa ze er zijn. Nav de vraag wie zijn er tijdens de inloopavonden van onze zijde?

Van: "[redacted]AL/HDB" <[redacted]@mindef.nl>
Datum: woensdag 9 september 2020 om 14:55:24
Aan: "[redacted] <[redacted]mindef.nl>, "[redacted]AL/BSG" [redacted]@mindef.nl>
Cc: "[redacted] BS/AL/BSG/Mobpool" [redacted]@mindef.nl>
Onderwerp: FW: Kamerbrief Herwijnen

We werken aan de beantwoording

From: [redacted] ([redacted] <[redacted]tno.nl>
Sent: woensdag 9 september 2020 14:02
To: [redacted] <[redacted]tno.nl>; [redacted] BS/AL/HDB <[redacted]mindef.nl>
Cc: [redacted] van <[redacted]tno.nl>; [redacted]AL/HDB <[redacted]@mindef.nl>; [redacted]@tno.nl>
Subject: RE: Kamerbrief Herwijnen

Haai [redacted]

Het leeuwendeel der vragen is eenvoudig te beantwoorden. Wat verwacht je van mij? Dat ik antwoorden verschaf? Vraag 30 is bijzonder komisch, hoe komen ze aan die onzin? [redacted] ben je in de gelegenheid om naar vraag 11 te kijken?

[redacted]

From: [redacted] <[redacted]tno.nl>
Sent: Wednesday, September 9, 2020 1:49 PM
To: [redacted]mindef.nl; [redacted] ([redacted] <[redacted]tno.nl>
Cc: [redacted] <[redacted]tno.nl>; [redacted]03@mindef.nl; [redacted]@tno.nl>
Subject: RE: Kamerbrief Herwijnen

Ik zie nu dat gisteren en eergisteren er zienswijzen zijn bijgeplaatst. Onder [redacted] zit een vragenlijst die aan de TK leden is gesuggereerd om aan Defensie en TNO te stellen:

Vragenlijst mbt beoogd defensie radar dossier te Herwijnen
Vragen die u van 10 -11 uur aan Defensie ([redacted] of indien onbeantwoord daarna aan TNO kunt stellen.

Vraag 1
Wordt er in de nieuwe SMART L radar ook gewerkt met radioactieve stoffen? In de oude radars in Herwijnen was dat namelijk het geval. (Tritium en Prometium-147).
Deze vraag is belangrijk! Het werken met radioactieve stoffen vereist namelijk 1500 meter afstand volgen de VNG indeling in klasse 6.
Vraag 2
Zijn de berekeningen van de radardekking in het locatieonderzoek in Nieuw Milligen gedaan op basis van de specificaties van de (huidige) MRP radar? Ja of Nee. Indien NEE, waarop zijn ze dan gebaseerd?
Vraag 3 (= vraag 79 uit eerder gestelde kamervragen)
Heeft de SMART L, als deze in Nieuw Milligen wordt geplaatst, meer of minder last van de geplande windmolens in Flevoland op 21km (en verder) , dan wanneer hij geplaatst zou worden in herwijnen, waar een windmolenpark op 4,5 km afstand (en verder) al in werking is?
Bij Minder last: waarom zet u de radar dan niet in Nieuw Milligen, dat is echt voor de radar de beste locatie.
Bij Meer last: hoe kan dat dat een radar meer last heeft van windmolens die verder weg staan? Dat is toch ongeloofwaardig?
Vraag 4
Kan de radar wel voldoen aan de wijziging van de ICNIRP-norm die in maart 2020 is vastgesteld? En hoe gaat de nieuwe ICNIRP norm om met de gemiddelde stralingsniveaus en de piekniveaus?
Vraag 5
Waarom heeft TNO in haar rapport het LUNA onderzoek naar relatie ALS – Hoogfrequente Straling (uit 2019)afgewezen, terwijl het vorige week op 2 September door de Gezondheidsraad is meegemomen in haar erindconclusie dat dit rapport negatieve gezondheidseffecten als gevolg van HF straling rapporteert.
Vraag 6
Bij het opstellen van deze vragenlijst op 7 September hebben de kamerleden het GGD "onderzoek" naar ALS in Herwijnen nog NIET ontvangen. En dit terwijl het onderzoek al ruim een week afgerond is en bekend is bij de stas. Wat is hier de reden van? Is dit transparant?
Vraag 7
Wat houdt het voorzorgsprincipe van een veiligheidsfactor van 50 (zie TNO rapport) nog in als je met de pieken de norm uit dit principe met een factor 32 (wortel 1000) mag overschrijden?
Vraag 8
Bent u bekend met het onderzoek naar de schadelijke effecten van de radar in Potenza Picena in Italie?
https://www.stopumts.nl/doc.php/Artikelen/12577/redir en volledig in de bijlage. Waarom is dit onderzoek niet meegenomen in de TNO rapportage? En ook de andere 24 onderzoeken zijn nooit bekeken. (zie de andere bijlagen in de email)
Vraag 9
In het AD van maandag 7 Sept jl, geeft luitenant kolonel [redacted] aan dat de SMART L radar de helft kleiner is dan de oude MPR radar in Wier en Nieuw Milligen. Geldt dat dan ook voor het vermogen?
Vraag 10
Waarom durft defensie enerzijds wel af te wijken van de minimale richtafstand van 1500 meter (volgens VNG indeling milieuklasse 6), maar durft defensie anderzijds NIET uit te sluiten dat de radar negatieve gezondheidseffecten heeft? (TNO Rapport bladzijde 2)
Vraag 11
Kunt u een TNO Perseus onderzoek overhandigen dat gedaan is naar de 11 Windmolens van 208meter hoog, in windpark Deil, op 4,5km afstand van de Radar? Wij zijn benieuwd waarom deze windmolens hier WEL kunnen staan in niet in de flevopolder op 21 km afstand.
Vraag 12
Waarom heeft defensie geen bezwaar tegen windmolens van 208m hoogte op 4,5 km afstand maar wel een bezwaar ingediend tegen een bliksemafleider van 40meter op 2km afstand, die 5 meter lager moest worden?
Vraag 13
Het windmolenpark in de Flevopolder is afhankelijk van subsidies. De deadline van subsidieverstrekking is zeer binnenkort. Kan EZK in dit unieke geval de deadline voor deze subsidies niet laten meeschuiven met de duur van het definitieve besluit rondom de defensieradar in Herwijnen?
Vraag 14
Kan Defensie ALSNOG een plattegrond maken met stralingsniveaus op 50m, 100m en zo concentrisch oplopend naar 1500 meter? En waarom is dit verzoek niet eerder ingewilligd?
Vraag 15
Uit berekeningen blijkt dat als de SMART L radar op een toren van 90meter hoog wordt geplaatst, deze geen last heeft van de hoogste heuvel aan de oostelijke veluwezijde, laat staan van de Utrechtse Heuvelrug. Waarom is dat

nooit verder onderzocht? Op het Defensieterrein in Nieuw Milligen is geen RCR nodig omdat het bestemmingsplan nooit is gewijzigd. En radars op 90 meter hoogte is mogelijk, kijk maar in het Scheldegebied. (115 meter hoog). Sterker nog, op hetzelfde terrein in Nieuw Milligen zijn ook fors hoger gelegen locaties beschikbaar.

Vraag 16

Waarom wordt de locatie Gilze-Rijen afgewezen op basis van een onderzoeksrapport uit 2012? Waren de specificaties van de SMART L toen al bekend?

Vraag 17

Aangezien er ook een Belgische hoogleraar zal participeren vandaag...Waarom heeft defensie niet gekozen voor de Belgische aanpak rondom radardekking?

In Belgie heeft Defensie slim gekozen voor een netwerk van 13 LARCE radars met een laag vermogen, die zonder problemen dichtbij bewoning kunnen worden geplaatst. Deze radars zijn net zo geavanceerd maar voldoen aan de veel strengere stralingsnomen in Belgie. Dit is hoe een land zijn burgers moet beschermen tegen gezondheids-schade EN het luchtruim kan bewaken tegelijk. Nederland en Belgie zijn dichtbevolkte gebieden, dat vraagt om slimme oplossingen in plaats van het doordrukken.

Vraag 18

De conclusie uit het TNO rapport is dat op 1500 meter afstand de SMART L Radar altijd onder de blootstellingslimiet zit. (50V/m). Dit past bij milieuklasse 6.

Binnen de 1500 meter wordt op piekniveau de limiet overschreden tot 108V/m (op 450 meter afstand). Waarom wil defensie deze radar dan TOCH binnen 1500 meter afstand van bewoning plaatsen?

Vraag 19

Het worst case scenario is uitgegaan van een bewoonde boerderij op 450meter afstand. Defensie en TNO hebben aangegeven dat deze afstand 370meter moet zijn. Waarom is het Worst Case Scenario nog steeds niet aangepast? Wat wordt de maximale stralingswaarde op 370meter afstand? (op 450meter is het 108V/m, vermoedelijk wordt het bij 370m boven de 150V/m).

Vraag 20

TNO geeft in haar rapport aan dat ze overal de strengste blootstellingslimiet aanhouden van 28.V/m. Maar wij zien ook dat de SMART L radar toch ook gemiddeld (niet alleen op Piekniveau) over deze limiet heengaat met 28.93V/m. Waarom wordt deze limiet niet gerespecteerd?

Vraag 21

De KNMI Radar geeft een maximale veldsterkte van 0.06V/m. Dit is NIET te rijmen met het RIVM rapport uit 2004 waarin wordt gesproken over gemiddelde waarden van 80V/m op 1km afstand op 2 meter hoogte. Is de KNMI radar wel serieus meegenomen in alle berekeningen?

Vraag 22

Op welke manier heeft TNO de 5G straling bepaald op 3V/m?. Dit is volgens de wetenschap een ongekend lage aanname, en hiermee wordt de stralingsbelasting van Herwijnen ernstig onderschat.

Vraag 23

Hoe kan het, zie de antwoorden van de stas op de vragen 24, 26, 53 en 60, dat het Minimale vermogen (Emin) GROTER is dan het Maximale Vermogen (Emax)?.

Dit is echt klinkklare onzin. Als er dergelijke fouten in een rapport staan dan zegt dat ook iets over de kwaliteit ervan.

Vraag 24

Het piekvermogen van de SMART L is "geheim". Ook is er nooit antwoord gegeven op de vraag HOE VAAK de SMART L op piekvermogen uit zal zenden. Eveneens is dit nooit aangegeven bij de KNMI Radar, laat staan wat er gebeurt als deze beide radars tegelijkertijd op piekvermogen uitzenden. (het is logisch dat radars, gezien de weersomstandigheden, op hetzelfde moment op piekniveau uitzenden).

Kortom: Hoe vaak zend de SMART L radar op Piekvermogen uit? En de KNMI Radar? En hoe vaak zal dit samenvallen? En Hoe kunnen wij berekeningen onafhankelijk laten controleren als er gegevens worden achtergehouden over vermogen, piekvermogen, duty-cycle en antenna-gain?

Vraag 25

Kunt u nogmaals uitleggen waarom de Utrechtse Heuvelrug een probleem is? Op 60km van Nieuw Milligen bevindt deze zich ONDER de kromming van de aarde. Is dit een NON argument?

Vraag 26

Bent u het ermee eens dat defensie zelf bijdraagt aan de uitputtingsslag van dit dossier door niet transparant te communiceren over het vermogen van de radar? Dit heeft bij de bevolking geleid tot veel wantrouwen.

Vraag 27

In WIER staat de andere SMART L. Naar aanleiding van dossier Herwijnen is ook in WIER grote onrust ontstaan. De

bevolking daar wist eigenlijk van niks blijkt nu. Hoe transparant is Defensie daar geweest? Wat heeft defensie daar gedaan om de bevolking de plaatsing van de nieuwe SMART L uit te leggen?

Vraag 28

En als het nou fout gaat in Herwijnen, de SMART L zou er komen te staan en mensen worden ziek....wie is er dan verantwoordelijk? Waar kunnen burgers terecht?

Vraag 29 (oorspronkelijk vraag 75 aan de stas)

Bij TNO en Defensie zijn geen wetenschappelijk onderzoeken met negatieve gezondheidseffecten bekend na het optreden van electroporatie, het poreus worden van celwanden, bij zeer hoge intensiteiten van pulsestraling. Het feit dat dit effect wel genoemd wordt in het rapport doet vermoeden dat hier sprake is van indekking. Kunt u toelichten waarom dit effect WEL wordt genoemd in het rapport, maar er tegelijkertijd geen onderzoeken bekend zijn? Zijn die onderzoeken er nou wel of niet?

Vraag 30

Is het waar dat de SMART L is uitgerust met een LASERsysteem om laag naderende objecten uit de lucht te "schieten". Dat is toch gewoon gevaarlijk? Wat heeft deze radar nog meer voor geheime wapensystemen? Mag dat allemaal wel zo dicht bij bewoning? Hier gelden toch ook regels voor?

Vraag 31

In het kranteartikel in het AD geeft de luitenant-kolonel aan dat de oude radar elk moment kapot kan gaan, en dat er geen reserveonderdelen meer zijn. Hoe valt dit te rijmen met eerdere berichten dat alle reserveonderdelen van WIER en van afgebroken radarstations in Belgie en Frankrijk allemaal naar Nieuw Milligen gebracht zijn?

[redacted]
Senior research scientist
Electronic Defence

T +31 ([redacted])
M [redacted]
E [redacted]tno.nl

Location

From:

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. TNO accepts no liability for the content of this e-mail, for the manner in which you use it and for damage of any kind resulting from the risks inherent to the electronic transmission of messages.

[redacted]mindef.nl <[redacted]mindef.nl>
Sent: woensdag 9 september 2020 11:48
To: [redacted]) <[redacted]tno.nl>; [redacted]. ([redacted]) <[redacted]tno.nl>
Cc: [redacted]) <[redacted].nl>
Subject: FW: Kamerbrief Herwijnen

Beste [redacted] en [redacted],

Bij deze stuur ik TNO ter kennisneming de Kamerbrief SMART-L te Herwijnen (incl. bijlagen) toe welke later vandaag naar de Tweede Kamer zal worden verstuurd inzake het militair radarstation te Herwijnen.

Graag ontvang ik een ontvangstbevestiging van de (ongetekende) Kamerbrief.

Met vriendelijke groet,

[redacted]
Senior Beleidsmedewerker

[redacted]

Van: Visser, B, Drs.
Verzonden: woensdag 9 september 2020 12:28
Aan: [redacted] AL/HDB; [redacted] BS/AL/BSG/Mobpool; [redacted] AL/BSG
Onderwerp: Fwd: EenVandaag: Inwoners Herwijnen verzetten zich tegen radar van Defensie

Van: "%Persvoorlichting, BS/AL/DCO" [redacted]@mindef.nl>
Datum: woensdag 9 september 2020 om 12:04:14
Onderwerp: MB: EenVandaag: Inwoners Herwijnen verzetten zich tegen radar van Defensie

Inwoners Herwijnen verzetten zich tegen radar van Defensie: 'Zolang er onduidelijkheid is over straling, hoeft hij er niet te komen' (VIDEO)

09-09-2020 10:05
Duurzaamheid en vernieuwing
Auteur: Sona Boker, Gerie de Jong
Bron: EenVandaag

Defensie wil in het Gelderse Herwijnen een militaire radar plaatsen. Die is volgens het ministerie noodzakelijk voor de verdediging van het luchtruim. Maar bewoners vrezen voor hun gezondheid door de straling van de radar.

Daarom zijn ze al twee al twee jaar in gevecht met het ministerie van Defensie. Ze krijgen daarin bijval van de gemeenteraad en Kamerleden.

Al jaren last van straling
Als het aan Defensie ligt, komt de radar op een stukje grond even buiten Herwijnen. Dat terrein is eigendom van Defensie en ligt zo'n 900 meter van de dorpsrand vandaan, terwijl dat volgens landelijke regels op een afstand van 1500 meter moet zijn. En dat is zorgelijk, vindt Edwin Rijkse van bewonerscomité Radar Nee. Het dorp heeft al jaren last van straling, zegt hij.

Herwijnen heeft al een historie van veertig jaar met radars. Er stonden er twee van de rijksluchtvaardienst. De ene werd vervangen door de KNMI-buienradar. De andere locatie wil Defensie nu gebruiken voor een geavanceerde Smart-I radar.

Bewoners willen duidelijkheid over veiligheid
Maar die komt er niet, als het aan de bewoners van het dorp ligt. "We zijn niet tegen Defensie en ook niet tegen een radar, maar we willen niet dat hij in Herwijnen komt. Veel bewoners maken zich terecht zorgen over wat straling voor hun gezondheid betekent", zegt Rijkse. "Niet alleen nu, maar ook op lange termijn."

Ook inwoner Ruben van der Horst deelt die zorgen. "Defensie heeft een tunnelvisie", vindt hij en wil duidelijkheid over wat de radar precies doet.

LEES OOK
Ziek door straling: slachtoffers pleiten voor stralingsvrij woongebied
Dichtbij bewoners
Ook de gemeente West Betuwe, waar Herwijnen ligt, twijfelt aan de veiligheid van de radar. "We vragen ons af waarom hij in Herwijnen moet komen, terwijl hier al een radar staat", zegt Sietske Klein-de Jong, wethouder gemeente West Betuwe.

"Hij komt dichtbij het dorp te staan, dus we maken ons vooral druk om de straling die er vrij zal komen. Zolang daar onduidelijkheid over is, hoeft hij er van mij niet te komen."

Gezondheidsrisico's
Maar de gemeente heeft geen inbreng meer, want de staatssecretaris heeft de zogeheten Rijkscoördinatieregeling ingezet. Daarmee wordt de lokale politiek aan de kant geschoven. "De gemeente staat daardoor buitenspel", zegt wethouder Klein-de Jong hierover. "We kunnen geen zienswijze indienen of bezwaar maken en staan met onze rug tegen de muur. Het landsbelang gaat boven het belang van het dorp. Dat betekent dat het belang van een gemeente, van mijn inwoners, er niet toe doet. Ik vind dat heel lastig."

"Natuurlijk moet de hogere overheid soms grotere zaken beslissen, en soms gaat dat ten koste van het belang van inwoners. Maar hier gaan ze er wel heel makkelijk mee om. We hebben het over gezondheidsrisico's."

Landsbelang telt zwaarder
Voor de Rijkscoördinatieregeling is niet zomaar gekozen, zegt staatssecretaris Barbara Visser. Defensie wil twee goed werkende radars. Op dit moment staan ze in het Friese Wier en het Gelderse Nieuw Milligen.

"Ze staan daar al meer dan 40 jaar, zijn oud en werken soms niet meer. We moeten ze dus vervangen. In Wier hebben we dat gedaan, maar Nieuw Milligen is geen goede locatie meer", zegt de staatssecretaris. "Uiteindelijk kwamen we bij Herwijnen, waar al een radar van de luchtverkeersleiding stond, omdat het in vlak gebied ligt."

'Het gaat om onze veiligheid'
Eén radar is helaas niet genoeg, legt Visser uit. "De radar in Wier kan Rotterdam, Zeeland en Noord-Brabant bijvoorbeeld niet zien. En zo'n radar is wel nodig, want anders kan iemand ons luchtruim invliegen die je hier echt niet wil hebben, en kunnen we het niet zien wanneer een vliegtuig wordt gekaapt of een gedetineerde met een helikopter uit de gevangenis vlucht. Het gaat om onze veiligheid."

Visser zegt de vragen en bezorgdheid van bewoners over gezondheidsrisico's serieus te nemen. Hun vragen vindt ze terecht, dus heeft ze aanvullend onderzoek laten doen door onderzoeksorganisatie TNO. "Maar ik moet de belangen afwegen. We hebben een nationaal belang en dat is het verdedigen van Nederland."

LEES OOK
5G wordt volop getest, maar weerstand tegen het supersnelle netwerk groeit
Alternatieve locaties zijn geen optie

Er zou gekeken zijn naar alternatieve locaties waar vanuit ook het Nederlandse luchtruim te zien is. "Die bleken niet geschikt, omdat ze bijvoorbeeld midden in een weiland lagen of geen eigendom zijn van ons of van de gemeente. De eigenaar moet het dan willen verkopen en er moeten wegen worden aangelegd", zegt Visser.

"De gemeenten wilden allemaal niet meewerken, dus overal staan we voor een dichte deur. Met zo'n proces ben je een paar jaar verder, en in de tussentijd moet defensie het land beschermen. Als er wat gebeurt, kijkt iedereen ons aan."

'We voldoen aan de regels'
Hoewel Herwijnen zich zorgen maakt over de afstand tussen de militaire radar en het dorp, zo'n 900 meter in plaats van de verplichte 1500 meter, voldoet Defensie aan de regels volgens Visser.

"Als je dichterbij komt, moet je onderbouwen dat het veilig is. En dat is het. Er gelden internationale normen, die door de Wereldgezondheidsorganisatie zijn erkend. Daar voldoen wij aan. Toch heb ik door TNO aanvullend onderzoek laten doen om vragen van bewoners te beantwoorden. Een externe, internationaal onderzoeksinstituut kijkt daarna of we iets over het hoofd hebben gezien."

Meting

Voordat de radar aan gaat, maar ook zodra hij aanstaat, wil staatssecretaris Visser een meting doen om te zien of de uitslagen overeenkomen met het onderzoek.

"Ik ga met open blik het gesprek aan, daarom heb ik onderzoek laten doen. Ik kan de zorgen misschien niet volledig wegnemen, maar ik ben wel zo transparant mogelijk en laat stap voor stap zien wat we doen."

Risico's zijn op lange termijn niet uit te sluiten
Volgens stralingsdeskundige Guy Vandenbosch aan de universiteit van Leuven kan de wetenschap op dit vlak en op dit moment geen uitsluitsel geven over de gezondheidsrisico's van zo'n radar op lange termijn.

"Niemand kan zeggen wat de effecten van deze bestraling zijn na veertig, vijftig jaar", zegt hij. "Ik zeg niet dat er iets kwalijks aan de hand is, maar ik durf dat ook helemaal niet uit te sluiten. Als je naar wettelijke vereisten kijkt kan Defensie de radar plaatsen, maar dat is niet het antwoord op de vraag of het veilig is. Het is absoluut geen garantie dat er niks aan de hand is. Zeker niet op lange termijn."

Bewonersbijeenkomst
Ook het parlement lijkt te twijfelen aan de veiligheid. Op 10 september wordt door de Kamer een bijeenkomst georganiseerd met bewoners en stralingsdeskundigen. Rijkse, Van der Horst en Vandenbosch krijgen dan ook spreektijd.

Hoewel de wethouder niets voor haar inwoners kan betekenen, zegt ze hen te steunen. "Het enige wat wij kunnen is tussen onze inwoners staan, zodat ze de motivatie blijven houden."

https://eenvandaag.avrotros.nl/item/inwoners-herwijnen-verzetten-zich-tegen-radar-van-defensie-zolang-er-onduidelijkheid-is-over-stral/

[redacted]

Van: Visser, B, Drs.
Verzonden: woensdag 9 september 2020 07:59
Aan: [redacted]AL/HDB
CC: [redacted]AL/BSG; [redacted] Drs. EMSD, BS/AL/BSG/PROJ BSG; [redacted] BS/AL/BSG/Mobpool; [redacted] BS/AL/DCO
Onderwerp: Fwd: Nieuwsbrief Regionale Media - Ministerie van Defensie 9 september 2020

Dag [redacted]

Zie de twee artikelen over Herwijnen oa kritiek op TNO en verwijzing naar andere onderzoeken. En een kop koffie drinken doen we blijkbaar niet meer in Wie☺.

Van: "%Persvoorlichting, BS/AL/DCO" <[redacted]@mindef.nl>
Datum: woensdag 9 september 2020 om 07:53:56
Onderwerp: MB: Nieuwsbrief Regionale Media - Ministerie van Defensie 9 september 2020

Het Defensie-nieuwsoverzicht uit de regionale dagbladen

- Marinierskazerne (2 articles)
  - Zeeuws referendum kost bijna miljoen euro | Provinciale Zeeuwse Courant | 09 Sep 2020 03:22
  - Kamer kritisch over compensatiepakket | Provinciale Zeeuwse Courant | 09 Sep 2020 03:22
- Marine (1 article)
  - Karlijn Paus, vrouw in de frontlinie | De Twentsche Courant Tubantia | 09 Sep 2020 03:19
- Luchtmacht (1 article)
  - F-16's bewaken luchtruim Benelux | Leeuwarder Courant | 09 Sep 2020 05:30
- Hinder (2 articles)
  - Fries dorp leeft kalm met 'Kaasschaaf' | AD/Rivierenland | 09 Sep 2020 02:52
  - Wantrouwen om TNO-meting | AD/Rivierenland | 09 Sep 2020 02:50
- Vastgoed (1 article)
  - Waarom moet 't Vliegveld weg? | BN/Destem | 09 Sep 2020 03:25
- Covid-19 (1 article)
  - 'Helpen met schminken kan niet op anderhalve meter' | BN/Destem | 09 Sep 2020 03:25
- Defensiemedewerkers (2 articles)
  - 'Je kunt zo'n onderscheiding moeilijk dragen of verkopen' | AD/Utrechts Nieuwsblad | 09 Sep 2020 02:54
  - Stadstriathlon wordt multi-sportevenement | Dagblad De Limburger | 09 Sep 2020 01:36
- 75 jaar vrij (4 articles)
  - Poolse omzwerving eindigt in Abbekerk | Noordhollands Dagblad | 09 Sep 2020 04:39
  - Limmen loopt uit voor oorlogsmonument | Noordhollands Dagblad | 09 Sep 2020 04:39
  - 'Voor ons is en blijft Roy onze grote kleine vriend' | Brabants Dagblad | 09 Sep 2020 03:16
  - Lanterfanten was er niet bij | AD/Haagsche Courant | 09 Sep 2020 02:53

[redacted]

Van: Visser, B, Drs.
Verzonden: vrijdag 21 augustus 2020 10:55
Aan: [redacted] AL/HDB; [redacted] SHA, DOSCO/ST DOSCO/KERNST/COMM
CC: [redacted] BS/AL/BSG/Mobpool; [redacted] AL/BSG; [redacted] BS/AL/HDB
Onderwerp: [redacted]

Nabrander, gemeente weet dat dit bericht vandaag wordt gepubliceerd?

[redacted] AL/HDB <[redacted]@mindef.nl>
Verzonden: donderdag 20 augustus 2020 21:27
Aan: [redacted] SHA, DOSCO/ST DOSCO/KERNST/COMM <[redacted] mindef.nl>; [redacted] <[redacted] mindef.nl>
CC: [redacted] BS/AL/BSG/Mobpool <[redacted] mindef.nl>; [redacted] AL/BSG <[redacted] mindef.nl>; [redacted] BS/AL/HDB <[redacted] mindef.nl>
Onderwerp: RE: Kennisgeving Voorontwerp militair radarstation Herwijnen_DEF

Barbara,

Vandaag hebben [redacted] en [redacted] met elkaar afgesproken dat alle antwoorden via ons jouw kant op zouden gaan. Dat was omdat wij onze antwoorden als laatste bij elkaar verzameld hadden (duurde nog even voor we de nieuwste versie RIP hadden ontvangen).

Proces intern
De begeleiding van het proces is een taak van de RVB. Vanuit Defensie is hen meerdere malen gewezen op de planning/ deadlines. Defensie kreeg deze week pas het signaal dat de kennisgeving nog niet rond was, vandaar de latere escalatie. Dat is uiteraard niet wenselijk. In dit geval, mede dankzij uw snelle respons, gaan we de deadline zeker redden. [redacted] heeft vandaag gebeld met de leidinggevende van de omgevingsmanagers bij RVB en nogmaals het belang van het goede proces aangeduid en verzocht meer ruimte te geven aan [redacted] en [redacted] tijdens de nu essentiele periode voor Herwijnen. Vanavond daar ook nog een keer met Ronald zelf over gesproken. Het belang is duidelijk.

Format kennisgeving
Voor de kennisgeving in de Staatscourant is een standaard opmaak gebruikt om te verzekeren dat alle benodigde informatie daarin aan bod komt.

Tekstuele wijzigingen:
- Zin: "Naar verwachting zal de bouw van de radar in 2021 starten" is verwijderd.
- Zin: "Daarop kunt u wederom – en op dezelfde manier - reageren middels een zienswijze." **aangepast in:** "Daarop kunt u op dezelfde manier reageren middels een zienswijze".

Terinzagelegging RVO
Er is aanvankelijk sprake geweest van terinzagelegging bij RVO omdat er op Defensie zelf geen loket is. RVB heeft navraag gedaan bij RVO over de terinzagelegging. Door RVO werd, in tegenstelling tot wat we eerder aannamen, aangegeven dat dit nooit wordt gedaan. Men kan de het voorontwerp inzien op het gemeentehuis Geldermalsen, digitaal kunnen inzien van het voorontwerp op defensie.nl/radarstations + een aanvullende tekst dat indien men niet in de gelegenheid is om het op bovengenoemde manieren in te zien dat zij via contact ons kunnen benaderen voor een maatwerkoplossing. Er wordt dan iom RVB en RVO naar een individueel passende oplossing gezocht.

Tekst paragraaf in voorontwerp zoals op website

De tekst in het bericht op de website en deze kennisgeving met betrekking tot de status van het voorontwerp komt overeen. Dezelfde tekst is ook opgenomen in het Rijksinpassingsplan: "Het is jn het kader van de Rijkscoordinatieregeling (RCR) niet verplicht om het voorontwerp voor een ieder ter inzage te leggen en daarop een reactie te laten geven. In deze RCR-procedure voor de betreffende SMART-L radar is echter een extra mogelijkheid voor reactie op het Rijksinpassingsplan opgenomen door het publiceren van een Voorontwerp waarop een ieder kan reageren." Tov de kennisgeving en de website is de focus in het voorontwerp meer op het voorontwerp zelf en niet op de ontwerpfase en op eventuele bezwaarmogelijkheden na de ontwerpfase. Dit voorkomt verwarring.

Invulling website kennisgeving
Vanaf moment publicaties van kennisgeving in huis-aan-huis bladen en Staatscourant staat op onze website informatie conform de kennisgeving: 1) uitleg over terinzagelegging (waar en hoe), 2) aankondiging informatiebijeenkomsten op 16 en 17 sept in het dorpshuis inclusief verplicht aanmelden vanaf 31 aug ivm COVID-19 maatregelen en 3) mogelijkheid tot reactie vanaf 31 augustus via website of telefonisch.

Op 31 augustus, vanaf moment bekendmaking voorontwerp RIP, worden de teksten op de website aangepast (publicatie Voorontwerp + actuele informatie over aanmelden informatiebijeenkomsten + hoe te reageren op Voorontwerp).

In bijlage de nieuwe kennisgeving

From: SHA, DOSCO/ST DOSCO/KERNST/COMM mindef.nl>
Sent: donderdag 20 augustus 2020 20:31
To: Visser, B, Drs. <mindef.nl>; AL/HDB @mindef.nl>
Cc: BS/AL/BSG/Mobpool <mindef.nl>; AL/BSG <mindef.nl>
Subject: Re: Kennisgeving Voorontwerp militair radarstation Herwijnen_DEF

Als het goed is, krijg je via HDB een update.
kunnen wij vanuit DCo nog ondersteunen?

Van: " <@mindef.nl>
Datum: donderdag 20 augustus 2020 om 20:03:07
Aan: " DOSCO/ST DOSCO/KERNST/COMM" <mindef.nl>, " AL/HDB" @mindef.nl>
Cc: " BS/AL/BSG/Mobpool" <mindef.nl>, " AL/BSG" <mindef.nl>
Onderwerp: RE: Kennisgeving Voorontwerp militair radarstation Herwijnen_DEF

Dag

Klopt het dat ik hier niets meer op gehoord en zijn we niet te laat?

Van: DOSCO/ST DOSCO/KERNST/COMM <mindef.nl>
Verzonden: donderdag 20 augustus 2020 08:31
Aan: Visser, B, Drs. <mindef.nl>; AL/HDB @mindef.nl>
CC: BS/AL/BSG/Mobpool <mindef.nl>
Onderwerp: RE: Kennisgeving Voorontwerp militair radarstation Herwijnen_DEF

Dank voor je snelle reactie.
Ik heb het doorgezet naar de collega's die er inhoudelijk mee bezig zijn. Je krijgt zo snel als mogelijk reactie.

Groeten,
[redacted]

Van: Visser, B, Drs. <[redacted]mindef.nl>
Verzonden: donderdag 20 augustus 2020 07:53
Aan: [redacted] DOSCO/ST DOSCO/KERNST/COMM [redacted]mindef.nl>; [redacted] AL/HDB <[redacted]@mindef.nl>
CC: [redacted] BS/AL/BSG/Mobpool <[redacted]mindef.nl>
Onderwerp: Re: Kennisgeving Voorontwerp militair radarstation Herwijnen_DEF

Dag [redacted]

Even voor mij toch, waarom is het zo intern gegaan, want ik kan nu weinig en heb toch echt een paar dingen inhoudelijk.
Ik neem aan dat het gewoon voorgeschreven is hoe zo een kennisgeving moet worden opgesteld, dus ik zal niet naar opbouw ed kijken.
Waarom staat er wanneer de bouw start en hoe reeel is dat? En moet dat? Dit staat onder vervolg. Ik denk dat het niet handig is nl, aangezien het arrogant kan overkomen, dit is zeker ook als alles meezit. Dus schrappen wat mij betreft.
Dan onder vervolg ook noemen we de zin " Daarop kunt u .. t/m ...zienswijze." Dat impliceert dat dit in het voorontwerp ook een formele zienswijze is in juridische zin, ben geen journalist, maar zo kun je het lezen. Het zou al helpen denk ik als het woord wederom weggehaald wordt.
Dan nav vraag: we zouden het ook bij RVO ter inzage leggen, doen we niet. Waarom niet?
En @ [redacted] is nu in het voorontwerp in de laatste paragraaf als ik het goed heb nu de tekst inzake voorontwerp, zoals ook in bericht op website, goed verwerkt?
En doen we ook nog iets op onze website nav deze kennisgeving?

Gr. Barbara

Van: "[redacted] SHA, DOSCO/ST DOSCO/KERNST/COMM" [redacted]mindef.nl>
Datum: woensdag 19 augustus 2020 om 18:41:49
Aan: "Visser, B, Drs." <[redacted]@mindef.nl>
Onderwerp: Fwd: Kennisgeving Voorontwerp militair radarstation Herwijnen_DEF

Ha Barbara,

Zoals zojuist al even kort gemeld, hierbij de tekst rondom kennisgeving voorontwerp Herwijnen.

De inhoud is afgestemd met DJZ en DGB. De deadline is erg kort, vrijdag rond de lunch moet de def versie de deur uit. Verzoek is dan ook 1 revisie ronde indien nodig ;-)

Dank alvast voor je snelle reactie.

Fijne avond!

Groeten,
[redacted]

Van: "[redacted] AL/DCO" <[redacted]mindef.nl>
Datum: woensdag 19 augustus 2020 om 16:23:04

Aan: "[redacted], [redacted], DOSCO/ST DOSCO/KERNST/COMM" <[redacted]mindef.nl>
Cc: "[redacted], BS/AL/HDB" <[redacted].mindef.nl>, "[redacted], BS/AL/DJZ/CI BST" [redacted].@mindef.nl>, "[redacted]_AL/HDB/PROJ DGB" <[redacted].@mindef.nl>
Onderwerp: Kennisgeving Voorontwerp militair radarstation Herwijnen_DEF

Hoi [redacted],

Zoals beloofd bijgevoegd de tekst voor de kennisgeving Voorontwerp Rijksinpassingsplan. Deze tekst wordt gepubliceerd in de Staatscourant (28 aug), in lokale bladen (26/27 aug) en in gemeenterubriek van lokale weekblad. Daarnaast maken we op basis hiervan ook een persbericht om lokale media hierop te attenderen.

We hebben zsm een reactie nodig. De DEF versie voor de Staatscourant moet vrijdagmiddag worden verstuurd – 1 week voorafgaand. Kun jij de stas meegeven dat wij dus snel (lees morgen) een reactie nodig hebben en dat er in principe ruimte is voor maar 1 revisiemogelijkheid? Natuurlijk hadden wij dit eerder willen voorleggen. Zoals eerder uitgelegd is dat anders gegaan. Leermoment voor de volgende publicaties die we eruit moeten doen ☺.

Onze dank is groot!

Groetjes,

[redacted]
Adviseur social media
.....
Directie Communicatie
Strategie & Innovatie
Ministerie van Defensie
Plein Kalvermarkt Complex | Kalvermarkt 32 | 2511 CK | Den Haag | H 4.07
Postbus 20701 | 2500 ES | Den Haag | MPC 58B
.....
M [redacted]
T [redacted]
[redacted].nl
www.defensie.nl
.....

[redacted] B, Drs.

Van:	Visser, B, Drs.
Verzonden:	vrijdag 14 augustus 2020 16:53
Aan:	[redacted], MA, BS/AL/HDB
CC:	[redacted] [redacted]AL/BSG
Onderwerp:	RE: laatste versie bericht website
Bijlagen:	2020 08 12 Pagina website radarstation Herwijnen_update augustus 2020 vBV1408.pdf; 2020 08 12 Pagina website radarstation Herwijnen_update augustus 2020 vBV1408.docx

Paar kleine dingen, vooral consistentie.

[redacted]AL/HDB [redacted]@mindef.nl>
Verzonden: vrijdag 14 augustus 2020 15:36
Aan: Visser, B, Drs. <[redacted]nindef.nl>
Onderwerp: Fwd: laatste versie bericht website

[redacted]
Directoraat Generaal Beleid Ministerie van Defensie
Directeur Materieel Vastgoed en Duurzaamheid
+[redacted]

Van: "[redacted] BS/AL/HDB" [redacted]@mindef.nl>
Datum: vrijdag 14 augustus 2020 om 13:50:40
Aan: "[redacted]AL/HDB" [redacted]mindef.nl>
Onderwerp: laatste versie bericht website

Met vriendelijke groet,

[redacted]
Senior Beleidsmedewerker

.....
Hoofddirectie Beleid
Ministerie van Defensie

Kalvermarkt 33 | 2511 CB | Den Haag | Kamer A-21
Postbus 20701 | 2500 ES | Den Haag | The Netherlands
.....
M +[redacted]
E :[redacted]mindef.nl

[redacted]

Van: Visser, B, Drs.
Verzonden: woensdag 12 augustus 2020 14:25
Aan: [redacted] BS/AL/HDB
CC: [redacted] AL/HDB; [redacted] AL/HDB/PROJ DGB; [redacted] BS/AL/BSG; [redacted] BS/AL/BSG/Mobpool
Onderwerp: Re: Bericht website Radarstations: laatste versie
Bijlagen: Photo-0.jpg; Photo-1.jpg

Dag [redacted]

Ik heb niet echt tijd vandaag, maar er moet dus wel een voorontwerp zijn, alleen de vorm is niet voorgeschreven, zo lees ik het. Klopt dat? Want het staat er niet, als het helemaal niet hoefde dan had dat expliciet gemeld moeten worden en niemand die dit in het gehele traject heeft gedaan. Dus wij hebben het altijd genoemd, alleen de inspraak is niet voorgeschreven of opgenomen. Ik heb hier verschillende keren op gereageerd en geen antwoord gekregen, dus ik ga ervan uit dat het goed in het plan staat. Want in het plan stond dat het niet nodig was, maar het moet wel, alleen de vorm waarin staat helemaal vrij?

Van: "[redacted] BS/AL/HDB" <[redacted]@mindef.nl>
Datum: woensdag 12 augustus 2020 om 13:02:10
Aan: "Visser, B, Drs." <[redacted]@mindef.nl>
Cc: "[redacted] AL/HDB" <[redacted]@mindef.nl>, "[redacted] AL/HDB/PROJ DGB" [redacted]@mindef.nl>, "[redacted] AL/BSG" <[redacted]@mindef.nl>, "[redacted] BS/AL/BSG/Mobpool" [redacted]@mindef.nl>
Onderwerp: RE: Bericht website Radarstations: laatste versie

Beste mevr. Visser,

U had een resterende vraag met betrekking tot het verplichte karakter van het Voorontwerp Rijksinpassingsplan welke u gisteren met [redacted] hebt besproken.

Om uw vraag vollediger te kunnen beantwoorden is DJZ en de RVB gevraagd naar een schriftelijk antwoord. Bijgevoegd vindt u het uitgebreide antwoord incl verwijzingen naar relevante wet- en regelgeving van DJZ welke door RVB als akkoord is bevonden (telefonisch vernomen).

In het antwoord wordt geconcludeerd dat het bestaan van een 'ontwerpplan' vorm vrij is en wel moet worden besproken met de besturen van wie bevoegd gezag is ontnomen, maar dat hoeft niet per definitie in de vorm van een 'voorontwerp' (een concept Rijksinpasssingsplan, wat dat is het in feite geworden). DJZ bevestigde in het telefoongesprek dat het doel van deze wetgeving niet zo zeer is dat het verplicht is dat er een schriftelijk plan bestaat, maar dat het wel verplicht is dat de betrokken besturen in ieder geval de mogelijkheid hebben gehad om een reactie te geven op het Rijksinpasssingsplan vóórdat deze met het grote publiek wordt gedeeld (in de zienswijzeperiode, onze 2e periode van inspraak).

Het bestaan van een Voorontwerp is dus niet verplicht, het plan moet echter wel zijn besproken met de betrokken besturen. Ik deed telefonisch bij DJZ het voorbeeld dat een A4tje met het 'ontwerpplan' met de gedachte van het plan voldoende zou zijn om met de besturen te bespreken, dit beaamde zij. Daarnaast zijn we al dusdanig lang met de betrokken partijen in gesprek dat we hier reeds aan hebben voldaan.

Aangezien het bestaan van het Voorontwerp niet verplicht is, is opeenvolgend het organiseren van een reactieperiode *voor een ieder* (naast de besturen) ook niet verplicht.

Om dit in de tekst van het bericht op de website iets beter te duiden, zou ik graag willen voorstellen om de volgende zin in het bericht:

"Het voorontwerp is geen verplicht onderdeel in een Rijkscoördinatieregeling (RCR)."

Te vervangen door

"Het is in het kader van de Rijkscoordinatieregeling (RCR) niet verplicht om het voorontwerp voor een ieder ter inzage te leggen en daarop een reactiewijze te laten geven."

Graag uw reactie op het voorstel in aanvulling op de eerder toegestuurde stukken.

Groet,
[redacted]

From: [redacted] AL/BSG <[redacted] nindef.nl>
Sent: woensdag 12 augustus 2020 10:53
To: [redacted] BS/AL/HDB <[redacted] nindef.nl>
Subject: RE: Bericht website Radarstations: laatste versie
Importance: High

Hoi [redacted]

Graag op verzoek van de Stas ook de handgeschreven exemplaren met commentaar van haar naar mij toe mailen.

Alvast bedankt !

Hartelijke groet,
[redacted]

Van: [redacted] BS/AL/HDB <[redacted] nindef.nl>
Verzonden: woensdag 12 augustus 2020 09:04
Aan: [redacted] AL/BSG [redacted] a@mindef.nl>
Onderwerp: RE: Bericht website Radarstations: laatste versie

Hi [redacted]

Dit zijn de oudere versies van het bericht voor de website in pdf vorm.

Ik heb niet direct alle handgeschreven commentaren van de stas bij de hand die ze fysiek en per foto's heeft meegegeven, die zou ik dan moeten opzoeken en navragen bij collega's. Dat zou wel wat tijd kosten. Als ze die toch graag wilt hebben, dan hoor ik dat graag.

Groet,
[redacted]

From: [redacted] BS/AL/BSG <[redacted] nindef.nl>
Sent: woensdag 12 augustus 2020 08:26
To: [redacted] BS/AL/HDB <[redacted] nindef.nl>
Subject: RE: Bericht website Radarstations: laatste versie

Hoi [redacted]

Dank je wel !

Heb jij voor mij ook de versies waar de Staatssecretaris haar opmerkingen op heeft gemaakt (zijn 2 versies) ?

Alvast bedankt !

Hartelijke groet,
[redacted]

Van: [redacted] BS/AL/HDB <[redacted]mindef.nl>
Verzonden: woensdag 12 augustus 2020 07:58
Aan: [redacted] AL/BSG <[redacted]mindef.nl>
Onderwerp: RE: Bericht website Radarstations: laatste versie

Hi [redacted]

Helaas had ik je mailtje gisteravond niet meer gezien. Bij deze de pdf-versies.

Groet,
[redacted]

From: [redacted] AL/BSG <[redacted]mindef.nl>
Sent: dinsdag 11 augustus 2020 18:22
To: [redacted] BS/AL/HDB <[redacted]mindef.nl>
Subject: Re: Bericht website Radarstations: laatste versie

Hoi [redacted]

Kan je mij deze versies zsm in pdf mailen?

Dank je wel!

Hartelijke groet,
[redacted]

Van: "[redacted] BS/AL/HDB" <[redacted]@mindef.nl>
Datum: dinsdag 11 augustus 2020 om 17:20:45
Aan: "[redacted] AL/BSG" <[redacted]mindef.nl>
Cc: "[redacted] AL/BSG" [redacted]@mindef.nl>, "[redacted] BS/AL/BSG/Mobpool" [redacted]@mindef.nl>, "[redacted] AL/HDB" <[redacted]@mindef.nl>, "[redacted] AL/HDB/PROJ DGB" [redacted]@mindef.nl>
Onderwerp: Bericht website Radarstations: laatste versie

Beste [redacted]

Bij deze het bericht voor de website Radarstations welke we graag zsm zouden willen publiceren. In de bijgevoegde documenten zijn de ontvangen opmerkingen van de Staatssecretaris verwerkt. Een enkele suggestie is niet overgenomen en wordt hieronder toegelicht net als een aantal gestelde vragen ter informatie.

gaf aan dat ik dit met jou kon delen per mail opdat jij het aan de stas kan voorleggen. Bijgevoegd is een schone versie van het bericht en een track changes versie.

Toelichting op de nieuwe versie bericht website radarstations ter publicatie augustus 2020

Onderstaand worden een niet-overgenomen suggestie toegelicht en daarnaast een aantal gestelde vragen beantwoord.

U gaf aan in de infographic op te laten nemen dat het voorontwerp + reactieperiode extra is.
Het advies is de infographic niet aan te passen aangezien het vrijwillige karakter van het voorontwerp + reactieperiode wordt toegelicht in de tekst. Daarbij kost het aanpassen van de infographic tijd en gezien beperkte capaciteit en zomervakantie van de makers zou dit leiden tot vertraging. Wanneer het bericht echter nog veel langer (na 17 augustus) wordt uitgesteld, zit het bericht dusdanig dicht op de berichtgeving rondom de publicatie van het Voorontwerp dat de toegevoegde waarde van tijdig communiceren afneemt.

U vroeg waarom het Nota van Antwoord pas in het voorjaar 2021 ter inzage wordt gelegd voor evt. beroep:
Dit vindt pas plaats in het voorjaar van 2021 omdat de RCR-procedure een wettelijk voorschrift heeft van zienswijzeperiode en beroepsperiode. Door het toevoegen van de extra inspraakperiode, is de doorlooptijd extra verlengd. Hierdoor sluit de procedure (zonder beroep behandeling) pas in het voorjaar 2021. Wanneer de reactieperiode + zienswijze periode direct achter elkaar zullen volgen bij start op 31 augustus, zullen deze 2 maal 6 weken beslaan waar tussen de reacties op het voorontwerp moeten worden verwerkt en het Ontwerp Rijksinpassingsplan moet worden opgesteld. De zienswijzen worden dan vanaf half december 2020 verwerkt tot een Nota van Antwoord, waardoor deze ter inzage kunnen worden gelegd in het voorjaar 2021.

U vroeg informatie over de start van de bouw irt beroepsperiode in het voorjaar 2021:
Wettelijk is het mogelijk te starten zoals de radar niet operationeel wordt genomen, maar dit staat mogelijk niet netjes naar de omgeving. Bij DMO/RVB wordt de vraag uitgezet wat de mogelijke scenario's zijn bij geen/wel beroep en het starten van de bouw. Deze vraag staat echter los van de publicatie van dit bericht.

Uw vroeg of overheden/wettelijk adviseurs wel of niet beroep konden indienen. Deze vraag is uitgezet bij DJZ waarop het volgende antwoord volgde:
"Normaal gesproken kunnen overheden ook belanghebbende [welke beroep kunnen instellen] zijn, maar in dit geval niet.

Op de RCR-procedure is namelijk de Crisis- en Herstelwet van toepassing (zie artikel 1.1, eerste lid, jo Bijlage 1, categorie 2.1 van de Chw). Op grond van artikel 1.4 van de Chw is een niet tot de centrale overheid behorende rechtspersoon die krachtens publiekrecht is ingesteld of een niet tot de centrale overheid behorend bestuursorgaan geen beroep instellen tegen een besluit van een tot de centrale overheid behoren bestuursorgaan indien dat besluit niet gericht is tot die rechtspersoon etc.

In normaal Nederlands betekent dit dat gemeente West-Betuwe (zowel de raad als het college) straks wel een zienswijze tegen het ontwerp-Rijksinpassingsplan kan indienen, maar geen beroep bij de RvS kan instellen.

Het is niet helemaal duidelijk wie in dit geval een wettelijk adviseur zou kunnen zijn.

Voor zover met wettelijk adviseur een juridische vertegenwoordiger (advocaat of gemachtigde) van de gemeente wordt bedoeld dan geldt hetzelfde. De rechter zal bij ontvangst van een beroepschrift eerst kijken naar de ontvankelijkheid. Een advocaat of gemachtigde heeft zelf geen belang maar vertegenwoordigt de overheid/de rechtspersoon. En die overheid/rechtspersoon is juist bij de wet uitgesloten van het beroepsrecht.

Voor zover met wettelijk adviseur wordt bedoeld bijv. een externe adviseur of adviesorgaan dat in een eerder stadium advies heeft uitgebracht aan de gemeente, dan geldt onderstaande niet. Een adviseur/adviesorgaan zal bij het instellen van beroep altijd een eigen belang bij het besluit moeten aantonen (bijv. dat hij/zij zelf omwonende is, of bij een stichting moet uit de statuten blijken dat de doelstelling van die stichting wordt geraakt door het project) en hij/zij moet ook op eigen titel een zienswijze hebben ingediend.

In het geval van Herwijnen is het denkbaar dat de gemeente West-Betuwe wel zelfstandig een zienswijze indient, maar in de beroepsfase actief ondersteuning verleent aan omwonenden die een zienswijze en beroep hebben ingediend. Dan speelt de gemeente dus op de achtergrond een rol in het beroep, maar niet meer op eigen titel. "

Om dit te verduidelijken is de zin "Conform de Crisis- en Herstelwet artikel 1.4 geldt dat binnen een RCR-procedure niet-centrale overheden geen mogelijkheid hebben tot beroep. Zij kunnen wel zienswijzen indienen in stap 3." toegevoegd aan het bericht. De vermelding van 'wettelijk adviseur' is weggelaten hierin omdat dit mogelijk meer verwarring creëert. DJZ zet uiteen dat wanneer het een vertegenwoordiger betreft, deze ook onder de instantie valt. Deze zin dekt dit voldoende. Voor de duidelijkheid is de zin over mogelijkheid tot zienswijzen in stap 3 wel toegevoegd.

Daarnaast is gekozen voor het woord 'niet-centrale overheden' aangezien dat een betere dekking biedt van de juridische tekst ten opzichte van 'decentrale overheden' (denk stichtingen etc.).

Graag hoor ik of u akkoord bent met de plaatsing van het deze versie van het bericht op de website Radarstations.

Alvast dank [redacted] Zie de reactie van de stas graag tegemoet.

Met vriendelijke groet,

[redacted]
Senior Beleidsmedewerker

.....
Hoofddirectie Beleid
Ministerie van Defensie

Kalvermarkt 33 | 2511 CB | Den Haag | Kamer A-21
Postbus 20701 | 2500 ES | Den Haag | The Netherlands
.....
M +[redacted]
E [redacted]mindef.nl

[redacted]

Van: Visser, B, Drs.
Verzonden: dinsdag 11 augustus 2020 12:38
Aan: [redacted] BS/AL/HDB; Esser, JM, BS/AL/DCO
CC: [redacted] (LD), Drs. EMSD, BS/AL/BSG/PROJ BSG; [redacted] BS/AL/BSG/Mobpool; [redacted] AL/BSG; [redacted] AL/HDB; [redacted] AL/HDB/PROJ DGB
Onderwerp: Re: mediavragen Herwijnen

Ok, dank. Paar dingen dan:
- Waarom heeft TNO dit onderzoek niet meegenomen in haar onderzoek, want ze zouden toch alles betrekken? En kunnen ze er eventueel nog een keer naar kijken. En antwoord van ALS centrum in deze kunnen/mogen we wel met bronvermelding gebruiken?
- Gelet op proces waarom noemen we zelf dan alle beantwoording van wie, aan wie etc. Zou dat echt op hoofdlijnen doen en zeggen dat communicatie primair tussen ggd en rvb liep en daar waar nodig als-centrum is ingeschakeld en nu defensie zelf ook de vragen heeft gesteld ivm misverstand, maar kijk even of dit handig is om misverstand zo expliciet te benoemen. Vind het heel verwarrend nl het beschreven proces in antwoord, ook omdat er dus verschillende vragen op verschillende momenten zijn gesteld, maar er 1 set expliciet wordt genoemd.... kijk even ernaar en houd het op hoofdlijnen.
-En nav mail, heeft ooit iemand de huisarts zelf benaderd, we weten vast om wie het gaat, dus is hij ooit benaderd met de vraag obv hij tot dit aantal is gekomen? Dan bedoel ik niet direct dat wij het moeten doen, maar de GGD dan wel de gemeente.

Van: "[redacted] BS/AL/HDB" [redacted] @mindef.nl>
Datum: dinsdag 11 augustus 2020 om 11:53:49
Aan: "Visser, B, Drs." [redacted] nindef.nl>, [redacted] BS/AL/DCO" [redacted] @mindef.nl>
Cc: [redacted] CDR (LD), Drs. EMSD, BS/AL/BSG/PROJ BSG" < [redacted] @mindef.nl>, "[redacted] BS/AL/BSG/Mobpool" [redacted] @mindef.nl>, "[redacted] AL/BSG" < [redacted] mindef.nl>, " [redacted] AL/HDB" < [redacted] mindef.nl>, "[redacted] AL/HDB/PROJ DGB" < [redacted] @mindef.nl>
Onderwerp: RE: mediavragen Herwijnen

Excuus, nu met bijlage.

From: [redacted] BS/AL/HDB
Sent: dinsdag 11 augustus 2020 11:53
To: [redacted] < [redacted] nindef.nl>; [redacted] BS/AL/DCO [redacted] @mindef.nl>
Cc: [redacted] Drs. EMSD, BS/AL/BSG/PROJ BSG < [redacted] mindef.nl>; [redacted] BS/AL/BSG/Mobpool <[redacted] mindef.nl>; [redacted] AL/BSG <[redacted] nindef.nl>; [redacted], [redacted] CDRE, MA, BS/AL/HDB <[redacted] @mindef.nl>; [redacted] Koch, A, BS/AL/HDB/PROJ DGB [redacted] nindef.nl>
Subject: RE: mediavragen Herwijnen

Beste mevr. Visser,

Na afstemming met [redacted] onderstaand de antwoorden op uw vragen. Daarnaast beantwoord ik ook de vraag uit uw aanvullende mail van 21:13 over afstemming met de GGD/ALS-centrum over woordvoering nav de beantwoording van vragen.

- Heeft TNO niet iets gezegd in het rapport over het Franse onderzoek?

Nee, TNO heeft niets gezegd over het betreffende Franse onderzoek (Beard et al, 2016). Wel spreekt het TNO onderzoek over andere studies mbt straling en ALS en komt tot eenzelfde conclusies als het ALS centrum, namelijk dat er nog maar beperkt onderzoek beschikbaar is voor dit exacte type (EM)straling en dat studies die een mogelijk verband (maar niet causaal) hebben aangetoond niet significant zijn en/of flinke beperkingen kent in wetenschappelijke methode en daarom niet zeer overtuigend zijn.

- Wat heeft het ALS centrum geantwoord? En hebben we dat ergens kenbaar gemaakt op website of richting gemeente/ bewoners, volgens mij niet expliciet naar de kamer, maar graag even checken.
- En welke aanvullende opmerkingen had GGD richting ALS en wat is daarmee gedaan, naast het doorgeven?

De correspondentie tussen het ALS-centrum, GGD en RVB over de betreffende vragen heb ik bijgevoegd (mail). Hierin staat het antwoord van het ALS-centrum met direct daarop volgend de reactie van de GGD. Korte samenvatting:
Het antwoord van het ALS-centrum bevestigt dat er geen 35/36x maal verhoging van ALS in Herwijnen is en dat het genoemde Franse onderzoek beperkingen kent voor de toepassing op de SMART-L radar (ander type straling) en dat daarnaast de significantie van verband ontbreekt. GGD reageert hoofdzakelijk op de methode van berekenen van de verhoging van het ALS-centrum.

Deze informatie is niet kenbaar gemaakt op website of omgeving omdat er nog een gesprek liep tussen de GGD en RVB over het wel/niet kunnen gebruiken van de antwoorden namens de GGD (deels verzorgd door ALS-centrum en Kennisplatform EMV) in de dagen voor het notaoverleg d.d. 11 juni. Naar aanleiding van die discussie en vragen van Kamerleden in het notaoverleg is uiteindelijk een misverstand ontstaan en heeft de GGD een brief gestuurd waarin zij te kennen gaf zich niet te herkennen in de 'opdracht tot onderzoek'. Hierop hebben wij 19 juni jl. een brief gestuurd naar de GGD met nieuw geformuleerde vragen waarin we dit misverstand duidden en daarmee de vragen opnieuw konden stellen. Gezien de ontstane situatie is er nog niets expliciet gecommuniceerd op de website of de omgeving, aangezien het beter wordt geacht alle vragen tegelijkertijd te kunnen beantwoorden naar de Kamer dan versnipperde antwoorden op losse vragen te kunnen bieden.

Aangezien de vragen opnieuw zijn gesteld aan de GGD, en de GGD in de beantwoording het ALS-centrum betrekt, naar aanleiding van het ontstane misverstand omtrent deze vragen is er geen vervolg gegeven aan de opmerkingen van de GGD.

- En welke aanvullende vragen hebben we aan GGD gesteld en wanneer? Doelen we op vragen na debat of iets anders, want vragen na debat zijn toch de vragen die we nog een keer gesteld hebben omdat er miscommunicatie was!

De aanvullende vragen die we op 19 juni hebben gesteld naar aanleiding van het notaoverleg 11 juni en de miscommunicatie zijn als volgt:

- Hoeveel ALS patiënten zijn er in het dorp Herwijnen in de gemeente West Betuwe?
- Kent het dorp Herwijnen daarmee een significant hoger aantal ALS patiënten in vergelijking met de rest van Nederland?
- Indien 'Ja kunt u dit significant hoger aantal ALS-patiënten in het dorp Herwijnen duiden en kunt u daarbij ingaan op de inhoudelijke opmerkingen die u maakte n.a.v. de beantwoording van het ALS-centrum?
- Indien u niet in staat bent onze vragen te beantwoorden, kunt u dan aangeven welke instantie:
    - mogelijk wel beschikt over informatie omtrent het exacte aantal ALS gevallen; en/of,
    - in staat is een mogelijk significante verhoging van het aantal ALS gevallen in Herwijnen te kunnen duiden.

Zijn er afspraken gemaakt met GGD en ALS centrum over de woordvoering nav beantwoording?

Met de GGD is reeds de afspraak gemaakt dat bij elke communicatieactiviteiten mbt het dossier Herwijnen er inhoudelijk en communicatief wordt afgestemd tussen de GGD en Defensie. Op dit moment verloopt dat goed. De afspraak over de beantwoording van de 'oude' vragen is dat we de gezamenlijk opgelopen tekst hanteren. Deze tekst is ook de basis van de antwoorden aan de Drontenaar en Omroep Gelderland.
Op dit moment zijn nog geen expliciete afspraken gemaakt over de woordvoering nav beantwoording van de vragen van 19 juni, deze worden momenteel nog inhoudelijk afgestemd. Daarna zal woordvoering volgen. Wel is reeds afgesproken dat de inhoud van de Kamerbrief mbt de antwoorden van de GGD wordt voorgelegd aan de GGD.

Er zijn geen directe contacten of afspraken tussen Defensie en het ALS-centrum aangezien de aanleiding voor contact vanuit de GGD kwam toen de GGD aangaf dat zij het ALS-centrum nodig had voor de beantwoording van onze vragen. De GGD werd daarmee de poortwachter voor ons naar het ALS-centrum voor de beantwoording.
Dit lijkt in contrast te staan met het inhoudelijke contact tussen het ALS-centrum en het RVB in de bijgevoegde mail. Echter, destijds is, vanwege tijdsdruk (notaoverleg) en het feit dat de GGD geen gehoor gaf op dat moment aan de RVB, direct contact geweest tussen de RVB en het ALS-centrum om het notaoverleg te kunnen voorbereiden. Dit was een uitzondering en is achteraf teruggekoppeld aan de GGD.
Graag willen we deze werkafspraken zo houden waarbij wij voor de gestelde vragen zaken doen met de GGD en de GGD met het ALS-centrum, zowel inhoudelijk als communicatief.

Wij zullen deze afspraken nog eens benadrukken in een aanstaand gesprek met de GGD d.d. 20 augustus wanneer we vooruitblikken op de aanstaande reactieperiode op het Voorontwerp.

Hopende u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Groet,

From: Visser, B, Drs. <[redacted]mindef.nl>
Sent: maandag 10 augustus 2020 21:07
To: [redacted] BS/AL/DCO [redacted]@mindef.nl>
Cc: [redacted] CDR (LD), Drs. EMSD, BS/AL/BSG/PROJ BSG <[redacted]mindef.nl>; [redacted] BS/AL/BSG/Mobpool <[redacted]mindef.nl>; [redacted]AL/BSG <[redacted]mindef.nl>; [redacted] BS/AL/HDB <[redacted]mindef.nl>; [redacted]AL/HDB <[redacted]@mindef.nl>; [redacted]AL/HDB/PROJ DGB [redacted]mindef.nl>
Subject: Re: mediavragen Herwijnen

Dag [redacted]

Op zich prima, maar paar vragen nav en wellicht moet dat dan toegevoegd worden nl:
- Heeft TNO niet iets gezegd in het rapport over het Franse onderzoek?
- Wat heeft het ALS centrum geantwoord? En hebben we dat ergens kenbaar gemaakt op website of richting gemeente/ bewoners, volgens mij niet expliciet naar de kamer, maar graag even checken.
- En welke aanvullende opmerkingen had GGD richting ALS en wat is daarmee gedaan, naast het doorgeven?
- En welke aanvullende vragen hebben we aan GGD gesteld en wanneer? Doelen we op vragen na debat of iets anders, want vragen na debat zijn toch de vragen die we nog een keer gesteld hebben omdat er miscommunicatie was!

Gr Barbara

Van: [redacted]/AL/DCO" <[redacted]@mindef.nl>
Datum: maandag 10 augustus 2020 om 15:09:00

Aan: "Visser, B, Drs." <[redacted]@mindef.nl>
Cc: '[redacted], CDR ([redacted], Drs. EMSD, BS/AL/BSG/PROJ BSG" <[redacted]mindef.nl>, "[redacted], BS/AL/BSG/Mobpool" <[redacted]mindef.nl>, '[redacted]'AL/BSG" [redacted]@mindef.nl>, "[redacted], BS/AL/HDB" <[redacted]mindef.nl>, '[redacted]'AL/HDB" [redacted]@mindef.nl>, "[redacted]'AL/HDB/PROJ DGB" [redacted]mindef.nl>
Onderwerp: mediavragen Herwijnen

Excellentie,

Omroep Gelderland en lokale krant 'de Dronternaar' hebben beide vragen gesteld (zie gevoegd) over het dossier Herwijnen. Mogelijk is het toeval dat gelijktijdig vragen worden gesteld, maar het kan ook zijn dat tegenstanders van het dossier media hebben benaderd.

In overleg met DGB en op basis van eerder afgestemde reacties zijn de vragen in concept beantwoord, de beantwoording vertoont vanwege de vraagstelling van beide media grote overeenkomsten. Indien u akkoord bent neemt ik ook nog contact op met de GGD om ze ook te informeren. Zou graag morgenmiddag antwoord willen geven aan de media, verneem graag eventuele opmerkingen of uw akkoord. Wil aansluitend nog telefonisch contact opnemen met beide media om waar nodig zaken verder te verduidelijken en om een relatie te leggen. Lijkt mij van belang voor de dossier.

<u>Vragen omroep Gelderland</u>

Ik heb begrepen dat er een onderzoek loopt in opdracht van defensie naar deze stellingen n.a.v. een motie in de Kamer.
Klopt dit?
Wie voort dit onderzoek uit? (Op 19 juni liet GGD Gelderland-Zuid nog weten dat zij geen verzoek hadden gehad).
Wanneer en hoe worden de uitkomsten gepubliceerd? En is publicatie naar verwachting haalbaar voor de technische briefing aan de Kamer op 10 september?
Bij voorbaat dank voor de antwoorden.

Zoals de staatssecretaris ook in notaoverleg vastgoed 11 juni jl. (zie gevoegd het stenogram van dit overleg) heeft aangeven is vanuit Defensie geen verzoek gedaan naar de GGD Gelderland-Zuid of andere instellingen om een onderzoek uit te voeren naar ALS in Herwijnen. Wel heeft Defensie via het Rijksvastgoedbedrijf (RVB), die namens Defensie met omgevingspartijen contact heeft, in maart van dit jaar een aantal vragen gesteld:

- Klopt het dat Franse onderzoeken spreken van een significant verhoogd risico op de ziekte ALS in geval van GSM-antennestations?;

- Klopt het dat er geen wetenschappelijke eindconclusie mogelijk is die uitsluit dat straling geen ALS veroorzaakt?

- Klopt het dat in Herwijnen ALS 36 maal zo vaak voorkomt als gemiddeld?

- Waarom wordt er geen onderzoek gedaan naar de oorzaak hiervan en het eventuele verband met straling?

De GGD heeft de eerste twee vragen in overleg met de vertegenwoordiger van het RVB voorgelegd aan het Kennisplatform EMV. In gesprek met de GGD is gebleken dat voor de beantwoording van de overige vragen de betrokkenheid van additionele expertise benodigd is. Het Rijksvastgoedbedrijf heeft namens Defensie het ALS-centrum benaderd. Daarbij is aan de GGD wel verzocht betrokken te blijven bij de beantwoording. De antwoorden van het ALS centrum zijn door de RVB vertegenwoordiger voorgelegd aan de GGD. Vanuit de GGD zijn hierop aanvullende opmerkingen gemaakt die door de RVB vertegenwoordiger zijn doorgegeven aan Defensie. Defensie heeft nog vragen hierover en heeft deze per brief gesteld aan de GGD. Op dit moment is hierover nog contact tussen de GGD Gelderland-Zuid en Defensie. Het is nog niet aan te geven wanneer dit proces is afgerond.

Daarnaast heeft de staatssecretaris aangegeven in het notaoverleg vastgoed 11 juni jl. 2020 dat zij niet op onafhankelijke onderzoeken, welke niet in opdracht van Defensie zijn gestart, zoals het onderzoek van de Universiteit Utrecht, zal wachten voor de realisatie van de radar in Herwijnen. De staatssecretaris zal de Tweede Kamer middels een Kamerbrief informeren over de antwoorden van de GGD zodra deze beschikbaar komen. Het streven is deze voor de technische briefing, die gepland staat op 10 september, te kunnen toesturen aan de Tweede Kamer.

Vragen de Dronternaar

- ***Door wie wordt het ALS-onderzoek uitgevoerd?***
- ***Wat is de planning voor dit onderzoek?***

Zoals de staatssecretaris ook in notaoverleg vastgoed 11 juni jl. (zie gevoegd het stenogram van dit overleg) heeft aangeven is vanuit Defensie geen verzoek gedaan naar de GGD Gelderland-Zuid of andere instellingen om een onderzoek uit te voeren naar ALS in Herwijnen. Wel heeft Defensie via het Rijksvastgoedbedrijf (RVB), die namens Defensie met omgevingspartijen contact heeft, in maart van dit jaar een aantal vragen gesteld:

- Klopt het dat Franse onderzoeken spreken van een significant verhoogd risico op de ziekte ALS in geval van GSM-antennestations?;

- Klopt het dat er geen wetenschappelijke eindconclusie mogelijk is die uitsluit dat straling geen ALS veroorzaakt?

- Klopt het dat in Herwijnen ALS 36 maal zo vaak voorkomt als gemiddeld?

- Waarom wordt er geen onderzoek gedaan naar de oorzaak hiervan en het eventuele verband met straling?

De GGD heeft de eerste twee vragen in overleg met de vertegenwoordiger van het RVB voorgelegd aan het Kennisplatform EMV. In gesprek met de GGD is gebleken dat voor de beantwoording van de overige vragen de betrokkenheid van additionele expertise benodigd is. Het Rijksvastgoedbedrijf heeft namens Defensie het ALS-centrum benaderd. Daarbij is aan de GGD wel verzocht betrokken te blijven bij de beantwoording. De antwoorden van het ALS centrum zijn door de RVB vertegenwoordiger voorgelegd aan de GGD. Vanuit de GGD zijn hierop aanvullende opmerkingen gemaakt die door de RVB vertegenwoordiger zijn doorgegeven aan Defensie. Defensie heeft nog vragen hierover en heeft deze per brief gesteld aan de GGD. Op dit moment is hierover nog contact tussen de GGD Gelderland-Zuid en Defensie. Het is nog niet aan te geven wanneer dit proces is afgerond.

Daarnaast heeft de staatssecretaris aangegeven in het notaoverleg vastgoed 11 juni jl. dat zij niet op onafhankelijke onderzoeken, welke niet in opdracht van Defensie zijn gestart, zoals het onderzoek van de Universiteit Utrecht, zal wachten voor de realisatie van de radar in Herwijnen. De staatssecretaris zal de Tweede Kamer middels een Kamerbrief informeren over de antwoorden van de GGD zodra deze beschikbaar komen. Het streven is deze voor de technische briefing, die gepland staat op 10 september, te kunnen toesturen aan de Tweede Kamer.

- ***Mocht er geen verband blijken te zijn tussen straling en ALS, hoe is dan de planning voor de bouw van de radar?***

- ***Liggen er al alternatieve plannen voor het geval er wèl een verband blijkt te zijn tussen straling en ALS? Zo ja, hoe luiden die plannen?***

Defensie vindt het belangrijk dat de bewoners van Herwijnen goed worden geïnformeerd over de voorgenomen plaatsing van de radar. Vanuit de RCR (Rijkscoördinatieregeling)-procedure organiseert Defensie samen met het Rijksvastgoedbedrijf daarom reactie- en inspraakbijeenkomsten om zo antwoord te geven op vragen omtrent o.a. straling en mogelijke gezondheidseffecten.

Defensie baseert zich op de ICNIRP-richtlijnen welke de blootstellingslimieten van de betreffende radarstraling voorschrijven. Deze richtlijnen schrijven voor wat de maximale blootstelling aan straling mag zijn om de gezondheid van de omgeving te borgen. In het TNO onderzoek naar cumulatieve

straling (2020) is gebleken dat de radar de ICNIRP-richtlijnen niet overschrijdt en dat daarmee de gezondheid van de omgeving voldoende is beschermd. Om deze reden ziet Defensie op dit moment geen aanleiding om rekening te houden met het scenario dat er wel een verband gevonden wordt. Defensie heeft echter uit voorzorg en om de vragen van de omgeving te beantwoorden, vragen gesteld aan de GGD over een mogelijk verband tussen straling en ALS. Daarnaast heeft Defensie het Duitse Fraunhofer Instituut betrokken bij het rapport van TNO. Op dit moment wordt geen rekening gehouden met alternatieve plannen en wordt het reguliere RCR-proces momenteel doorlopen voor de realisatie te Herwijnen.

Meer informatie over dit onderwerp en de RCR-procedure is te vinden op de website: https://www.defensie.nl/onderwerpen/radarstations/ . Het zogeheten 'voorontwerp Rijksinpassingsplan' wordt op korte termijn beschikbaar gesteld voor reacties. Voor meer informatie hierover en de invloed van COVID-19 hierop zou ik u graag verwijzen naar het antwoord op vraag 9 en 11 van deze Kamerbrief:
https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/kamerstukken/2020/04/20/beantwoording-kamervragen-over-onderzoeken-rijkscoordinatieregeling-radar-herwijnen/beantwoording-kamervragen-over-onderzoeken-rijkscoordinatieregeling-radar-herwijnen.pdf

[redacted]
Woordvoerder
.....
Sectie Beleid en Parlement
Directie Communicatie
Ministerie van Defensie
H-gebouw | Kalvermarkt 32 | 2511CB | Den Haag | H-422
Postbus 20701 | 2500ES | Den Haag | MPC 58B
.....
MDTN [redacted]
T [redacted]
M [redacted]
[redacted]mindef.nl
http://www.defensie.nl

[redacted]

Van: Visser, B, Drs.
Verzonden: maandag 10 augustus 2020 21:13
Aan: [redacted] BS/AL/HDB; [redacted] BS/AL/DCO
CC: [redacted] (LD), Drs. EMSD, BS/AL/BSG/PROJ BSG; [redacted] BS/AL/BSG/Mobpool; [redacted] AL/BSG; [redacted] AL/HDB; [redacted] AL/HDB/PROJ DGB
Onderwerp: Re: mediavragen Herwijnen

Dag [redacted]

Dank voor je antwoord, ben benieuwd en hoop dat onze vragen en onduidelijkheden nav tijdig dan beantwoord worden. Zijn er afspraken gemaakt met GGD en ALS centrum over de woordvoering nav beantwoording?

Gr Barbara

Van: "[redacted] BS/AL/HDB" <[redacted]mindef.nl>
Datum: maandag 10 augustus 2020 om 15:56:17
Aan: "Visser, B, Drs." <[redacted]@mindef.nl>, [redacted] AL/DCO" <[redacted]@mindef.nl>
Cc: "[redacted] Drs. EMSD, BS/AL/BSG/PROJ BSG" <[redacted]@mindef.nl>, "[redacted] BS/AL/BSG/Mobpool" <[redacted]mindef.nl>, "[redacted] AL/BSG" [redacted]@mindef.nl>, "[redacted] AL/HDB" [redacted]@mindef.nl>, "[redacted] AL/HDB/PROJ DGB" <[redacted]@mindef.nl>
Onderwerp: RE: mediavragen Herwijnen

Goedemiddag mevr. Visser,

Afgelopen week zijn de concept antwoorden van de medewerker van de GGD Gelderland Zuid ontvangen. De antwoorden worden momenteel door het management GGD beoordeeld en zijn ook aan het ALS-centrum voorgelegd. De definitieve versie wordt verwacht rond 24 augustus.

De conceptantwoorden worden tegelijkertijd beoordeeld door de DGB en RVB. Eerste blik van de DGB biedt dat het inhoudelijk in de lijn der verwachting is: er is geen sprake van 36x meer ALS in Herwijnen, er is op dit moment geen aanleiding voor een vermoeden van een verband tussen ALS en straling, en nader alomvattend onderzoek locatie Herwijnen-ALS-straling is vrijwel onmogelijk. Er zijn echter nog wat onduidelijkheden en andere vragen. Deze worden de komende dagen scherper gemaakt en vervolgens gedeeld met de GGD om mee te nemen in de definitieve antwoorden.

Aangezien de antwoorden van de GGD niet definitief worden voor 24 augustus, maar het wel gewenst is deze antwoorden mee te nemen in de Kamerbrief vóór Technische Briefing + reactieperiode Voorontwerp RIP, wordt deze Kamerbrief nu wel opgesteld en voor parafering onder voorbehoud in de lijn gebracht. Instemming met de brief is onder voorbehoud dat de definitieve (technische) inhoud van de antwoorden GGD en ICNIRP2020 evaluatie van TNO niet significant verandert ten opzichte van de concepten die reeds zijn ontvangen. Dit zal ook tzt worden toegelicht in de oplegnota.

Groet,
[redacted]

reeds beoordeeld

[redacted]

[redacted]

Van: Visser, B, Drs.
Verzonden: donderdag 23 juli 2020 16:26
Aan: [redacted] Drs. EMSD, BS/AL/BSG/PROJ BSG
Onderwerp: Fwd: Herwijnen Reactie twee gemeenten
Bijlagen: 2020014257 Brief Vijfheerenlanden Herwijnen.pdf; Brief radarstation Defensie Molenlanden.pdf

Zie onder eerste mail van [redacted]

Van: "[redacted] AL/HDB" [redacted] mindef.nl>
Datum: donderdag 23 juli 2020 om 13:14:34
Aan: "Visser, B, Drs." <[redacted] mindef.nl>
Cc: "[redacted] BS/AL/BSG/Mobpool" [redacted] @mindef.nl>, "[redacted] AL/BSG" <[redacted] mindef.nl>, "[redacted] BS/AL/HDB" <[redacted] mindef.nl>, "[redacted] AL/HDB" [redacted] @mindef.nl>
Onderwerp: Herwijnen Reactie twee gemeenten

Barbara,

Beide gemeenten hebben gereageerd (brieven in bijlage)
Beide gemeenten zijn negatief over haalbaarheid en gebruiken meerdere argumenten.
Naast weerstand ook bodemgesteldheid, eigendom van percelen en toegangswegen tot percelen

De bedoeling is in een Kamerbrief voorfgaand aan de TB een aantal zaken aan de Kamer bekend te stellen

Tenminste:
- TNO onderzoek over voldoen aan nieuwe ICNIRP normen
- Appreciatie op oorspronkelijke TNO onderzoek door Frauenhofer (mits binnen...)
- De stellingname van de gemeenten
- GGD antwoorden (mits binnen)
- Procesvoortgang en vooruitblik

[redacted] schrijft aan de outline van de TB, we zorgen dat we die vooraf met je doorspreken

Hieronder de terugkoppeling van het gesprek met [redacted] van gisteren. Ik heb er nog wat vragen bij (bijv over toezeggingen) Die worden nog met [redacted] besproken

[redacted]

art 10.2.g

[redacted]

[redacted]

Van: Visser, B, Drs.
Verzonden: woensdag 24 juni 2020 08:53
Aan: [redacted] AL/HDB; [redacted] BS/AL/DCO
CC: [redacted] (LD), Drs. EMSD, BS/AL/BSG/Mobpool; [redacted] BS/AL/HDB/Belmdwrs; [redacted] AL; [redacted] AL/BSG; [redacted] AL/HDB/PROJ DGB; [redacted] BS/AL/HDB
Onderwerp: RE: Herwijnen status vragenbeantwoording GGD

Ja heb het bericht gezien, leek eerder een brief aan de kamer en verantwoording aan de kamer dan een bericht aan breed publiek, dus snapte niet helemaal wat de bedoeling was van bericht: wie wil je bereiken en waarom? Is het omdat er vragen zijn gesteld vanuit inwoners, dan zou ik dat expliciet bijvoorbeeld in de inleiding zetten. Kortom, nog niet akkoord met bericht. Maar heb mijn opmerkingen teruggegeven vanochtend. Ik ben niet zo van de mails, ik zou eerder dan even bellen en toelichten en eventueel dan nog een aparte brief/mail. Maar laat ik beginnen met de vraag, heeft de gemeente zich gemeld of hebben inwoners zich gemeld?

Van: [redacted], MA, BS/AL/HDB <[redacted]@mindef.nl>
Verzonden: woensdag 24 juni 2020 08:48
Aan: Visser, B, Drs. <[redacted]mindef.nl>; [redacted] AL/DCO [redacted]@mindef.nl>
CC: [redacted] (LD), Drs. EMSD, BS/AL/BSG/Mobpool <[redacted]mindef.nl>; [redacted] BS/AL/HDB/Belmdwrs <[redacted]mindef.nl>; [redacted] AL <[redacted]mindef.nl>; [redacted] AL/BSG <[redacted]mindef.nl>; [redacted] AL/HDB/PROJ DGB [redacted]mindef.nl>; [redacted] BS/AL/HDB <[redacted]mindef.nl>
Onderwerp: RE: Herwijnen status vragenbeantwoording GGD

Barbara

Er zit een Interne Toelichting met bericht voor website radarstations in jouw post. Als we het eventuele commentaar van jou hebben verwerkt wordt die geplaatst. Ik stel voor dat we die dan separaat ook aan de BM toesturen. Ik kan dat in een mail van mij aan hem met extra toelichting doen. Als je het zelf wilt doen kunnen we een mail voor je voorbereiden. Ik hoor graag wat de voorkeur heeft

[redacted]

From: Visser, B, Drs. <[redacted]mindef.nl>
Sent: woensdag 24 juni 2020 07:59
To: [redacted] BS/AL/DCO [redacted]@mindef.nl>
Cc: [redacted] (LD), Drs. EMSD, BS/AL/BSG/Mobpool <[redacted]mindef.nl>; [redacted] BS/AL/HDB/Belmdwrs <[redacted]mindef.nl>; [redacted] AL [redacted]@mindef.nl>; [redacted] AL/BSG <[redacted]mindef.nl>; [redacted] MA, BS/AL/HDB [redacted]mindef.nl>; [redacted] AL/HDB/PROJ DGB [redacted]mindef.nl>
Subject: Re: Herwijnen status vragenbeantwoording GGD

Is het niet handig ook om het college van B&W te informeren, mede nav de app van de burgemeester afgelopen zaterdag? Dus niet over dit bericht maar mee nav, is denk ik vooral nu een vraag aan [redacted]

Van: [redacted] BS/AL/DCO" <[redacted]@mindef.nl>
Datum: dinsdag 23 juni 2020 om 16:22:24
Aan: "Visser, B, Drs." <[redacted]@mindef.nl>
Cc: "[redacted] (LD), Drs. EMSD, BS/AL/BSG/Mobpool" <[redacted]mindef.nl>, "[redacted] BS/AL/HDB/Belmdwrs" <[redacted]mindef.nl>, "[redacted] AL"

<[redacted] mindef.nl>, "[redacted] BSc, BS/AL/BSG" <[redacted] @mindef.nl>, "[redacted] AL/HDB" [redacted] @mindef.nl>, "[redacted] AL/HDB/PROJ DGB" [redacted] @mindef.nl>
Onderwerp: RE: Herwijnen status vragenbeantwoording GGD

Excellentie,

Ter informatie. GGD Gelderland-Zuid heeft vragen ontvangen van het Reformatorisch Dagblad. Zij zijn voornemens om afgelopen vrijdag afgestemde antwoord te geven. Daarnaast besproken dat er nog niet wordt ingegaan richting de media wanneer en hoe de informatie naar buiten gaat, aangezien GGD en Defensie hierover nog in gesprek gaan.

Hartelijke groet,

[redacted]

[redacted]
Woordvoerder
Sectie Beleid en Parlement
Directie Communicatie
Ministerie van Defensie
H-gebouw | Kalvermarkt 32 | 2511CB | Den Haag | H-422
Postbus 20701 | 2500ES | Den Haag | MPC 58B
MDTN [redacted]
T [redacted]
M [redacted]
[redacted] @mindef.nl
http://www.defensie.nl

Van: [redacted] /AL/DCO
Verzonden: vrijdag 19 juni 2020 17:14
Aan: Visser, B, Drs. <[redacted] mindef.nl>
CC: [redacted] (LD), Drs. EMSD, BS/AL/BSG/Mobpool <[redacted] mindef.nl>; [redacted] BS/AL/HDB/Belmdwrs <[redacted] mindef.nl>; [redacted] AL [redacted] ;@mindef.nl>; [redacted] AL/BSG <[redacted] mindef.nl>; [redacted] AL/HDB [redacted] @mindef.nl>; [redacted] AL/HDB/PROJ DGB [redacted] mindef.nl>
Onderwerp: RE: Herwijnen status vragenbeantwoording GGD

Excellentie,

Net gesproken met woordvoering GGD. Zij versturen zo het afgestemde antwoord naar de media, daarnaast afgesproken dat we elkaar op de hoogte brengen van persvragen die betrekking hebben op beide organisaties.

Met vriendelijke groet,

[redacted]

[redacted]
Woordvoerder
Sectie Beleid en Parlement
Directie Communicatie
Ministerie van Defensie
H-gebouw | Kalvermarkt 32 | 2511CB | Den Haag | H-422
Postbus 20701 | 2500ES | Den Haag | MPC 58B
MDTN [redacted]
T [redacted]
M [redacted]

[redacted]@mindef.nl
http://www.defensie.nl

Van: Visser, B, Drs. [redacted]@mindef.nl>
Verzonden: vrijdag 19 juni 2020 16:55
Aan: [redacted]/AL/DCO [redacted]@mindef.nl>
CC: [redacted] (LD), Drs. EMSD, BS/AL/BSG/Mobpool <[redacted]mindef.nl>; [redacted] BS/AL/HDB/Belmdwrs <[redacted]mindef.nl>; [redacted]., BS/AL [redacted]@mindef.nl>; [redacted] AL/BSG <[redacted]mindef.nl>; [redacted] AL/HDB <[redacted]@mindef.nl>; [redacted] AL/HDB/PROJ DGB [redacted]mindef.nl>
Onderwerp: Re: Herwijnen status vragenbeantwoording GGD

Ok

Van: "[redacted] BS/AL/DCO" <[redacted]@mindef.nl>
Datum: vrijdag 19 juni 2020 om 16:48:03
Aan: "[redacted] <[redacted]@mindef.nl>
Cc: "[redacted] (LD), Drs. EMSD, BS/AL/BSG/Mobpool" <[redacted]mindef.nl>, "[redacted] BS/AL/HDB/Belmdwrs" <[redacted]@mindef.nl>, "[redacted] AL" <[redacted]mindef.nl>, "[redacted] AL/BSG" <[redacted]mindef.nl>, "[redacted] HDB" [redacted]@mindef.nl>, "[redacted] AL/HDB/PROJ DGB" [redacted]mindef.nl>
Onderwerp: RE: Herwijnen status vragenbeantwoording GGD

Excellentie,

DGB heeft net vanuit GGD Gelderland-Zuid een reactie gehad op de conceptbeantwoording. Concreet gaat het om 1 inhoudelijke wijziging om iets weg te laten en 1 tekstuele wijziging. Vanuit DGB en DCo is advies om hiermee akkoord te gaan, zodat er een gezamenlijke lijn is voor externe communicatie over dit onderwerp. Probeer nu ook contact te zoeken met Woordvoering GGD om te weten te komen wanneer zij het antwoord gaan versturen aan de media.

art 11

[redacted]

[redacted]

Van: Visser, B, Drs.
Verzonden: donderdag 23 juli 2020 11:25
Aan: [redacted] DC, [redacted] AL/HDB
CC: [redacted] BS/AL/BSG/Mobpool; [redacted] AL/BSG
Onderwerp: Re: Nieuwsbrief Marinierskazerne

Dag [redacted]

Nav dit stuk, wat is de status van de twee gemeenten die uit het alternatievenonderzoek komen, zie ook opmerkingen van Voordewind. Hebben we een formeel antwoord van beide en moeten we aanvullend nog iets doen?

En de briefing spreken we nog wel voor mede nav de antwoorden. Vwb de woning, weet ik ook dat ik meerdere malen heb gevraagd of de gemeente dit wel mocht doen, staat de tijdelijke woning er legaal nu en had men vooruitlopend op de Barro en wat dan ook nooit toestemming mogen verlenen voor een tijdelijke woonunit, zou dit wel uitgezocht willen hebben.

Gr Barbara

Van: "[redacted] AL/HDB" [redacted] mindef.nl>
Datum: woensdag 22 juli 2020 om 12:04:14
Aan: "Visser, B, Drs." <[redacted] @mindef.nl>
Onderwerp: FW: Nieuwsbrief Marinierskazerne

From: [redacted] BS/AL/HDB <[redacted] mindef.nl>
Sent: woensdag 22 juli 2020 09:47
To: [redacted] AL/HDB [redacted] @mindef.nl>; [redacted] AL/HDB/PROJ DGB [redacted] mindef.nl>
Cc: [redacted] BS/AL/DCO <JM.Esser@mindef.nl>; [redacted] AL/BSG <[redacted] mindef.nl>; [redacted] BS/AL/BSG/Mobpool <[redacted] mindef.nl>
Subject: RE: Nieuwsbrief Marinierskazerne

Yes, neem het mee. Ik ga o.a. TNO vragen of ze kunnen ondersteunen in de 0-100% slide + RVB om onderbouwing initiële omissie van 350 meter tijdelijke woning. Voor dat laatste is een reden, nl. buiten scope toetsingskader gezien een tijdelijke woonunit niet wordt gezien als 'gevoelig object', maar wil weten in welke stukken dit staat voorgeschreven.

From: [redacted] AL/HDB [redacted] @mindef.nl>
Sent: woensdag 22 juli 2020 09:29
To: [redacted] AL/HDB/PROJ DGB [redacted] mindef.nl>; [redacted] BS/AL/HDB <[redacted] mindef.nl>
Cc: [redacted] AL/DCO <[redacted] @mindef.nl>; [redacted] AL/BSG <[redacted] mindef.nl>; [redacted] BS/AL/BSG/Mobpool <[redacted] mindef.nl>; [redacted] AL/HDB [redacted] @mindef.nl>
Subject: RE: Nieuwsbrief Marinierskazerne

[redacted] zie mijn opm / vragen ter voorbereiding op TB die ik in het artikel heb geplaatst. Kun jij die oppakken.

gewoon als puin meegenomen en vernietigd', zegt De Wit. In de put zelf vond hij verschillende waterkannen. ,,Ik moet nog 2 meter graven. Dan kom ik op de bodem, het oudste stuk. Wie weet ligt hier wel een zegelring van Frederik."

Of de put bewaard blijft, laat De Wit aan Gennep over. ,,Het zou leuk zijn als er een bordje bij komt te staan."

Wie weet ligt er een zegel-ring van prins Frederik

Bekijk de oorspronkelijke pagina: pagina 3

Copyright 2020 DPG Media B.V. All Rights Reserved

Als u zich voor deze nieuwsbrief wilt afmelden, klikt u hier.

LexisNexis About LexisNexis® Privacy Policy Terms & Conditions Copyright © 2020 LexisNexis. All rights reserved RELXGroup

[redacted] B, Drs.

Van: Visser, B, Drs.
Verzonden: vrijdag 1 mei 2020 10:25
Aan: [redacted] AL/HDB
CC: [redacted] AL/BSG; [redacted] (LD), Drs. EMSD, BS/AL/BSG/Mobpool; [redacted], BS/AL/BSG
Onderwerp: Fwd: Nieuwsbrief Regionale Media - Ministerie van Defensie 1 mei 2020

Dag [redacted],

Vandaag weer een Herwijnen bericht, zie hieronder. Weer over ALS. Mij staat bij nav de feitelijke vragen dat we op 15 mei het een en ander zouden starten en dat ik daarvoor eerst geïnformeerd zou worden. Klopt dat en zo ja, wanneer krijg ik het een en ander te horen en hoe staat het met alle actiepunten die zijn uitgezet? Dit ook omdat de kamer steeds vraagt om geen onomkeerbare stappen te zetten, dus de vraag is wat wanneer start en hoe zich dit hiertoe verhoudt. Dit maakt ook dat we goed moeten nadenken over de communicatie, dus hoor graag.

Gr. Barbara
PS hoe staat het met de omgevingsmanager?

Van: "%Newsroom DCo, BS/AI/DCO" [redacted]@mindef.nl>
Datum: vrijdag 1 mei 2020 om 08:44:49
Onderwerp: Nieuwsbrief Regionale Media - Ministerie van Defensie 1 mei 2020

Het Defensie-nieuwsoverzicht uit de regionale dagbladen

- Covid-19 (3 articles)
  - Mariniers door Karel Doorman afgezet voor strijd tegen corona | Noordhollands Dagblad | 01 May 2020 07:56
  - 'Warm gesprek' met Zaanse staatssecretaris Barbara Visser | Noordhollands Dagblad | 01 May 2020 07:55
  - Mastbrand: weinig schade, wel veel zorgen | BN/Destem | 01 May 2020 03:33
- Marine (1 article)
  - Mariniers door Karel Doorman afgezet voor strijd tegen corona | Noordhollands Dagblad | 01 May 2020 07:56
- Luchtmacht (1 article)
  - Aanschaf helikopters Gilze-Rijen past in inhaalslag Defensie | Brabants Dagblad | 01 May 2020 03:28
- KMar (1 article)
  - Spelen op de kerktoren mogelijk nieuwe traditie | Noordhollands Dagblad | 01 May 2020 07:50
- EOD (2 articles)
  - Een Duitse mijn in visnetten van de HD42 | IJmuider Courant | 01 May 2020 07:46
  - EOD ruimt'decoratieve'antieke bom | De Gooi- en Eemlander | 01 May 2020 07:42
- Veteranen (2 articles)
  - Bliksembezoek luitenant-generaal aan veteranen | De Gooi- en Eemlander | 01 May 2020 07:44
  - Molukkers Hoogkerk: 'Wij gaan nooit opzij' | Dagblad van het Noorden | 01 May 2020 05:33
- Marinierskazerne (1 article)

[redacted]

Van: Visser, B, Drs.
Verzonden: maandag 20 april 2020 10:14
Aan: [redacted] AL/HDB
Onderwerp: RE: Nieuwsbrief Regionale Media - Ministerie van Defensie 20 april 2020

Eens, maar dacht dat jij dacht dat ik het WGO deed☺. Ben her niet mee eens nl met amendement.

[redacted] AL/HDB < [redacted] @mindef.nl>
Verzonden: maandag 20 april 2020 09:49
Aan: [redacted] < [redacted] mindef.nl>; [redacted] EMSD, BS/AL/HDB/Belmdwrs < [redacted] mindef.nl>; [redacted] BS/AL/HDB/Belmdwrs [redacted] l@mindef.nl>; [redacted] AL/HDB/Belmdwrs [redacted] @mindef.nl>; [redacted], BS/AL/HDB/Belmdwrs [redacted] mindef.nl>
CC: [redacted] (LD), Drs. EMSD, BS/AL/BSG/Mobpool < [redacted] mindef.nl>; [redacted] AL/BSG < [redacted] mindef.nl>; [redacted] AL < [redacted] mindef.nl>; [redacted] BS/AL/DS/Dir. Plan. < [redacted] mindef.nl>; [redacted] BGEN, BS/AL/DS/Dir. Plan. [redacted] @mindef.nl>; [redacted] AL/HDFC < [redacted] mindef.nl>; [redacted] AL/HDFC/Dir Begrot/Afd. BegrZ [redacted] @mindef.nl>
Onderwerp: Re: Nieuwsbrief Regionale Media - Ministerie van Defensie 20 april 2020

Barbara
[redacted] weet dat het via HDFC naar Ank moet, maar het splitsen van de begroting in een land lucht zee en joint deel vind ik bij uitstek iets waar je vooraf wat van moet vinden, daarom wil ik het vooraf voorgelegd hebben en niet achteraf ter info als je er niets meer aan kunt doen.
[redacted]

[redacted]
+ [redacted]

Van: "Visser, B, Drs." < [redacted] @mindef.nl>
Datum: maandag 20 april 2020 om 09:47:13
Aan: " [redacted] AL/HDB" [redacted] @mindef.nl>, " [redacted] EMSD, BS/AL/HDB/Belmdwrs" < [redacted] @mindef.nl>, " [redacted] BS/AL/HDB/Belmdwrs" [redacted] @mindef.nl>, [redacted] BS/AL/HDB/Belmdwrs" [redacted] @mindef.nl>, [redacted]., BS/AL/HDB/Belmdwrs" [redacted] @mindef.nl>
Cc: " [redacted] (LD), Drs. EMSD, BS/AL/BSG/Mobpool" < [redacted] mindef.nl>, " [redacted] AL/BSG" [redacted] @mindef.nl>, " [redacted] AL" < [redacted] mindef.nl>, " [redacted] BS/AL/DS/Dir. Plan." < [redacted] mindef.nl>, " [redacted] BGEN, BS/AL/DS/Dir. Plan." [redacted] @mindef.nl>, " [redacted] HDFC" < [redacted] mindef.nl>, " [redacted] AL/HDFC/Dir Begrot/Afd. BegrZ" < [redacted] @mindef.nl>
Onderwerp: Re: Nieuwsbrief Regionale Media - Ministerie van Defensie 20 april 2020

Het moet naar Ank, die doet WGO. Ben uiteraard ook benieuwd naar antwoord.

Van: " [redacted] HDB" [redacted] mindef.nl>
Datum: maandag 20 april 2020 om 09:41:39
Aan: " [redacted] EMSD, BS/AL/HDB/Belmdwrs" < [redacted] @mindef.nl>, " [redacted]

[redacted] L, Ir. MPM, BS/AL/HDB/Belmdwrs" <[redacted]@mindef.nl>, [redacted] BS/[redacted] Belmdwrs" [redacted]@mindef.nl>, [redacted] Drs., BS/AL/HDB/Belmdwrs" [redacted]@mindef.nl>
Cc: "[redacted] (LD), Drs. EMSD, BS/AL/BSG/Mobpool" <[redacted]mindef.nl>, "[redacted] AL/BSG" <[redacted]@mindef.nl>, "Visser, B, Drs." <B.[redacted]11@mindef.nl>, "[redacted] AL" <[redacted]mindef.nl>, "[redacted] BS/AL/DS/Dir. Plan." [redacted]mindef.nl>, [redacted], BS/AL/DS/Dir. Plan." <[redacted]@mindef.nl>, "[redacted] AL/HDFC" <[redacted]mindef.nl>, "[redacted] AL/HDFC/Dir Begrot/Afd. BegrZ" <[redacted]@mindef.nl>
Onderwerp: Re: Nieuwsbrief Regionale Media - Ministerie van Defensie 20 april 2020

[redacted]
kunnen jullie voor het AO een reactie (Fiche QandA) bouwen op onderstaand voorstel van D66 en CU..
Liefst afgestemd met CDS en DMO en zeker voordat het meegaat naar het AO met STAS en PA STAS

> D66 en ChristenUnie, de twee andere regeringspartijen, willen dat het fonds nog wel anders wordt ingericht. Zij vinden dat één pot geld voor de hele krijgsmacht te moeilijk te controleren is door de Tweede Kamer. Daarom komen zij vandaag met een amendement om het fonds te splitsen. De landmacht, de luchtmacht en de marine krijgen dan elk hun eigen pot met geld. Een vierde pot moet volgens hen worden gereserveerd voor investeringen die de hele defensieorganisatie aangaan.

[redacted]

Van: "Visser, B, Drs." <[redacted]@mindef.nl>
Datum: maandag 20 april 2020 om 09:17:54
Aan: "[redacted] AL/HDB" [redacted]@mindef.nl>
Cc: "[redacted] (LD), Drs. EMSD, BS/AL/BSG/Mobpool" <[redacted]mindef.nl>, "[redacted] AL/BSG" <[redacted]mindef.nl>
Onderwerp: Fwd: Nieuwsbrief Regionale Media - Ministerie van Defensie 20 april 2020

En nav stuk Herwijnen, reden te meer om duidelijkheid over de andere drie geschikte locaties te hebben en dat we daar in openbaarheid over mogen spreken.
En @ [redacted] kun je er achteraan gaan bij wie dit speelt en wat precies?

Van: "%Persvoorlichting, BS/AL/DCO" [redacted]@mindef.nl>
Datum: maandag 20 april 2020 om 08:49:29
Onderwerp: Nieuwsbrief Regionale Media - Ministerie van Defensie 20 april 2020

Het Defensie-nieuwsoverzicht uit de regionale dagbladen

- Covid-19 (8 articles)
  - 'Koop nieuw defensiematerieel vooral in Nederland' | Brabants Dagblad | 20 Apr 2020 03:34
  - Websites gehackt om illegale medicijnen tegen corona aan te bieden | Dagblad De Limburger | 20 Apr 2020 01:25
  - Rust en files aan grens bij Roermond | Dagblad De Limburger | 20 Apr 2020 01:25
  - Rust bij grensovergang, zaterdag nog lange file | Dagblad De Limburger | 20 Apr 2020 01:24
  - Onderzeeboot Zr.Ms. Dolfijn ontsmet na uitbraak corona | Noordhollands Dagblad | 18 Apr 2020 05:56
  - #Samensterk Respectmoment door hulpverleners voor hulpverleners | Haarlems Dagblad | 18 Apr 2020 05:52
  - 'Het is geen sprint, maar een marathon' | BN Destem | 18 Apr 2020 04:18

- Help collega's de crisis door met tips van Defensie | De Gelderlander | 18 Apr 2020 04:08

- Marine (1 article)
  - Marine koopt nieuwe robots | Noordhollands Dagblad | 18 Apr 2020 05:56
- Marinierskazerne (1 article)
  - Wientjes geeft Zeeland hoop | Provinciale Zeeuwse Courant | 18 Apr 2020 04:16
- Hinder (3 articles)
  - Defensie vliegt langer zonder vergunning | Leeuwarder Courant | 20 Apr 2020 05:31
  - 'Wacht met bouwen van nieuw militair radarstation in Herwijnen' | De Gelderlander | 18 Apr 2020 04:10
  - Het Volkel van 'Zonder kerk worden we een buitenwijk van Uden' | Brabants Dagblad | 18 Apr 2020 04:06
- EOD (2 articles)
  - EOD laat explosief ontploffen | BN/Destem | 20 Apr 2020 03:41
  - Mortiergranaat bij uitkijktoren en vuurwerk in het bos | AD/Utrechts Nieuwsblad | 18 Apr 2020 04:15
- 75 jaar vrij / 4 en 5 mei (1 article)
  - Nieuwe straten krijgen namen gesneuvelden | Brabants Dagblad | 18 Apr 2020 04:06

Disclaimer: Deze Nexis Newsdesk™-nieuwsbrief is uitsluitend bestemd voor gebruik door uw organisatie; externe distributie is niet toegestaan. Op het gebruik van de content in deze nieuwsbrief zijn de aanvullende beperkingen van toepassing die zijn opgenomen in de Algemene voorwaarden

Covid-19:

'Koop nieuw defensiematerieel vooral in Nederland'
Brabants Dagblad - HANNEKE KEULTJES - 20 apr 2020 03:34 (published: 20 apr 2020 14:00) - 402 woorden
Rubriek: p.14
Lengte: 402 woorden

Regeringspartijen VVD en CDA willen dat het ministerie van Defensie nieuw materieel voor de krijgsmacht zo veel mogelijk bij Nederlandse bedrijven bestelt. Daarmee moet de economie worden aangejaagd.

,,Hier is een win-win te halen", vindt VVD-Kamerlid André Bosman, die de scheepsbouw als voorbeeld neemt. Zo wil het kabinet voor ongeveer 3,5 miljard euro nieuwe onderzeeboten kopen. Daarvoor zijn nog drie aanbieders in de race, waarvan twee een Nederlandse partner hebben.

Het CDA wil nog een stap verder gaan. Kamerlid Martijn van Helvert vindt dat de regel die voorschrijft dat dit soort grote orders Europees moet worden aanbesteed, tijdelijk buiten werking wordt gesteld. ,,Ik wil dat het kabinet mogelijk maakt dat we in de coronacrisis materieel in eigen land kunnen bestellen."

De partijen doen het voorstel vandaag in een Kamerdebat over het defensiematerieelfonds. Uit die nieuwe pot met geld moeten voortaan alle ict- en materieelprojecten worden betaald en het onderhoud van materieel. De aankoop van nieuw materieel is duur, de bouw duurt lang en loopt vaak vertraging op - denk aan de JSF - waardoor de uitgaven in de reguliere begroting vaak lastig zijn te plannen.

Normaal gesproken moeten ministeries geld dat ze binnen hun eigen begroting niet opmaken, teruggeven aan het ministerie van Financiën. Met het nieuwe fonds is wettelijk verankerd dat geld voor de aanschaf voor nieuw materieel kan worden meegenomen naar volgende jaren.

D66 en ChristenUnie, de twee andere regeringspartijen, willen dat het fonds nog wel anders wordt ingericht. Zij vinden dat één pot geld voor de hele krijgsmacht te moeilijk te controleren is door de Tweede Kamer. Daarom komen zij vandaag met een amendement om het fonds te splitsen. De landmacht, de luchtmacht en de marine krijgen dan elk hun eigen pot met geld. Een vierde pot moet volgens hen worden gereserveerd voor investeringen die de hele defensieorganisatie aangaan.

ChristenUnie-Kamerlid Joël Voordewind vindt het fonds juist nu belangrijk, 'vooral als er weer op defensie bezuinigd dreigt te worden na deze coronacrisis'. ,,Nadat de afgelopen jaren de spanningen met Rusland oplaaiden, hebben we ons gerealiseerd dat we defensie te vroeg in de uitverkoop hebben gedaan. Dit moeten we nu voorkomen door via dit materieelfonds de krijgsmacht op een basisniveau te houden."

[redacted]

Van: Visser, B, Drs.
Verzonden: zondag 19 april 2020 21:24
Aan: [redacted] AL/HDB; [redacted] AL/DS/DAOG
CC: [redacted] (LD), Drs. EMSD, BS/AL/BSG/Mobpool; [redacted] AL/BSG; [redacted] EMSD, BS/AL/HDB/Belmdwrs; [redacted] TLNT, BS/AL/HDB/Stafbureau; [redacted] AL
Onderwerp: Re: Herwijnen antwoorden 83 vragen na aankondiging RCR, versie [redacted]

Dag [redacted]

Ik kan via de e-mail app de bijlagen met track changes niet openen. Ik krijg het niet gekopieerd naar docs. Dus kan er nu niet naar kijken, helaas.

Van: "[redacted] AL/HDB" [redacted] mindef.nl>
Datum: zondag 19 april 2020 om 20:40:18
Aan: "Visser, B, Drs." [redacted] mindef.nl>, "[redacted] AL/DS/DAOG" <[redacted] @mindef.nl>
Cc: "[redacted] (LD), Drs. EMSD, BS/AL/BSG/Mobpool" <[redacted] mindef.nl>, "[redacted] AL/BSG" <[redacted] mindef.nl>, "[redacted] AL/HDB" [redacted] @mindef.nl>, "[redacted] EMSD, BS/AL/HDB/Belmdwrs" <[redacted] mindef.nl>, "Moussaoui, O, el, TLNT, BS/AL/HDB/Stafbureau" <[redacted] @mindef.nl>, "[redacted] AL" <[redacted] mindef.nl>
Onderwerp: Herwijnen antwoorden 83 vragen na aankondiging RCR, versie 17

Barbara,

In bijgevoegde versie tref je de wijzigingen van afgelopen weekeinde aan. In deze mail een aantal opmerkingen.

art 11

[redacted]

onderzoeken) ook formeel gebeuren (gezamenlijk verslag) en zekerstellen dat zowel het college als de raad voldoende "bediend" worden.
- Zekerstellen dat we voor het AO afspraken hebben gemaakt met de gemeente waarbinnen de alternatieve locaties liggen over het kunnen noemen van een inschatting over medewerking / draagvlak
- Er is eerder gevraagd naar monitoring van personeel dat met radars werkt, graag bij P-cluster navragen hoe het daarmee staat
- Navragen waar de info uit 56 al is gepubliceerd
- Navragen bij agentschap TELECOM waarom 5 G lager is dan ¾ G Ref vraag 57
- Met en RVB checken of er nu wel of geen wettelijke verpliuchting is met de tijdelijke woonunit uit 61 rekening te houden

Ik stuur je het commentaar op de vorige versie ter referentie ook door (separate mails)

In Herwijnen zijn in de afgelopen 15 jaar 7 patiënten met ALS geconstateerd. De impact hiervan is voor een betrekkelijk klein dorp natuurlijk groot. De GGD heeft in maart 2018 contact gehad met het ALS-centrum, voor het geval de vraag zou worden gesteld of de gemeente/GGD het voorkomen van ALS en de relatie met de blootstelling aan radar in Herwijnen kan onderzoeken. Het ALS-centrum gaf aan dat dit niet mogelijk is. ALS wordt niet veroorzaakt door één factor, maar door een combinatie van meerdere factoren. Van de factoren waarbij ze relaties hebben aangetoond (roken, leeftijd, geslacht) zijn de relaties bovendien niet erg sterk. Om goed onderzoek te kunnen doen naar oorzaken van ALS heb je, om deze redenen, gegevens van veel mensen/ patiënten nodig. Voor Herwijnen is 7 patiënten in 15 jaar erg veel, maar voor onderzoek naar de oorzaak is het aantal te klein.

Algemeen, niet specifiek voor Herwijnen
Het RIVM heeft in opdracht van het ministerie SZW literatuuronderzoek gedaan (mei 2019) naar de vraag of langetermijnblootstelling aan elektromagnetische velden op het werk een verband laat zien met ziekten zoals kanker, ALS, MS, ziekte van Alzheimer. Het onderzoek is een aanvulling op een vergelijkbaar onderzoek in 2015. Het RIVM concludeert dat er geen eenduidig antwoord is op de vraag of elektromagnetische velden op het werk langetermijngezondheidseffecten, waaronder kanker, bij werknemers kunnen veroorzaken. In 2015 trok het RIVM dezelfde conclusie. Het RIVM ziet in het onderzoek een relatie tussen laagfrequente elektromagnetische velden en ALS. Deze laagfrequente velden komen o.a. voor in de chemische industrie, bij de productie en distributie van elektriciteit en bij metaalbewerking. Deze werknemers worden ook blootgesteld aan andere factoren, zoals chemische stoffen of elektrische schokken. Het is niet duidelijk of de blootstelling aan elektromagnetische velden of andere factoren op de werkplek de oorzaak is. Het RIVM ziet hierin wel aanwijzingen, maar geen bewijs voor een verband tussen laagfrequente elektromagnetische velden en de zenuwziekte ALS

Antwoord vragen door gemeente aan SP Tweede Kamer

en
www.ad.nl/rivierenland/ondanks-pogingen-om-de-komst-van-militaire-radartoren-in-herwijnen-tegen-te-houden-komt-hij-er-toch-a9e6cfc1/

Vraag 3: Kunt u aangeven waar precies de informatie over het voorstel te vinden is van de International Commission of Non-Ionizing Radiation Protection (ICNIRP) om de huidige - 20 jaar oude normen - voor elektromagnetische velden te gaan wijzigen?

Antwoord: *Onderstaand is de link toegevoegd waarvan we denken dat deze bron wordt bedoeld:*
https://www.antennebureau.nl/actueel/nieuws/2018/juli/31/consultatie-op-internet-over-wijziging-huidige-normen-elektromagnetische-straling

Vraag 4:
Kunt u tevens, en misschien is dat op dezelfde plaats te vinden, een overzicht geven van de landen in Europa die de strengere norm van 5V/M hanteren?

Antwoord: *Het RIVM heeft in 2018 hierover een overzicht uitgegeven die u kunt vinden via de onderstaande link:*
https://www.rivm.nl/sites/default/files/2018-11/Comparison%20of%20international%20policies%20on%20electromagnetic%20fields%202018.pdf

Vraag 5: Is duidelijk waarom er geen Milieueffectrapportage is gedaan?

Antwoord:*De noodzaak tot het opstellen van een m.e.r. of m.e.r.-beoordeling is geregeld via het Besluit m.e.r. De activiteiten moeten genoemd zijn in onderdeel C of D van de bijlage van het Besluit. Dit is niet het geval voor wat betreft de onderhavige radartoren. Er was ten tijde van de publicatie van het ontwerpbestemmingsplan (14 december 2016) daarom geen verplichting tot het opstellen van een m.e.r. of m.e.r.-beoordeling.*
(Ten overvloede: door wijziging van het Besluit m.e.r. per 1 juli 2018 is voor nieuwe procedures minimaal een aanmeldingsbesluit noodzakelijk.)

Vraag 6: Ik heb begrepen dat er in de gemeente meer gevallen van de ziekte ALS zijn te noteren. Dat wordt in uw brief niet in concreto genoemd. Is deze bewering over ALS juist? Is het tevens juist dat dat in verband wordt gebracht met het KNMI-radarstation? Zo ja, wordt de oorzaak van het hoge aantal ALS-patiënten onderzocht?

Antwoord: *Ten aanzien van deze vraag heeft op 26 maart 2018 een betrokken vertegenwoordiger van de GGD-Gelderland-Zuid een bericht aan onze gemeente gemaild waarin de volgende relevante informatie is opgenomen:*
"Gevraagd is of het mogelijk is onderzoek te doen naar verbanden tussen ALS en bepaalde leefstijl- of omgevingsfactoren in een kleine populatie (inwoners dorp Herwijnen, met 7 patiënten). Het ALS-centrum gaf aan dat dit niet mogelijk is. ALS wordt niet veroorzaakt door één factor, maar door een combinatie van meerdere factoren. Van de factoren waarbij ze relaties hebben aangetoond (roken, leeftijd, geslacht) zijn de relaties bovendien niet erg sterk. Om goed onderzoek te kunnen doen naar oorzaken van ALS heb je, om deze redenen, gegevens van veel mensen/ patiënten nodig. Voor Herwijnen is 7 patiënten in 15 jaar erg veel (ook de impact), maar voor onderzoek naar de oorzaak is het aantal te klein.

De onderzoeker van het ALS-centrum vertelde wel dat ze bezig zijn met het zoeken naar zogenaamde clusters in Nederland. Ze kijken dan op de kaart van Nederland waar ALS het meest voorkomt, en of ze hier een verklaring voor kunnen vinden. Mogelijk levert dit in de toekomst nog informatie op.
Voor meer informatie over het onderzoek naar risicofactoren zie:
https://www.als-centrum.nl/kennisplatform/epidemiologisch-onderzoek/

Wij hopen u mede namens onze gemeenteraad met het bovenstaande voldoende te hebben geïnformeerd.

Voor nadere informatie / vragen / toelichting op de gegeven antwoorden, kunt u contact opnemen met de heer [redacted] Fysiek Domein, team Ruimtelijke Ontwikkeling en Wonen (ROW). Hij is telefonisch bereikbaar onder nummer [redacted] of via zijn e-mailadres: [redacted]westbetuwe.nl.

[redacted]

Van: Visser, B, Drs.
Verzonden: zaterdag 14 maart 2020 20:07
Aan: [redacted] AL/HDB
CC: [redacted] AL/BSG; [redacted] (LD), Drs. EMSD, BS/AL/BSG/Mobpool; [redacted] AL/DS/DAOG; [redacted], BS/AL
Onderwerp: Re: ICNIRP

Dank [redacted] voor de update, hoop dat het hem allemaal lukt. Fijn weekend nog.

Van: "[redacted] AL/HDB" <[redacted]@mindef.nl>
Datum: donderdag 12 maart 2020 om 13:11:04
Aan: "Visser, B, Drs." <[redacted]mindef.nl>
Cc: "[redacted] AL/BSG" <[redacted]mindef.nl>, "[redacted] (LD), Drs. EMSD, BS/AL/BSG/Mobpool" <[redacted]mindef.nl>, "[redacted] AL/HDB" [redacted]@mindef.nl>, "[redacted] AL/DS/DAOG" <[redacted]mindef.nl>, "[redacted] AL" <[redacted]mindef.nl>
Onderwerp: ICNIRP

Barbara,

Nieuwe ICNIRP normen zijn gepubliceerd. Eerste scan door [redacted] leidt tot de voorlopige conclusie dat het geen probleem oplevert. Hij is nu druk met zowel het beantwoorden van een deel van de vragen als het maken van berekeningen om te bepalen of de nieuwe normen ergens tot andere inzichten en conclusies leiden m.b.t. onze radars.
Ik garandeer nog niet dat hij met ICNIRP klaar is voor verzending vragen, verwacht dat het voor het AO wel lukt om gevalideerde conclusies te hebben.

[redacted]

[redacted]
Directeur Integraal Beleid
.....
Directoraat Generaal Beleid
Ministerie van Defensie
Kalvermarkt 33 | 2511 CB | Den Haag | kamer A-23
Postbus 20701 | 2500 ES | Den Haag | The Netherlands
.....
M: +3[redacted]
[redacted]mindef.nl
www.defensie.nl

Officier Toegevoegd
[redacted]@mindef.nl
M: + [redacted]

Secretariaat:
[redacted]@mindef.nl
T: [redacted]
(op woensdag flex)

Directeur Integraal Beleid
[redacted]

Begin doorgestuurd bericht:

Van: "[redacted], [redacted] 'AOCS NM/711SQN" [redacted]@mindef.nl>
Datum: 6 december 2019 om 15:34:58 CET
Aan: '[redacted] /AL/HDB" [redacted]@mindef.nl>
Onderwerp: Brief aangaande radarlocaties Herwijnen

Geachte commodore [redacted],

In de bijlage vindt u een brief van LVNL aangaande het historisch gebruik van de radarlocaties Herwijnen 'Oost' en 'West'.

Met vriendelijke groet,
[redacted]
Commandant 711 LVL-squadron

Air Operations and Control Station Nieuw Milligen locatie Schiphol-Oost
Commando Luchtstrijdkrachten
Ministerie van Defensie

GSM [redacted]

Van: [redacted]:@lvnl.nl>
Verzonden: vrijdag 6 december 2019 15:23
Aan: [redacted], [redacted] 'AOCS NM/711SQN [redacted]@mindef.nl>
CC: [redacted]. (S&I\ CNS) [redacted]@lvnl.nl>
Onderwerp: Vragen Herwijnen

Hallo [redacted],

Hierbij de toegezegde brief in pdf. Zoals gevraagd is de brief ook in hard copy onderweg.

Vriendelijke groet,

[redacted]

[redacted]

Van: Visser, B, Drs.
Verzonden: maandag 14 december 2020 11:21
Aan: [redacted] AL/DGB
CC: [redacted] AL/BSG; [redacted] BS/AL/BSG/Mobpool; [redacted] BS/AL/DGB/ [redacted] BS/AL/DJZ; [redacted] BS/AL/BSG
Onderwerp: RE: Herwijnen

Lijkt me handig inderdaad, ik zet [redacted] om deze reden ook even in de cc.

Van: [redacted] AL/DGB <[redacted] mindef.nl>
Verzonden: maandag 14 december 2020 10:18
Aan: [redacted] <[redacted] mindef.nl>
CC: [redacted] AL/BSG <[redacted] mindef.nl>; [redacted] BS/AL/BSG/Mobpool <[redacted] mindef.nl>; [redacted] BS/AL/DGB/DMV <[redacted] mindef.nl>; [redacted] drs., BS/AL/DJZ <[redacted] mindef.nl>
Onderwerp: Re: Herwijnen

Barbara, we zijn bezig om de opties nader in kaart te brengen. Het wringt hoe dan ook. Proberen dat einde dag bij jou te hebben. Dan morgen op basis daarvan even overleggen?
Groet
[redacted]

Van: "Visser, B, Drs." <[redacted] @mindef.nl>
Datum: maandag 14 december 2020 om 09:23:26
Aan: "[redacted] AL/DGB" <[redacted] mindef.nl>
Cc: "[redacted] AL/BSG" <[redacted] mindef.nl>, "[redacted] BS/AL/BSG/Mobpool" <[redacted] mindef.nl>, "[redacted] BS/AL/DGB/DMV" [redacted] @mindef.nl>, "[redacted], Mr. drs., BS/AL/DJZ" <[redacted] mindef.nl>
Onderwerp: Re: Herwijnen

Dag [redacted]

Nav onderstaande afspraken is er vrijdag een nota gestuurd, ik heb door ook contact over gehad met [redacted] Ik was verrast nl dat we eerst onderzoeken gaan doen voordat we ontwerp publiceren. Ik heb wel behoefte om inzichtelijk te krijgen wat nu de planning is en het politieke voorstel? En wat de consequenties zijn van niet alleen windmolenpark groen maar breder.

Gr. Barbara a

Van: "[redacted], BS/AL/DGB" <[redacted] mindef.nl>
Datum: vrijdag 4 december 2020 om 18:08:53
Aan: "Visser, B, Drs." <[redacted] @mindef.nl>
Cc: "[redacted] BSG" <[redacted] @mindef.nl>, "[redacted] BS/AL/BSG/Mobpool" <[redacted] mindef.nl>, "[redacted] BS/AL/DGB/DMV" <[redacted] mindef.nl>, "[redacted] BS/AL/DJZ" <[redacted] mindef.nl>
Onderwerp: Herwijnen

Barbara, cfm je verzoek, zie mail hieronder.

Zoals besproken pakken we volgende zaken op:

1) Nader contact met [redacted] over tekst motie
2) Bezien hoe dat aanvullende onderzoek er precies uit zou kunnen zien (hoe dit ook te begrenzen qua scope en tijd)
3) Juridische check mbt mogelijke consequenties van verder uitstel als gevolg aanvullend onderzoek
4) Politieke strategie voor verdere proces (wat/wanneer volgend jaar naar Kamer, communicatie)
5) Nader in kaart brengen van gevolgen van aanvullend onderzoek voor windmolenpark.

Fijn weekend!

[redacted]

Van: "[redacted] BS/AL/DGB/DMV" <[redacted] mindef.nl>
Datum: vrijdag 4 december 2020 om 17:38:44
Aan: [redacted] Mr., BS/AL/DGB" <[redacted] mindef.nl>
Onderwerp: Herwijnen

Radar te Wier is inmiddels vervangen, Radar te Nieuw Milligen dient zsm te worden vervangen door een radar die zuidelijker is gesitueerd: - betere spreiding van beide radars, betere radarafdekking boven Randstad, meer ruimte geven aan Windenergie initiatieven Flevoland.

- Na aanvankelijke instemming B&W Lingewaal hebben Lingewaal en nieuwe gemeente West Betuwe bestemmingsplan wijziging afgewezen.
- Instemming RCR: 11-09-2019 2e Kamer / 17-12-2019 1e Kamer
- 06-02-2020 Publiceren TNO onderzoek gezondheidseffecten
- 06-02-2020 Publiceren RVB onderzoek alternatieve locaties
- 14-02-2020 Besluit RCR in de Staatscourant gepubliceerd
- 09-09-2020 TNO onderzoek ICNIRP 2020 normen aan Kamer
- 09-09-2020 Fraunhofer bevestigd kwaliteit TNO onderzoek

- **Gezondheid**
- Of ooit kan worden geconcludeerd dat radarstraling een effect op gezondheid heeft, is niet uit te sluiten.
- Tegelijk constateer ik dat er al veel wetenschappelijk onderzoek naar gezondheidseffecten heeft plaatsgevonden. Er is hierbij geen causaal verband aangetoond tussen niet-ioniserende radar straling en

gezondheidseffecten, noch wordt een oorzakelijk verband waarschijnlijk geacht, mits normen niet worden overschreden.

- ICNIRP heeft normen vastgesteld in 1998 en deze bijgesteld in 2020. Deze limieten beschermen ruim tegen opwarmingsschade, ook bij zwakkeren in de samenleving
- WHO beschouwt de ICNIRP-normen als leidend. De Raad van de Europese Unie beveelt de ICNIRP normen aan. In Nederland beveelt de gezondheidsraad gebruik van de ICNIRP normen aan
- De SMART-L radar voldoet ruimschoots aan de normen ook de samengestelde stralingsbelasting blijft zowel voor de piekveldsterkte als gemiddelde veldsterkte ruim beneden de norm.
- Stadsgewest Brussel en enkele andere landen hebben ervoor gekozen stringentere normen te hanteren. Deze normen staan in Brussel ter discussie omdat ze de uitrol van 5G verhinderen.

- **ALS**
- Niet-ioniserende radarstraling kan leiden tot verwarming van het lichaam. Er is geen oorzakelijk verband met ALS vastgesteld.
- De GGD geeft aan dat er risicofactoren zijn voor ALS als erfelijke aanleg, leefstijl en risicofactoren in de (werk)omgeving.
- Het aantal van 5 of 6 mensen met ALS in Herwijnen is, mogelijk dor toeval, hoger dan verwacht, er is geen aangetoond verband met radars.
- GGD GLD Z: "het is niet zinvol is om nader (epidemiologisch) onderzoek te doen in Herwijnen naar de relatie tussen de blootstelling aan radiofrequente EMV van radar of andere mogelijke risicofactoren en ALS

- **ALARA**
- THALES-Nederland heeft een moderne radar gebouwd die dankzij toepassing van moderne elektronica in ontvanger en signaalverwerking tot lagere piek leidt en gemiddelde veldsterkte belasting dan de voorganger de MPR nodig had. Daarmee wordt een onnodig hoge blootstelling van mensen in de omgeving vermeden.

- **Veiligheid en voorzorg**
- De onderzoeken tonen de veiligheid van de Radar aan, door de wijze van onderzoeken valt te verwachten dat de daadwerkelijke blootstelling lager is; extra:
- Meten voor operationele in gebruik name, resultaten bekend stellen
- Meten doen we ook op korte afstanden van de radar
- Optioneel: Periodiek een controlemeting uitvoeren

- **Locatie en alternatieve locaties**
- Er is gekeken naar civiele en militaire locaties. Ze zijn onacceptabel vanwege onvoldoende radardekking en/of te lange tijd voor realisatie
- Zoals uit figuur 4 uit de beantwoording van de feitelijke vragen blijkt hebben de KNMI weerradar en de navigatieradars nauwelijks invloed op de samengestelde blootstelling. Er is vrijwel geen winst te behalen door de SMART –L radar te verplaatsen naar een plaats verder van de KNMI radar en verder van de navigatieradars van schepen verwijderd.
- Een alternatieve locatie is het verplaatsen van het probleem.
- De gemeentes waar alternatieve locaties liggen hebben al aangegeven tegen de komst van een radar te zijn

- **Communicatie**
- Naast de informatievoorziening op de website zijn twee inloopavonden geweest waarop vragen zijn beantwoord.
- 80 deelnemers en 200 reacties op voorontwerp

- **Conclusie**
- Het zo spoedig mogelijk realiseren van de nieuwe radar is van landsbelang voor de nationale veiligheid.
- Er is geen reden om een negatief gezondheidseffect van de komst van de nieuwe SMART-L radar bij Herwijnen te verwachten.
- Er is aan voorzorgsmaatregelen voldaan door onderzoek uit te voeren en dat door een onafhankelijk internationaal instituut te laten valideren.
- Er is geen overschrijding te verwachten van de nieuwste ICNIRP – normen die door de WHO, de EU en het kabinet op grond van een advies van de Gezondheidsraad worden geadviseerd.
- De bijdrage van KNMI en scheepsradars aan samengestelde blootstelling is te verwaarlozen.
- Er zij geen alternatieve locaties beschikbaar die voldoen, waar medewerking wordt verleend aan het plaatsen van een radar.
- Er is voor Defensie geen reden de plannen voor de plaatsing van een SMART-L radar nabij Herwijnen te wijzigen

- **RCR-vervolg**
- 28-08-2020 Voorontwerp Rijksinpassingsplan gepubliceerd
- Begin-01-2021: Publicatie Ontwerp Rijksinpassingsplan + start zienswijze periode van 6 weken
- Eind-01-2021: Informatie bijeenkomsten
- Medio-02-2021: Sluiting zienswijze periode Ontwerp Rijksinpassingsplan
- Begin-04-2021: Publicatie Definitief Ontwerp Rijksinpassingsplan + start beroepsperiode
- Eind-05-2021: sluiting beroepsperiode + start behandeling beroepen door Raad van State
- Medio 2021: Bouwen onder risico mogelijk (nog over besluiten)
- Periode eind 2021 – begin 2022: uitspraak Raad van State
- Begin 2022 : start bouw radar
- Eind 2023: oplevering radar te Herwijnen

[redacted]

Van: Visser, B, Drs.
Verzonden: vrijdag 11 december 2020 20:16
Aan: [redacted] BS/AL/DGB/DMV
CC: [redacted] AL/DGB; [redacted] BS/AL/BSG/Mobpool; [redacted] AL/BSG; [redacted] BS/AL/DGB/DMV/AFD VASTG; [redacted] AL/DGB/KAB
Onderwerp: Re: 20201211 IT schema Herwijnen

Dag [redacted]

Ben het niet helemaal eens met de gekozen insteek, dus graag even bespreken.

Gr. Barbara

Van: "[redacted] BS/AL/DGB/DMV" <[redacted]mindef.nl>
Datum: vrijdag 11 december 2020 om 18:18:35
Aan: "Visser, B, Drs." [redacted]mindef.nl>
Cc: "[redacted] AL/DGB" <[redacted]mindef.nl>, "[redacted] BS/AL/BSG/Mobpool" [redacted]@mindef.nl>, "[redacted] AL/BSG" <[redacted]@mindef.nl>, "[redacted] BS/AL/DGB/DMV/AFD VASTG" <[redacted]mindef.nl>, "[redacted] AL/DGB/KAB" <[redacted]mindef.nl>
Onderwerp: 20201211 IT schema Herwijnen

Beste Barbara,

Vandaag vroeg je om het tijdschema van de reactie op de motie-Van Helvert, ook in relatie tot publicatie Ontwerp en Nota van Antwoord. In de bijlage staat hoe wij denken de moties (inclusief die van Belhaj) aan te pakken en welke gevolgen dat heeft voor het tijdschema, alsook windplan Groen.

Fijn weekend,
[redacted]

[redacted]

Van: [redacted]
Verzonden: maandag 9 december 2019 12:21
Aan: [redacted] (LD), Drs. EMSD, BS/AL/BSG/Mobpool; [redacted] AL/HDB
CC: [redacted] AL/BSG
Onderwerp: FW: Radar Herwijnen: Uitstel van de stemming nodig. Plús Het citaat van [redacted] én PLan B
Bijlagen: geografisch+overzicht+aangedragen+alternatieve+radarlocaties.pdf; ATT00001.htm; Gebundeld overzicht van ingediende vragen over radarstation Herwijnen.pdf; ATT00002.htm

Hier hebben ze een punt en heb ik iets toegezegd!

Gebundeld overzicht van ingediende vragen bewoners.
Inmiddels zijn de meeste vragen van bewoners online gezet in een gebundeld overzicht (zie bijlage). U kunt goed lezen welke zorgen er leven bij de bewoners, en hoe hoog het kennisniveau van Herwijnen ondertussen is geworden.
Eindelijk, na veel reminders en kritische vragen vanuit u, komt er wellicht meer transparantie. Helaas is geen enkele vraag al beantwoord. En dat terwijl deze vragen al 4 – 8 weken in bezit van defensie zijn. Uiteraard gaat het nu om het gedegen en ordentelijk onderzoek en juiste beantwoording van alle onderzoeksvragen.

Van: [redacted] AL/BSG
Verzonden: maandag 9 december 2019 10:35
Aan: Visser, B, Drs. <[redacted] mindef.nl>
CC: [redacted] (LD), Drs. EMSD, BS/AL/BSG/Mobpool <[redacted] mindef.nl>
Onderwerp: FW: Radar Herwijnen: Uitstel van de stemming nodig. Plús Het citaat van [redacted] [redacted] én PLan B

Ook aan [redacted] gestuurd.

Van: [redacted] <[redacted] @eerstekamer.nl>
Verzonden: zondag 8 december 2019 21:36
Aan: [redacted] AL/BSG <[redacted] mindef.nl>
Onderwerp: Fwd: Radar Herwijnen: Uitstel van de stemming nodig. Plús Het citaat van [redacted] [redacted] én PLan B

Verstuurd vanaf mijn iPad

Begin doorgestuurd bericht:

> **Van:** [redacted] <[redacted] @gmail.com>
> **Datum:** 8 december 2019 om 16:49:15 CET
> **Aan:** voorzitter@eerstekamer.nl, voorzitter@tweedekamer.nl, [redacted] <[redacted] @eerstekamer.nl>
> **Onderwerp: Radar Herwijnen: Uitstel van de stemming nodig. Plús Het citaat van [redacted] [redacted] én PLan B**

Beste leden van de Eerste Kamer van de vaste kamer commissie o.a. Defensie,

Het was een pittig debat afgelopen week. We willen we jullie bedanken voor het stellen van kritische vragen. We hebben vanaf de tribune gezien dat de meerderheid onze zorgen deelt.
We zien ook dat de Eerste Kamer wil dat de lopende onderzoeken duidelijkheid moeten bieden over de cumulatieve stralingsniveau's, gezondheidseffecten en alternatieve locaties. En we zien dat ook u wilt dat de onderzoeksvragen gesteld door burgers uit Herwijnen en van het "Bewonerscomité Radar nee" m.b.t. de militaire radartoren goed worden beantwoord.

U heeft hierover terecht kritische vragen gesteld aan de Stass. Maar heeft u ook **concrete antwoorden**? Wij vinden van **niet**.

Om die reden vragen wij u om uitstel van stemming te vragen totdat alle antwoorden er zijn.

Zoals eerder gezegd zien wij ook het landsbelang van het plaatsen van een dergelijke radar in; echter om hele duidelijke redenen is Herwijnen niet de goede locatie wanneer defensie in staat zou zijn om haar **tunnelvisie** over boord te gooien. Ook hebben wij zelf een **plan B** voor Defensie ontwikkeld, aan het eind van deze brief.

In deze brief gaan we in op de volgende onderwerpen:

- **Het gemiddelde en Piek vermogen.** Hierbij als voorproeve een beroemd citaat van [redacted] | [redacted]:
  "Een statisticus waadde vol vertrouwen door een rivier die gemiddeld één meter diep was. Hij verdronk."
- **Alternatieve Locaties en Landsbelang**. 39 locaties waarbij nauwelijks mogelijkheden op de "postzegel' van het zoekgebied. Hoe kan dat? Welke locaties ziet defensie zelf als alternatief? Er zijn zoveel vragen en zo weinig antwoorden.
- **De gestelde onderzoeksvragen** door bewoners zijn, na 2 maanden, geclusterd. [redacted]. Maar zijn er al **antwoorden? Geen enkel**
- **PLAN B:** Defensie heeft géén plan B. Wij wel.
- Conclusie: **Uitstel van stemming** tot onderzoeken klaar zijn is ons inziens noodzakelijk

Gemiddeld en Piekvermogen van de radar(s) is cruciaal
Het is van cruciaal belang om via beloofde onderzoeken antwoord te krijgen hebben op de vraag van het piekvermogen van de militaire Smart L radar (xxxx megaWatt) in combinatie met piekvermogen van de KNMI radar (500kW). Hieronder een uitleg:

De krachtigste emissies van radiogolven worden opgewekt door *radarsystemen*. Opsporingsradars als de Smart L werken met zeer hoge piekvermogens hebben meestal draaiende antennes, zodat het tijdsgemiddelde stralingsniveau op één plaats beperkt wordt. Toch kunnen in de omgeving van dergelijke radars hoge blootstellingen voorkomen, vandaar ook de veilige richtafstand van 1500 meter, waaraan in Herwijnen niet kan worden voldaan!. High Power Radars zoals SMART L werken met een hoog gemiddeld vermogen. De straling van de meeste radars is gepulseerd. Pulsen van extreem korte duur worden uitgestuurd met een ritme van enkele honderden pulsen per seconde. Daarom is het uitgezonden piekvermogen gewoonlijk 1000 maal hoger dan het gemiddeld vermogen. Hiermee worden de soepele ICNIRP normen zeer fors overschreden, zonder ook maar van een voorzorgsprincipe te spreken.
https://www.milieuinfo.be/milieuthemas/geluids-geur-lichthinder/themabeschrijving-niet-ioniserende-straling.pdf

Om dit in de context te zien hieronder 2 voorbeelden:

- Verblijven in een ruimte met gemiddeld 70 decibel geluidsniveau loopt een mens gemakkelijk gehoorschade of permanente doofheid op , indien de piekbelasting boven de 120dB is gegaan.
- Een ander voorbeeld is de eerder genoemde quote van Godfried Bomans: *"Een statisticus waadde vol vertrouwen door een rivier die gemiddeld één meter diep was. Hij verdronk."*

Onze zorgen zijn niet weggenomen als er alleen wordt gekeken naar gemiddelde vermogens. Zie hieronder de link naar een recent artikel over 5G waarin ook gesproken wordt over de pulserende 5G straling met piekmomenten:

https://www.telegraaf.nl/watuzegt/1596439823/5-g-niet-uitrollen-voordat-de-gezondheidsrisico-s-duidelijk-zijn

Dit artikel beschrijft het aspect van radiogolven dat minder vaak in de aandacht komt. De normen die nu gelden, bepalen de gemiddelde intensiteit van straling, maar 5G werkt ook, net als SMART L radar, met pulserende en gepolariseerde straling (*phased array*). Dit komt erop neer dat er korte, maar veelvuldige piekmomenten in de straling zitten. Juist dit aspect kan de risico's weleens flink verhogen. De ICNIRP norm lijkt vooral naar gemiddelde stralingswaarden te kijken op korte termijn. Niet naar piekbelastingen en ook niet op lange termijn. Er zijn geen gezondheidsonderzoeken gedaan, noch voor 5G noch voor de krachtige SMART L radar op basis van deze zelfde technologie.

En dan nog iets:
Wordt de Smart L radar straks ook voorzien van aanvullende radarsystemen tegen een aanval van drones? Geeft dit dan ook weer aanvullende straling voor het cumulatief effect? Juist dergelijke beschermingssystemen zorgen voor sterke verhoging van de lokale stralingsniveaus, immers een drone-aanval gebeurt laag boven de grond.

Conclusie:
Krijgt het ministerie van Defensie Carte Blanche met een RCR, terwijl al deze onzekerheden niet zijn onderzocht?

Alternatieve locaties en landsbelang
Inmiddels zijn de alternatieve locaties die door bewoners zijn opgegeven, geplot op de landkaart. Zie de bijlage.
Er zijn door bewoners maar liefst 39 locaties opgegeven waarvan er naast Nieuw Milligen zelf 36 locaties ten zuiden van Nieuw Milligen bevinden. 33 daarvan bevinden zich ten zuid-westen van Nieuw Milligen, wat tot 8 november tot het officiële zoekgebied behoorde.
En toen werd het zoekgebied beperkt tot de bekende postzegel.

Is het op zich eigenlijk al niet belachelijk dat een machtig apparaat als defensie aan burgers vraagt om alternatieve locaties? Kan Defensie dat niet zelf? Het lijkt er inderdaad op van niet.

Hoezo is Defensie in staat geweest om de Kamer te informeren over slechts 1 alternatieve locatie op Gilze Rijen in 2012 naast referentie Herwijnen? Gebaseerd op het TNO rapport uit 2012?
Eind 2014 met de aanschafnota van de 2 nieuwe radars was er nog geen grote noodzaak tot verplaatsing; anders was dit in 2014 wel expliciet gemaakt.

Dus wat is de waarde van dit rapport uit 2012?
Sterker nog, het TNO rapport van 2012 bevat afbeeldingen met radardekking, terwijl SMART L radartechnologie nog in de ontwikkelingsfase zat (pas leverbaar in 2018).
Hoe kunnen deze afbeeldingen gebruikt worden om aan te geven waar deze radar moet staan?
Zijn deze afbeeldingen wellicht gewoon gemaakt op basis van de bekende ouderwetse MPR radartechnologie van de radar in Nieuw Milligen?

Wat is nou echt de reden dat er niet veel meer locaties geschikt zijn dan alleen Herwijnen, met een zeer hoge cumulatie van stralingsbronnen en een zorgwekkende historie van spierziekten als ALS?

Het antwoord is ons duidelijk. **Tunnelvisie.**

Tevens blijkt uit dat de noodzaak van een goede ruimteverdediging belangrijker is voor de NAVO dan de laagtedekking van 1000 voet waarop het antwoord van de Stass is gebaseerd vanuit het TNO rapport. https://www.maakindustrie.nl/radar-van-thales-zorgt-voor-onderschepping-ballistische-raket/
Wanneer de radar in Nieuw Millingen hoger wordt geplaatst voorkomt dit ook het gebrek aan de laagtedekking. Waarom wordt belang gehecht aan een dekking op 1000 voet bij het noordelijk deel van de Randstad terwijl andere gebieden dan minder dekking hebben?

De Smart L radar is bij uitstek aangeschaft om ballistische raketten te detecteren en dus ook satellieten die hoog in de lucht tot buiten de damkring kunnen circuleren. Die functie kan vanuit geheel Nederland vervuld worden!
Het landsbelang van het plaatsen van de Smart L radar hangt niet af van Herwijnen!
2 belangrijke zaken worden onnodig en onterecht aan elkaar verbonden.
We zijn samen met u zeer benieuwd naar de (overige) alternatieve locaties aangedragen door Defensie zelf, zodat de RCR voor Herwijnen kan stoppen.

Overigens blijft het voor ons wel vreemd dat we (zonder tunnelvisie) toestaan dat onze essentiële spionage satellieten uit Burum verplaatst mogen worden naar het buitenland zodat 5G in Nederland kan worden uitgerold.
Kritisch gesteld: de economie (5G = 900 miljoen) is belangrijker dat de veiligheid (= landsbelang?) en de veiligheid is weer belangrijker dan onze gezondheid...

Gebundeld overzicht van ingediende vragen bewoners.
Inmiddels zijn de meeste vragen van bewoners online gezet in een gebundeld overzicht (zie bijlage). U kunt goed lezen welke zorgen er leven bij de bewoners, en hoe hoog het kennisniveau van Herwijnen ondertussen is geworden.
Eindelijk, na veel reminders en kritische vragen vanuit u, komt er wellicht meer transparantie. Helaas is geen enkele vraag al beantwoord. En dat terwijl deze vragen al 4 – 8 weken in bezit van defensie zijn. Uiteraard gaat het nu om het gedegen en ordentelijk onderzoek en juiste beantwoording van alle onderzoeksvragen.

Onderzoeken van Defensie nog niet klaar, wacht met stemmen
De belangen en uitkomsten van de onderzoeken zijn gelukkig met de moties van de Tweede Kamer en het debat in de Eerste Kamer goed op scherp gezet. *Geen schop de grond in voordat..*

Deze onderzoeksresultaten zouden toch juist meegenomen moeten worden in de besluitvorming, ook door de Eerste Kamer? Hoe kan er gestemd worden over een RCR als de impact niet goed is onderzocht? En het kost nauwelijks meer tijd om even te wachten, de onderzoeken kunnen elk moment klaar zijn.

HET PLAN B

In de plenaire vergadering is meermaals gevraagd aan de Stass of Defensie een Plan B heeft, voor het geval de RCR niet wordt goedgekeurd, of wanneer de Raad van State de plaatsing van de Radar in Herwijnen verbiedt. De Stass heeft geen plan B, maar gaat uit van een correct volgen van de RCR procedure zodat plan B niet nodig is. Onze brieven van de afgelopen 8 weken mogen toch duidelijk maken dat er meer dan voldoende aanleiding is om de correctheid van de procedure in twijfel te trekken. Zoals eerder gesteld staat daarom het Bewonerscomité Radar Nee sterk in een RvS procedure. Daarmee is vertraging van plaatsing van de Radar een reëel risico. Daarom, wij zijn namelijk niet tegen de radar, hebben wij zelf een voorstel voor een plan B.

- plaats in het landsbelang, én vanwege snelheid, de radar op één van de tientallen aangegeven alternatieve locaties. Een militaire locatie ligt hier voor de hand gezien de tijdslijn.
- De SMART L radar is binnen 1 maand verplaatsbaar (zie aanschafmotie uit 2014) en weer elders op te bouwen; dus daarmee is Defensie flexibel naar de toekomst.
- Neem de tijd voor een gedegen onderzoek voor een betere alternatieve locatie niet in Herwijnen. Herwijnen heeft al één radar.

Conclusie: Stel de stemming uit tot onderzoeksresultaten klaar zijn

Met alle bovenstaande argumenten voorzien van bewijs, plus ons eigen voorstel voor een plan B is het naar onze mening nu nog niet de tijd om te stemmen over een RCR. De RCR is niet nodig en vergroot de kans dat de radarplaatsing vastloopt in de wettelijke procedure. (zie ook onze brief van 1 December). Dit zal leiden tot nog meer onnodig tijdverlies, na de 1,5 jaar die Defensie al heeft verloren tot nu toe.
We wensen u een weloverwogen besluit toe.

Met vriendelijke groet,

[redacted]

Bewonerscomité Radar Nee

[redacted]

Van: Visser, B, Drs.
Verzonden: zondag 1 december 2019 23:58
Aan: [redacted] AL/HDB
CC: [redacted] (LD), Drs. EMSD, BS/AL/BSG/Mobpool; [redacted] AL/BSG
Onderwerp: Re: Opmerkingen bij tweede Mail aan EK van 24-11

Ok hoor graag zsm morgen de nog openstaande punten, maar ook of alles is beantwoord. LvNL en de radars wil ik ook een duidelijk antwoord op, men noemt het in de stukken van deze mensen een reserveradar. Andere vraag zijn deze mensen nu wel of niet benaderd voor een gesprek?

Met vriendelijke groet,

Barbara Visser

> Op 30 nov. 2019 om 23:21 [redacted] AL/HDB [redacted] mindef.nl> het volgende geschreven:
>
>
>
>
>
> <Herwijnen comments tweede mail aan EK 24-11.docx.attachctrl>
> <ATT00001.txt.attachctrl>

[redacted].

Van: Visser, B, Drs.
Verzonden: zondag 8 december 2019 10:23
Aan: [redacted]/AL/HDB
CC: [redacted]/AL/BSG; [redacted] (LD), Drs. EMSD, BS/AL/BSG/Mobpool
Onderwerp: Fwd: Brief aangaande radarlocaties Herwijnen
Bijlagen: image005.png; ATT00001.htm; ATT00001.htm; ATT00002.htm; Brief 201910039 Radarlocaties Herwijnen_def.pdf; ATT00003.htm; ATT00002.htm; ATT00004.htm

Dag [redacted],

Dank, wat doen we met deze brief? Wat is het advies? Publicatie op website met duiding?

Met vriendelijke groet,

Barbara Visser

Begin doorgestuurd bericht:

> **Van:** "[redacted]/AL/BSG" <[redacted]mindef.nl>
> **Datum:** 6 december 2019 om 16:27:08 CET
> **Aan:** "Visser, B, Drs." <[redacted]mindef.nl>
> **Onderwerp: FW: Brief aangaande radarlocaties Herwijnen**
>
> In hardcopy in je post
>
> *Met vriendelijke groeten,*
>
> [redacted]t
> **secretaresse staatssecretaris Defensie**
>
> PKC | Kalvermarkt 32 | 2511 CB | Den Haag | kamer A 115
> Postbus 20701 | 2500 ES | Den Haag | MPC 58 B
> T: ([redacted])
> M: [redacted]
> @: [redacted]@mindef.nl
>
> Denk bij een bezoek aan het Ministerie aan een legitimatiebewijs!
>
> [redacted]/AL/HDB
> **Verzonden:** vrijdag 6 december 2019 15:52
> **Aan:** [redacted], BS/AL/BSG <[redacted]mindef.nl>
> **Onderwerp:** Fwd: Brief aangaande radarlocaties Herwijnen
>
> Wil je de bijlage printen en nog in het Herwijnen mapje stoppen
> Nice weekend
> [redacted]
> [redacted]

[redacted]

Van: Visser, B, Drs.
Verzonden: zaterdag 30 november 2019 23:21
Aan: [redacted] AL/HDB
CC: [redacted] AL/BSG; [redacted] (LD), Drs. EMSD, BS/AL/BSG/Mobpool
Onderwerp: Re: Nabrander Radar Herwijnen: Er is geen systematisch onderzoek gedaan door Defensie. Brief stass 22 nov niet correct

Daar moet [redacted] antwoord op hebben.
@ [redacted] kun je zsm reageren?

Ik moet ook antwoord hebben op Thales rapport, staat niet in bundel! Wat is rapport, wat zegt het, wat doen we ermee ihkv procedure en cumulatieve effecten etc? Waarom dit rapport, wat betekent het tov vorig rapport etc

Verstuurd vanaf mijn iPhone

> Op 30 nov. 2019 om 23:11 [redacted] AL/HDB [redacted] mindef.nl> het volgende geschreven:
>
> Er is een rapport van THALES waarin ze aangeven dat het stralingsniveau iets hoger is geworden. Het blijkt daardoor dat er iets grotere veiligheidsmarges rond de radar nodig zijn, maar dat deze marges nog steeds ruim binnen de normen vallen.
> TNO neemt de nieuwe afstanden mee in het onderzoek naar cumulatieve effecten.
>
> Ongetwijfeld staat daarover iets in de eerste mail, maar het is van
> belang te horen of daar nog meer in staat
>
>
>
> [redacted]
>
>
> [redacted]
> Directeur Integraal Beleid
> +31 [redacted]
>
>> Op 30 nov. 2019 om 22:15 heeft Visser, B, Drs. <[redacted] mindef.nl> het volgende geschreven:
>>
>> Dag [redacted] nav je mail net. Gisteren ook al om gevraagd. Ik mis in de bundel ook de antwoorden op mail Partij voor de dieren, klopt dat?
>>
>> Verstuurd vanaf mijn iPhone
>>
>>> Op 29 nov. 2019 om 23:08 heeft Visser, B, Drs. <[redacted] mindef.nl> het volgende geschreven:
>>>
>>> En welke informatie van vanmiddag doelen ze op? Blijkbaar hoge stralingsniveau, kunnen we daar achter komen?
>>>
>>> Verstuurd vanaf mijn iPhone
>>>
>>>> Op 29 nov. 2019 om 22:47 [redacted] AL/BSG <[redacted] mindef.nl> het volgende geschreven:
>>>>
>>>>

>>>>
>>>> Verstuurd vanaf mijn iPhone
>>>>
>>>> Begin doorgestuurd bericht:
>>>>
>>>>
>>>>
>>>>
>>>> Van: "[redacted]
>>>> <[redacted]t@gmail.com<mailto:r[redacted]@gmail.com>>
>>>> Aan: "EK-voorzitter"
>>>> <voorzitter@eerstekamer.nl<mailto:voorzitter@eerstekamer.nl>>,
>>>> "voorzitter@tweedekamer.nl<mailto:voorzitter@tweedekamer.nl>"
>>>> <voorzitter@tweedekamer.nl<mailto:voorzitter@tweedekamer.nl>>,
>>>> [redacted]"
>>>> <[redacted]@eerstekamer.nl<mailto:[redacted]:@eerstekamer.nl>>
>>>> Onderwerp: Nabrander Radar Herwijnen: Er is geen systematisch
>>>> onderzoek gedaan door Defensie. Brief stass 22 nov niet correct
>>>>
>>>>
>>>> Geachte Leden van de Eerste Kamer vaste kamercommissie Defensie,
>>>>
>>>>
>>>>
>>>> Na onze eerste mail van deze middag (24 nov) met het schokkende nieuws over het huidige hoge stralingsniveau, sturen we nog een nabrander in reactie op de brief van de stass van afgelopen vrijdag 22 November.
>>>>
>>>>
>>>>
>>>> Als het gaat over het claimen van systematisch onderzoek naar een locatie voor de radar door de stass hebben wij de volgende opmerkingen en bedenkingen:
>>>>
>>>> · Voor het zoeken van een alternatieve locatie voor Nieuw Milligen is naast Herwijnen slechts één geografisch alternatief (in 2012 door TNO) onderzocht: Gilze Rijen; dat kun je toch geen structureel systematisch onderzoek noemen door Defensie, waarop de RCR vanwege nationale veiligheid is gebaseerd?
>>>>
>>>> · Hoe kan Defensie claimen een systematisch onderzoek te hebben gedaan terwijl zij pas op 8 november 2019 een alternatief zoekgebied hebben kunnen vaststellen met de grootte van een "postzegel"? In bijgevoegde powerpoint (3 slides) wordt ook heel goed duidelijk dat het "ideale zoekgebied" absurd klein is gekozen...wat ons betreft lijkt het erop dat een zoekgebied is gedefinieerd waarbinnen Herwijnen de voorkeur heeft. Dat is niet systematisch onderzoeken, maar systematische manipulatie.
>>>>
>>>> · Daarnaast klopt het dat de locatie Herwijnen gemakkelijk te verwerven was, maar dat er draagvlak was vanuit de gemeente Lingewaal is een ongeloofwaardig fantasieverhaal. Niemand binnen de gemeenteraad is in 2016 of 2017 op de hoogte geweest van dit traject. Pas in voorjaar 2018 zijn raadsleden door de burgers uit Herwijnen op dit dossier gewezen. Alleen het 3 koppig college was op de hoogte.
>>>>
>>>> · Vervolgens heeft de gemeenteraad van Lingewaal heeft in oktober 2018 unaniem NEE gestemd tegen de militaire radar en het wijzigen van het bestemmingsplan om motiverende redenen (zie bijlage). Defensie had gehoopt op een appeltje-eitje procedure en heeft veel relevante informatie achter gehouden om zo vast te kunnen houden aan de locatie Herwijnen.
>>>>
>>>> Ten slotte geeft de Stass in haar uitleg aan:
>>>>
>>>> "Als eerste stap bij de noodzakelijke vervanging van de twee radarstations is gekeken naar de mogelijkheid de bestaande radars te Wier en Nieuw-Milligen te vervangen. Voor de radar in Wier was dit mogelijk. Voor de radar in Nieuw- Milligen was dit binnen de eisen echter niet mogelijk".
>>>>

>>>> Echter, de stass zou n.a.v. vragen uit de 2e Kamer (AO 4 September) nog een onderbouwing geven waarom de radartoren in Nieuw Milligen technisch niet op minimaal 60 meter hoogte kan worden gebouwd. Dit is nog niet gebeurd.
>>>>
>>>> "Als tweede stap is er daarom in 2012 voor gekozen te zoeken naar een meer zuidwestelijk gelegen alternatief voor Nieuw-Milligen. Hierbij is het TNO onderzoek van 2012 gebruikt.
>>>>
>>>> Waarom wordt dan in de aanschafnota van 29 oktober 2014 gesproken over het project Vervanging Medium Power Radar (MPR) door 2 Smart L radars in Wier en Nieuw Milligen? (zie bijlage). Herwijnen wordt nergens genoemd.
>>>>
>>>> Verplaatsing was een mogelijke optie maar geen essentiële voorwaarde voor de aanschaf van de 2 Smart L radars. Ondertussen wordt door defensie en de stass deze essentie wel geclaimd.
>>>>
>>>> Ook alle bovenstaande informatie, plus de informatie van hedenmiddag, is voor ons bewoners ondertussen de druppel. Het is genoeg zo. Het complete dossier zit vol desinformatie, achtergehouden informatie die wij als bewoners boven tafel krijgen, en vol poging tot manipulatie door defensie.
>>>>
>>>> Wij vragen dan ook nogmaals dat u, als controlerend orgaan van de Tweede Kamer en regering de uitvoering van de RCR niet goedkeurt, en besluit dat de RCR direct moet stoppen en niet pas na onderzoek van alternatieve locaties! Herwijnen is geen ideale locatie.
>>>>
>>>> Met vriendelijke groet, en altijd tot extra toelichting bereid,
>>>>
>>>> [redacted]
>>>>
>>>> [redacted]
>>>>
>>>>
>>>>
>>>> Bijlagen
>>>>
>>>> - Besluit gemeente lingewaal tegen wijziging bestemmingsplan
>>>>
>>>> - Powerpoint radar radius locatie gebied met uitleg, glasheldere afbeeldingen
>>>>
>>>> - Brief Stass 22 november
>>>>
>>>> - TNO Rapport 2012
>>>>
>>>> - Aanschafnota SMART L Radars
>>>> <onderbouwing gemeenteraad lingewaal unaniem tegen
>>>> plaatsingradar.pdf.attachctrl> <ATT00001.htm.attachctrl>
>>>> <ATT00001.htm.attachctrl> <ATT00002.htm.attachctrl> <RADAR radius
>>>> locatie gebied in Europa final.pptx.attachctrl>
>>>> <ATT00003.htm.attachctrl> <ATT00002.htm.attachctrl>
>>>> <ATT00004.htm.attachctrl> <Brief Stass Visser aan Eerste kamer 22
>>>> nov 2019.pdf.attachctrl> <ATT00005.htm.attachctrl>
>>>> <ATT00003.htm.attachctrl> <ATT00006.htm.attachctrl> <TNO Rapport
>>>> 2012 alternatieve locatie Gilze Rijen.pdf.attachctrl>
>>>> <ATT00007.htm.attachctrl> <ATT00004.htm.attachctrl>
>>>> <ATT00008.htm.attachctrl> <Aanschafnota SMART L radar
>>>> 2014.pdf.attachctrl> <ATT00009.htm.attachctrl>
>>>> <ATT00005.htm.attachctrl> <ATT00010.htm.attachctrl>

Van: Visser, B, Drs.
Verzonden: dinsdag 12 november 2019 04:30
Aan: [redacted]AL/HDB
Onderwerp: Re: E-mail van het lid [redacted] inzake RCR Herwijnen [PRDF-11010006]

Wel gekregen, maar niet naar gekeken. Nu pas.

Met vriendelijke groet,

Barbara Visser

Op 11 nov. 2019 om 16:28 [redacted] AL/HDB <[redacted]@mindef.nl> het volgende geschreven:

> Barbara, ik neem aan dat je dit van [redacted] hebt ontvangen, maar voor de zekerheid nog even het advies van mij (in bijlage) en de reactie van de LA die daarna ook nog is geschreven (in mailtrail)
> [redacted]
>
> **From:** [redacted] | Pels Rijcken [redacted]@pelsrijcken.nl> **On Behalf Of** [redacted] | Pels Rijcken
> **Sent:** maandag 11 november 2019 15:20
> **To:** [redacted] BS/AL/DJZ/CI BST [redacted]@mindef.nl>
> **Cc:** [redacted]AL/HDB [redacted]@mindef.nl>; [redacted] BS/AL/DJZ [redacted]@mindef.nl>; [redacted], BS/AL/DJZ/Cluster WR [redacted]@mindef.nl>; [redacted] BS/AL/HDB/Belmdwrs <[redacted]mindef.nl>
> **Subject:** RE: E-mail van het lid Nicolaï inzake RCR Herwijnen [PRDF-11010006]
>
> Geachte heer [redacted] beste [redacted]
>
> In het mailbericht van het Eerste Kamerlid [redacted] wordt het juridisch kader op zichzelf juist geschetst.
> Tegen het besluit om de Rijkscoördinatieregeling toe te passen staat geen zelfstandig beroep open. Beroep is pas mogelijk op het moment dat het kader van die Rijkscoördinatieregeling een inpassingsplan is vastgesteld (en een omgevingsvergunning voor de bouw en gebruik is verleend).
> Op de voorbereiding van zo'n inpassingsplan is inderdaad de openbare voorbereidingsprocedure van afdeling 3.4 van de Awb van toepassing, en dus moet er eerst een ontwerp-inpassingsplan ter inzage worden gelegd. Daartegen kan door een ieder kan een zienswijze worden ingediend. Tegen de definitieve vaststelling van het inpassingsplan staat rechtstreeks beroep open bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.
>
> Met betrekking tot de inschatting van het Eerste Kamerlid dat het hele traject nog zeker minimaal twee jaar in beslag zal nemen, merk ik op dat dit in de praktijk waarschijnlijk wel iets sneller kan. Op zichzelf is juist dat, alvorens een ontwerp-inpassingsplan ter inzage kan worden gelegd, alternatieven moeten worden onderzocht, en dat dat enige tijd zal vergen. Vervolgens kan echter binnen circa drie maanden het definitieve inpassingsplan worden vastgesteld. Vervolgens staat beroep open bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Dat beroep heeft echter geen automatisch schorsende werking, en het inpassingsplan wordt dan ook in beginsel reeds van kracht na afloop van de termijn voor het instellen van beroepschriften (zes weken). Om de inwerkingtreding van het inpassingsplan te voorkomen kunnen verzoeken om voorlopige voorziening worden ingediend, maar als die worden afgewezen, treedt het inpassingsplan in werking. Als de voorzieningenrechter van de Raad van State besluit

om het inpassingsplan te schorsen, treedt dat inpassingsplan nog niet in werking, en moet de bodemprocedure worden afgewacht. Voor de Raad van State geldt daarbij echter op grond van artikel 8.3, tweede lid, van de Wro een termijn van zes maanden na ontvangst van het verweerschrift.
Tegen die achtergrond deel ik niet de inschatting van het Eerste Kamerlid dat het hele traject nog zeker minimaal twee jaar in beslag zal nemen. Het traject zal minimaal een jaar in beslag nemen, en maximaal twee jaar.

Vervolgens vraagt het Eerste Kamerlid zich af of Defensie niet veel beter af is met een andere locatie waar geen (grote) tegenstand van de gemeente en bevolking is te verwachten.
Vanuit juridisch oogpunt moet ik die vraag ontkennend beantwoorden. Immers, als thans zou worden besloten tot een andere locatie voor het radarstation, moet dáár de hele ruimtelijke procedure vanaf het begin worden gevoerd. Dat betekent een geheel nieuw onderzoek naar alle ruimtelijke aspecten van het radarstation op de dan beoogde locatie, en vervolgens de reguliere procedure van totstandkoming van een bestemmingsplan. Tegen dat bestemmingsplan staat vervolgens ook weer beroep open bij de Raad van State, maar dan geldt niet de verkorte beslistermijn. Met andere woorden, als voor een alternatieve locatie zou worden gekozen, staat vast dat daarmee veel meer tijd is gemoeid dan met een inpassingsplan voor de locatie Herwijnen.

Ten slotte, wat betreft de veronderstelling van het Eerste Kamerlid dat als uit het alternatievenonderzoek zou blijken dat er ook een andere geschikte locatie blijkt te zijn, dan niet meer wordt voldaan aan de in artikel 3.35 Wro vervatte voorwaarden voor toepassing van de Rijkscoördinatieregeling: dat is onjuist. Artikel 3.35 van de Wro vraagt voor toepassing van de Rijkscoördinatieregeling (en de totstandkoming van een rijksinpassingsplan) niet dat er geen alternatieven zouden mogen zijn. De enige voorwaarde voor het volgen van de rijkscoördinatieprocedure en voor het vaststellen van een rijksinpassingsplan is dat er sprake is van de 'verwezenlijking van een onderdeel van het nationaal ruimtelijk beleid'. Uit de parlementaire geschiedenis volgt dat "klassieke nationale projecten en activiteiten die betrekking hebben op 's lands veiligheid", waaronder "landsverdediging", onder het criterium "een goede nationale ruimtelijke ordening" vallen en daarmee dus van nationaal belang zijn.

Zie *Kamerstukken II* 2002/03, 28 916, nr. 3, blz. 38 en 52.

Dat is bij het radarstation Herwijnen zonder twijfel het geval, en andere voorwaarden voor toepassing van een rijkscoördinatieprocedure zijn er niet. Er is niet alleen niet vereist dat er geen alternatieven zouden zijn, maar bijvoorbeeld is ook niet vereist dat de besluitvorming op lokaal niveau moet zijn vastgelopen of iets dergelijks. Het is een rechtstreekse bevoegdheid van het Rijk om – als het gaat om nationaal ruimtelijk beleid – de rijkscoördinatieprocedure toe te passen. In de praktijk gebeurt dat ook veelvuldig door de minister van EZK, waar het gaat om windturbineparken.

Groet,

[redacted]

[redacted] | | | |

Van: [redacted] mindef.nl [redacted] mindef.nl>
Verzonden: maandag 11 november 2019 14:04
Aan: [redacted] | Pels Rijcken <[redacted].@pelsrijcken.nl>
CC: [redacted] mindef.nl; [redacted] @mindef.nl [redacted] mindef.nl; [redacted] mindef.nl
Onderwerp: FW: E-mail van het lid [redacted] inzake RCR Herwijnen

Beste [redacted]

Zoals besproken. Graag jullie appreciatie van de email van het lid van de Partij voor de Dieren hieronder.

Met groet,

[redacted]
Hoofd Cluster Bestuurs-, Straf- en Tuchtrecht
.....
Directie Juridische Zaken
Ministerie van Defensie
PKC | Spui 32 | 2511 BS | Den Haag |
Postbus 20701 | 2500 ES | Den Haag | MPC 58B
.....
T + [redacted]
[redacted]@mindef.nl
www.defensie.nl

From: [redacted] AL/BSG
Sent: maandag 11 november 2019 13:13
To: [redacted] BS/AL/DJZ/CI BST [redacted]@mindef.nl>; [redacted] BS/AL/DJZ/Cluster WR [redacted]@mindef.nl>
Cc: [redacted] BS/AL/DJZ [redacted]@mindef.nl>; [redacted] CDRE, MA, BS/AL/HDB [redacted]@mindef.nl>
Subject: FW: E-mail van het lid [redacted] inzake RCR Herwijnen

Dag [redacted] en [redacted]

Zojuist met [redacted] besproken dat ik jullie deze informatie stuur met het verzoek hiernaar te kijken. Onderstaande mail heb ik afgelopen vrijdagavond van een EK-lid ontvangen en bij [redacted] uitgezet. Wellicht hadden jullie hier dus al iets van gezien. [redacted] heeft vanochtend bijgevoegd advies van de LA en bijgevoegde mail met een reactie van EZK aan mij doorgestuurd. Ik heb echter nog geen advies ontvangen hoe ik op onderstaande mail moet reageren. Wat klopt van hetgeen de Partij voor de Dieren zegt en wat niet en waarom niet?

Ik zit zelf onvoldoende in de Wro om hier een appreciatie op te geven. Mag ik daarom jullie vragen om hiernaar te kijken?

Helaas is er enige haast bij geboden, omdat er vanmiddag gesprekken plaatsvinden tussen EK-leden onderling over dit onderwerp.

Alvast hartelijk dank voor jullie hulp.

Met vriendelijke groet,
[redacted]

Begin doorgestuurd bericht:

> **Van:** [redacted] [redacted]@eerstekamer.nl>
> **Datum:** 8 november 2019 om 13:41:17 CET
> **Aan:** [redacted] <[redacted]@eerstekamer.nl>, [redacted] [redacted]s-[redacted]@eerstekamer.nl>
> **Onderwerp: E-mail van het lid** [redacted] **inzake RCR Herwijnen**

Geachte leden van de commissies BDO en IWO,

Op verzoek van het lid [redacted] (Partij voor de Dieren) stuur ik onderstaande e-mail aan u door.

Vriendelijke groet,

[redacted]
Stafmedewerker Internationaal
Kamercommissie Buitenlandse Zaken, Defensie en Ontwikkelingssamenwerking

Eerste Kamer

M [redacted]
E
I

Begin doorgestuurd bericht:

Van: [redacted]
Datum: 7 november 2019 om 18:14:01 CET
Onderwerp: radarstation
Aan de leden

Aan het slot van de bijeenkomst met de staatssecretaris over het radarstation kwam naar aanleiding van de vraag van Christine kort aan de orde welke procedures er mogelijk zullen komen als de gemeente en belanghebbenden gaan dwarsliggen.
Ik heb het een en ander uitgezocht; het is een ingewikkelde materie.

Er zijn de volgende besluiten aan de orde:

1. Het besluit om met toepassing van artikel 3.35 Wet op de ruimtelijke ordening (Wro) de gemeenteraad en B&W opzij te schuiven en hun bevoegdheden over te nemen, en ook om te bepalen dat de uitoefening van bevoegdheden wordt gecoördineerd.

2. Het vaststellen van een inpassingplan (wijziging bestemmingsplan)

3. Het verlenen van een omgevingsvergunning voor de bouw en het gebruik.

4. Mogelijk nog andere besluiten (kapvergunning als bomen in de weg staan; ontheffing voor zwaar transport ...)

De Rijkscoördinatieregeling heeft alleen betrekking op de besluiten 2 en 3. Mogelijk kan het gemeentebestuur dus nog dwarsbomen bij besluiten als bedoeld onder 4 wat weer tot extra vertraging zal leiden.

Tegen besluit 1 staat geen apart beroep open. Wel kan bij de totstandkoming van en het beroep tegen de besluiten 2 en 3 aangevoerd worden dat er onvoldoende grondslag was om de gemeente buiten spel te zetten en niet aan de voorwaarden voor toepassing van artikel 3.35 Wro is voldaan.

Op grond van artikel 8.3 van de Wro worden het inpassingsplan en de omgevingsvergunning als één besluit gezien. Ze worden gezamenlijk voorbereid. Terwijl normaal tegen de omgevingsvergunning eerst beroep bij de rechtbank zou open staan en daarna hoger beroep bij de Raad van State, heeft de wetgever bepaald dat tegen het besluit ter uitvoering van artikel 3.35 eerste lid Wro rechtstreeks beroep open staat op de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van

State. Aangezien het inpassingplan en de omgevingsvergunning samen als één besluit worden gezien, kunnen de belanghebbenden dus na vaststelling van dat besluit alleen naar de Raad van State.
Deze procedure zal zeker meer dan een jaar in beslag nemen. Er staat zes weken beroepstermijn open, dan moet de staatssecretaris nog een verweerschrift indienen en daarna heeft de Raad van State vervolgens zes maanden de tijd, maar dat haalt de Raad nooit (in de Wro staat voor een gewoon bestemmingsplan een jaar, maar daar gaat de Raad bijna altijd ruim met een half jaar overheen).

Bij de voorbereiding van het inpassingsplan en de omgevingsvergunning geldt de uniforme openbare voorbereidingsprocedure die in de Algemene wet bestuursrecht is geregeld.

Burgers hebben daarbij inspraak over een concept-besluit dat ter inzage moet worden gelegd. De staatssecretaris kan zo'n concept pas maken als eerst alle alternatieven onderzocht zijn. Daar is tijd mee gemoeid. Dus valt aan te nemen dat ze nog wacht met het indienen van een aanvraag totdat ze weet dat er geen redelijke alternatieve locaties zijn.
Als de procedure formeel wordt gestart, geldt vervolgens een termijn van zes maanden en als het besluit is genomen, staat beroep open op de Raad van State. Indien binnen de beroepstermijn een verzoek om schorsing wordt ingediend, blijft het inpassingplan buiten toepassing totdat op dat verzoek is beslist. Als de Voorzitter het verzoek inwilligt, blijft het plan buiten werking totdat op het beroep is beslist. Ook de omgevingsvergunning kan geschorst worden.

Als hangende het beroep het besluit geschorst wordt, mag niet met bouwen begonnen worden.

Als ik het zo overzie, gaat het hele traject nog zeker minimaal twee jaar in beslag nemen en dat roept de vraag op of Defensie niet veel beter af is met een andere locatie waar geen (grote) tegenstand van de gemeente en bevolking is te verwachten.

In ieder geval lijkt het onze fractie zinvol om toestemming aan te houden totdat het onderzoek van de alternatieve locaties is afgerond.

Als er immers een andere ook geschikte locatie blijkt te zijn, wordt niet voldaan aan de in artikel 3.35 Wro vervatte voorwaarde voor toepassing van de Rijkscoördinatieregeling en is het rechtens onaanvaardbaar dat reeds nu inbreuk gemaakt wordt op de bevoegdheden van de gemeente.

Wij moeten als Eerste Kamer toetsen of aan de voorwaarden voor toepassing van artikel 3.35 Wro voldaan is, net zoals een rechter dat op een later moment zal moeten doen.

Daartoe is het noodzakelijk dat vast staat dat er geen alternatieven zijn.

Als wij op dit moment nog niet het groene licht geven is er overigens van een onaanvaardbaar tijdverlies geen sprake omdat de staatssecretaris zelf ook pas verder kan met de start van de formele procedure als het onderzoek van de alternatieven is afgehandeld.

Fractie Partij voor de Dieren

[redacted]

Van: Visser, B, Drs.
Verzonden: donderdag 31 oktober 2019 23:45
Aan: [redacted] AL/HDB
CC: [redacted] (LD), Drs. EMSD, BS/AL/BSG/Mobpool; [redacted] AL/BSG; [redacted] BS/AL/HDB/Belmdwrs; [redacted] BS/AL/DCO
Onderwerp: Re: Plan van Aanpak Radarstation Zuid (Herwijnen)

Maar niet inhoudelijk dus.

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Op 31 okt. 2019 om 23:37 [redacted] AL/HDB <[redacted]@mindef.nl> het volgende geschreven:

> Barbara
>
> Dat zit verwerkt in paragraaf 1.5 (participatie) en in de planning (laatste bijlage)
>
> [redacted]
>
> [redacted]
> Directeur Integraal Beleid
> +31 [redacted]
>
> Op 31 okt. 2019 om 22:52 heeft Visser, B, Drs. <[redacted]mindef.nl> het volgende geschreven:
>
>> Dag [redacted]
>>
>> Ontbreekt het communicatie plan nu?
>>
>> Met vriendelijke groet,
>>
>> Barbara Visser
>>
>> Op 31 okt. 2019 om 17:30 [redacted] AL/HDB <[redacted]@mindef.nl> het volgende geschreven:
>>
>>> Barbara,, Ik heb de documenten zelf nog niet gezien in deze vorm maar omwille van de tijd stuur ik ze vast door .
>>>
>>> [redacted]
>>>
>>> [redacted]
>>> Directeur Integraal Beleid
>>> [redacted]
>>>
>>> Begin doorgestuurd bericht:
>>>
>>>> **Van:** "[redacted] DMO/PROJN/STGP" [redacted]@mindef.nl>
>>>> **Datum:** 31 oktober 2019 om 16:55:06 CET
>>>> **Aan:** "[redacted] AL/HDB" [redacted]mindef.nl>

[redacted]

Van: Visser, B, Drs.
Verzonden: woensdag 30 oktober 2019 00:30
Aan: [redacted] AL/HDB
CC: [redacted] AL/BSG; [redacted] BS/AL/HDB/Belmdwrs
Onderwerp: Re: Herwijnen info mbt EK vragen

Dag [redacted]

Tbv voorbereidingen ook op overleg de mails van deze actiecomité en eerdere mails beoordelen op onjuistheden en weerleggen. En zoals gevraagd reageren ook op hun mails met ontvangstbevestiging met reëel tijdpad.

In dit kader, checkvraag in laatste brief hebben we staan 2015 als de locatiekeuze voor Herwijnen. In eerdere brief staat dit, daar slaat men nu op aan als onjuistheid ook.
We hebben zelf in 2015 ons oog op Herwijnen laten vallen neem ik aan en in 2016 formele aanvraag gedaan, klopt dat?

Op 22 april 2016 heeft het ministerie van Defensie bij de voormalige gemeente Lingewaal een principeverzoek ingediend om ten behoeve van de bouw van een militair radarstation mee te werken aan een wijziging van het bestemmingsplan. Het college van Burgemeester en Wethouders heeft in reactie hierop laten weten positief te staan tegenover het verzoek en heeft de wijziging in gang gezet. In zijn openbare vergadering van 11 oktober 2018 heeft de gemeenteraad van Lingewaal1 echter besloten om het bestemmingsplan 'Broekgraaf 1', waarmee werd beoogd aan het gelijknamige perceel de bestemming 'maatschappelijk- militaire zend- en ontvangstinstallatie' toe te kennen, niet vast te stellen (Kamerstuk 27B30, nr. 271, p. 17). De raad heeft daarbij onder andere overwogen dat vaststellen van het plan niet tot 'een goede ruimtelijke ordening' zou leiden. Daarnaast vindt de raad dat onvoldoende inzicht is gegeven in de effecten voor de volksgezondheid.

Met vriendelijke groet,

Barbara Visser

Op 29 okt. 2019 om 15:43 [redacted] AL/HDB <[redacted]@mindef.nl> het volgende geschreven:

> Barbara
>
> Tijdigheid is cruciaal. Het is weliswaar niet zo dat we aftellen tot de dag dat de radar niet reparabel defect raakt, maar het risico dat de radar defect raakt bestaat wel.
>
> Als de RCR wordt afgewezen en we aan het einde van de uitvoering van de onderzoeken een Kamerbrief moeten sturen, moeten wachten op Kamervragen en die moeten beantwoorden waarna er een vergadering of zelfs debat over moet worden gehouden, gaat snel 6 tot 8 weken verloren
>
> [redacted]
>
> [redacted]
>
> Directeur Integraal Beleid
>
> [redacted]
>
> Op 29 okt. 2019 om 15:31 heeft Visser, B, Drs. <[redacted]mindef.nl> het volgende geschreven:

Het gaat om de kernvraag waarom niet eerst onderzoeken en dan RCR, wanneer zijn de onderzoeken afgerond?
En zoals geappt de communicatie moet echt beter!

Met vriendelijke groet,

Barbara Visser

Op 29 okt. 2019 om 15:28 [redacted] AL/HDB [redacted] @mindef.nl> het volgende geschreven:

Radarbeelden worden verstoord door individuele windturbines en windmolenparken. Dit geldt in beginsel voor alle windmolens en zowel voor militaire als voor civiele radarsystemen.
De SMART-L heeft technische voorzieningen om verstoring door windturbines te mitigeren. De nieuwe radar is daarmee beter bestand tegen verstoring door windmolenparken dan de oude (MPR) radar. Het is echter onmogelijk om een radar 100% ongevoelig te maken voor verstoring door windmolenparken. Een windmolen zal altijd een zeker negatief effect hebben op de radarbeelden. Maar de omvang van het aantal windmolens en de hoogte van de windmolens speelt ook een rol. Het aantal molens en de hoogtes van de windmolens in Flevoland is beduidend hoger in vergelijking met die in de omgeving van Herwijnen

Windparken Flevoland versus omgeving Herwijnen

- De 3 windmolens bij Geldermalsen worden ongeveer 125 meter hoog (ashoogte).
- De 11 windturbines bij Deil worden ongeveer 140 meter hoog (ashoogte).
- Bij deze ashoogte komt nog de wieklengte van ongeveer 60-70 meter bij. Tiphoogte voor Geldermalsen wordt dus maximaal ca. 195 m, en voor Deil ca. 210 m.
- Ter vergelijking in Flevoland: windplan Blauw bestaat uit 60 turbines met een maximale tiphoogte van 248 m, windplan Groen bestaat uit 90 turbines met een maximale tiphoogte van 248 m.
- Er is op beide locaties verstoring. Echter, de goede dekking vanaf Herwijnen richting de

Randstad, zuidwesten, zuiden en oosten door de vrije zichtlijnen weegt operationeel op de nadelen van de verstoring door windmolens bij Deil en Geldermalsen.

Verkeersleidingsradars (MASS) zijn ongeschikt voor verdedigingstaken (Wier en Nieuw Milligen).

1. *De verkeerleidingsradars die verspreid door het land zijn gekoppeld binnen het luchtgevechtsleidingsnetwerk hebben per radar een bereik van maximaal 60Nm. Detectie van militaire (snelle) dreiging geeft met deze radars onvoldoende waarschuwingstijd voor verdedigingsmaatregelen. Luchtverdedigingsradars zoals de SMART-L beschikken over een grote detectieafstand waardoor de Luchtgevechtleiding in staat is verdedigingsmaatregelen te nemen.*
2. *De verkeersleidingsradars hebben geen mogelijkheid om hoogte te bepalen zonder "medewerking" van het te detecteren vliegtuig. Hoogtebepaling vindt plaats door het ondervragen van de transponder aan boord van het toestel, deze geeft een antwoord waarin naast identificatiecodes ook de hoogte wordt aangegeven. Dit systeem is voor verdedigingsdoeleinden niet acceptabel. Een vijandig vliegtuig werkt vanuit tactisch oogpunt zonder transponder om detectiemogelijkheden te minimaliseren. De luchtgevechtsleiding van de Koninklijke Luchtmacht werkt daarom primair met 3d-radars, deze kunnen plaats, snelheid en hoogte bepalen zonder afhankelijk te zijn van "medewerking" van de systemen aan boord van het te detecteren vliegtuig.*

Zolang de radar nog niet is vervangen bestaat dagelijks het risico op uitval. Bij uitval zal de dekkingsgraad afnemen, wat een negatief effect heeft op de bewaking van het nationale luchtruim. Beperkingen in deze taakstelling zullen voornamelijk plaatsvinden in het Midden en Zuiden van Nederland.
Deze beperkingen zijn niet zo maar en slechts ten dele op te lossen. We zijn dan aangewezen op het gebruik van Belgische en Duitse radars. Deze radars vullen echter niet de volledige dekkingsgraad van het Nederlands luchtruim aan en kunnen alleen worden gebruikt, indien zij beschikbaar zijn.

Vervanging radar op een betere locatie dan Nieuw Milligen, is ingegeven t.b.v. de nationale veiligheid.
Daarnaast wordt door verplaatsing van de radar het mogelijk windmolens te plaatsen waar die op de radar van Nieuw Milligen tot teveel verstoring zou leiden.
Nu de procedures van vervanging radar langer duurt dan beoogd, komt realisatie van windmolens ook in de knel. Zo lang Defensie afhankelijk is van Nieuw Milligen kunnen de winmolenparken in Flevoland niet worden gerealiseerd.

Vertraging van de windmolenparken heeft negatief effect op de businesscase voor deze winparken, door het mogelijk wegvallen van subsidie. De subsidievoorwaarden houden in dat maximaal 4 jaar na deze subsidiebesluiten de windturbines in productie moeten zijn en daarmee dus het windpark moet zijn gerealiseerd. Na subsidieverlening kan deze termijn, in geval van vertraging die niet aan de initiatiefnemer te wijten is, door RVO met maximaal een jaar worden verlengd. De subsidiebeschikking gaat echter wel in na maximaal 4 jaar, zodat in dat geval door de vertraging een jaar subsidie verloren gaat. Het scenario dat de planning van de radar zou botsen met de planning van de windparken was niet in zicht toen gemeente Lingewaal positief stond tegenover de plannen van Defensie. Nu het bestemmingsplan niet vastgesteld en de RCR procedure voor zowel radar als windparken relevant is, kan verdere vertraging leiden tot het verlies van subsidie voor de windparken.

[redacted]
Directeur Integraal Beleid

Directoraat Generaal Beleid
Ministerie van Defensie
Kalvermarkt 33 | 2511 CB | Den Haag | kamer A-23
Postbus 20701 | 2500 ES | Den Haag | The Netherlands

M +3[redacted]
[redacted]3@mindef.nl
www.defensie.nl

Secretariaat:
[redacted]
T: [redacted]

[redacted]

Van: Visser, B, Drs.
Verzonden: dinsdag 29 oktober 2019 15:48
Aan: [redacted] AL/HDB
CC: [redacted] AL/BSG; [redacted] BS/AL/HDB/Belmdwrs; [redacted] KTZ (LD), Drs. EMSD, BS/AL/BSG/Mobpool
Onderwerp: Re: Herwijnen info mbt EK vragen

Vrees dat het hier op uitkomt en dat hebben we aan ons zelf te danken ook eerlijk gezegd. Ik wijs naar niemand specifiek, maar herleidbaar en transparante besluitvorming en goede communicatie en omgevingsmanagement zijn essentieel en iemand moet zich hier eigenaar van voelen en dit inregelen in proces en er op sturen.

Dus graag de lessen hieruit trekken en zoals aangegeven ik verwacht nu echt zichtbare stappen in omgevingsmanagement en communicatie. Cruciaal en niet om vervelend te doen, maar ik moet in mijn rol als stas niet checken of we wel een bevestigingsmail sturen.

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Op 29 okt. 2019 om 15:43 [redacted] AL/HDB [redacted]@mindef.nl> het volgende geschreven:

> Barbara
>
> Tijdigheid is cruciaal. Het is weliswaar niet zo dat we aftellen tot de dag dat de radar niet reparabel defect raakt, maar het risico dat de radar defect raakt bestaat wel.
>
> Als de RCR wordt afgewezen en we aan het einde van de uitvoering van de onderzoeken een Kamerbrief moeten sturen, moeten wachten op Kamervragen en die moeten beantwoorden waarna er een vergadering of zelfs debat over moet worden gehouden, gaat snel 6 tot 8 weken verloren
>
> [redacted]
>
> [redacted]
> Directeur Integraal Beleid
> + [redacted]
>
> Op 29 okt. 2019 om 15:31 heeft Visser, B, Drs. <[redacted]mindef.nl> het volgende geschreven:
>
>> Het gaat om de kernvraag waarom niet eerst onderzoeken en dan RCR, wanneer zijn de onderzoeken afgerond?
>> En zoals geappt de communicatie moet echt beter!
>>
>> Met vriendelijke groet,
>>
>> Barbara Visser
>>
>> [redacted]

[redacted]

Van: Visser, B, Drs.
Verzonden: dinsdag 29 oktober 2019 14:15
Aan: [redacted]AL/HDB
CC: [redacted]AL/BSG; [redacted] (LD), Drs. EMSD, BS/AL/BSG/Mobpool
Onderwerp: Fwd: Stas Visser gebruikt foutieve, onware, informatie om RCR Radar Herwijnen door te drukken.
Bijlagen: Brief Raad inzake verplaatsing radar Herwijnen.pdf; ATT00001.htm; ATT00001.htm; ATT00002.htm; Brief [redacted] radar geen verstoring door windmolens versie3.pdf; ATT00003.htm; ATT00002.htm; ATT00004.htm; alternatieve locaties RADAR def.docx; ATT00005.htm; ATT00003.htm; ATT00006.htm

Dag [redacted]

Deze mail is gestuurd nav mijn brief. Hebben wij contact met die mensen?

Met vriendelijke groet,

Barbara Visser

Begin doorgestuurd bericht:

> **Van:** [redacted] a [redacted] @eerstekamer.nl>
> **Datum:** 29 oktober 2019 om 14:13:12 CET
> **Aan:** [redacted] @mindef.nl" < [redacted] mindef.nl>
> **Kopie:** [redacted] @mindef.nl" [redacted] @mindef.nl>
> **Onderwerp: Doorst.: Stas Visser gebruikt foutieve, onware, informatie om RCR Radar Herwijnen door te drukken.**

> Verstuurd vanaf mijn iPad
>
> Begin doorgestuurd bericht:
>
> > **Van:** [redacted] < [redacted] @gmail.com>
> > **Datum:** 28 oktober 2019 om 20:27:26 CET
> > **Aan:** voorzitter@eerstekamer.nl
> > **Onderwerp: Stas Visser gebruikt foutieve, onware, informatie om RCR Radar Herwijnen door te drukken.**
> >
> > Geachte leden van de Eerste Kamer vaste Kamercommissie o.a. defensie,
> >
> > Met grote verbazing hebben wij, als inwoners van Herwijnen, de motivatie van Stas Visser in de brief van 25 Oktober gericht aan u als commissie, gelezen.
> >
> > Wederom moeten wij constateren dat de Stas onjuiste informatie verstrekt aan u, op basis waarvan zij de RCR voor het radarstation wil legitimeren. Hieronder geven wij hierop toelichting.

Wij citeren: *" Bij de planvorming voor modernisering van het militaire radarstation Nieuw Milligen is daarom, mede met het oog op de opgave windenergie op land, gezacht naar een betere locatie. Deze werd in 2015 gevonden in Herwijnen, in de toenmalige gemeente Lingewaal."*

De gemeente Lingewaal is voor het eerst benaderd in 2016. Echter, er is tot aan oktober 2018 nooit gesproken over de 4 grote windmolenparken in Flevoland, die de Stas aanhaalt als argumentatie waarom het radarstation niet in Nieuw Milligen kan worden gerealiseerd, naast de huidige radar, net als in Wier op dit moment plaatsvindt.

De toenmalige gemeente Lingewaal is op 8 Oktober 2018, enkele dagen voordat zij haar collectief afwijzende besluit zou nemen onder druk gezet middels een brief van EZK, waarin opeens de windmolens als argument worden gebruikt tegen de locatie Nieuw Milligen. Deze brief staat in het attachment "brief raad inzake verplaatsing radar Herwijnen".

Extra vreemd is dat in een brief van Defensie zelf, opgesteld door de heer Bart van Velthuizen, aan omliggende gemeentes van Lingewaal wordt medegedeeld dat de beoogde radar geen last heeft van windmolens. Deze brief is geschreven als reactie op omliggende gemeentes die een zienswijze tegen de bestemmingsplanwijziging wilden indienen. Zie attachment "brief bart v veldhuizen".

Dus: De radar heeft **WEL** last van windmolens in Nieuw Milligen, en **GEEN** last van windmolens in Herwijnen en omliggende gemeenten. Rara hoe kan dat?
Het blijkt dat de nieuwe radar geen last heeft van windmolens, maar de huidige oude radar in Nieuw Milligen wel. Dus zolang die oude operationeel is kan Flevoland niet starten met de bouw van Windmolens. Echter, daarin speelt de locatie Herwijnen geen rol. Een nieuwe radar bouwen in Nieuw Milligen gaat even snel als in Herwijnen of elke andere locatie. En als Nieuw Milligen te laag ligt, dan kan de radar toch hoger worden gebouwd? De locatie in Herwijnen ligt n.b. onder de zeespiegel.

Daarnaast geeft de Stas in haar beantwoording het volgende aan: *"Het toepassen van de RCR betekent een gecoördineerde besluitvorming over de ruimtelijke inpassing von het radarstation met wettelijke waarborgen voor o.a. inspraak, een zorgvuldige belangenafweging en met een overzichtelijke doorlooptijd die ervoor zorgt dat de eerder genoemde grondwettelijke token adequaat kunnen worden ingevuld".*

Voor het geval u daarvan niet op de hoogte bent...de RCR biedt geen enkele ruimte meer voor inspraak door bewoners, gemeente of provincie. De Stas schetst een democratisch proces maar dit is pertinent onjuist.
De Stas geeft aan dat de huidige radar oud is en elk moment stuk kan gaan. Vandaar dat snelheid geboden is. Maar stel nou eens dat de radar NU stuk gaat? Heeft defensie geen plan B? Wij wel: Nederland heeft al S SMART/L radarstations op schepen en (bijna) in Wier. Daarnaast zijn er meerdere MOSS (mobiele) radarstations operationeel. Het plaatsen van de nieuwe radar moet zorgvuldig gebeuren geeft de Stas aan. Daarbij mag de factor tijd geen rol spelen, want met de huidige radardekking zoals geschetst is de urgentie wat ons betreft van tafel .

Als bewoners hebben wij zelf al een lijst opgesteld van ruim 20 alternatieve locaties op militaire terreinen binnen het optimale gebied, waar de radar kan staan. Ook deze is, voor de volledigheid, bijgevoegd.
Als laatste heeft de Stas aangegeven dat de website is geopend, en dat de bewoners en andere geïnteresseerden zowel vragen kunnen stellen als suggesties en tips kunnen geven. Mijn vragen van begin Oktober zijn slechts deels beantwoord. Vervolgvragen die gesteld zijn op 17 Oktober zijn noch beantwoord, noch geplaatst op de website. Vragen van andere bewoners met suggesties voor onderzoek en alternatieve locaties zijn nog niet eens in behandeling genomen, noch is er een bevestigingsmail verstuurd dat er aan gewerkt wordt. Nog steeds blijft de Stas in gebreke als het gaat om verbetering van de communicatie.

Moet dit hele proces gaan leiden tot eenzelfde traject als bij de huidige stikstofproblematiek? Moet er eindeloos met regels en wetten worden geschoven totdat deze besluitvorming als boomerang terugkeert en het plaatsingstraject van de radar opnieuw moet worden uitgevoerd?

Wij hebben gezien dat u als Eerste Kamer onze correspondentie serieus heeft behandeld, en gebruikt heeft om vervolgvragen te stellen. Daar zijn wij zeer verheugd over, en dankbaar. Wat ons betreft bevat de brief van de stas van 25 Oktober geen voldoende antwoord op uw vragen, en wordt wederom met onjuiste informatie gepoogd de RCR goedgekeurd te krijgen.
Om die reden hebben wij ook ditmaal het volste vertrouwen erin, dat u als Eerste Kamer uw controlerende rol zal uitvoeren en niet zal instemmen met het in werking stellen van de RCR. Wat ons betreft wordt het tijd dat u deze RCR na dit eindeloze proces van fout op fout nu definitief afwijst.

Met vriendelijke groet,

[redacted]

[redacted]

Van: Visser, B, Drs.
Verzonden: zaterdag 26 oktober 2019 15:14
Aan: [redacted] AL/HDB
CC: [redacted] BS/AL/DCO; [redacted] BS/AL/HDB/Belmdwrs; [redacted] AL; [redacted] (LD), Drs. EMSD, BS/AL/BSG/Mobpool; [redacted] AL/BSG
Onderwerp: Re: Zoekgebied Herwijnen Kaart en Tekst voor website

Dag [redacted]

Nog nav deze mail. Wanneer verwachten we dat het RVB dan wel TNO antwoord kan geven op de gestelde vragen? Neem aan dat in brede zin de plaatsing van windmolenparken, dus los van Flevoland, wordt meegenomen.
In dat kader is de vraag of dan 8 november een reëele deadline is, als we dit pas komende week plaatsen, op zijn vroegst maandag denk ik dan. Maandag maar even bekijken waar we staan op dat moment.

En even kijken inderdaad naar bericht of we het " eenvoudiger en begrijpelijker" kunnen opschrijven. Voor ons gesneden koek, maar als je het voor de eerste keer leest dan is het iets minder gesneden koek:-).

Fijn weekend allemaal en tot maandag!

Barbara

Op 25 okt. 2019 om 15:36 [redacted] AL/HDB <[redacted]@mindef.nl> het volgende geschreven:

> Barbara
>
> Indien we er toch voor kiezen vandaag al het zoekgebied te publiceren dan is het voorstel om onderstaande tekst bij de bijgevoegde kaart op de website te plaatsen.
> Mijn advies is echter om een ordentelijker proces te volgen. Ik heb net nog de vraag gesteld of ze de windparken Flevoland wel hadden meegenomen bij het bekijken van Leusderheide... RVB (die de kaart heeft gemaakt) wist dat niet, dus ze zijn nu weer terug naar de rekenaars bij TNO. Mogelijk kan daardoor de Leusderheide weer afvallen...
> Onder een ordentelijker proces versta ik dan om de Kamerbrief vandaag te versturen met de mededeling dat het exacte zoekgebied volgende week op de website wordt geplaatst.
>
> [redacted]
>
> @ [redacted] Graag tekst vast meelezen maar nog NIET publiceren
>
> Zoekgebied alternatieve locaties radar Herwijnen.
>
> Bijgaand ziet u de kaart van het vastgestelde zoekgebied voor alternatieve locaties van de radar. Dit zoekgebied is door Defensie vastgesteld aan de hand van militair operationele criteria, te weten: een optimale radardekking voor de Nederlandse mainports en economische centra in het westen van het land, aangevuld met een optimale radardekking van de "rest van" Nederland in aanvulling op het radarstation in Wier (Friesland).
>
> Dit zoekgebied geeft de uiterste begrenzingen aan van waar een alternatieve locatie voor de radar Herwijnen gevonden zou kunnen worden. Suggesties voor een potentiële vestigingslocatie moeten binnen dit gebied zijn gelegen.
>
> Voor Defensie is dit zoekgebied nu het startpunt voor een nadere analyse. Aan de hand van uitsluitingscriteria gaat het zoekgebied verder worden verfijnd. Uitsluitingscriteria zijn bijvoorbeeld grote bebouwingsconcentraties, maar ook natuurgebieden, rivieren en grootschalige infrastructuur zoals snelwegen en spoorlijnen. Uitsluitingscriteria zijn ook obstakels als bestaande en geplande windparken en hoge bouwwerken.

Binnen het overgebleven gebied zullen vervolgens concrete vestigingslocaties moeten worden geselecteerd. Suggesties daarvoor zijn welkom en zullen worden meegenomen in een vergelijking tussen de locaties onderling en met de thans beoogde locatie Herwijnen (Broekgraaf).

Een mogelijke alternatieve vestigingslocatie moet een minimale oppervlakte hebben van 0,5 ha. Voordat een mogelijke alternatieve locatie daadwerkelijk kan worden aangemerkt als alternatief moet onderzoek worden gedaan naar verstoring van vrije zichtlijnen door hoogbouw. Daarnaast speelt de tijdigheid van het kunnen realiseren van een radar op de alternatieve locatie een belangrijke rol.

Indien u een suggestie heeft voor een alternatieve locatie dan kunt u deze indienen voor 8 november a.s. voorzien van zoveel mogelijk relevante informatie.

[redacted]
Directeur Integraal Beleid

.....
Directoraat Generaal Beleid
Ministerie van Defensie
Kalvermarkt 33 | 2511 CB | Den Haag | kamer A-23
Postbus 20701 | 2500 ES | Den Haag | The Netherlands
.....
M [redacted]
[redacted]@mindef.nl
www.defensie.nl

Secretariaat:
[redacted]
T [redacted]

<Alternatieve zoekgebieden (002).pdf.attachctrl>

[redacted]

Van: Visser, B, Drs.
Verzonden: vrijdag 25 oktober 2019 15:44
Aan: [redacted] AL/HDB
CC: [redacted] BS/AL/DCO; [redacted] BS/AL/HDB/Belmdwrs; [redacted] AL; [redacted] (LD), Drs. EMSD, BS/AL/BSG/Mobpool; [redacted] AL/BSG
Onderwerp: Re: Zoekgebied Herwijnen Kaart en Tekst voor website

Lees het nu pas, heb net reactie gestuurd. Bij vragen nav mijn opmerkingen let me know. En eens als ik dit hieronder lees, even goed uitzoeken hoe het zit dan de tekst hierop aanpassen.

Met vriendelijke groet,

Barbara Visser

Op 25 okt. 2019 om 15:36 [redacted] AL/HDB <[redacted]@mindef.nl> het volgende geschreven:

> Barbara
>
> Indien we er toch voor kiezen vandaag al het zoekgebied te publiceren dan is het voorstel om onderstaande tekst bij de bijgevoegde kaart op de website te plaatsen.
> Mijn advies is echter om een ordentelijker proces te volgen. Ik heb net nog de vraag gesteld of ze de windparken Flevoland wel hadden meegenomen bij het bekijken van Leusderheide... RVB (die de kaart heeft gemaakt) wist dat niet, dus ze zijn nu weer terug naar de rekenaars bij TNO. Mogelijk kan daardoor de Leusderheide weer afvallen...
> Onder een ordentelijker proces versta ik dan om de Kamerbrief vandaag te versturen met de mededeling dat het exacte zoekgebied volgende week op de website wordt geplaatst.
>
> [redacted]
>
> @ [redacted] Graag tekst vast meelezen maar nog NIET publiceren
>
> Zoekgebied alternatieve locaties radar Herwijnen.
>
> Bijgaand ziet u de kaart van het vastgestelde zoekgebied voor alternatieve locaties van de radar. Dit zoekgebied is door Defensie vastgesteld aan de hand van militair operationele criteria, te weten: een optimale radardekking voor de Nederlandse mainports en economische centra in het westen van het land, aangevuld met een optimale radardekking van de "rest van" Nederland in aanvulling op het radarstation in Wier (Friesland).
>
> Dit zoekgebied geeft de uiterste begrenzingen aan van waar een alternatieve locatie voor de radar Herwijnen gevonden zou kunnen worden. Suggesties voor een potentiële vestigingslocatie moeten binnen dit gebied zijn gelegen.
>
> Voor Defensie is dit zoekgebied nu het startpunt voor een nadere analyse. Aan de hand van uitsluitingscriteria gaat het zoekgebied verder worden verfijnd. Uitsluitingscriteria zijn bijvoorbeeld grote bebouwingsconcentraties, maar ook natuurgebieden, rivieren en grootschalige infrastructuur zoals snelwegen en spoorlijnen. Uitsluitingscriteria zijn ook obstakels als bestaande en geplande windparken en hoge bouwwerken.
>
> Binnen het overgebleven gebied zullen vervolgens concrete vestigingslocaties moeten worden geselecteerd. Suggesties daarvoor zijn welkom en zullen worden meegenomen in een vergelijking tussen de locaties onderling en met de thans beoogde locatie Herwijnen (Broekgraaf).
>
> Een mogelijke alternatieve vestigingslocatie moet een minimale oppervlakte hebben van 0,5 ha. Voordat een mogelijke alternatieve locatie daadwerkelijk kan worden aangemerkt als alternatief moet onderzoek worden gedaan naar verstoring van vrije zichtlijnen door hoogbouw. Daarnaast speelt de tijdigheid van het kunnen realiseren van een radar op de alternatieve locatie een belangrijke rol.

Indien u een suggestie heeft voor een alternatieve locatie dan kunt u deze indienen voor 8 november a.s. voorzien van zoveel mogelijk relevante informatie.

[redacted]
Directeur Integraal Beleid

.....
Directoraat Generaal Beleid
Ministerie van Defensie
Kalvermarkt 33 | 2511 CB | Den Haag | kamer A-23
Postbus 20701 | 2500 ES | Den Haag | The Netherlands
.....
M [redacted]
[redacted] @mindef.nl
www.defensie.nl

Secretariaat:
[redacted]
T [redacted]

<Alternatieve zoekgebieden (002).pdf.attachctrl>

[redacted]

Van: [redacted] (LD), Drs. EMSD, BS/AL/BSG/Mobpool
Verzonden: woensdag 11 december 2019 08:39
Aan: Visser, B, Drs.
CC: [redacted] AL/BSG
Onderwerp: Re: Herwijnen langer in spanning: besluit radar een week uitgesteld | Rivierenland | AD.nl

'In afwachting van nadere informatie'....?! Wtf...

Verstuurd vanaf mijn iPhone

> Op 11 dec. 2019 om 08:07 heeft Visser, B, Drs. <[redacted]mindef.nl> het volgende geschreven:
>
> Dit was niet wat is afgesproken!
> https://www.ad.nl/rivierenland/herwijnen-langer-in-spanning-besluit-radar-een-week-uitgesteld~a5997279/
>
>
> Met vriendelijke groet,
>
> Barbara Visser

[redacted]

Van: [redacted] (LD), Drs. EMSD, BS/AL/BSG/Mobpool
Verzonden: maandag 10 februari 2020 17:12
Aan: [redacted]
CC: [redacted] AL/BSG
Onderwerp: RE:

Opvolgingsvlag: Opvolgen
Vlagstatus: Voltooid

Categorieën: Paars

Hoi Barbara,
Voor wat betreft [redacted] is DJZ bezig met een nota. Verwacht deze op korte termijn. De nav vragen staan uit bij [redacted] Update volgt.
Groet,
[redacted]

-----Oorspronkelijk bericht-----
Van: Visser, B, Drs. <[redacted]mindef.nl>
Verzonden: zondag 9 februari 2020 22:19
Aan: [redacted] (LD), Drs. EMSD, BS/AL/BSG/Mobpool <[redacted]mindef.nl>; [redacted] AL/BSG <[redacted]mindef.nl>
Onderwerp:

Hoihoi,

Ik had nav Herwijnen een paar nav vragen en de vraag inzake [redacted], hoe staat het daarmee?

Met vriendelijke groet,

Barbara Visser

[redacted]

Van: [redacted] BS/AL/DGB/[redacted]
[redacted] vrijdag 11 december 2020 18:19
Aan: [redacted]
CC: [redacted] AL/DGB; [redacted] BS/AL/BSG/Mobpool; [redacted] AL/BSG; [redacted] BS/AL/DGB/DMV/AFD VASTG; [redacted] AL/DGB/KAB
Onderwerp: 20201211 IT schema Herwijnen
Bijlagen: 20201211 IT schema Herwijnen.docx

Categorieën: Paars

Beste Barbara,

Vandaag vroeg je om het tijdschema van de reactie op de motie-Van Helvert, ook in relatie tot publicatie Ontwerp en Nota van Antwoord. In de bijlage staat hoe wij denken de moties (inclusief die van Belhaj) aan te pakken en welke gevolgen dat heeft voor het tijdschema, alsook windplan Groen.

Fijn weekend,
[redacted]

[redacted]

Van: [redacted] BS/AL/DGB/[redacted]
[redacted] donderdag 3 december 2020 09:57
Aan: [redacted] AL/BSG; Visser, B, Drs.; [redacted] AL/DGB; [redacted] MA, BS/AL/DGB/DV; [redacted] BS/AL/DGB/DMV/AFD VASTG
Onderwerp: motie-Van helvert Herwijnen
Bijlagen: Document1 (Compatibiliteitsmodus).docx

Categorieën: Paars

Barbara, [redacted]

In de bijlage een minimaal aangepaste versie.

[redacted]

[redacted]

Van: [redacted] BS/AL/DGB/[redacted]
[redacted] donderdag 3 december 2020 09:33
Aan: [redacted] AL/BSG; [redacted]
CC: [redacted] BS/AL/BSG/Mobpool
Onderwerp: RE: Morie Herwijnen

Categorieën: Paars

Barbara, [redacted]

Van Helvert heeft helemaal niets van onze voorstellen overgenomen. Hieronder wat hij stuurt, maar het heeft geen zin om nogmaals onze wijzigen te sturen?

[redacted]

Van: [redacted] BS/AL/DGB/DMV < [redacted] mindef.nl>
Verzonden: donderdag 3 december 2020 09:24
Aan: [redacted] BS/AL/DGB/DMV < [redacted] mindef.nl>
Onderwerp: Morie Herwijnen

motie Herwijnen:

De Kamer,

gehoord de beraadslaging;

constaterende dat:
-de regering voornemens is een SMART L-radar te plaatsen in Herwijnen, tegen de wil van de gemeente West-Betuwe en de lokale bevolking in;

-Herwijnen langdurig blootgesteld is aan samengestelde straling, door twee radars die er sinds de jaren zeventig hebben staan stralen;

-deugdelijke alternatieve locaties zijn aangedragen, maar het ministerie deze niet zal oppakken wegens tijdgebrek;

-de Gezondheidsraad stelt dat niet uitgesloten kan worden dat ook blootstelling aan straling onder de nieuwste ICNIRP-normen de potentie heeft de gezondheid te schaden en daarom adviseert om voorzorg toe te passen en blootstellingen zo laag als redelijkerwijs mogelijk te houden;

Overwegende dat:

-Plaatsing van de SMART-L radar in Herwijnen de bevolking in Herwijnen opnieuw langdurig bloot zou stellen aan cumulatieve straling, naast de al aanwezige KNMI radar en scheepvaartradars;

-de ICNIRP-limieten mogelijk op afstanden van minder dan 300 meter vanaf de radar overschreden gaan worden, met als gevolg dat de toegang tot de openbare ruimte beperkt moet worden;

-het onwenselijk is dat aangedragen deugdelijke alternatieven niet worden uitgewerkt wegens tijdgebrek;

-de gezondheid van omwonenden van groot belang is;

-de radar noodzakelijk is voor de veiligheid van Nederland;

verzoekt de regering:

een andere locatie te zoeken voor de radar in plaats van Herwijnen;
En daartoe een vergelijkend onderzoek te doen met alternatieve locaties, onder welke de door defensie zelf benoemde locaties, maar ook overige plaatsen zoals Gilse-Rijen en Vrachelse heide;
en in het onderzoek de cumulatieve straling, alsmede de afstand tot bewoning en toegankelijkheid van de directe omgeving, alsmede de verchillende hoogten van de plaatsing van de radar mee te nemen en de operationele consequenties in kaart te brengen;

en gaat over tot de orde van de dag.

Van Helvert
Voordewind
Van den Nieuwenhuijzen
Kerstens

[redacted]

[redacted]	[redacted]AL/HDB
Verzonden:	maandag 11 november 2019 14:01
Aan:	[redacted] BS/AL/BSG; Visser, B, Drs.; [redacted] BS/AL/DJZ
CC:	[redacted]AL/HDB; [redacted] BS/AL/HDB/Belmdwrs
Onderwerp:	Samengevatte argumentatie EK RCR
Bijlagen:	EK RCR reactie lid [redacted].docx; ATT00001.txt
Opvolgingsvlag:	Opvolgen
Vlagstatus:	Voltooid
Categorieën:	Donker groen; Paars

[redacted] kun je meelezen (mee laten lezen) in bijlage en jullie opmerkingen in reply to all sturen

[redacted] Dit is de samenvatting van de verschillende mails die je eerder kreeg. Hoor graag waar nog nagestuurd moet worden [redacted]

Lid [redacted] geeft aan dat eerst het onderzoek naar alternatieve locaties moet zijn afgerond omdat er bij meerdere geschikte locaties niet wordt voldaan aan artikel 3.35 Wro.

Dit is niet correct. De enige toetsingsgrond die in de Wro staat, is of er sprake is van een nationaal belang. Dat is hier buiten enige twijfel aan de orde. De EK treedt met de nu gevoerde inhoudelijke discussie feitelijk buiten de staatsrechtelijke rol. Het alternatievenonderzoek is door de Staatssecretaris wel toegezegd aan de gemeente West Betuwe.

Artikel 3.35, eerste lid, Wro bepaalt dat de RCR slechts bruikbaar is als "de verwezenlijking van een onderdeel van het nationaal ruimtelijk beleid [dat] wenselijk maakt". Daarnaast is een rijksinspassingsplan ingevolge artikel 3.28 Wro slechts juridisch houdbaar als sprake is van "nationale belangen".

Het is tot nu toe zo dat "klassieke nationale projecten en activiteiten die betrekking hebben op 's lands veiligheid", waaronder "landsverdediging", onder het criterium "een goede nationale ruimtelijke ordening" vallen en daarmee dus van nationaal belang zijn.

Kortom of Herwijnen de enige locatie is, is hoegenaamd voor de EK niet relevant. Bij een RCR voor bijvoorbeeld windenergieprojecten wordt ook gegaan van het nationaal belang, niet van of de betreffende locatie de enige locatie is.

Het besluit om de RCR te starten is een voorbereidingsbesluit in de zin van artikel 6:3 Awb dat niet zelfstandig appellabel is. De toepasselijkheid van de RCR kan wel in de opvolgende besluitvorming ter discussie worden gesteld. Daarbij staat het toepassingscriterium "nationaal belang" centraal. Een project is van nationaal belang als het Rijk dit beargumenteerd aangeeft. Omdat hier nationale belangen in geding zijn (landsverdediging, energietransitie) zal de RCR an sich ook in een latere fase niet ongegrond worden verklaard.

Lid [redacted] geeft aan dat een andere locatie tot sneller resultaat leidt. Hiervoor is een tweetal redenen.
1) Hij verwacht op een andere locatie geen weerstand
2) Hij verwacht dat een beroep een schorsende werking heeft

Ad 1) Voor elke andere locatie zal de doorlooptijd zeker twee keer zo lang zijn. Daar moet alle onderzoek naar effecten op de omgeving nog gebeuren. Ook moet daar voor het ruimtelijk besluit eerst overleg met de betreffende gemeente plaatsvinden en indien wordt meegewerkt, volgt de reguliere wijziging bestemmingsplan van minimaal één jaar. Echter na de reuring rond Herwijnen is nergens medewerking of draagvlak in de omgeving te verwachten. De politieke aandacht heeft hier effectief elk alternatief onmogelijk gemaakt.

Bij alle alternatieve locaties omwonenden en hun gemeente waarschijnlijk bezwaar zullen maken tegen het radarstation. Zeker nu het dossier een politiek karakter heeft gekregen en het maatschappelijke "anti-stralings-netwerk" op dit dossier actief is geworden. Dat maakt dit dossier bij uitstek van nationaal belang, want verwacht mag worden dat geen enkele gemeente het radarstation nog vrijwillig welkom zal heten.

Ad 2) In de fase van beroep is het voor appellanten mogelijk om een verzoek om voorlopige voorziening in te dienen bij de voorzieningenrechter van de Afdeling. Deze kan een voorlopige voorziening treffen indien onverwijlde spoed, gelet op de betrokken belangen, dat vereist. Ingevolge artikel 8.4 Wro schorst het verzoek de werking van het besluit totdat op het verzoek is beslist. Bovendien kan toewijzing van het verzoek ertoe leiden dat het besluit wordt geschorst totdat uitspraak is gedaan in de bodemprocedure.

Het risico dat het besluit wordt geschorst is klein. De voorzieningenrechter zal een afweging moeten maken tussen het belang van appellant bij schorsing van het besluit en de zwaarwegende belangen bij spoedige realisatie van het radarstation. Het veiligheidsbelang en het belang van de energietransitie dat betrokken is bij de realisatie van de windparken staat dan tegenover de belangen van de appellant zijnde niet omkeerbare zaken om de radar in gebruik te stellen. Bouwvoorbereiding en bouw zijn op zich geen onomkeerbare zaken. Er is al een duidelijke toezegging dat de radar pas in gebruik wordt genomen na testen of we binnen de normen blijven. Als we de belangen en de urgentie onderstrepen, is niet aannemelijk dat de voorzieningenrechter het verzoek om schorsing zal toewijzen.

De afsluitende opmerking van i is lastiger. Als de Kamer over enkele weken instemt nadat het onderzoek naar alternatieve locaties is afgerond is er geen onacceptabel tijdsverlies. Als we dan opnieuw een briefwisseling, vraag antwoord fase en debat gaan houden dan wordt het besluit vrij snel over het winterreces getild.

[redacted]

[redacted] [redacted]AL/HDB
Verzonden: dinsdag 5 november 2019 12:29
Aan: Visser, B, Drs.
Onderwerp: FW: vragen Herwijnen

Urgentie: Hoog

Opvolgingsvlag: Opvolgen
Vlagstatus: Voltooid

Categorieën: Donker groen; Paars

Barbara,

De situatie Herwijnen m.b.t. radars

1971:

Combinatie van:
1 Primary Surveillance Radar van LVNL (altijd actief)
1 Secondary Surveillance Radar van LVNL (altijd actief)

+

1 weerradar van LVNL (altijd actief)

+

1 Secondary Surveillance Radar van Eurocontrol (er is al nagevraagd hoeveel van de tijd deze aan / uit stond – ik verwacht voor debat antwoord)

1985

Vervanging radars door LVNL
De combinatie van PSR en SSR wordt een weerradar en er wordt een nieuwe PSR SSR combinatie gebouwd

2009

Einde LVNL tijdperk, daarvoor in de plaats wordt er een KNMI weerradar in gebruik genomen. Ik weet niet of de LVNL radar is overgenomen of dat er een nieuwe radar is geplaatst.

[redacted]

From: [redacted] [redacted]AOCS NM/711SQN
Sent: dinsdag 5 november 2019 11:59
To: [redacted]AL/HDB <[redacted]@mindef.nl>
Subject: FW: vragen Herwijnen
Importance: High

Goedemorgen [redacted]

Zie hieronder de toelichting vanuit LVNL.

Ter verduidelijking; Op dit moment heeft het KNMI de oostelijke locatie in gebruik en is Defensie voornemens om het terrein van de voormalige locatie West te gaan gebruiken. Er zijn dus altijd twee locaties geweest met radarbronnen, met verschillende eigenaren en functionaliteiten/capaciteiten.

Ik ben uiteraard bereikbaar.

Grt,
[redacted]

From: [redacted]. (S&I\ CNS) <[redacted]@lvnl.nl>
Sent: Tuesday, November 5, 2019 11:28:45 AM
To: [redacted]. J. (CM-SPL) <[redacted]@lvnl.nl>
Cc: [redacted].W.P. (S&I) [redacted]@lvnl.nl>
Subject: vragen Herwijnen

Hallo [redacted],

Via [redacted] kreeg ik een drietal vragen over radar Herwijnen. Onder de vragen heb ik de antwoorden toegevoegd.

Vraag: 'Heeft er altijd één LVNL radar tegelijk gestaan, naast de KNMI-radar een paar honderd meter verderop'.
Antwoord: Nee.

In 1971 is er een primaire radar (PSR) met secundaire radar (SSR) geplaatst. Deze waren gecombineerd op één station.
Verderop (ca. 800 meter) stond een back-up SSR van Eurocontrol. Beide stations werden onderhouden door de toenmalige RLD.

In 1985 is er een nieuw station gebouwd met een PSR + SSR. Het oude station is omgebouwd tot SSR + weerradar. In 1991 is de kenmerkende radome om de SSR + weerradar heen geplaatst.

Vanaf 2009 zijn beide stations (toen genaamd station oost: PSR + SSR en station west: SSR + weerradar) niet meer operationeel gebruikt.

Vraag: Wanneer is LAR Herwijnen uitgezet?
Antwoord: Vanaf 2009 werden beide stations niet meer operationeel gebruikt. Op 2 juli 2012 is het laatste station buiten gebruik genomen. (Gestopt met draaien.)

Vraag: Heeft de radar voor die datum altijd aangestaan?
Antwoord: Ja. (Uitgezonderd van korte periodes waarin gepland preventief onderhoud werd uitgevoerd of ongepland correctief onderhoud moest worden uitgevoerd.)

Vriendelijke groet,

[redacted].

LVNL
Samen luchtvaart mogelijk maken
+[redacted] | +[redacted] | Teamleider CNS/Navigatie en Surveillance

---------- This e-mail and any attachment is intended for the addressee(s) only. If you have received this e-mail by mistake please notify the sender by return e-mail, and delete this e-mail. Unauthorized use, disclosure or copying of this e-mail and any attachment is prohibited.

[redacted]

[redacted] [redacted]AL/HDB
Verzonden: dinsdag 5 november 2019 11:49
Aan: Visser, B, Drs.
Onderwerp: FW: Tijdlijn
Bijlagen: Tijdlijn.docx

Opvolgingsvlag: Opvolgen
Vlagstatus: Voltooid

Categorieën: Donker groen; Paars

Barbara de tijdlijn voor zover we die hebben kunnen reconstrueren
[redacted]

From: [redacted] BS/AL/HDB/Belmdwrs
Sent: dinsdag 5 november 2019 11:41
To: [redacted] MA, BS/AL/HDB [redacted]mindef.nl>; [redacted] DMO/PROJN/STGP [redacted]mindef.nl>
Subject: Tijdlijn

[redacted]

Bijgevoegd de tijdlijn.

Groet
[redacted]

Tijdlijn

2012: Rapport TNO, waaruit blijkt dat locatie AOCS NM voor de SMART-L geen goede locatie is. Daar komt voor het eerst de locatie Herwijnen naar voren. In dat rapport is ook gekeken naar de radardekking vanaf Gilze-Rijen. Zowel AOCS NM als Gilze-Rijen bieden slechte radardekking.

2013: Vanaf begin 2013 is er door Defensie gekeken naar de locatie Herwijnen (daarbij is er gekeken naar optie tot huur en optie tot koop van de LVNL).

In **2014-15** was de kans erg groot dat de MPR op het AOCS NM permanent zou uitvallen. Er is toen gepoogd om tijdelijk een radar van Thales te leasen. Daarvoor was een tijdelijke locatie nodig in het zuiden, waarbij Defensie bereid was operationele concessies te doen t.a.v. de dekking van die locatie. Toen is gekeken mede op basis van het beschikbare rapport TNO uit 2012 ook gekeken naar andere militaire locaties: AOCS NM, Gilze-Rijen, Breda, Woensdrecht en Soesterberg. Voor deze tijdelijke is alleen naar militaire locaties voor snelheid van handelen. Gilze-Rijen was de minst-slechte optie.

2015: Medio 2015 behoeftestelling ingediend om over te gaan tot aankoop van Herwijnen voor permanente plaatsing.

2016: Project voor een tijdelijk radarsysteem sneuvelt i.v.m. gebrek aan budget. Met ingrepen (o.a. reserveonderdelen) is het voor elkaar gekregen om MPR op AOCS NM draaiend te houden.

2016: Gemeente wil meewerken aan Herwijnen. Procedure wijziging bestemmingsplan start.

2016: De initiële planning qua vervanging was om eerst de SMART-L op Herwijnen te plaatsen om daarna de radar op Wier te vervangen.

2016: In het Materieelprojectenoverzicht van 2016 is de Kamer geïnformeerd dat de locatie Nieuw Milligen niet optimaal is gesitueerd voor een radarstation. Dat uit onderzoek naar een alternatief voor plaatsing van de nieuwe radar uitgekomen is op een locatie in Herwijnen dat tot voor kort eigendom was van de Luchtverkeersleiding Nederland. En dat Defensie dit terrein heeft gekocht en voorbereiding treft voor plaatsing van de nieuwe radar.

2016: De locatie Herwijnen is in 2016 wettelijk als radarlocatie aangewezen in de Rarro. Bestaande windmolenprojecten van voor die tijd hoeven niet te worden getoetst aan de situatie met Herwijnen, tenzij ze worden vervangen door nieuwe turbines. Nieuwe plannen worden wel getoetst. Sinds 2016 wordt er dus in de planologie al gewerkt alsof de radar in Herwijnen al bestaat.

2017: Besloten om te beginnen met de bouw op Wier i.p.v. Herwijnen. In het MPO is hierover opgenomen: De plaatsing van de radar op het terrein nabij Herwijnen loopt vertraging op vanwege een nog lopende procedure voor aanpassing van het bestemmingsplan. Thans wordt onderzocht om de radar bestemd voor de locatie Wier als eerste te plaatsen en in gebruik te nemen.

2019: Onderzoek naar alternatieve permanente locatie voor de SMART-L. Daarbij geen operationele concessies doen t.a.v. de radardekking.

[redacted] B, Drs.

[redacted]	[redacted] AL/HDB
Verzonden:	maandag 11 november 2019 22:03
Aan:	[redacted] AL/BSG; Visser, B, Drs.
CC:	[redacted] AL/BSG
Onderwerp:	RE: Vraagje stas nav mail 5/11 overzicht herwijnen documenten
Categorieën:	Paars

Barbara,

Ik had vraagtekens bij het verschil tussen de dekking vanaf Gilze Rijen en Herwijnen en heb die gesteld bij CLSK. Zij hebben geantwoord dat het verschil voor hen voldoende significant is (Amsterdam IJmuiden) om voor Herwijnen te kiezen. Daarmee is mijn vraag beantwoord. Ik bgreep vanmiddag van [redacted] dat er bij jullei ook nog vragen zijn. Dar ga ik nog mee aan de gang (inmiddels scan daarvan ontvangen)

[redacted]

From: [redacted] AL/BSG
Sent: maandag 11 november 2019 13:59
To: [redacted] AL/HDB <[redacted]@mindef.nl>
Cc: [redacted] AL/BSG <[redacted] mindef.nl>
Subject: Vraagje stas nav mail 5/11 overzicht herwijnen documenten

Hoi [redacted]

In de bijlage een vraagje van de stas nav mail 5/11 overzicht herwijnen documenten.

Groetjes
[redacted]

Met vriendelijke groeten,

[redacted]
secretaresse staatssecretaris Defensie

PKC | Kalvermarkt 32 | 2511 CB | Den Haag | kamer A 115
Postbus 20701 | 2500 ES | Den Haag | MPC 58 B
T: [redacted]
M: [redacted]
@: [redacted] @mindef.nl

Denk bij een bezoek aan het Ministerie aan een legitimatiebewijs!

[redacted] B, Drs.

[redacted]	[redacted]AL/HDB
Verzonden:	woensdag 20 november 2019 07:44
Aan:	Visser, B, Drs.; [redacted]AL/BSG
Onderwerp:	Kaarten TNO Herwijnen
Bijlagen:	HW_LoS_24_1000.png; HW_LoS_24_1000.tif
Categorieën:	Paars

Barbara, [redacted]

Dit zijn de alternatieven die tNO kan produceren Ik hoor graag wat de voorkeur heeft voor de brief; het origineel of een van deze twee
Ik kan op de voorkeur met PPT nog een paar steden aantekenen

[redacted]

[redacted]
Directeur Integraal Beleid

.....
Directoraat Generaal Beleid
Ministerie van Defensie
Kalvermarkt 33 | 2511 CB | Den Haag | kamer A-23
Postbus 20701 | 2500 ES | Den Haag | The Netherlands
.....
M +31 [redacted]
[redacted]mindef.nl
www.defensie.nl

Secretariaat:
[redacted]
T: [redacted]

Range in km
Sensor Latitude : 51.837933 °
Sensor Longitude : 5.127575 °
Site Name : Herwijnen
DEM Format : GeoTIFF
Antenna Height : 24 m
Target Altitude : 290.7 m

Height at Sensor: 2 m

Covered Area: 18887.4 km²

[redacted] B, Drs.

[redacted]	[redacted]AL/HDB
Verzonden:	vrijdag 29 november 2019 09:55
Aan:	[redacted]AL/BSG; Visser, B, Drs.
CC:	[redacted] (LD), Drs. EMSD, BS/AL/BSG/Mobpool; [redacted] AL/HDB
Onderwerp:	Re: Nieuwsbrief Regionale Media - Ministerie van Defensie 29 november 2019
Categorieën:	Paars

Barbara

De vraag over andere RCR's stond al uit bij RVB, BZK en EZK. Ik denk echter, gebaseerd op gesprekken met hen, dat er geen gelijkwaardig voorbeeld is (een RCR met discussie zoals . Zal er nog een keer op drukken om goed te zoeken.

Alle radars die er stonden hebben in actieve zendmodes gewerkt. Je krijgt een toelichting.

De mails die wij hebben gekregen zijn tenminste voorzien van ontvangstbevestiging.
Vandaag wordt door DMO nog een keer gecheckt of we ze allemaal hebben gehad.
Inhoudelijke beantwoording wordt parallel met onderzoeksrapporten gedaan omdat er veel overlap is en omdat beantwoording simpelweg tijd kost.

Communicatie Er is een PvA highlights worden samengevat

Gevolgen voor dieren zijn geen onderwerp van studie geweest, is al met TNO over gesproken, ik zal nog een keer vragen, of ze op dat gebied toch een aantal uitspraken kunnen doen.

@ [redacted]

Kun jij mij alle burgermails aan EK die jij hebt toemailen dan laat ik ze van een appreciatie voorzien (koppeling aan de mails die wij hebben gekregen)

Heb jij vanuit het politieke domein ook info over RCR en EK? If so graag delen

[redacted]

[redacted]
Directeur Integraal Beleid
+[redacted]

Op 29 nov. 2019 om 09:08 heeft Visser, B, Drs. <[redacted]@mindef.nl> het volgende geschreven:

> Dag [redacted]
>
> Zie bijgaand artikel. Ik wil aan [redacted] vragen of we alle burgermails hebben die aan de leden van de eerste kamer zijn gestuurd en daar ook onze reactie op.

Idem voor mail eerste kamer lid PvdD inzake de RCR en ik denk ook dat hij gaat vragen naar gevolgen dieren. Dus hier is het echt goed om de procedure heel helder te hebben en ook hoe andere RCR's zijn gegaan!

Wil nu duidelijk weten of de twee radars altijd hebben gewerkt, of dat bij gemeente bekend was, hoe hierover is gecommuniceerd en of de effecten toen zijn gemeten.

En zoals gezegd verwerken van burgermails overzicht en zekerheid dat er is geantwoord vandaag, overzicht van participatie met burgers en inhoud en afspraken uit gesprekken gemeente, proces zoals we dat voor ons zien, stavaza onderzoeken, stavaza windmolenprojecten etc.

Met vriendelijke groet,

Barbara Visser

Begin doorgestuurd bericht:

> **Van:** "%Persvoorlichting, BS/AL/DCO" <Persvoorlichting.DirV&C.AL.CO@mindef.nl>
> **Datum:** 29 november 2019 om 07:51:14 CET
> **Onderwerp: Nieuwsbrief Regionale Media - Ministerie van Defensie 29 november 2019**

Het Defensie-nieuwsoverzicht uit de regionale dagbladen

- Luchtmacht
  - Apetrots op eerste concert in Hal12 | De Gelderlander | 29 Nov 2019 03:40
  - Een optreden dat meer is dan zomaar een concertje | De Gelderlander | 29 Nov 2019 03:39
  - Inwoners kunnen wél bezwaar maken tegen vliegbasis De Peel | De Gelderlander | 29 Nov 2019 03:35
  - Militaire radar weer ter discussie | De Gelderlander | 29 Nov 2019 03:35
- Landmacht
  - 'Het leek wel even op een oorlogsgebied' | BN/Destem | 29 Nov 2019 03:44
  - Limburgse Jagers geëerd voor Uruzgan 2007 | Dagblad De Limburger | 29 Nov 2019 01:37
- KMar
  - Marechaussee actief in stad | Haarlems Dagblad | 29 Nov 2019 05:42
  - Marechaussee naar woonhuis | AD/Amersfoortse Courant | 29 Nov 2019 02:54
- Nationale Operaties
  - Het leger moet het tekort aan mankracht bij de politie opvangen. Die oproep doen de burgemeesters v Veenendaal, De Bilt en Utrechtse Heuvelrug. Vandaag dienen zij hierover een motie in op de... | AD/Utrechts Nie 29 Nov 2019 02:48

[redacted] B, Drs.

[redacted]	[redacted]AL/HDB
Verzonden:	vrijdag 22 november 2019 16:20
Aan:	Visser, B, Drs.; [redacted] (LD), Drs. EMSD, BS/AL/BSG/Mobpool
CC:	[redacted]AL/BSG; [redacted]AL/HDB; [redacted] BS/AL/HDB
Onderwerp:	EK brief Radar Herwijnen tekenversie
Bijlagen:	antwoordbrief EK-vragen Herwijnen stappen overwegingen en onderzoek_ML_dci_schoon.docx
Categorieën:	Paars

Barbara

Er is veel met tekstblokken geschoven daarmee werd een TC versie totaal onoverzichtelijk. Daarom hierbij de schone versie van de EK brief. [redacted] en ik hebben afgestemd. We hebben tot 17:00 voor verzending

[redacted]

[redacted]
Directeur Integraal Beleid

.....
Directoraat Generaal Beleid
Ministerie van Defensie
Kalvermarkt 33 | 2511 CB | Den Haag | kamer A-23
Postbus 20701 | 2500 ES | Den Haag | The Netherlands
.....
M +31 [redacted]
[redacted]mindef.nl
www.defensie.nl

Secretariaat:
[redacted]
T: [redacted]

[redacted] B, Drs.

Van:	I[redacted] MA, BS/AL/HDB
Verzonden:	zaterdag 30 november 2019 23:20
Aan:	Visser, B, Drs.
CC:	[redacted] AL/BSG; [redacted] (LD), Drs. EMSD, BS/AL/BSG/Mobpool; [redacted] AL/HDB
Onderwerp:	Fiche communicatie EK debat Herwijnen
Bijlagen:	Herwijnen Fiche communicatie EK debat.docx; ATT00001.txt
Opvolgingsvlag:	Opvolgen
Vlagstatus:	Voltooid
Categorieën:	Donker groen; Paars

Barbara een overzicht van de gedane en geplande communicatie. DMO is tot gistermiddag bij met het reageren op de burgerbrieven. We kijken er maandag nog een keer expliciet naar [redacted]

[redacted] B, Drs.

[redacted] [redacted]AL/HDB
Verzonden: zondag 1 december 2019 18:47
Aan: Visser, B, Drs.
CC: [redacted]AL/BSG; [redacted] (LD), Drs. EMSD, BS/AL/BSG/Mobpool; [redacted]AL/HDB
Onderwerp: Re:

Categorieën: Paars

ICNIRP
Er zijn nog geen nieuwe ICNIRP Normen

[redacted]
Er is nog geen operationeel concept binnen CLSK daarom kan hier nog geen definitief antwoord op worden gegeven.

Tijdens oplopende internationale spanning waarbij een specifieke dreiging van ballistische raketten bestaat kan de [redacted] langdurig (dagen) achtereen worden geactiveerd

Veilige Afstanden
Ik verifieer nog een keer. Voor zover ik weet is de wijziging marginaal en daarmee gelden nog steeds deze veilige afstanden

[redacted]
Directeur Integraal Beleid
+31 [redacted]

> Op 1 dec. 2019 om 17:20 heeft Visser, B, Drs. <[redacted]mindef.nl> het volgende geschreven:
>
> Dag [redacted]
>
> Nav de update van Thales recent, zijn deze cijfers veranderd. En hoe vaak staat de radar in [redacted] En zijn inmiddels de nieuwe ICNiRP normen gepubliceerd?
>
>
>
> <IMG_2358.jpg.attachctrl>
> <ATT00001.txt.attachctrl>

[redacted] B, Drs.

[redacted]	[redacted]AL/HDB
Verzonden:	zondag 1 december 2019 18:49
Aan:	Visser, B, Drs.; [redacted]AL/BSG; [redacted] (LD), Drs. EMSD, BS/AL/BSG/Mobpool; [redacted]AL/HDB
CC:	[redacted]AL/DS/DAOG
Onderwerp:	Herwijnen, aanvullende Qand A n.a.v. Fichecs
Bijlagen:	aanvullingen HERWIJNEN.docx; ATT00001.txt
Opvolgingsvlag:	Opvolgen
Vlagstatus:	Voltooid
Categorieën:	Donker groen; Paars

Barbara,

Hierbij aanvullende Q and A's... enkele zaken vragen nog om verificatie. Maandag daarop een vervolg

[redacted]

[redacted] B, Drs.

[redacted]	[redacted] AL/HDB
Verzonden:	maandag 2 december 2019 13:22
Aan:	Visser, B, Drs.
CC:	[redacted] AL/BSG; [redacted] (LD), Drs. EMSD, BS/AL/BSG/Mobpool; [redacted] BA, LTKOL, EMSD, CLSK/PLV C-LSK/DO/C4ISR/SAIR C2; [redacted] AL/DS/DAOG
Onderwerp:	RE:
Opvolgingsvlag:	Opvolgen
Vlagstatus:	Voltooid
Categorieën:	Donker groen; Paars

Barbara

Er is een aanpassing in de Staring Mode aangebracht sporadisch aangepast in op gezette tijden...
Ik vraag [redacted] de prints te wisselen
[redacted]

Jouw opmerking is correct .. ICNIRP heeft aangekondigd dat ze voornemens waren de normen dit jaar te updaten , maar het is nog niet gebeurd. Is geverifieerd.

Staring Mode..

De Staringmode wordt niet gebruikt voor het begeleiden van oefeningen met vliegtuigen en helikopters. De staring mode gebruiken we om ballistische raketten of andere objecten in de ruimte te kunnen detecteren. Indien een dreiging van ballistische raketten in West Europa zich voordoet kan de radar langdurig in de staring mode worden geplaatst. Er is dan spraken van een acute dreigingssituatie. Indien er geen acute dreigingssituatie is wordt de radar op gezette tijden gebruikt om personeel te trainen in het activeren van de staring mode en te trainen in het herkennen van het ruimtebeeld. Ook voor testdoeleinden kan de staring mode worden geactiveerd. Er is nog niet te zeggen hoe vaak dat gebeurt in een situatie waarin er geen dreiging is. Wel kun je eraan toevoegen dat we ook voor de staring mode vooraf vaststellen dat de stralingsbelasting niet te hoog is (eerst in onderzoek cumulatieve effecten, na plaatsing van de radar d.m.v. tests)

Veilige afstanden

In de normale radarsetting, treedt een mogelijk effect op vanaf 17 meter boven het maaiveld en hoger. Van 0 tot 17 meter treden geen mogelijke effecten op. Op 17 meter hoogte boven het maaiveld ligt het mogelijk effectgebied tot enkele meters vanaf de radar en op boven 25 meter hoogte boven het maaiveld ligt het mogelijk effectgebied tot maximaal 100 meter vanaf de radar.

In de sterkere staring mode ('kijkmodus') van de radar treedt er tussen 0 en 2 meter geen effect op. Vanaf 2 tot 4 meter hoogte boven het maaiveld is er een effect dat niet verder reikt dan 50 meter (binnen de locatie). Van 5 toto 25 meter hoogte neemt het effect en daarmee de onveilige afstand toe tot circa 225 meter. Boven 25 meter hoogte boven maaiveld ligt het mogelijke effectgebied tot circa 1.109 meter."

-----Original Message-----
From: [redacted] AL/HDB
Sent: maandag 2 december 2019 13:01
To: Visser, B, Drs. <[redacted] mindef.nl>
Cc: [redacted] AL/BSG <[redacted] mindef.nl>; [redacted] (LD), Drs. EMSD, BS/AL/BSG/Mobpool <[redacted] mindef.nl>; [redacted] EMSD, CLSK/PLV C-LSK/DO/C4ISR/SAIR C2 <[redacted] mindef.nl>; [redacted] AL/DS/DAOG <[redacted] mindef.nl>; [redacted] AL/HDB [redacted] @mindef.nl>

Subject: RE:

Barbara

Jouw opmerking is correct .. ICNIRP heeft aangekondigd dat ze voornemens waren de normen dit jaar te updaten , maar het is nog niet gebeurd. Is geverifieerd.

Staring Mode..

De Staringmode wordt niet gebruikt voor het begeleiden van oefeningen met vliegtuigen en helikopters. De staring mode gebruiken we om ballistische raketten of andere objecten in de ruimte te kunnen detecteren. Indien een dreiging van ballistische raketten in West Europa zich voordoet kan de radar langdurig in de staring mode worden geplaatst. Er is dan spraken van een acute dreigingssituatie. Indien er geen acute dreigingssituatie is wordt de radar sporadisch gebruikt om personeel te trainen in het activeren van de staring mode en te trainen in het herkennen van het ruimtebeeld. Ook voor testdoeleinden kan de staring mode worden geactiveerd. Er is nog niet te zeggen hoe vaak dat gebeurt in een situatie waarin er geen dreiging is. Wel kun je eraan toevoegen dat we ook voor de staring mode vooraf vaststellen dat de stralingsbelasting niet te hoog is (eerst in onderzoek cumulatieve effecten, na plaatsing van de radar d.m.v. tests)

Veilige afstanden

In de normale radarsetting, treedt een mogelijk effect op vanaf 17 meter boven het maaiveld en hoger. Van 0 tot 17 meter treden geen mogelijke effecten op. Op 17 meter hoogte boven het maaiveld ligt het mogelijk effectgebied tot enkele meters vanaf de radar en op boven 25 meter hoogte boven het maaiveld ligt het mogelijk effectgebied tot maximaal 100 meter vanaf de radar.

In de sterkere staring mode ('kijkmodus') van de radar treedt er tussen 0 en 2 meter geen effect op. Vanaf 2 tot 4 meter hoogte boven het maaiveld is er een effect dat niet verder reikt dan 50 meter (binnen de locatie). Van 5 toto 25 meter hoogte neemt het effect en daarmee de onveilige afstand toe tot circa 225 meter. Boven 25 meter hoogte boven maaiveld ligt het mogelijke effectgebied tot circa 1.109 meter."

-----Original Message-----
From: Visser, B, Drs.
Sent: maandag 2 december 2019 10:56
To: [redacted] 'AL/HDB [redacted] mindef.nl>
Cc: [redacted] AL/BSG <[redacted] mindef.nl>; [redacted] (LD), Drs. EMSD, BS/AL/BSG/Mobpool <[redacted] mindef.nl>
Subject: RE:

Zie hieronder

-----Oorspronkelijk bericht-----
[redacted] 'AL/HDB
Verzonden: zondag 1 december 2019 18:47
Aan: Visser, B, Drs. <[redacted] mindef.nl>
CC: [redacted] AL/BSG <[redacted] mindef.nl>; [redacted] (LD), Drs. EMSD, BS/AL/BSG/Mobpool <[redacted] mindef.nl>; [redacted] 'AL/HDB [redacted] mindef.nl>
Onderwerp: Re:

ICNIRP
Er zijn nog geen nieuwe ICNIRP Normen:

Zouden toch dit jaar komen?

Staring Mode
Er is nog geen operationeel concept binnen CLSK daarom kan hier nog geen definitief antwoord op worden gegeven.

Tijdens oplopende internationale spanning waarbij een specifieke dreiging van ballistische raketten bestaat kan de staring mode langdurig (dagen) achtereen worden geactiveerd

Moeten iets er over kunnen zeggen, al is het een aanname, alleen bij acute dreiging etc.

Veilige Afstanden
Ik verifieer nog een keer. Voor zover ik weet is de wijziging marginaal en daarmee gelden nog steeds deze veilige afstanden

Hoor graag, neem aan dat het aantal meters zou kunnen worden opgeschoven.

[redacted]
Directeur Integraal Beleid
+31 [redacted]

> Op 1 dec. 2019 om 17:20 heeft Visser, B, Drs. <[redacted]mindef.nl> het volgende geschreven:
>
> Dag [redacted]
>
> Nav de update van Thales recent, zijn deze cijfers veranderd. En hoe vaak staat de radar in staring mode? En zijn inmiddels de nieuwe ICNiRP normen gepubliceerd?
>
>
>
> <IMG_2358.jpg.attachctrl>
> <ATT00001.txt.attachctrl>

[redacted] B, Drs.

[redacted]	[redacted] AL/HDB
Verzonden:	maandag 2 december 2019 15:03
Aan:	Visser, B, Drs.; [redacted] AL/BSG
CC:	[redacted] (LD), Drs. EMSD, BS/AL/BSG/Mobpool; [redacted] AL/BSG; [redacted] AL/DS/DAOG
Onderwerp:	RE: Radar Herwijnen, Het stralingsniveau is nu al te hoog, aldus RIVM rapport. UPDATE
Bijlagen:	KNMIradar.pdf
Categorieën:	Paars

Barbara TNO heeft een technische berekening gemaakt en kan daarmee de info van RIVM die door de bewoner naar voren is gebracht niet verklaren. Er is ook contact tussen TNO en RIVM om te kijken wat er aan RIVM kant gebeurt is.

[redacted]

From: Visser, B, Drs.
Sent: maandag 2 december 2019 08:51
To: [redacted] AL/BSG <[redacted] mindef.nl>; [redacted] AL/HDB <DC.v.Ingen.03@mindef.nl>
Cc: [redacted] (LD), Drs. EMSD, BS/AL/BSG/Mobpool <[redacted] mindef.nl>
Subject: RE: Radar Herwijnen, Het stralingsniveau is nu al te hoog, aldus RIVM rapport. UPDATE

Volgens mij moeten we vragen aan RIVM wat hiermee is gedaan, of er inmiddels al vervolgonderzoeken zijn gedaan? En wat specifiek over de KNMI radar?

Van: [redacted] AL/BSG
Verzonden: zondag 1 december 2019 07:39
Aan: [redacted], MA, BS/AL/HDB [redacted] @mindef.nl>
CC: Visser, B, Drs. <[redacted] mindef.nl>; [redacted] (LD), Drs. EMSD, BS/AL/BSG/Mobpool <[redacted] mindef.nl>
Onderwerp: Fwd: Radar Herwijnen, Het stralingsniveau is nu al te hoog, aldus RIVM rapport. UPDATE

Ik probeer 'm nu te verzenden met 1 bijlage per keer. Hopelijk lukt versturen dan wel.

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Begin doorgestuurd bericht:

[redacted]

[redacted] B, Drs.

[redacted]	[redacted] AL/HDB
Verzonden:	woensdag 4 december 2019 07:14
Aan:	Visser, B, Drs.
CC:	[redacted] (LD), Drs. EMSD, BS/AL/BSG/Mobpool; [redacted] AL/BSG; [redacted] JA, KOL, [redacted] AL/DS/DAOG; [redacted] AL/HDB
Onderwerp:	Herwijnen: RIVM rapport 2004 over oa weerradar
Categorieën:	Paars

Barbara

TNO heeft contact gehad met RIVM. Zij passen 2004 rapport aan en publiceren dat op de website. Ik krijg een seintje als dat is gebeurd

[redacted]

[redacted]
Directeur Integraal Beleid
+31 [redacted]

[redacted] B, Drs.

[redacted]	[redacted]AL/HDB
Verzonden:	donderdag 5 december 2019 23:49
Aan:	Visser, B, Drs.
CC:	[redacted]AL/HDB; [redacted] (LD), Drs. EMSD, BS/AL/BSG/Mobpool; [redacted]AL/BSG
Onderwerp:	Brief Herwijnen update
Bijlagen:	2019 12 06 Antwoordbrief STASDEF EK vragen Herwijnen (3) + dci.docx
Categorieën:	Paars

All, hierbij de bewerkte versie.
[redacted]

[redacted]
Directeur Integraal Beleid

.....
Directoraat Generaal Beleid
Ministerie van Defensie
Kalvermarkt 33 | 2511 CB | Den Haag | kamer A-23
Postbus 20701 | 2500 ES | Den Haag | The Netherlands
.....
M [redacted]
[redacted]mindef.nl
www.defensie.nl

Secretariaat:
[redacted]
T: [redacted]

[redacted] B, Drs.

[redacted] [redacted] AL/HDB
Verzonden: woensdag 11 december 2019 18:10
Aan: Visser, B, Drs.
CC: [redacted] AL/HDB
Onderwerp: Fwd: Conceptantwoorden vragen Leeuwarder Courant

Categorieën: Paars

Barbara
Bij Wier ook vragen vanuit omwonenden
Waarom branden de rode lampen op die nieuwe toren zo fel
Daarnaast vraagt Leeuwarder Courant om info over tijdslijn
Hieronder het antwoord dat DCO aan de krant wil sturen.
Wat mij betreft akkoord, is afgestemd met dmo
Onze nwe communicatiespecialist bekijkt of en hoe we aandacht zouden moeten geven aan Wier (gemeente en omwonenden)

[redacted]

De rode lichten dienen als obstakelverlichting. De huidige verlichting was tijdelijk en is sinds gisteren niet meer in gebruik, wel wordt er gezocht naar een andere methode om dit 'obstakel' bij duisternis te verlichten.

Het project ligt nog op schema en in de derde week van januari wordt de radar op de toren geplaatst, waarna met het aansluiten en het testen wordt gestart.

Het afbreken van de oude radar is nu gepland medio 2020.

[redacted]
Directeur Integraal Beleid
[redacted]

Begin doorgestuurd bericht:

Van: "[redacted] AL/HDB" <[redacted]@mindef.nl>
Datum: 11 december 2019 om 16:56:46 CET
Aan: "[redacted] AL/DCO" <[redacted]mindef.nl>, "[redacted] AL/BSG" <[redacted]mindef.nl>
Onderwerp: Antw.: Conceptantwoorden vragen [redacted] Courant

Sorry ik was even off line
Helemaal OK dat antwoord
Ik zet hem even door aan [redacted] en vraag STAS er over. Je hoort zo
[redacted]

[redacted]
Directeur Integraal Beleid
+31 [redacted]

Op 11 dec. 2019 om 10:47 [redacted] : [redacted] 'AL/DCO < [redacted] mindef.nl> het volgende geschreven:

Goedemorgen [redacted],
Nogmaals, nu met de laatste comments van [redacted].

Leeuwarder Courant heeft onderstaand gevraagd:

In april dit jaar sprak ik u voor de Leeuwarder Courant over de veranderingen bij de Radarpost in Wier. Ligt dit project nog op schema?
Is er al begonnen met de sloop van de oude 'bol'?

De actuele aanleiding dat ik aver dit onderwerp mail, is de volgende: omwonenden hebben opgemerkt dat er sinds kort op het nieuwe gebouw drie grote rode lichten knipperen. Waar dient dit voor en blijft dit altijd zo?

Ik wil graag, obv input van DPlan, DMO en AOCSNM, onderstaand meegeven aan de Leeuwarder Courant:

De rode lichten dienen als obstakelverlichting. De huidige verlichting was tijdelijk en is sinds gisteren niet meer in gebruik, wel wordt er gezocht naar een andere methode om dit 'obstakel' bij duisternis te verlichten.

Het project ligt nog op schema en in de derde week van januari wordt de radar op de toren geplaatst, waarna met het aansluiten en het testen wordt gestart.
Het afbreken van de oude radar is nu gepland medio 2020.

Moet ik dit nog bij de stas voorleggen?

Gr
[redacted]

B, Drs.

	AL/HDB
Verzonden:	maandag 3 februari 2020 19:41
Aan:	B, Drs.
CC:	DMO/PROJN/STGP; AL/DS/DAOG; (LD), Drs. EMSD, BS/AL/BSG/Mobpool; AL/BSG
Onderwerp:	Herwijnen bezoek gemeente
Categorieën:	Reizen; Belafspraak; Paars

Barbara, Ik heb een korte terugkoppeling ontvangen van

Sfeer goed

Cumulatieve Effecten onderzoek veel vragen ter verduidelijking, lange discussie met de man die de vragen over laag frequent gebrom had gesteld. heeft duidelijke uitleg kunnen geven (causaliteit nooit bewezen).
Locatie onderzoek. Wethouder geeft aan dat ze liever ziet dat we naar 1 van de 3 alternatieven gaan. heeft eerst aangegeven dat het even veilig is te Herwijnen als op de alternatieven. heeft tijdsvertraging aangedragen en aangegeven dat er bij de alternatieven ook maatschappelijke onrust zal ontstaan (naar verwachting)

Rapport Zwamborn achtergelaten, morgen sturen we het andere rapport na laatste redactionele changes...

Vraag van wethouder Kan de Aanbiedingsbrief aan college en de raad worden gestuurd. Draagt zorg voor.

RCR doorgesproken en gemeente geeft aan bij inloopavonden te willen ondersteunen

Directeur Integraal Beleid

.....
Directoraat Generaal Beleid
Ministerie van Defensie
Kalvermarkt 33 | 2511 CB | Den Haag | kamer A-23
Postbus 20701 | 2500 ES | Den Haag | The Netherlands
.....
M +
mindef.nl
www.defensie.nl

Secretariaat:
T:
(op woensdag flex)

[redacted] B, Drs.

[redacted]	[redacted] AL/HDB
Verzonden:	maandag 20 april 2020 10:40
Aan:	Visser, B, Drs.; [redacted] AL/DS/DAOG
CC:	[redacted] (LD), Drs. EMSD, BS/AL/BSG/Mobpool; [redacted] AL/BSG; [redacted] EMSD, BS/AL/HDB/Belmdwrs; [redacted] TLNT, BS/AL/HDB/Stafbureau; [redacted] AL; [redacted] AL/HDB
Onderwerp:	RE: Herwijnen antwoorden 83 vragen na aankondiging RCR, versie 17
Bijlagen:	2020 04 19 Herwijnen versie 18 (TC).docx
Opvolgingsvlag:	Opvolgen
Vlagstatus:	Voltooid
Categorieën:	Reizen; Belafspraak; Paars

Barbara

Bijgevoegd tref je V18 van de Herwijnen brief aan. [redacted] regelt een print.

Op P4 is nader toegelicht dat de onderzoeken aan/met West-Betuwe zijn toegestuurd/besproken.
Daarnaast is naast gemeenteraad provinciale staten benoemd.
Er is, mede vanwege corona, nog geen formele presentatie aan het college en de raad gepland.
Woensdag heeft [redacted] weer contact daarover met de wethouder, op die manier aangepast in de brief

Op P10 RVB verwijderd en tekst aangepast
Je vraagt ook of PS moet worden gehoord. Dat hebben we na contact met EZK en DJZ zo opgenomen in de aankondigingsbrief RCR van 07-06-19

Vwb de GGD en ALS. De brief aan de SP fractie is niet i.a.a. DEF gericht. Ik stel voor daar niet naar te verwijzen maar het antwoord te geven dat in eerdere versies van de brief stond.
Kern
7 is relatief veel
GGD kan nu niet valideren
ALS centrum doet landelijk wetenschappelijk onderzoek

Vraag 17 is gevalideerd door TNO (ruim is juist)
Vraag 68 is aangevuld iom TNO waarbij TNO opmerkt... de aanvulling is een antwoord op een vraag die niet is gesteld. Ik vind die aanvulling wel relevant.

[redacted]

From: Visser, B, Drs. <[redacted]mindef.nl>
Sent: zondag 19 april 2020 22:29
To: [redacted] AL/HDB [redacted]@mindef.nl>; [redacted] AL/DS/DAOG <[redacted]mindef.nl>
Cc: [redacted] (LD), Drs. EMSD, BS/AL/BSG/Mobpool <[redacted]mindef.nl>; [redacted] AL/BSG <[redacted]mindef.nl>; [redacted] EMSD, BS/AL/HDB/Belmdwrs <[redacted]mindef.nl>; Moussaoui, O, el, TLNT, BS/AL/HDB/Stafbureau <[redacted]mindef.nl>; [redacted] AL <[redacted]mindef.nl>
Subject: Re: Herwijnen antwoorden 83 vragen na aankondiging RCR, versie 17

Dag [redacted]

Zal in deze mail al nav reageren en via de app met foto's, omdat we helaas geen screenshots kunnen maken en telefoonfoto's en iPad foto's niet direct synchroniseren. Het is niet anders.

Van: "[redacted] 'AL/HDB" [redacted] mindef.nl>
Datum: zondag 19 april 2020 om 20:40:18
Aan: "Visser, B, Drs." <B.[redacted]11@mindef.nl>, "[redacted] AL/DS/DAOG" <[redacted] mindef.nl>
Cc: "[redacted] (LD), Drs. EMSD, BS/AL/BSG/Mobpool" <[redacted] mindef.nl>, "[redacted] AL/BSG" [redacted] @mindef.nl>, "[redacted] DC, van, CDRE, MA, BS/AL/HDB" [redacted] mindef.nl>, "[redacted] EMSD, BS/[redacted] Belmdwrs" [redacted] @mindef.nl>, [redacted] TLNT, BS/AL/HDB/Stafbureau" <[redacted] @mindef.nl>, "[redacted]., BS/AL" <[redacted] mindef.nl>
Onderwerp: Herwijnen antwoorden 83 vragen na aankondiging RCR, versie 17

Barbara,

In bijgevoegde versie tref je de wijzigingen van afgelopen weekeinde aan. In deze mail een aantal opmerkingen.

[redacted] art 11

[redacted]

Ok

Q: Je vraagt op P1 om motie Kerstens

A: Ik zorg dat je deze week STAVAZA Kerstens krijgt

Ok, kamerbreed aangenomen en TNO had eerder aan de bel moeten trekken, want motie is oordeel kamer geweest en kamerbreed volgens mij aangenomen. Dus gewoon een hele praktische oplossing vinden.

Noot P4 vraag 8: Je vroeg om "hiertoe" in te voegen. Echter de verwijzing door het woord hiertoe maakt de relatie vraag en antwoord niet duidelijker. Ik stel voor "hiertoe" niet te gebruiken

Ok

[redacted] B, Drs.

[redacted]	[redacted]AL/HDB
Verzonden:	maandag 20 april 2020 11:00
Aan:	Visser, B, Drs.
CC:	[redacted]AL/DS/DAOG; [redacted]AL/HDB; [redacted] [redacted] EMSD, BS/AL/HDB/Belmdwrs
Onderwerp:	Technische Briefing TK
Categorieën:	Reizen; Belafspraak; Paars

Barbara,

Veel van de 83 vragen hebben technische antwoorden Ik ben bang dat in het AO er veel over Volt per meter en piekveldsterkte belasting terug gaat komen... Ter overweging... Is het aanbieden van een TB door TNO raadzaam?

[redacted]

[redacted]
Directeur Integraal Beleid

.....
Directoraat Generaal Beleid
Ministerie van Defensie
Kalvermarkt 33 | 2511 CB | Den Haag | kamer A-23
Postbus 20701 | 2500 ES | Den Haag | The Netherlands
.....
M: [redacted]
www.defensie.nl

Officier Toegevoegd
[redacted]@mindef.nl
M: [redacted]

Secretariaat:
[redacted]@mindef.nl
T: [redacted]
(op woensdag flex)

[redacted] B, Drs.

[redacted]	[redacted]AL/HDB
Verzonden:	woensdag 29 april 2020 09:08
Aan:	Visser, B, Drs.
Onderwerp:	RE: Nieuwsupdate Newsroom DCo - woensdag 29 april 2020
Categorieën:	Reizen; Belafspraak; Paars

Vraag staat uit, ik kom erop terug zodra ik antwoord heb.

From: Visser, B, Drs. <[redacted]mindef.nl>
Sent: woensdag 29 april 2020 08:53
To: [redacted]AL/HDB <[redacted]@mindef.nl>
Cc: [redacted](LD), Drs. EMSD, BS/AL/BSG/Mobpool <[redacted]mindef.nl>
Subject: Fwd: Nieuwsupdate Newsroom DCo - woensdag 29 april 2020

Dag [redacted]

Zie hieronder, wanneer verwachten we reactie van GGD?

Van: [redacted] BS/AL/DCO" <[redacted]@mindef.nl>
Datum: woensdag 29 april 2020 om 08:51:09
Aan: "Visser, B, Drs." <[redacted]mindef.nl>
Onderwerp: RE: Nieuwsupdate Newsroom DCo - woensdag 29 april 2020

Hieronder het artikel in platte tekst en gevoegd in PDF formaat.

Mvg

[redacted]

Ministerie wil info over ziekte ALS in Herwijnen De GGD Gelderland Zuid wordt door het ministerie van Defensie verzocht om na te gaan hoeveel mensen in Herwijnen de dodelijke spierziekte ALS hebben (gehad) en om die cijfers te duiden. Bezorgde inwoners van Herwijnen stellen dat de ziekte in Herwijnen 36 keer vaker voorkomt dan elders in het land.
Herwijnen
De bezorgde dorpelingen zien een verband tussen de dodelijke spier- ziekte ALS en de diverse bronnen van elektromagnetische straling die Herwijnen al jaren heeft. Zo staat er een KNMI-radar, stond er jarenlang een radar van de lucht- verkeersleiding en hebben passe- rende schepen op de Waal ook ra- darinstallaties. Nu er zorgen leven over een nieuw te plaatsen mili- taire radar aan de Broekgraaf, wil de Tweede Kamer die bewering opgehelderd hebben.
Daarom gaat het ministerie de vraag voorleggen aan gezond- heidsdienst GGD, zo antwoordt staatssecretaris Barbara Visser van Defensie op vragen van de Tweede Kamer. ,,De GGD is naar aanleiding van deze vraag verzocht om De GGD is verzocht een vergelijking met gemiddelden in Nederland te duiden – Barbara Visser de aantallen ALS in Herwijnen te bevestigen en een vergelijking met gemiddelden in Nederland te dui- den."
Wanneer dat gaat gebeuren is onduidelijk, omdat de GGD, zo benadrukt ook Visser, op dit moment razend druk is met het coronavirus. De Tweede Kamer erkent dat ook. Meerdere partijen hebben Visser daarom verzocht om tijdens de coronacrisis geen 'onomkeerbare stappen' te zetten als het gaat om de bouw van de radar aan de Broekgraaf.
Visser benadrukt in haar ant- woorden nog eens dat er nooit is aangetoond dat de straling ALS kan veroorzaken maar dat het ook niet wetenschappelijk kan worden uitgesloten. ALS is een ernstige

ziekte waarbij de groepen spieren stap voor stap uitvallen, met uiteindelijk de dood tot gevolg. Wat de ziekte precies veroorzaakt, wordt door wetenschappers onderzocht.
,,Op dit moment zijn er geen aanwijzingen dat de voorgenomen radarinstallatie tot een verhoging van het aantal ALS-patiënten kan leiden", aldus Visser.

Van: Visser, B, Drs. <[redacted]mindef.nl>
Verzonden: woensdag 29 april 2020 08:17
Aan: [redacted] BS/AL/DCO [redacted]@mindef.nl>
Onderwerp: Fwd: Nieuwsupdate Newsroom DCo - woensdag 29 april 2020

Dag [redacted]

Het stuk over Herwijnen, kun je dat opzoeken? Zit niet in bijlage en wil het graag lezen. Dank alvast.

Van: "%Newsroom DCo, BS/AI/DCO" [redacted]@mindef.nl>
Datum: woensdag 29 april 2020 om 07:51:06
Onderwerp: Nieuwsupdate Newsroom DCo - woensdag 29 april 2020

Nieuwsupdate Newsroom DCo - woensdag 29 april 2020

Covid-19

Hoofdlijnen

- Het dodental als gevolg van het coronavirus is dinsdag met 48 gestegen naar 4566. Dit relatief lage aantal kan te maken hebben met Koningsdag. In het weekend worden steevast minder overledenen gemeld dan doordeweeks en voor veel mensen was het gisteren een vrije dag. Het RIVM meldde ook 171 nieuwe vastgestelde besmettingen, wat het totaal op 38.416 brengt.
- Het RIVM meldde dinsdag opnieuw een afname in het aantal Nederlandse coronapatiënten op IC's. In Nederland werden er 44 minder gemeld, wat het totaal op 832 brengt. In Duitsland verblijven nog 29 Nederlandse patiënten op de intensive care afdelingen, drie minder dan maandag. Het RIVM meldde dinsdag ook 88 nieuwe ziekenhuisopnames. Dit brengt het totaal aantal patiënten wat opgenomen is of opgenomen is geweest voor het coronavirus op 10.609.
- Gisteren hebben tientallen betogers gedemonstreerd tegen de lockdown op het plein bij het Binnenhof in Den Haag. Verschillende groeperingen sloten zich aan bij het protest, waaronder anti-5G en anti-vaccinatie betogers. De politie en de marechaussee waren in grote getalen aanwezig bij de demonstratie 'voor vrijheid' ter begeleiding én om te handhaven op het niet opvolgen van de 1,5 meter-afstandsregel. Volgens De Telegraaf (p.13) "drukten [ze] de demonstratie de kop in". (ANP; De Telegraaf)
- Volgens onderzoeksbureau Motivaction maken Nederlanders zich minder zorgen over de risico's van het coronavirus voor de gezondheid, en neemt het draagvlak voor sociale onthouding af. Dat concludeert het onderzoeksbureau op basis van een representatieve steekproef onder 1019 Nederlanders van 18 jaar en ouder. (ANP)

Defensie

- Op Sint Maarten is een vliegtuig aangekomen met politieagenten, militairen en mensen van de marechaussee, dat meldde het NOS journaal (vanaf 1.58) dinsdagochtend. Ze gaan daar

[redacted] B, Drs.

[redacted]	[redacted] AL/HDB
Verzonden:	zondag 3 mei 2020 12:47
Aan:	Visser, B, Drs.; [redacted] AL/BSG; [redacted] AL/BSG
CC:	[redacted] AL/BSG; [redacted] (LD), Drs. EMSD, BS/AL/BSG/Mobpool; [redacted] AL/HDB; [redacted], Mr., BS/AL; [redacted] EMSD, BS/AL/HDB/Belmdwrs
Onderwerp:	RE: Nieuwsbrief Regionale Media - Ministerie van Defensie 1 mei 2020
Categorieën:	Reizen; Belafspraak; Paars

@ [redacted] en [redacted] kunnen jullie 30 minuten gesprek DJZ [redacted] en [redacted] en DGB [redacted] inplannen over Herwijnen [redacted]

Barbara

ALS vragen zijn meermaals uitgezet bij GGD. Dit wordt gedaan dtv RVB en aansturing door DMO-projectdirectie.
We kregen het antwoord geen capaciteit door Corona, daaraast hebben ze aangegeven dat zij het kenniscentrum ALS beter in staat achten om deze vragen te beantwoorden.

RVB heeft contact gelegd met het kenniscentrum, zij zijn nu bezig met de beantwoording van de vragen over afwijkingen ALS-aantallen in Herwijnen tov NLD en mogelijke verklaringen daarvoor. Op 8 mei, wordt de beantwoording daar besproken met diegenen die bevoegd zijn antwoorden op vragen als deze extern te communiceren. Daarna geven ze aan binnen welke tijdlijn een formeel antwoord volgt. RVB zorgt ervoor dat GGD ook op de hoogte blijft van beantwoording door kenniscentrum ALS.

Vwb de review van het onderzoek. De opdracht tot vertaling is via vertaalbureau Defensie extern uitgezet. Wij werken nog aan de juiste vraagstelling voor de Review of andere wijze van participeren door een buitenlands instituut. 10.2.g

[redacted]

Ik heb projectdirectie verzocht voordat de 15 mei publicatie van het concept voorontwerp plaatsvindt inzicht te geven in de wijze van participatie. Jij krijgt die ook voor de publicatie te zien zodat je daar goedkeuring of opdracht tot aanpassing op kan geven. Ik heb zojuist de plv directeur projecten en [redacted] nog een keer hieraan herinnerd

In jouw weekendpost zitten de twee brieven die we willen sturen aan de beide gemeentes waar de alternatieve locaties liggen. Daarmee krijgen we een formele reactie die je in het AO kunt gebruiken. Er is ambtelijk voorbereid en de gemeentes hebben informeel al aangegeven niets te zien in komst van een radar en daarmee oplossen van problemen van Herwijnen

[redacted]

From: Visser, B, Drs. <[redacted] mindef.nl>
Sent: vrijdag 1 mei 2020 10:25
To: [redacted] AL/HDB [redacted] @mindef.nl>
Cc: [redacted] AL/BSG <[redacted] mindef.nl>; [redacted] (LD), Drs. EMSD, BS/AL/BSG/Mobpool <[redacted] mindef.nl>; [redacted] AL/BSG

<[redacted]mindef.nl>
Subject: Fwd: Nieuwsbrief Regionale Media - Ministerie van Defensie 1 mei 2020

Dag [redacted],

Vandaag weer een Herwijnen bericht, zie hieronder. Weer over ALS. Mij staat bij nav de feitelijke vragen dat we op 15 mei het een en ander zouden starten en dat ik daarvoor eerst geïnformeerd zou worden. Klopt dat en zo ja, wanneer krijg ik het een en ander te horen en hoe staat het met alle actiepunten die zijn uitgezet? Dit ook omdat de kamer steeds vraagt om geen onomkeerbare stappen te zetten, dus de vraag is wat wanneer start en hoe zich dit hiertoe verhoudt. Dit maakt ook dat we goed moeten nadenken over de communicatie, dus hoor graag.

Gr. Barbara
PS hoe staat het met de omgevingsmanager?

Van: "%Newsroom DCo, BS/AI/DCO" [redacted]@mindef.nl>
Datum: vrijdag 1 mei 2020 om 08:44:49
Onderwerp: Nieuwsbrief Regionale Media - Ministerie van Defensie 1 mei 2020

Het Defensie-nieuwsoverzicht uit de regionale dagbladen

- Covid-19 (3 articles)
  - Mariniers door Karel Doorman afgezet voor strijd tegen corona | Noordhollands Dagblad | 01 May 2020 07:56
  - 'Warm gesprek' met Zaanse staatssecretaris Barbara Visser | Noordhollands Dagblad | 01 May 2020 07:55
  - Mastbrand: weinig schade, wel veel zorgen | BN/Destem | 01 May 2020 03:33
- Marine (1 article)
  - Mariniers door Karel Doorman afgezet voor strijd tegen corona | Noordhollands Dagblad | 01 May 2020 07:56
- Luchtmacht (1 article)
  - Aanschaf helikopters Gilze-Rijen past in inhaalslag Defensie | Brabants Dagblad | 01 May 2020 03:28
- KMar (1 article)
  - Spelen op de kerktoren mogelijk nieuwe traditie | Noordhollands Dagblad | 01 May 2020 07:50
- EOD (2 articles)
  - Een Duitse mijn in visnetten van de HD42 | IJmuider Courant | 01 May 2020 07:46
  - EOD ruimt'decoratieve'antieke bom | De Gooi- en Eemlander | 01 May 2020 07:42
- Veteranen (2 articles)
  - Bliksembezoek luitenant-generaal aan veteranen | De Gooi- en Eemlander | 01 May 2020 07:44
  - Molukkers Hoogkerk: 'Wij gaan nooit opzij' | Dagblad van het Noorden | 01 May 2020 05:33
- Marinierskazerne (1 article)
  - Peter van den assem Tol | BN/Destem | 01 May 2020 03:34
- Veiligheid (1 article)
  - 'Veel vaker ALS in Herwijnen' | De Gelderlander | 01 May 2020 07:08
- 75 jaar vrij / 4 en 5 mei (18 articles)
  - 'Groeiend historisch besef voor oorlogsgraf' | Leidsch Dagblad | 01 May 2020 07:58
  - 'Vrijheid zie ik in delen van de wereld als een groot probleem' | Noordhollands Dagblad | 01 May 2020 07:56

[redacted] B, Drs.

[redacted]	[redacted]AL/HDB
Verzonden:	dinsdag 12 mei 2020 23:20
Aan:	Visser, B, Drs.
CC:	[redacted] (LD), Drs. EMSD, BS/AL/BSG/Mobpool; [redacted] [redacted]AL/BSG; [redacted]AL; [redacted]AL/HDB
Onderwerp:	Herwijnen RCR
Categorieën:	Reizen; Belafspraak; Paars

Barbara ik heb net een lang gesprek gehad met de nieuwe RVB omgevingsmanager voor het Herwijnen project ([redacted] heeft [redacted] opgevolgd). Hij maakt zich zorgen over de vermenging van de juridische RCR-procedure met het politiek bestuurlijke AO-traject. Ik denk dat hij een goed punt heeft en ik wil woensdag aan de hand van een paar aantekeningen die zorgen vast met je delen en liefst ook doorspreken. Ik probeer via [redacted] of [redacted] wat tijd te claimen in jouw agenda 10 a 15 min is voldoende. Donderdag hebben we een formeel overleg over RCR. De zaken die ik met je door wil nemen zijn ter voorbereiding daarop. Mocht je woensdag niet binnen zijn dan probeer ik je ergens op de dag even telefonisch te spreken (ik stem wel af met secretariaat of dat lukt).
Het voorontwerp en het plan voor de participatie krijg je morgen in jouw posttas mee.

Kern van de zorg van [redacted] is: Als je nu de RCR start en daarna het AO houdt dan worden alle zienswijzen die in het juridische traject worden ingebracht ook door de indieners doorgegeven aan een of meerdere Kamerleden, en komen ze allemaal naast juridisch ook politiek bestuurlijk terug. Veel aandachtspunten van de omwonenden zijn juridisch in het RCR proces relatief makkelijk en rationeel te beantwoorden terwijl in het politiek bestuurlijke deel het veelal ook over emotie zal gaan. Dat zou pleiten voor eerst politiek bestuurlijk afronden (dmv het AO) en dan pas het voorontwerp in te dienen.

[redacted]

[redacted]
+[redacted]

[redacted] B, Drs.

[redacted]	[redacted] AL/HDB
Verzonden:	woensdag 13 mei 2020 00:02
Aan:	Visser, B, Drs.
CC:	[redacted] (LD), Drs. EMSD, BS/AL/BSG/Mobpool; [redacted] AL/BSG; Wijnands, JCS, Mr., BS/AL; [redacted] AL/HDB
Onderwerp:	Re: Herwijnen RCR
Categorieën:	Reizen; Belafspraak; Paars

Vrijdag openbaar maken van het voorontwerp is een datum die we zelf gekozen [redacted] die niet extern gecommuniceerd is en die niet tot afbreuk leidt indien we die in tijd iets schuiven.
Concrete voorstel:
Ik licht morgen adhv een door de omgevingsmanager van het RVB geschreven memo de zorgen toe van de omgevingsmanager en de opties die hij ziet om het juridische en politiek bestuurlijke proces zo goed mogelijk op elkaar af te stemmen. Jij krijgt morgen het participatieplan en het voorontwerp mee. We lichten dat donderdagmiddag verder toe. Na de toelichting zijn m.i. de volgende stappen c.q. besluiten mogelijk

1) -FACTOR TIJD- je neemt meer tijd om de stukken door te nemen en je besluit na het weekend wanneer we het voorontwerp publiceren OF je hebt donderdag voldoende info om jouw besluit over het publiceren van het voorontwerp op te nemen.

2) -FACTOR KWALITEIT- je besluit dat de stukken van voldoende kwaliteit zijn om te publiceren OF je geeft aan waar je de stukken verbeterd wilt hebben

3) -FACTOR STRATEGIE- je besluit, afhankelijk van de toelichting van mij en RVB, over de timing van het publiceren van het voorontwerp. Dat kan zijn zo snel mogelijk OF na het AO

De voors en tegens van stap/besluit 3 wil ik graag morgen al met je delen zodat je die in jouw overwegingen op donderdag kunt meenemen

[redacted]

[redacted]
+[redacted]

Van: "Visser, B, Drs." <[redacted]mindef.nl>
Datum: dinsdag 12 mei 2020 om 23:31:38
Aan: "[redacted] AL/HDB" [redacted]mindef.nl>
Cc: "[redacted] (LD), Drs. EMSD, BS/AL/BSG/Mobpool" <[redacted]@mindef.nl>, "[redacted] AL/BSG" <[redacted]@mindef.nl>, "[redacted] AL" <J[redacted]@mindef.nl>
Onderwerp: Re: Herwijnen RCR

Dit was precies mijn vraag steeds en ook weer vandaag mijn opmerking dat bijpraten op donderdag terwijl vrijdag gestart wordt, niet kan. Wat is concreet je voorstel nu?

[redacted]

, Drs.

Van: [redacted] AL/HDB
Verzonden: donderdag 18 juni 2020 23:12
Aan: [redacted] AL/BSG; Visser, B, Drs.; [redacted] BS/AL/DCO
CC: [redacted] (LD), Drs. EMSD, BS/AL/BSG/Mobpool; [redacted] BS/AL/HDB/Belmdwrs; [redacted] AL/HDB; [redacted] Mr., BS/AL
Onderwerp: Herwijnen status vragenbeantwoording GGD
Bijlagen: Herwijnen status vragenbeantwoording GGD.docx

Opvolgingsvlag: Opvolgen
Vlagstatus: Voltooid

Categorieën: Reizen; Belafspraak; Paars

Barbara, [redacted] en [redacted]

Ik kom tot bijgevoegde analyse na het bekijken van de contacten tussen RVB en GGD. Hoor graag als jullie mijn lijn aan het einde van het doc anders zien.

[redacted]

[redacted] B, Drs.

[redacted]	[redacted] AL/HDB
Verzonden:	zaterdag 20 juni 2020 13:39
Aan:	Visser, B, Drs.
CC:	[redacted] AL/HDB; [redacted] Mr., BS/AL; [redacted] (LD), Drs. EMSD, BS/AL/BSG/Mobpool; [redacted] BS/AL/HDB/Belmdwrs; [redacted] AL/BSG; [redacted] /AL/DCO
Onderwerp:	Herwijnen; antwoord brief aan GGD
Bijlagen:	Aantal en duiding ALS-patienten te Herwijnen.pdf
Categorieën:	Reizen; Belafspraak; Paars

Barbara, bijgevoegd de antwoordbrief aan GGD

Daarin is aangegeven dat:

- er eerder al contacten waren tussen DEF RVB Gemeente en GGD
- de vragen die recent gesteld zijn door RVB namens DEF gesteld zijn en dat RVB dat bij externe contacten ook steeds duidelijk maakte
- is afgesproken dat GGD in deze casus het contact met de gemeente zou verzorgen
- we hebben gevraagd of de twee vragen die door ALS-centrum waren beantwoord als "afgestemd met GGD" mochten worden behandeld en dat GGD daarmee niet instemde
- GGD wel opmerkingen plaatsten bij het antwoord van ALS-centrum
- Wij over die opmerkingen graag in gesprek gaan.

Daarbij is ook aangegeven dat voor ons de vraag hoeveel ALS-patiënten er nu daadwerkelijk zijn nog steeds open staat (GGD geeft in de opmerkingen bij de antwoorden van het ALS-centrum aan dat het incidentiegetal berust op een globale inschatting gebaseerd op een aanname)

Een eerder concept van de brief heb je gezien en becommentarieerd. In dat concept stond ook dat deze brief een antwoord was op de GGD brief. Desondanks had dat duidelijk in het feitenrelaas moeten staan.

[redacted]

[redacted]
Directeur Integraal Beleid

.....
Directoraat Generaal Beleid
Ministerie van Defensie
Kalvermarkt 33 | 2511 CB | Den Haag | kamer A-23
Postbus 20701 | 2500 ES | Den Haag | The Netherlands
.....
M: [redacted]
[redacted] mindef.nl
www.defensie.nl

Officier Toegevoegd
[redacted] l@mindef.nl
M: [redacted]

Secretariaat:
[redacted] @mindef.nl
T: [redacted]
(op woensdag flex)

[redacted] B, Drs.

[redacted]	[redacted] AL/HDB
Verzonden:	woensdag 24 juni 2020 08:48
Aan:	Visser, B, Drs.; Esser, JM, BS/AL/DCO
CC:	[redacted] (LD), Drs. EMSD, BS/AL/BSG/Mobpool; [redacted] BS/AL/HDB/Belmdwrs; [redacted], Mr., BS/AL; [redacted] AL/BSG; [redacted] AL/HDB/PROJ DGB; [redacted] BS/AL/HDB
Onderwerp:	RE: Herwijnen status vragenbeantwoording GGD
Categorieën:	Reizen; Belafspraak; Paars

Barbara

Er zit een Interne Toelichting met bericht voor website radarstations in jouw post. Als we het eventuele commentaar van jou hebben verwerkt wordt die geplaatst. Ik stel voor dat we die dan separaat ook aan de [redacted] toesturen. Ik kan dat in een mail van mij aan hem met extra toelichting doen. Als je het zelf wilt doen kunnen we een mail voor je voorbereiden. Ik hoor graag wat de voorkeur heeft

[redacted]

From: Visser, B, Drs. <[redacted]mindef.nl>
Sent: woensdag 24 juni 2020 07:59
To: [redacted] BS/AL/DCO <[redacted]@mindef.nl>
Cc: [redacted] (LD), Drs. EMSD, BS/AL/BSG/Mobpool <[redacted]mindef.nl>; [redacted] BS/AL/HDB/Belmdwrs <[redacted]mindef.nl>; [redacted] Mr., BS/AL <[redacted]mindef.nl>; [redacted] AL/BSG <[redacted]mindef.nl>; [redacted] AL/HDB [redacted]@mindef.nl>; [redacted] Koch, A, BS/AL/HDB/PROJ DGB [redacted]mindef.nl>
Subject: Re: Herwijnen status vragenbeantwoording GGD

Is het niet handig ook om het college van B&W te informeren, mede nav de app van de burgemeester afgelopen zaterdag? Dus niet over dit bericht maar mee nav, is denk ik vooral nu een vraag aan [redacted]

Van: [redacted]/AL/DCO" [redacted]@mindef.nl>
Datum: dinsdag 23 juni 2020 om 16:22:24
Aan: "Visser, B, Drs." <[redacted]mindef.nl>
Cc: "[redacted] (LD), Drs. EMSD, BS/AL/BSG/Mobpool" <[redacted]@mindef.nl>, "[redacted] BS/AL/HDB/Belmdwrs" <[redacted]mindef.nl>, "[redacted] AL" <[redacted]mindef.nl>, "[redacted] AL/BSG" <[redacted]@mindef.nl>, "[redacted] AL/HDB" <[redacted]@mindef.nl>, "[redacted] AL/HDB/PROJ DGB" [redacted]@mindef.nl>
Onderwerp: RE: Herwijnen status vragenbeantwoording GGD

Excellentie,

Ter informatie. GGD Gelderland-Zuid heeft vragen ontvangen van het Reformatorisch Dagblad. Zij zijn voornemens om afgelopen vrijdag afgestemde antwoord te geven. Daarnaast besproken dat er nog niet wordt ingegaan richting de media wanneer en hoe de informatie naar buiten gaat, aangezien GGD en Defensie hierover nog in gesprek gaan.

Hartelijke groet,

[redacted]

[redacted] B, Drs.

[redacted]	[redacted] AL/HDB
Verzonden:	maandag 20 juli 2020 22:18
Aan:	Visser, B, Drs.; [redacted] AL/BSG; [redacted] BS/AL/BSG/Mobpool; [redacted] AL/HDB
CC:	[redacted] NJ, BS/AL/BSG
Onderwerp:	RE: Herwijnen deel 1
Categorieën:	Reizen; Belafspraak; Paars

Ja ik heb de vragen gezien en al aan [redacted] en [redacted] doorgegeven dat ik morgen de antwoorden (waaronder de definitieve tijdlijn die we jullie gaan voorleggen) met ze door wil spreken.

Ook stappen gezet vwb Gilze Rijen en status reactienota... De antwoorden deels per telefoon deels op app deels in mail gekregen Ook die worden even samengevoegd door [redacted] en [redacted] en komen dan op nette wijze jouw kant op.
Sneek preview... LHB GZR is aangekondigd in Staatscourant, juridisch gezien is het niet noodzakelijk de opschorting in Staatscourant te melden. Pol bestuurlijk gaan we voorstellen dat wel te doen. Ook omdat RvS naar zorgvuldigheid van het proces kijkt (dat is breder dan de juridische verplichtingen). We gaan de reactienota anders noemen naar iets van standvanzaken document / informatiecirculaire (creatieve inputs zijn welkom). Ook als we het bij de verwarrende titel reactienota houden is er niks aan de hand. In deze fase van het proces is er geen reactienota nodig volgens DJZ. Als je de zienswijzen op voorl LHB maar meeneemt naar het definitieve LHB. Dat mag mss zo zijn maar maakt het proces er niet netter op... daarom nu toch een reactie op de zienswijzen in de vorm van een document dat niet reactienota gaat heten.

Heb ook de termijnen van NLR binnen voor Wnb MER LHB en stikstof. Daar moet ik eerst een controle slag op uitvoeren (mn hoe krap / ruim is door NLR ingeschat en zijn de tijden die ze ons gegeven hebben in het schema om ons werk te doen voldoende... Voor dit document even wat verwachtingen management... vergt consultatie met stikstof RVB CLSK... dus morgen of mss zelfs deze week niet klaar...

[redacted]

From: Visser, B, Drs. <[redacted]mindef.nl>
Sent: maandag 20 juli 2020 22:06
To: [redacted] AL/BSG <[redacted]mindef.nl>; [redacted] BS/AL/BSG/Mobpool <[redacted]mindef.nl>; [redacted] AL/HDB <[redacted]3@mindef.nl>
Cc: [redacted] AL/BSG <[redacted]mindef.nl>
Subject: Re: Herwijnen deel 1

Maar [redacted] gaat vast overal het verlossende antwoord op geven, toch [redacted] ☺?

Van: "Visser, B, Drs." <[redacted]@mindef.nl>
Datum: maandag 20 juli 2020 om 18:52:21
Aan: "[redacted] AL/BSG" <[redacted]mindef.nl>, "[redacted] BS/AL/BSG/Mobpool" <[redacted]mindef.nl>, "[redacted] AL/HDB" [redacted]mindef.nl>
Cc: [redacted], BS/AL/BSG" <[redacted]@mindef.nl>
Onderwerp: Re: Herwijnen deel 1

Dat is niet perse mijn vraag, ik dacht publicatie enelaatate week aug en dan zeven weken inzake dus tot medio oktober. In de stukken staan verschillende opties, dus de vraag is nu wat de bedoeling is.

Van: "[redacted] AL/BSG" <[redacted]mindef.nl>
Datum: maandag 20 juli 2020 om 18:23:47
Aan: "Visser, B, Drs." [redacted]@mindef.nl>, "[redacted] BS/AL/BSG/Mobpool" <[redacted]@mindef.nl>, "[redacted] AL/HDB" [redacted]mindef.nl>
Cc: "[redacted] AL/BSG" <[redacted]mindef.nl>
Onderwerp: RE: Herwijnen deel 1

De besproken data/tijden m.b.t. publicatie zijn als volgt:

Vrijdag 28 augustus Staatscourant
7 weken inzageperiode i.p.v. 6 weken
Inloopavonden in de week van 14 september
Vrijdag 16 oktober einddatum

Als ter inzage legging pas op maandag 31 augustus kan, lijkt het mij logisch dat reactietermijn tot maandag 19 oktober loopt.

Van: Visser, B, Drs. <[redacted]mindef.nl>
Verzonden: maandag 20 juli 2020 16:34
Aan: [redacted] BS/AL/BSG/Mobpool <[redacted]mindef.nl>; [redacted] AL/HDB [redacted]@mindef.nl>
CC: [redacted] AL/BSG <[redacted]mindef.nl>; [redacted] AL/BSG <[redacted]mindef.nl>
Onderwerp: Re: Herwijnen deel 1

Ik heb volgens mij gezegd een week eerder en uiterlijk 31 aug

Van: "[redacted] BS/AL/BSG/Mobpool" <[redacted]@mindef.nl>
Datum: maandag 20 juli 2020 om 16:31:59
Aan: "Visser, B, Drs." [redacted]mindef.nl>, "[redacted] AL/HDB" [redacted]@mindef.nl>
Cc: "[redacted] AL/BSG" <[redacted]@mindef.nl>, [redacted] BS/AL/BSG" <[redacted]@mindef.nl>
Onderwerp: RE: Herwijnen deel 1

Dag all,

Ik heb in mijn aantekeningen van het gesprek op 9 juli staan: 28 augustus ter inzage legging, in de week van 14 september inloopavonden.

Groet,
[redacted]

From: Visser, B, Drs. <[redacted]mindef.nl>
Sent: maandag 20 juli 2020 16:09
To: [redacted] AL/HDB [redacted]@mindef.nl>
Cc: [redacted] AL/BSG <[redacted]@mindef.nl>; [redacted] BS/AL/BSG/Mobpool <[redacted]mindef.nl>; [redacted], BS/AL/BSG <[redacted]mindef.nl>
Subject: Herwijnen deel 1

Dag [redacted]

Ik heb nog niet de gehele bundel Herwijnen doorgenomen, weet niet wat uiterste termijn is. Wel een opmerking in stuk al die een paar keer niet is beantwoord of gewijzigd is, zie foto en reactie op bericht dat ik moeilijk leesbaar vind. Overigens hadden we volgens mij echt een week eerder afgesproken qua publicatie en daarmee 7 weken terinzage legging. Kamerbrieven worden blijkbaar voorbereid, wat is het doel van de brieven? En die gaan naar buiten voor de terinzage legging?
Daarnaast viel me op dat in de nota d.d. 17-07 wordt gesproken over terinzage legging tot eind okt en in interne toelichting d.d. 16-07 over 12 oktober, wat is het?
Zal in een volgende mail nog wat foto's sturen, vanwege de omvang van de mails.

Hoor graag,

Barbara

[redacted] B, Drs.

[redacted] [redacted] AL/HDB
Verzonden: woensdag 22 juli 2020 12:04
Aan: Visser, B, Drs.
Onderwerp: FW: Nieuwsbrief Marinierskazerne

Categorieën: Reizen; Belafspraak; Paars

From: [redacted] BS/AL/HDB <[redacted] mindef.nl>
Sent: woensdag 22 juli 2020 09:47
To: [redacted] AL/HDB <[redacted] @mindef.nl>; [redacted] AL/HDB/PROJ DGB [redacted] mindef.nl>
Cc: [redacted] BS/AL/DCO [redacted] mindef.nl>; [redacted] AL/BSG <[redacted] mindef.nl>; [redacted] BS/AL/BSG/Mobpool <[redacted] mindef.nl>
Subject: RE: Nieuwsbrief Marinierskazerne

Yes, neem het mee. Ik ga o.a. TNO vragen of ze kunnen ondersteunen in de 0-100% slide + RVB om onderbouwing initiële omissie van 350 meter tijdelijke woning. Voor dat laatste is een reden, nl. buiten scope toetsingskader gezien een tijdelijke woonunit niet wordt gezien als 'gevoelig object', maar wil weten in welke stukken dit staat voorgeschreven.

From: [redacted] AL/HDB [redacted] @mindef.nl>
Sent: woensdag 22 juli 2020 09:29
To: [redacted] AL/HDB/PROJ DGB <[redacted] @mindef.nl>; [redacted] BS/AL/HDB <[redacted] mindef.nl>
Cc: [redacted] AL/DCO [redacted] @mindef.nl>; [redacted] AL/BSG <[redacted] mindef.nl>; [redacted] BS/AL/BSG/Mobpool <[redacted] mindef.nl>; [redacted] AL/HDB [redacted] @mindef.nl>
Subject: RE: Nieuwsbrief Marinierskazerne

[redacted] zie mijn opm / vragen ter voorbereiding op TB die ik in het artikel heb geplaatst. Kun jij die [redacted]

Marinierskazerne online media :

Het dorp Herwijnen vecht tegen (de radar van) Defensie – en wint de eerste slag
De Volkskrant.nl - Mac van Dinther - 21 Jul 2020 23:16
Lengte: 1275 woorden

Het Gelderse dorp Herwijnen verzet zich tegen de komst van een militaire radar. Er hebben al eens radars gestaan en bewoners vrezen gezondheidsschade door straling. In hun strijd tegen Defensie boekten ze onlangs een eerste succes.
Het is een strijd die doet denken aan die van het Gallische dorpje tegen de Romeinen: het gevecht van de inwoners van het nietige Gelderse Herwijnen tegen het machtige Defensie dat van plan is een militaire radar vlak bij hun dorp te plaatsen. Volgens Defensie is de radar essentieel voor de luchtverdediging van Nederland **dit zit al in onze introtekst... we moeten in een paar zinnen uitleggen Waarom radar? Waarom 2 radars? Waarom 1 van de 2 in Herwijnen, de spreektekst laten we vergezeld gaan van het aardkrommingsplaatje en het plaatje dat goed de coverage duidt van beide radars zals in jouw concept presentatie**, de bewoners vrezen voor schadelijke gezondheidseffecten van radarstraling.

Het leek een kansloze strijd, maar net als in het stripverhaal houden de bewoners dapper stand. Onlangs hebben ze zelfs de eerste slag gewonnen. Kort voor het zomerreces nam de Tweede Kamer unaniem twee moties aan waarin wordt gevraagd om nader onderzoek voordat met de bouw van de radar wordt begonnen: een naar de gezondheidseffecten van radarstraling en een naar alternatieve locaties voor Herwijnen. **Ik wil graag alle moties die we hebben gehad (voorzien van stemmingsdata) op backup slides in de PPT (dus niet om te tonen, wel om bij de hand te hebben) Per motie en paar kreten over wat we hiermee hebben gedaan... Let op ik kan daar alleen over techn feitelijkheden praten (bijv verwijzen naar wanneer een**

onderzoek is afgerond en geplaatst op de website) niet over politieke aspecten
Het is een mooie eerste stap, zeggen Ruben van der Horst (47) en Edwin Rijkse (48) van bewonerscomité Radar Nee aan de keukentafel in Herwijnen. Zij zijn geen stralingsdeskundigen – Van der Horst is industrieel ontwerper, Rijkse marketeer – maar hebben zich vastgebeten in het dossier.
Daarbij stuitten ze op ongerijmdheden. Zo wordt er volgens hen in rapporten gesjoemeld met de afstand van de radar tot de dichtstbijzijnde bebouwing **ik wil graag ook op een slide voor mij feitelijke uitleg hebben waarvoor de afstanden zijn gebruikt, hoe ze tot stand zijn gekomen (kadasterdata?) en hoe het zit met 450 350 meter ... waarom we niet wisten dat er tijdelijke bebouwing is en tot wanneer de tijdelijke bewoning is vergund... die datum moeten we koppelen aan de eerst mogelijke datum waarop de radar operationeel wordt.**, is onduidelijk of de radar voldoet aan de normen en is er twijfel of die normen zelf wel in de haak zijn. **wij kunnen slechts beantwoorden aan welke eisen de radar voldoet of de eisen de juiste eisen zijn is politiek**
Ondoorzichtig
De twee bestookten Kamerleden met hun bevindingen. Genoeg om twijfel te zaaien in de hoofden van parlementariërs. 'Het hele proces is ondoorzichtig verlopen', oordeelt Joël Voordewind, defensiespecialist van de ChristenUnie. 'Ik wil niet zeggen dat Defensie deze zaak erdoor probeert te drukken. Maar er zijn nog te veel vragen onbeantwoord.'
Die twijfels worden Kamerbreed gedeeld. Zelfs VVD-defensiewoordvoerder André Bosman steunde de moties tegen partijgenoot staatssecretaris Barbara Visser. Bosman gaat er nog altijd van uit dat de radar gewoon in Herwijnen kan komen. 'Maar je wilt dit goed doen. Je hebt er niks aan als mensen ziek worden.'
Het zou niet voor het eerst zijn dat een handjevol burgers overheidsplannen succesvol dwarsboomt. Zie het succes van de tegenstanders van vliegveld Lelystad. Zie ook de Nijmeegse milieuactivist Johan Vollenbroek, die de overheid op de knieën dwong in het stikstofdossier.
Herwijnen heeft een geschiedenis met straling. Op een kilometer afstand van het dorp stonden tientallen jaren twee radars van de Luchtverkeersleiding. Een van die twee locaties gebruikt het KNMI nu voor een buienradar Op de andere plek heeft Defensie haar oog laten vallen.
Wat opvalt: in het dorp met ruim tweeduizend inwoners hebben acht inwoners de spierziekte ALS, 36 keer meer dan het landelijk gemiddelde. Het een zou weleens verband kunnen houden met het ander, denken veel inwoners. Zoveel zieken in zo'n klein dorp, dat roept vragen op, vindt Rijkse. 'Wij zijn geen stralingsgekkies. Maar wij willen dit wel goed uitgezocht hebben.' Dat gaat nu gebeuren: de GGD is ermee bezig.
Goudschaaltje
Straling is een heikel onderwerp, getuige het verhitte debat rond het 5G-netwerk. Woorden worden op een goudschaaltje gewogen, zegt hoogleraar Hans Kromhout, stralingsdeskundige van de Universiteit Utrecht en lid van de Gezondheidsraad, onder andere betrokken bij onderzoek naar 5G.
Kromhout kan zich de ongerustheid voorstellen. Volgens een Belgische studie uit 2008 heeft straling mogelijk bijgedragen aan de toename van kankergevallen onder militairen. 'Maar dan gaat het om hoge blootstelling van militairen die dicht bij radarinstallaties werken.' **Kijk eens of we de contactgegevens van hem kunnen achterhalen bijv via TNO of CEAG . Ik zou ook dat BEL onderzoek wel willen lezen. Dat kun je sowieso opvragen. Of we contact moeten leggen met betrokkene moeten we eerst mar even bespreken**
ALS komt vaker voor onder mensen die bijvoorbeeld aan hoogspanningsleidingen of transformatorhuisjes werken. Frans onderzoek uit 2019 suggereert een verband tussen ALS en gsm-straling. 'Maar dat is géén causaal verband', benadrukt Kromhout. 'En het is een heel ander soort straling dan van een radar.'
Bewijs voor de schadelijke effecten van radarstraling voor mensen die er niet beroepshalve mee te maken hebben is er naar zijn zeggen niet. 'Daarom zie ik geen reden om te zeggen dat de mensen in Herwijnen een verhoogd risico op ALS lopen. Je kunt wel zeggen: laten we het zekere voor het onzekere nemen. Maar dat gaat mij te ver.'
Dat ALS zoveel vaker voorkomt in Herwijnen, kan volgens Kromhout allerlei oorzaken hebben, waaronder erfelijke aanleg. 'Het kan ook puur toeval zijn.'
Toch wil het parlement daar meer van weten. Op 10 september wordt op initiatief van de Kamer een Ronde Tafel-bijeenkomst gehouden met bewoners en stralingsdeskundigen. Van der Horst en Rijkse krijgen spreektijd en mochten twee eigen deskundigen aanwijzen.
Dat was nog moeilijk genoeg, zegt Van der Horst. 'Wij hebben allerlei Nederlandse deskundigen benaderd om ons te helpen. De meesten zeiden: liever niet.' Uiteindelijk vonden ze gehoor bij de Belgische hoogleraar Guy Vandenbosch, stralingsdeskundige van de KU Leuven.
Vandenbosch is het niet helemaal eens met zijn Nederlandse collega. 'Straling is een grote onbekende op de lange termijn', zegt Vandenbosch. 'Het klopt dat er geen hard bewijs is dat streling schadelijk is. Maar het tegendeel is ook niet bewezen.' **Kin je googelen en wet van zijn publicaties over straling aan mij mailen (ter achtergrond)**
Volgens Vandenbosch zijn er 'honderden studies' die vragen opwerpen die nader onderzocht moeten worden. 'Zolang die duidelijkheid er niet is, mag je er niet van uitgaan dat er niks aan de hand is.' De straling waarmee Herwijnen te maken krijgt als de radar wordt geplaatst, komt ver uit boven het gemiddelde, benadrukt de Belg. **Dit graag met TNO in perspectief plaetsen. Het liefste zou ik een slide willen hebben met daarop een schaal van 0% tot 100 %.)% geen straling 100% de INIRP norm. Dan op de schaal een paar punten: 1) gemiddelde achtergrondstraling in NLD 2) gemiddelde achtergrondstreling in herwijnen (conform het veldonderzoek) 3) geprognotiseerde streling in Herwijnen als bovenop de gemiddelde echtergrondstraling de straling van de radar in draaiende modus wordt opgeteld 4) 3) geprognotiseerde straling in Herwijnen als bovenop de gemiddelde echtergrondstraling de straling van de rader in etarende modus wordt opgeteld**

Hoofdpijndossier
Rijkse en Van der Horst zijn blij dat ze gehoor hebben gevonden bij de Kamer. Maar al met al laat de affaire toch een nare smaak bij hen achter. Er wordt gegoocheld met cijfers en rapporten, zegt Van der Horst. Simpele vragen worden niet beantwoord. 'Eerst werd ontkend dat twee radars dicht bij elkaar een cumulatief effect zouden hebben, later werd dat toegegeven.' Op een informatiebijeenkomst moesten alle aanwezigen vooraf hun telefoons inleveren.
Het is het zoveelste hoofdpijndossier bij Defensie, zucht SP-Kamerlid Sadet Karabulut. In april was er het schandaal rond de Iraakse stad Hawija, waar bij een bombardement door Nederlandse F-16's burgerdoden waren gevallen, ondanks ontkenningen door Defensie. Daarna was er het gedonder rond de verplaatsing van de marinierskazerne naar Vlissingen. 'Het is een optelsom zegt Karabulut. 'Defensie lijkt te vergeten dat er ook nog zoiets is als een samenleving.'
Ook in dit dossier zijn zaken misgegaan, vindt CU-parlementslid Voordewind. In de Tweede Kamer wekte staatssecretaris Visser

de suggestie dat de gemeente West Betuwe (waar Herwijnen onder valt) met plaatsing van de radar had ingestemd. 'Terwijl de raad tegen is.' **Politiek... gaan we niet op in de TB maar ik wil wel de feiten even op een rij hebben. Gemeente Lingewaal heeft College aanvankelijk positief gereageerd op de plannen volgens mij heeft STAS dat ook steeds gezegd, niet dat de gemeente heeft ingestemd** Volgens Visser had ze de GGD opdracht gegeven onderzoek te doen naar ALS in Herwijnen. 'Maar de GGD bleek van niets te weten.' **Hier is een duidelijk feitenrelaas nodig. Welke vragen heeft RVD namens DEF op welk moment uitgezet. Welke antwoorden hebben we op welk moment gekregen. Welke vervolgvragen hebben we gesteld**
Van het onderzoek naar alternatieve locaties voor Herwijnen heeft Visser zich volgens Voordewind veel te gemakkelijk afgemaakt. 'Ze heeft bij twee gemeenten navraag gedaan of zij een radar willen. Liever niet, zeggen die. Tja, als je dat aan Herwijnen had gevraagd was het antwoord ook nee geweest.' **Ook hier blijven wij weg van politiek maar we moeten wel de steppen in het alternetievenonsderzoek nog even scherp onder elkaar zetten op een slide Hoe hebben we dit afgepeld, waarom zijn we operationeel technisch op 2 gemeenten uitgekomen, welke problemen behalve de instemming van de gemeenten kom je nog meer tegen (meerdere onteigeningen... bijv)**
Die radar is nodig voor de veiligheid, benadrukt Voordewind. 'Hij moet ergens staan. Maar dan moet je alles goed hebben uitgezocht. Als alle onderzoeken groen licht geven en Herwijnen is de beste locatie, dan moet de radar daar komen. Maar daar ben ik nog niet van overtuigd.' Wat de inwoners betreft komt het zover nooit, zegt Rijkse: 'Ik vind dat Herwijnen zijn portie straling wel heeft gehad.'

Copyright 2020 DPG Media B.V. All Rights Reserved

Marinierskazerne printmedia:

Het dorp dat vecht tegen (de radar van) Defensie
De Volkskrant - MAC VAN DINTHER - 22 Jul 2020 02:07
Rubriek: p.18, 19
Lengte: 1509 woorden

Het Gelderse dorp Herwijnen verzet zich tegen de komst van een militaire radar. Er hebben al eens radars gestaan en bewoners vrezen gezondheidsschade door straling. In hun strijd tegen Defensie boekten ze onlangs een eerste succes.

inwoners

Het is een strijd die doet denken aan die van het Gallische dorpje tegen de Romeinen: het gevecht van de inwoners van het nietige Gelderse Herwijnen tegen het machtige Defensie dat van plan is een militaire radar vlak bij hun dorp te plaatsen. Volgens Defensie is de radar essentieel voor de luchtverdediging ven Nederland, de bewoners vrezen voor schadelijke gezondheidseffecten van radarstraling.

Het leek een kansloze strijd, maar net als in het stripverhaal houden de bewoners dapper stand. Onlangs hebben ze zelfs de eerste slag gewonnen. Kort voor het zomerreces nam de Tweede Kamer unaniem twee moties aan waarin wordt gevraagd om nader onderzoek voordat met de bouw van de radar wordt begonnen: een naar de gezondheidseffecten van radarstraling en een naar alternatieve locaties voor Herwijnen.

Het is een mooie eerste stap, zeggen Ruben van der Horst (47) en Edwin Rijkse (48) van bewonerscomité Radar Nee aan de keukentafel in Herwijnen. Zij zijn geen stralingsdeskundigen - Van der Horst is industrieel ontwerper, Rijkse marketeer - maar hebben zich vastgebeten in het dossier.

Daarbij stuitten ze op ongerijmdheden. Zo wordt er volgens hen in rapporten gesjoemeld met de afstand van de radar tot de dichtstbijzijnde bebouwing, is onduidelijk of de radar voldoet aan de normen en is er twijfel of die normen zelf wel in de haak zijn.

ondoorzichtig

De twee bestookten Kamerleden met hun bevindingen. Genoeg om twijfel te zaaien in de hoofden van parlementariërs. 'Het hele proces is ondoorzichtig verlopen', oordeelt Joël Voordewind, defensiespecialist van de ChristenUnie. 'Ik wil niet zeggen dat Defensie deze zaak erdoor probeert te drukken. Maar er zijn nog te veel vragen onbeantwoord.'

Die twijfels worden Kamerbreed gedeeld. Zelfs VVD-defensiewoordvoerder André Bosman steunde de moties tegen partijgenoot staatssecretaris Barbara Visser. Bosman gaat er nog altijd van uit dat de radar gewoon in Herwijnen kan komen. 'Maar je wilt dit goed doen. Je hebt er niks aan als mensen ziek worden.'

Het zou niet voor het eerst zijn dat een handjevol burgers overheidsplannen succesvol dwarsboomt. Zie het succes van de tegenstanders van vliegveld Lelystad. Zie ook de Nijmeegse milieuactivist Johan Vollenbroek, die de overheid op de knieën dwong in het stikstofdossier.

Herwijnen heeft een geschiedenis met straling. Op een kilometer afstand van het dorp stonden tientallen jaren twee radars van de Luchtverkeersleiding. Een van die twee locaties gebruikt het KNMI nu voor een buienradar. Op de andere plek heeft Defensie het oog laten vallen.

Wat opvalt: in het dorp met ruim tweeduizend inwoners hebben acht inwoners de spierziekte ALS, 36 keer meer dan het landelijk gemiddelde. Het een zou weleens verband kunnen houden met het ander, denken veel inwoners. Zoveel zieken in zo n klein

[redacted] B, Drs.

[redacted]	[redacted] AL/HDB
Verzonden:	donderdag 23 juli 2020 13:15
Aan:	Visser, B, Drs.
CC:	[redacted] BS/AL/BSG/Mobpool; [redacted] AL/BSG; [redacted] BS/AL/HDB; [redacted] AL/HDB
Onderwerp:	Herwijnen Reactie twee gemeenten
Bijlagen:	2020014257 Brief Vijfheerenlanden Herwijnen.pdf; Brief radarstation Defensie Molenlanden.pdf
Categorieën:	Paars

Barbara,

Beide gemeenten hebben gereageerd (brieven in bijlage)
Beide gemeenten zijn negatief over haalbaarheid en gebruiken meerdere argumenten.
Naast weerstand ook bodemgesteldheid, eigendom van percelen en toegangswegen tot percelen

De bedoeling is in een Kamerbrief voorfgaand aan de TB een aantal zaken aan de Kamer bekend te stellen

Tenminste:
- TNO onderzoek over voldoen aan nieuwe ICNIRP normen
- Appreciatie op oorspronkelijke TNO onderzoek door Frauenhofer (mits binnen...)
- De stellingname van de gemeenten
- GGD antwoorden (mits binnen)
- Procesvoortgang en vooruitblik

[redacted] schrijft aan de outline van de TB, we zorgen dat we die vooraf met je doorspreken

Hieronder de terugkoppeling van het gesprek met [redacted] van gisteren. Ik heb er nog wat vragen bij (bijv over toezeggingen) Die worden nog met [redacted] besproken

[redacted]

10.2.g

[redacted]

[redacted]

From: Visser, B, Drs. <[redacted]mindef.nl>
Sent: donderdag 23 juli 2020 11:25
To: [redacted] AL/HDB [redacted]@mindef.nl>
Cc: [redacted] BS/AL/BSG/Mobpool <[redacted]@mindef.nl>; [redacted] AL/BSG <[redacted]mindef.nl>
Subject: Re: Nieuwsbrief Marinierskazerne

Dag [redacted]

Nav dit stuk, wat is de status van de twee gemeenten die uit het alternatievenonderzoek komen, zie ook opmerkingen van Voordewind. Hebben we een formeel antwoord van beide en moeten we aanvullend nog iets doen?

En de briefing spreken we nog wel voor mede nav de antwoorden. Vwb de woning, weet ik ook dat ik meerdere malen heb gevraagd of de gemeente dit wel mocht doen, staat de tijdelijke woning er legaal nu en had men vooruitlopend op de Barro en wat dan ook nooit toestemming mogen verlenen voor een tijdelijke woonunit, zou dit wel uitgezocht willen hebben.

Gr Barbara

Van: "[redacted] AL/HDB" [redacted]mindef.nl>
Datum: woensdag 22 juli 2020 om 12:04:14
Aan: "Visser, B, Drs." [redacted]mindef.nl>
Onderwerp: FW: Nieuwsbrief Marinierskazerne

From: [redacted] BS/AL/HDB <[redacted]mindef.nl>
Sent: woensdag 22 juli 2020 09:47
To: [redacted] AL/HDB [redacted]mindef.nl>; [redacted] AL/HDB/PROJ DGB [redacted]mindef.nl>
Cc: [redacted] BS/AL/DCO <[redacted]@mindef.nl>; [redacted] AL/BSG <[redacted]mindef.nl>; [redacted] BS/AL/BSG/Mobpool <[redacted]mindef.nl>
Subject: RE: Nieuwsbrief Marinierskazerne

Yes, neem het mee. Ik ga o.a. TNO vragen of ze kunnen ondersteunen in de 0-100% slide + RVB om onderbouwing initiële omissie van 350 meter tijdelijke woning. Voor dat laatste is een reden, nl. buiten scope toetsingskader gezien een tijdelijke woonunit niet wordt gezien als 'gevoelig object', maar wil weten in welke stukken dit staat voorgeschreven.

[redacted] B, Drs.

[redacted]	[redacted]AL/HDB
Verzonden:	maandag 27 juli 2020 10:17
Aan:	Visser, B, Drs.
CC:	[redacted]AL/BSG; [redacted] BS/AL/BSG/Mobpool; [redacted] BS/AL/HDB
Onderwerp:	Herwijnen en en vandaag
Categorieën:	Paars

Barbara

[redacted] kreeg van West Betuwe te horen dat zij zijn benaderd door '1 vandaag' voor dossier Herwijnen. Niet meer bekend op dit moment dan dat mogelijk contact op wordt genomen met een van de bestuurders van WB. [redacted] heeft [redacted] geïnformeerd

[redacted]

[redacted]
Directeur Integraal Beleid

.....
Directoraat Generaal Beleid
Ministerie van Defensie
Kalvermarkt 33 | 2511 CB | Den Haag | kamer A-23
Postbus 20701 | 2500 ES | Den Haag | The Netherlands
.....
M: +3[redacted]
[redacted]mindef.nl
www.defensie.nl

Officier Toegevoegd
[redacted]mindef.nl
M: [redacted]

Secretariaat:
[redacted]@mindef.nl
T: + [redacted]
(op woensdag flex)

[redacted] B, Drs.

[redacted]	[redacted] AL/HDB
Verzonden:	dinsdag 4 augustus 2020 11:28
Aan:	Visser, B, Drs.
CC:	[redacted] BS/AL/HDB; [redacted] BS/AL/BSG/Mobpool; [redacted] AL/BSG
Onderwerp:	Herwijnen commentaar op RIP

Barbara ik ga ervan uit dat we jouw commentaar op RIP verwerken en dan het document laten opmaken door SAB en laten publiceren. De n.a.v. vragen krijg je na vakantie van jou, [redacted] en mij beantwoord (eind aug)

[redacted]

[redacted]
Directoraat Generaal Beleid Ministerie van Defensie
Directeur Materieel Vastgoed en Duurzaamheid
[redacted]

[redacted] B, Drs.

[redacted]	[redacted]AL/HDB
Verzonden:	donderdag 13 augustus 2020 15:19
Aan:	[redacted]AL/BSG; Visser, B, Drs.
Onderwerp:	Fwd: Check op consistentie referentiedocumenten voorontwerp
Bijlagen:	Herwijnen Voorontwerp referenties.docx
Categorieën:	Paars

[redacted] leg even een printje bij STAS svp... handig voor bij de telcon

[redacted]
Directoraat Generaal Beleid Ministerie van Defensie
Directeur Materieel Vastgoed en Duurzaamheid
+[redacted]

Van: "[redacted]AL/HDB" [redacted]mindef.nl>
Datum: donderdag 13 augustus 2020 om 15:18:16
Aan: "[redacted] BS/AL/HDB" <[redacted]@mindef.nl>, "[redacted]rijksoverheid.nl>
Cc: "[redacted]AL/HDB" [redacted]mindef.nl>
Onderwerp: Fwd: Check op consistentie referentiedocumenten voorontwerp

[redacted] en [redacted] een paar opmerkingen nav de referentielijst die is opgenomen in het voorontwerp

Algemeen:

- Maak een literatuurlijst met daarin alle essentiële brieven aan EK en TK over Herwijnen (je vindt ze makkelijk in bijgaand document en op de defensie site voor Herwijnen). Voeg die literatuurlijst toe aan het voorontwerp. Als RVB dit geen goed idee vind hoor ik graag waarom. Zet er ook steeds per document de link bij naar de plaats waar deze op internet kan worden gedownload (links staan al in bijgaand document). [redacted] **laat de literatuurlijst svp door SAB opmaken,** [redacted] **check of ik nog brieven heb gemist in bijgaand document (het gaat mij niet om een eenvoudig uitstembriefje maar om inhoudelijke brieven)**

Ontbrekende documenten op Defensie Website
- Niet alle referentie documentendie in het voorontwerp worden genoemd staan op de Defensie website. Het gaat om:
Lijst [redacted] #1 TNO performance assessment MPR 2010
Lijst [redacted] #3 TNO memo radardekking MPR 2013
Lijst [redacted] #4 Concept rapport projectgroep radardekking - Ik ga mee in het voorstel dit document (dat dus kennelijk niet gevonden kan worden) niet te benoemen en aan te halen als referentie, is sowieso slechts een concept
Lijst [redacted] #9 Omg Dienst Riv Land - bodeminfo uit 2016
Lijst [redacted] #10 asbestinventaristatie uit 2012
Lijst [redacted] #11 prognose geluidsbelasting (TNO) uit 2018
Lijst [redacted] #13 digitale watertoets uit 2019

Lijst [redacted] #15 TNO document over stralingsgevaar van 8 apr 2019
Lijst [redacted] #17 TUV meetrapport
Ronald en [redacted] kunnen jullie zorgen dat de referentiedocumenten uit het Voorontwerp ook op de website komen?

Ontbrekende documenten in Voorontwerp
Zoals gezegd, het lijkt mij handig een literatuurlijst van de Kamerbrieven op te nemen. Daarnaast mis ik:
- een van de twee Thales Engineering rapporten (er wordt er 1 genoemd zonder dat duidelijk is of het om de 2017 of 2019 versie gaat)
- TNO evaluatie van de gezondheidsrisicoanalyse locaties Herwijnen en Wier van 8-11-17 (hier is een koppeling met het eerste Thales Rapport
- TNO memorandum over stralingsbelasting radarinstallatie Herwijnen van 17-6-19
- Overzicht van het zoekgebied en de lijst met aangedragen alternatieve locaties
- Het landschapsadvies van mei 2019
- De RVO beslissing over ontheffing verbodsbepaling uit april 2017
- Het natuuronderzoek uit nov 2016

Al deze documenten lijken mij relevant. In bijgevoegd bestand staan de links naar betreffende documenten. [redacted] **kun jij kijken waar en hoe je deze het beste mee kunt nemen in het voorontwerp. Zeker de Thales en TNO rapporten/memos moeten er in.** Ik hoor graag als je toch documenten achterwege wilt laten. Ook bij de voetnoten lijkt me een link per document handig.

Succes
[redacted].

[redacted] B, Drs.

[redacted]	[redacted]AL/HDB
Verzonden:	vrijdag 14 augustus 2020 15:36
Aan:	Visser, B, Drs.
Onderwerp:	Fwd: laatste versie bericht website
Bijlagen:	2020 08 12 Pagina website radarstation Herwijnen_update augustus 2020 v3 schoon.docx
Categorieën:	Paars

[redacted]
Directoraat Generaal Beleid Ministerie van Defensie
Directeur Materieel Vastgoed en Duurzaamheid
+3[redacted]13

Van: "[redacted] BS/AL/HDB" <[redacted]@mindef.nl>
Datum: vrijdag 14 augustus 2020 om 13:50:40
Aan: "[redacted]AL/HDB" [redacted]mindef.nl>
Onderwerp: laatste versie bericht website

Met vriendelijke groet,

[redacted]
Senior Beleidsmedewerker

.....
Hoofddirectie Beleid
Ministerie van Defensie

Kalvermarkt 33 | 2511 CB | Den Haag | Kamer A-21
Postbus 20701 | 2500 ES | Den Haag | The Netherlands
.....
M +[redacted]
E [redacted]mindef.nl

[redacted] B, Drs.

[redacted]	[redacted] AL/HDB
Verzonden:	donderdag 20 augustus 2020 21:37
Aan:	Visser, B, Drs.
CC:	[redacted] BS/AL/BSG/Mobpool; [redacted] BS/AL/HDB; [redacted] AL/HDB/PROJ DGB; [redacted] AL/HDB
Onderwerp:	RE: Opvolging projectgroep, contact comite
Categorieën:	Paars

Barbara...

Zie mailtrail voor details,

BLUF
Comité radar nee houdt een bijeenkomst op 25-8
https://www.facebook.com/events/723130178531743/
RVB heeft in gesprek met [redacted] aangeboden aanwezig te zijn voor uitleg over procedure (expliciet aangegeven niet over inhoud te willen spreken)
In een gesprek, dat in goede sfeer verliep, gaf [redacted] aan dat dat niet gewenst was.
Ik heb vanavond met RVB ([redacted] afgesproken dat hij dit soort afwijzingen goed opneemt in logfile voor eventueel toekomstig gebruik.

[redacted]

From: [redacted] BS/AL/BSG/Mobpool <[redacted]mindef.nl>
Sent: donderdag 20 augustus 2020 18:50
To: [redacted] BS/AL/HDB <[redacted]mindef.nl>; [redacted] AL/HDB [redacted]3@mindef.nl>
Subject: RE: Opvolging projectgroep, contact comite

Oké, dank [redacted] Goed dat je dit meegeeft. Is het handig dat ik dit ter info even met Stas deel? Dan weet ze dat we proactief hebben gehandeld. ☺

From: [redacted] BS/AL/HDB <[redacted]mindef.nl>
Sent: donderdag 20 augustus 2020 11:58
To: [redacted] AL/HDB [redacted]@mindef.nl>; [redacted] BS/AL/BSG/Mobpool <[redacted]mindef.nl>
Subject: FW: Opvolging projectgroep, contact comite

Hi [redacted] en [redacted]

Afgelopen week ontdekte DCO op social media dat het bewoners comite Radar NEE een bijeenkomst had gepland op 25 augustus 20-22 u a.s. voor geïnteresseerden. In de uitnodiging wordt tekst gebruikt die duidelijk maakt dat zij het traject zien als een strijd (zie het event volgens de volgende link: https://www.facebook.com/events/723130178531743/.) Vanuit goed omgevingsmanagement is naar aanleiding daarvan door het RVB contact gelegd met de organisator ([redacted] om te vragen of wij welkom zijn. Gezien de corona-maatregelen was in de openbare uitnodiging aangegeven je aan te melden om naar de bijeenkomst te kunnen komen.

[redacted] heeft daarin aangegeven dat Defensie (en het Rijksvastgoedbedrijf) niet welkom is. De toon van het gesprek was overigens goed, met een consensus van 'we agree to disagree'. We respecteren het standpunt van de organisator, alsnog naar de bijeenkomst gaan kan mogelijk meer 'stuk' maken dan verbeteren.

Groet,
[redacted]

From: [redacted] rijksoverheid.nl>
Sent: donderdag 20 augustus 2020 11:35
To: [redacted] AL/DCO <[redacted] mindef.nl>; [redacted] BS/AL/HDB <[redacted] mindef.nl>; [redacted] AL/HDB/PROJ DGB [redacted] mindef.nl>; [redacted] rijksoverheid.nl>; [redacted] <[redacted] rijksoverheid.nl>; [redacted] minbzk.nl>; [redacted] nl; [redacted] <[redacted] rijksoverheid.nl>; [redacted] rijksoverheid.nl>; [redacted] - ILT [redacted])ILenT.nl>; [redacted] .@rijksoverheid.nl>; [redacted] DMO/PROJN/DIP PROJN <[redacted] mindef.nl>
Subject: Opvolging projectgroep, contact comite

Allen,

Ik heb [redacted] gesproken over de bijeenkomst van komende week, voor de mensen die vanochtend niet aanwezig waren; het actiecomité tegen de radar houdt 25 augustus een informatiebijeenkomst.
Dit was een goed gesprek, echter wij zijn niet welkom.

Strekking van de boodschap was: "Defensie heeft 2 jaar de tijd gehad om ons fatsoenlijk te informeren, wij zijn tegen en gaan zorgen dat de radar er niet komt"
Verder wel heel redelijk en op het persoonlijke heel normaal, respect voor elkaars rol en contactgegevens uitgewisseld.

Ik heb aangegeven dat we hun standpunt respecteren.

@[redacted] informeer jij voor de volledigheid ook [redacted] Stas over dit standpunt en @[redacted] doe jij dit bij [redacted]

Vriendelijke groet,

[redacted]

[redacted] B, Drs.

[redacted]	[redacted] AL/HDB
Verzonden:	vrijdag 21 augustus 2020 11:00
Aan:	Visser, B, Drs.; [redacted] SHA, DOSCO/ST DOSCO/KERNST/COMM
CC:	[redacted] BS/AL/BSG/Mobpool; [redacted] AL/BSG; [redacted] BS/AL/HDB
Onderwerp:	Re: Kennisgeving Voorontwerp militair radarstation Herwijnen_DEF
Categorieën:	Paars

Ja de gemeente is ervan op de hoogte gebracht door RVB. Dit heb ik gisteravond nog van [redacted] RVB gehoord.
[redacted]

[redacted]
Directoraat Generaal Beleid Ministerie van Defensie
Directeur Materieel Vastgoed en Duurzaamheid
+3 [redacted] 13

Van: "Visser, B, Drs." <[redacted]@mindef.nl>
Datum: vrijdag 21 augustus 2020 om 10:55:09
Aan: "[redacted] AL/HDB" <[redacted]@mindef.nl>, "[redacted] SHA, DOSCO/ST DOSCO/KERNST/COMM" <SHA.[redacted]mindef.nl>
Cc: "[redacted] BS/AL/BSG/Mobpool" <[redacted]mindef.nl>, "[redacted] AL/BSG" [redacted]@mindef.nl>, "[redacted] BS/AL/HDB" <[redacted]mindef.nl>
Onderwerp: RE: Kennisgeving Voorontwerp militair radarstation Herwijnen_DEF

Nabrander, gemeente weet dat dit bericht vandaag wordt gepubliceerd?

reeds beoordeeld

[redacted]

B, Drs.

	AL/HDB
Verzonden:	zaterdag 29 augustus 2020 08:34
Aan:	Visser, B, Drs.
CC:	BS/AL/BSG/Mobpool; AL/BSG
Onderwerp:	Herwijnen TNO rapport 'nieuwe ICNIRP richtlijnen'
Bijlagen:	Bijlage 4 TNO Evaluatie van gezondheidsaspecten door blootstelling voorgenomen SMART-L radar te Herwijnen aanvulling op rapportage_Redacted.pdf
Opvolgingsvlag:	Opvolgen
Vlagstatus:	Voltooid
Categorieën:	Donker geel

Barbara

Je hebt aan aangegeven het TNO rapport 'nieuwe ICNIRP richtlijnen' dit weekeinde nog te gaan lezen
versie die je hebt is nog niet d definitieve. Die hebben we inmiddels ook ontvangen maar dat was nadat post werd aangeleverd bij jou.
In bijlage al wel vast de digitale versie

Directeur Integraal Beleid

.....
Directoraat Generaal Beleid
Ministerie van Defensie
Kalvermarkt 33 | 2511 CB | Den Haag | kamer A-23
Postbus 20701 | 2500 ES | Den Haag | The Netherlands
.....
M:
mindef.nl
www.defensie.nl

Officier Toegevoegd
mindef.nl
M:

Secretariaat:
mindef.nl
T: +
(op woensdag flex)

[redacted] B, Drs.

[redacted]	[redacted] AL/HDB
Verzonden:	woensdag 2 september 2020 13:15
Aan:	Visser, B, Drs.; [redacted] BS/AL/DCO
CC:	[redacted] AL/BSG; [redacted] BS/AL/BSG/Mobpool; [redacted] AL/HDB; [redacted] AL/DGB
Onderwerp:	1 vandaag ter overweging.
Categorieën:	Paars

Barbara, [redacted]

Na de kritiek van Castricum op de publieke afwezigheid van de STAS bij zijn vragen over Herwijnen doet de vraag zich voor of STAS de beantwoording 1 vandaag zou moeten doen. Een paar punten ter overweging:
- Als we slechts ruimte krijgen voor het beantwoorden van vragen is de meerwaarde van de STAS beperkt
- Als DCO door het inzetten van de STAS van 1 vandaag de ruimte kan krijgen om het initiatief naar DEF te trekken door van 1 vandaag de toezegging te krijgen dat de STAS haar verhaal kan doen over locatie onderzoeken en gezondheid is de meerwaarde groot
- Ik heb voor mezelf geen persoonlijke voorkeur wel of niet doen (zie er niet tegenop, maar geloof ok niet dat het wezenlijk bij zal dragen in mijn eigen levensvreugde).

Advies: Indien DCO verwijzend naar de kritiek die Castricum aan 1 vandaag kan aanbieden dat de STAS komt mits ze ook ruimte krijgt voor het complete verhaal (ook hier kan naar Castricum worden verwezen door te zeggen dat een groot aantal inhoudelijke vragen over gezondheid en locatie zijn beantwoord en dat die allemaal niet zijn gebruikt), heeft het 'inzetten' van STAS m.i. de voorkeur. Als het een reactief interview wordt waarbij het medium de toon bepaalt dan kunnen we beter een Cdre sturen

Onafhankelijk van de deelnemer moeten we vooraf nog spreken over de lijn hoogsensitieve omwonende

[redacted]

[redacted]
Directeur Integraal Beleid

.....
Directoraat Generaal Beleid
Ministerie van Defensie
Kalvermarkt 33 | 2511 CB | Den Haag | kamer A-23
Postbus 20701 | 2500 ES | Den Haag | The Netherlands
.....
M: [redacted]
www.defensie.nl

Officier Toegevoegd
[redacted]@mindef.nl
M: [redacted]

Secretariaat:
[redacted]mindef.nl
T: + [redacted]
(op woensdag flex)

[redacted] B, Drs.

[redacted]	[redacted] AL/HDB
Verzonden:	woensdag 9 september 2020 14:55
Aan:	Visser, B, Drs.; [redacted] AL/BSG
CC:	[redacted] BS/AL/BSG/Mobpool
Onderwerp:	FW: Kamerbrief Herwijnen
Categorieën:	Paars

We werken aan de beantwoording

From: [redacted] ([redacted] <[redacted] tno.nl>
Sent: woensdag 9 september 2020 14:02
To: [redacted] <[redacted] tno.nl>; [redacted] BS/AL/HDB <[redacted] mindef.nl>
Cc: [redacted] <[redacted] tno.nl>; [redacted] AL/HDB <[redacted] @mindef.nl>; [redacted] <[redacted] tno.nl>
Subject: RE: Kamerbrief Herwijnen

Haai [redacted]

Het leeuwendeel der vragen is eenvoudig te beantwoorden. Wat verwacht je van mij? Dat ik antwoorden verschaf? Vraag 30 is bijzonder komisch, hoe komen ze aan die onzin? [redacted] ben je in de gelegenheid om naar vraag 11 te kijken?

[redacted]

reeds beoordeeld

[redacted]

[redacted] B, Drs.

[redacted]	[redacted] AL/HDB
Verzonden:	maandag 14 september 2020 13:28
Aan:	Visser, B, Drs.
CC:	[redacted] AL/BSG; [redacted] BS/AL/BSG/Mobpool; [redacted] AL/HDB
Onderwerp:	Inloopavond Herwijnen
Bijlagen:	Vragen van Bewonerscomite aan TK toegestuurd - beantwoord.docx
Categorieën:	Paars

Barbara,

In bijlage de antwoorden op vragen bewonerscomité.
Voorafgaand aan de inloopavond spreek ik met de deelnemers (lijst hieronder)
We blijven tijdens de inloopavond redelijk op de vlakte. Makkelijke vragen beantwoorden we maar als het complexer en controversiëler wordt dan adviseren we de vraag dmv een reactie te stellen.

Defensie
- [redacted] (CLSK)
- [redacted] (DCO), ook namens [redacted]
- [redacted] (DCO)
- [redacted] (DGB)
- [redacted] (DMO)
- [redacted] (DMO) – in afwachting corona uitslag, anders vertegenwoordigd door [redacted]
- [redacted] (DGB)
- [redacted] (DGB)

RVB
- [redacted]
- [redacted] (comms)
- [redacted]
- [redacted] (project ondersteuning)

[redacted]
Directeur Integraal Beleid

.....
Directoraat Generaal Beleid
Ministerie van Defensie
Kalvermarkt 33 | 2511 CB | Den Haag | kamer A-23
Postbus 20701 | 2500 ES | Den Haag | The Netherlands
.....
M: +[redacted]
dc.[redacted]mindef.nl
www.defensie.nl

Officier Toegevoegd
[redacted] mindef.nl
M: [redacted]

Secretariaat:
[redacted] mindef.nl
T: +[redacted]
(op woensdag flex)

[redacted] **B, Drs.**

[redacted]	[redacted] AL/HDB
Verzonden:	maandag 14 september 2020 13:37
Aan:	Visser, B, Drs.
CC:	[redacted] BS/AL/BSG/Mobpool; [redacted] AL/BSG; [redacted] AL/HDB
Onderwerp:	FW: Aandachtspunten TB en RTG incl. advies
Categorieën:	Paars

Barbara

[redacted] vroeg me jou de highlights van TB en RTG HW te sturen.
Die tref je hieronder in concept aan. Een update komt later deze week.
Ik heb nml nog gevraagd te specificeren wie welke vraag stelde en aante geven waarvan we voorzorgshalve alvast fiches schrijven cq pro-aktief een antwoordlijn bouwen omdat we weten dat de vraag / opmerking terug gaat komen.
Ook laten we de door de bewoners genoemde alternatieve locaties (Meerkerk Dodewaard) vast doorrekenen. Zodat we daar kunnen laten zien waarom die niet geschikt zijn. Beschouw onderstaande als eerste draft.

[redacted]

From: [redacted] BS/AL/HDB <[redacted]mindef.nl>
Sent: vrijdag 11 september 2020 11:54
To: [redacted], CDRE, MA, BS/AL/HDB [redacted]@mindef.nl>
Subject: Aandachtspunten TB en RTG incl. advies

Hi [redacted] zoals gevraagd de aandachtspunten TB en RTG. Ik ben zo vrij geweest een reactie/advies te geven incl. toelichting reeds gezette [redacted]

Aandachtspunten n.a.v. TB en RTG Herwijnen

- Participatietraject vóór de RCR
- Alternatieve locaties beoordeling vóór het onderzoek RVB, periode 2009 - 2020
- Tijdspadscenario's alternatieve locaties tov Herwijnen ter toelichting onacceptabele vertraging
- Standpunt Defensie mbt advies Gezondheidsraad omtrent 5G en ALARA
- Normen zijn internationaal anders
- Hoe gaat Defensie / Nederland om met wetenschappelijke onzekerheid
- Stelling: 'De radar moet op een plek waar die veilig is voor iedereen/verder weg van een dorp'
- Tijdelijke oplossing tot de komst van de SMART-L
- Effect van straling op medische devices (niet opgenomen in ICNIRP)
- Metingen op afstand dichterbij radar dan 300 meter
- Hoe hebben metingen Wier impact op Herwijnen

Aandachtspunt	Advies
Participatietraject vóór de RCR	Het verleden verbeteren gaat niet. Focus op goed doorlopen van RCR-proces, lerende organisatie m.b.t. communicatie. Blijven monitoren uitvoering RCR-procedure door RVB.

Alternatieve locaties beoordeling vóór het onderzoek RVB, periode 2009 - 2020	Reconstructie oplopen door DMO en CLSK, reeds uitgezet.
Tijdspadscenario's alternatieve locaties tov Herwijnen ter toelichting onacceptabele vertraging	Uitwerken i.s.m. RVB, reeds uitgezet bij RVB.
Standpunt Defensie mbt advies Gezondheidsraad omtrent 5G	Nota Huidige toepassing ALARA en mogelijke additionele ALARA maatregelen. Richting: ICNIRP wettelijk verplicht, ALARA maatregelen tbv maatschappelijke onrust binnen OPS kaders onderzoeken. Wettelijk niet noodzakelijk, maatschappelijk wel gewenst tbv versterken draagvlak. RVB geeft aan dat tbv het Ontwerp Rijksinpassingsplan + besluit opgenomen moet zijn vanuit de vergunningen hoe ALARA is toegepast. De toelichting van toepassing ALARA kan daarin mogelijk worden opgenomen en dient in dat geval niet separaat te worden aangeboden aan de omgeving. Reeds met DMO, CLSK, TNO afgesproken dat hiervoor de benodigde analyse wordt uitgevoerd. Thales en RVB worden betrokken.
Normen internationaal zijn anders / hoe gaat het Rijk om met wetenschappelijke onzekerheid / te veel onduidelijkheid in de wetenschap over hoogfrequente straling waarop de normen worden gebaseerd	Behoefte Rijksbrede evaluatie incl. politiek debat naar de juiste normen omtrent straling en gezondheid. Gaat breder dan Defensie, maar ook EZK, I&W en VWS. Advies: Rijksbrede nota omtrent advies GR. Vwb. Herwijnen standpunt houden bij 'ICNIRP is geldende richtlijn, als in de toekomst normen in Nederland veranderen, past Defensie zich aan'
'De radar moet op een plek waar die veilig is voor iedereen/verder weg van een dorp'	Mogelijkheid: Onderzoeken/vragen of in de omgeving van Herwijnen een locatie op 500 meter verder van de dorpskern beschikbaar kan worden gesteld voor Defensie. Herwijnen blijft de beste omgeving. Als dat niet kan, dan is het eenzelfde proces als de andere alternatieve locaties. Verwachting: niet realistisch
Tijdelijke oplossing tot komst van de SMART-L	Inschatting is niet realistisch, er zijn niet zomaar tijdelijke radars beschikbaar en dan blijft de vraag 'Waar komt die?'. Radarbeeld opvangen met andere radars is niet mogelijk. Tijdelijke oplossing voldoet in alle gevallen altijd minder aan de eisen, met als risico dat tijdelijke uiteindelijk permanent wordt. In de regel zeer kostbaar.
Effect van straling op medische devices	Laten onderzoeken/beoordelen door bijv. TNO, TUV Rheinland, andere partij
Metingen dichterbij dan 300 meter	Overnemen bij reeds toegezegde metingen na realisatie
Hoe hebben metingen Wier impact op Herwijnen	Op koers blijven: metingen voor ingebruikname delen op website, als INCIRP-overschrijdt radar stilzetten en maatregelen nemen

Met vriendelijke groet,

[redacted]
Senior Beleidsmedewerker

.....
Hoofddirectie Beleid
Ministerie van Defensie

Kalvermarkt 33 | 2511 CB | Den Haag | Kamer A-21
Postbus 20701 | 2500 ES | Den Haag | The Netherlands
.....
M [redacted]
E [redacted]mindef.nl

[redacted] B, Drs.

[redacted]	[redacted] AL/HDB
Verzonden:	dinsdag 15 september 2020 12:57
Aan:	Visser, B, Drs.
CC:	[redacted] AL/BSG; [redacted] BS/AL/BSG/Mobpool; [redacted] AL/HDB; [redacted] BS/AL/HDB
Onderwerp:	Herwijnen kleine typfout in ICNIRP 2020 rapport
Categorieën:	Paars

Barbara,

TNO heeft een kleine typefout ontdekt in hun rapport. De staafdiagrammen kloppen, maar bij een van de ICNIRP 2020 diagrammen staat dat de samengestelde blootstelling tussen 10% (meest gunstige geval) en 27,6% (het meest ongunstige geval ligt). Uit de tabel en rekensommen is duidelijk af te lezen dat er had moeten staan tussen 20% en 27,6%. TNO schrijft een erratum. Die kunnen we vandaag al op de website plaatsen. In de kamerbrief zit geen fout maar hetTNO rapport dat bij de brief zit heeft de fout dus wel.
Twee opties...

1. We doen niets richting Kamer
2. We sturen het TNO erratum ook met een kort begeleidend briefje aan de Kamer

Mijn advies optie 2. Optioneel, als je het wat te mager vindt om slechts een erratum te sturen, kunnen we de brief na de inloopavonden sturen. Dan kunnen we in een korte para ook een terugkoppeling eerste inloopavonden en aangeven wanneer we de reactienota sturen. We kunnen natuurlijk ook wachten tot de reactienota klaar is, die aan de Kamer sturen en daar de fout melden. Dat duurt echter nog 4 tot 6 weken en dan kan de Kamer rop aanslaan. Ongetwijfeld worden Kamerleden door het comité op de hoogte gebracht van de typefout...

[redacted]

[redacted]
Directeur Integraal Beleid

.....
Directoraat Generaal Beleid
Ministerie van Defensie
Kalvermarkt 33 | 2511 CB | Den Haag | kamer A-23
Postbus 20701 | 2500 ES | Den Haag | The Netherlands
.....
M: [redacted]
[redacted] mindef.nl
www.defensie.nl

Officier Toegevoegd
[redacted] mindef.nl
M: [redacted]

Secretariaat:
[redacted] mindef.nl
T: + [redacted]
(op woensdag flex)

[redacted] B, Drs.

[redacted]	[redacted]AL/HDB
Verzonden:	dinsdag 15 september 2020 22:47
Aan:	Visser, B, Drs.
CC:	[redacted]AL/BSG; [redacted] BS/AL/BSG/Mobpool; [redacted] [redacted]AL/HDB; [redacted] BS/AL/HDB
Onderwerp:	Herwijnen TB/RTG vragen en aandachtspunten
Bijlagen:	Vragen TB en RTG incl advies maatregelen.docx
Categorieën:	Paars

Barbara

Bijgaand de vragen / aandachtspunten uit de TB en RTG Herwijnen Ik hoor graag als je het via een formele nota aangereikt wilt krijgen. Dat duurt dan nog enkele dagen, woensdag en donderdag staan in het teken van de inloopavonden en een aantal uitzoekzaken dat nog open staat.

[redacted]

[redacted] B, Drs.

[redacted] AL/HDB
Verzonden: maandag 28 september 2020 10:21
Aan: Visser, B, Drs.; [redacted] BS/AL/HDB
CC: [redacted] AL/BSG; [redacted] BS/AL/BSG/Mobpool
Onderwerp: RE: Herwijnen verslag inloopavond en verslag aan radarcomite

Categorieën: Paars

Barbara

De versie die vrijdag door [redacted] via [redacted] is aangeleverd is de laatste versie,

@[redacted] kun je voor de zekerheid die versie nog een keer naar secretariaat STAS sturen met verzoek die te printen voor STAS

[redacted]

From: Visser, B, Drs. <[redacted]mindef.nl>
Sent: maandag 28 september 2020 08:42
To: [redacted] MA, BS/AL/HDB <[redacted]@mindef.nl>
Cc: [redacted] BS/AL/HDB <[redacted]mindef.nl>; [redacted] AL/BSG <[redacted]mindef.nl>; [redacted] BS/AL/BSG/Mobpool <[redacted]mindef.nl>
Subject: RE: Herwijnen verslag inloopavond en verslag aan radarcomite

Dag [redacted]

Krijg ik nog aangepaste stukken?

[redacted] AL/HDB [redacted]3@mindef.nl>
Verzonden: zaterdag 26 september 2020 14:12
Aan: [redacted] B, Drs. <[redacted]mindef.nl>
CC: [redacted] BS/AL/HDB <[redacted]mindef.nl>; [redacted] AL/BSG <[redacted]@mindef.nl>; [redacted] BS/AL/BSG/Mobpool <[redacted]mindef.nl>
Onderwerp: Herwijnen verslag inloopavond en verslag aan radarcomite

Barbara,

Je vroeg waarom een verslag aan [redacted] en [redacted] van het radar comité nee wordt geschreven. Het wordt geen verslag van wat exact is besproken maar wel een lijst waarop de verzoeken staan die het comité heeft gedaan. Daarvoor is een aantal redenen.

- De sfeer tijdens het gesprek was goed er ontstaat een wat positievere verhouding met het comité. DMO en RVB willen die flow behouden en zien het 'verslag' waarom zij vroegen als een middel daarvoor

- Het was een bijeenkomst tussen DEF en RVB enerzijds en het radar comité anderzijds die gehouden is tijdens de inloopavond. Zij waren niet slechts bezoekers aan de inloopavond, maar hadden een separate afspraak die dus vanwege het gemak op de locatie en het tijdstip van de inloopavond is gehouden. Daarbij past het om verzoeken die het comite heeft gedaan vast te leggen en op papier te delen

- Het comite heeft bij de december bijeenkomst een aantal vragen gesteld. Die hebben we beantwoord door er invulling aan te geven (bijv plaatsing info op website). Zij hadden de verwachting dat ze daar

een expliciete terugkoppeling van zouden krijgen. Daaraan geven we nu alsnog invulling. Daarbij beantwoorden we ook de nog onbeantwoord gebleven vraag over isoleren van een woning.

D[redacted]

C[redacted]D[redacted]
Directeur Integraal Beleid

.....
Directoraat Generaal Beleid
Ministerie van Defensie
Kalvermarkt 33 | 2511 CB | Den Haag | kamer A-23
Postbus 20701 | 2500 ES | Den Haag | The Netherlands
.....
M: +[redacted]
d[redacted]@mindef.nl
www.defensie.nl

Officier Toegevoegd
T[redacted]
o[redacted]mindef.nl
M: +[redacted]

Secretariaat:
M[redacted]
M[redacted]
T: +3[redacted]
(op woensdag flex)